

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 17.10.2018 г.
COM(2018) 691 final

ANNEX 1

ПРИЛОЖЕНИЕ

към

предложение за Решение на Съвета

**за сключване, от името на Европейския съюз, на Споразумението за свободна
търговия между Европейския съюз и Социалистическа република Виетнам**

СПОРАЗУМЕНИЕ ЗА СВОБОДНА ТЪРГОВИЯ
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
И СОЦИАЛИСТИЧЕСКА РЕПУБЛИКА ВЬЕТНАМ

ПРЕАМБЮЛ

Европейският съюз, наричан по-долу „Съюзът“,

и

Социалистическа република Виетнам, наричана по-долу „Виетнам“,

наричани по-долу заедно „страните“ или поотделно „страната“,

КАТО ОТЧИТАТ своето дългогодишно и стабилно партньорство, основано на общите принципи и ценности, залегнали в Споразумението за партньорство и сътрудничество, както и важността на икономическите, търговските и инвестиционните връзки между двете страни;

КАТО ЖЕЛАЯТ още повече да укрепят икономическите връзки помежду си като част от съвкупните отношения между двете страни и в съзвучие с тези отношения, и като са убедени, че с настоящото споразумение ще се създаде нова конюнктура, благоприятстваща развитието на търговията и инвестициите между тях;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че настоящото споразумение ще допълни и насърчи усилията за икономическа интеграция в регионален мащаб;

РЕШЕНИ да укрепят икономическите, търговските и инвестиционните връзки помежду си в съответствие с целта за устойчиво развитие — в неговото икономическо, социално и екологично измерение — и да насърчават търговията и инвестициите в рамките на настоящото споразумение по такъв начин, че да се постигнат високи равнища на опазване на околната среда и защита на труда, и при зачитане на относимите международно признати стандарти и споразумения;

КАТО ЖЕЛАЯТ да повишат жизненото равнище, да насърчат икономическия растеж и стабилност, да създадат нови възможности за заетост и да подобрят общото благосъстояние, и за тази цел потвърждават отново своя ангажимент за насърчаване на либерализирането на търговията и инвестициите;

УБЕДЕНИ, че настоящото споразумение ще създаде разширен и сигурен пазар за стоките и услугите и стабилна и предсказуема среда за търговията и инвестициите, като по този начин ще се повиши конкурентоспособността на техните предприятия на световните пазари;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ОТНОВО ангажимента си за спазване на *Устава на Организацията на обединените нации*, подписан на 26 юни 1945 г. в Сан Франциско, и като имат предвид принципите, залегнали във *Всеобщата декларация за правата на човека*, приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 10 декември 1948 г.;

КАТО ПРИЗНАВАТ значението на прозрачността в международната търговия в полза на всички заинтересовани страни;

КАТО СЕ СТРЕМЯТ да установят ясни и взаимноизгодни правила, регламентиращи търговията и инвестициите между тях, а също да намалят или премахнат пречките за взаимна търговия и инвестиции;

ТВЪРДО РЕШЕНИ да допринесат за хармоничното развитие и разширяването на международната търговия чрез отстраняване на пречките за осъществяване на търговия посредством настоящото споразумение и да избегнат създаването на нови пречки за осъществяването на търговия или инвестиции между страните, което би намалило ползите от настоящото споразумение;

КАТО СЕ ОСНОВАВАТ на съответните права и задължения, произтичащи за тях от Споразумението за СТО и от други многостранни, регионални и двустранни споразумения и договорености, по които те са страна;

КАТО ЖЕЛАЯТ да насърчат конкурентоспособността на своите предприятия, осигурявайки им предвидима правна уредба за техните търговски и инвестиционни отношения,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ГЛАВА 1

ЦЕЛИ И ОБЩИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ

ЧЛЕН 1.1

Създаване на зона за свободна търговия

Страните създават зона за свободна търговия в съответствие с член XXIV от ГАТТ от 1994 г. и член V от ГАТС.

ЧЛЕН 1.2

Цели

Настоящото споразумение има за цел търговията и инвестициите между страните да бъдат либерализирани и улеснени в съответствие с неговите разпоредби.

ЧЛЕН 1.3

Споразумение за партньорство и сътрудничество

За целите на настоящото споразумение „Споразумение за партньорство и сътрудничество“ означава *Рамковото споразумение за всестранно партньорство и сътрудничество между Европейския съюз и неговите държави членки, от една страна, и Социалистическа република Виетнам, от друга страна*, подписано в Брюксел на 27 юни 2012 г.

ЧЛЕН 1.4

Споразумения в рамките на СТО

За целите на настоящото споразумение:

- а) „Споразумение за селското стопанство“ означава *Споразумението за селското стопанство*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- б) „Споразумение за държавните поръчки“ означава *Споразумението за държавните поръчки*, съдържащо се в приложение 4 към Споразумението за СТО;
- в) „Споразумение за предекспедиционна проверка“ означава *Споразумението за предекспедиционна проверка*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;

- г) „Споразумение за правилата за произход“ означава *Споразумението за правилата за произход*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- д) „Антидъмпингово споразумение“ означава *Споразумението за прилагане на член VI от Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г.*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- е) „Споразумение за митническо остойностяване“ означава *Споразумението за прилагане на член VII от Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г.*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- ж) „ДППУС“ означава *Договореността относно правилата и процедурите за уреждане на спорове*, съдържаща се в приложение 2 към Споразумението за СТО;
- з) „ГАТС“ означава *Общото споразумение по търговията с услуги*, съдържащо се в приложение 1Б към Споразумението за СТО;
- и) „ГАТТ от 1994 г.“ означава *Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г.*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- й) „Споразумение за лицензиране на вноса“ означава *Споразумението за процедурите по лицензиране на вноса*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- к) „Споразумение за защитни мерки“ означава *Споразумението за защитни мерки*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;

- л) „Споразумение за СИМ“ означава *Споразумението за субсидиите и изравнителните мерки*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- м) „Споразумение за СФС“ означава *Споразумението за санитарните и фитосанитарните мерки*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- н) „Споразумение за ТПТ“ означава *Споразумението за техническите пречки пред търговията*, съдържащо се в приложение 1А към Споразумението за СТО;
- о) „Споразумението ТРИПС“ означава *Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост*, съдържащо се в приложение 1В към Споразумението за СТО; и
- п) „Споразумение за СТО“ означава *Споразумението за създаване на Световната търговска организация*, подписано в Маракеш на 15 април 1994 г.

ЧЛЕН 1.5

Общи определения

За целите на настоящото споразумение, доколкото не е предвидено друго:

- а) „ден“ означава календарен ден;

- б) „вътрешен“ означава по отношение на законодателството, правото или законите и подзаконовите нормативни актове на Съюза и на неговите държави членки и на Виетнам¹ съответно законодателството, правото или законите и подзаконовите нормативни актове на централно, регионално или местно равнище;
- в) „стоки“ означава продукти по смисъла на ГАТТ от 1994 г., доколкото не е предвидено друго в настоящото споразумение;
- г) „Хармонизирана система“ означава Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките, включително всички правни забележки и изменения към нея (наричана по-долу „ХС“);
- д) „МВФ“ означава Международният валутен фонд;
- е) „мярка“ означава всяка мярка, приета от която и да е от страните, независимо дали под формата на закон, подзаконов нормативен акт, предписание, процедура, решение, административно действие или под каквато и да било друга форма;
- ж) „физическо лице от една от страните“ означава гражданин на една от държавите — членки на Съюза, или на Виетнам съгласно съответното тяхно законодателство²;
- з) „лице“ означава физическо или юридическо лице;

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че за Виетнам съответните определения са предвидени в Закон № 80/2015/QH13 от 22 юни 2015 г. за обнародването на правни нормативни документи.

² Понятието „физическо лице“ включва физическите лица с постоянно пребиваване в Латвия, които не са граждани на Латвия или на която и да е друга държава, но имат право по силата на законите и подзаконовите нормативни актове на Латвия да получат паспорт на лице без гражданство (паспорт на чужденец).

- и) „трета държава“ означава държава или територия извън обхвата на териториалното прилагане на настоящото споразумение, така както е определен в член 17.24 (Териториално приложение);
- й) „UNCLOS“ означава *Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право*, сключена в Монтего Бей на 10 декември 1982 г.;
- к) „СОИС“ означава Световната организация за интелектуална собственост; и
- л) „СТО“ означава Световната търговска организация.

ГЛАВА 2

НАЦИОНАЛНО ТРЕТИРАНЕ И ДОСТЪП НА СТОКИ ДО ПАЗАРА

ЧЛЕН 2.1

Цел

Страните постепенно либерализират търговията със стоки и подобряват достъпа до пазара в рамките на преходен период, започващ с влизането в сила на настоящото споразумение, съобразно разпоредбите на настоящото споразумение и в съответствие с член XXIV от ГАТТ от 1994 г.

ЧЛЕН 2.2

Приложно поле

Доколкото в настоящото споразумение не е предвидено друго, настоящата глава се прилага по отношение на търговията със стоки между страните.

ЧЛЕН 2.3

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „субсидии за износ на селскостопанска продукция“ означава субсидии по смисъла на определението в член 1, буква д) от Споразумението за селското стопанство, включително всички изменения на посочения член;
- б) „селскостопанска стока“ означава продукт от списъка в приложение 1 към Споразумението за селското стопанство;
- в) „консулски операции“ означава процедурата за получаване от консул на страната вносител на територията на страната износител или на територията на трета страна на консулска фактура или консулска виза за търговска фактура, сертификат за произход, манифест, декларация от спедитора или всякакви други митнически документи във връзка с вноса на съответните стоки;

- г) „мито“ включва всички мита или налози от каквото и да било естество, налагани върху вноса на дадена стока или във връзка с него, включително всякаква форма на допълнително облагане или допълнителен налог, налагани върху такъв внос или във връзка с него, с изключение на:
- i) налог, еквивалентен на вътрешен данък, налаган в съответствие с член 2.4 (Национално третиране);
 - ii) мито, налагано в съответствие с глава 3 (Средства за търговска защита);
 - iii) мита, налагани в съответствие с членове VI, XVI и XIX от ГАТТ от 1994 г., с Антидъмпинговото споразумение, със Споразумението за СИМ, със Споразумението за защитни мерки, както и с член 5 от Споразумението за селското стопанство и с ДППУС; и
 - iv) такси или други налози, налагани в съответствие с член 2.18 (Административни такси, други налози и формалности при внос и износ);
- д) „процедури по лицензиране на износа“ означава административни процедури¹, използвани за прилагането на режими за лицензиране на износа, изискващи подаването на заявление или на други документи (различни от тези, които се изискват за митнически цели) до съответния административен орган като предварително условие за износ от територията на страната износител;

¹ Процедурите, които са посочени като „лицензиране“, както и други подобни административни процедури.

- е) „процедури по лицензиране на вноса“ означава административни процедури¹, използвани за прилагането на режими за лицензиране на вноса, изискващи подаването на заявление или на други документи (различни от тези, които се изискват за митнически цели) до съответния административен орган като предварително условие за внос на територията на страната вносител;
- ж) „процедури по неавтоматично лицензиране на износа“ означава процедури по лицензиране на износа, при които одобрение на заявлението не се предоставя на всички юридически и физически лица, които отговарят на изискванията на съответната страна за осъществяване на операции по износ на продукти, подлежащи на процедури по лицензиране на износа;
- з) „процедури по неавтоматично лицензиране на вноса“ означава процедури по лицензиране на вноса, при които одобрение на заявлението не се предоставя на всички юридически и физически лица, които отговарят на изискванията на съответната страна за осъществяване на операции по внос на продукти, подлежащи на процедури по лицензиране на вноса;
- и) „с произход“ препраща към произхода на дадена стока, определян в съответствие с правилата за произход, установени в протокол 1 (относно определението на понятието „продукти с произход“ и методите на административно сътрудничество);
- й) „изискване за постигане на конкретен резултат“ означава изискване:
- и) по силата на което трябва да бъде изнесен определен обем стоки в количествено, стойностно или процентно изражение;

¹ Процедурите, които са посочени като „лицензиране“, както и други подобни административни процедури.

- ii) по силата на което със стоки от страната, издала лицензията за внос, трябва да се заменят внасяни стоки;
 - iii) по силата на което лице, което разполага с лицензия за внос, трябва да закупува други стоки на територията на страната, издала лицензията за внос, или да отдава предпочитание на стоки местно производство;
 - iv) по силата на което лице, разполагащо с лицензия за внос, трябва да произвежда на територията на страната, издала лицензията за внос, стоки с определено местно съдържание в количествено, стойностно или процентно изражение; или
 - v) което е обвързвано по какъвто и да е начин с обема или стойността на вноса, с обема или стойността на износа или с размера на постъпленията на чуждестранна валута; и
- к) „стока, преминала заводска преработка“ означава стока, класирана в глава 84, 85, 87, 90 или позиция 9402 от ХС, с изключение на тези от списъка в допълнение 2-А-5 (Стоки, изключени от обхвата на определението за стоки, преминали заводска преработка), която:
- i) е изцяло или частично съставена от части, получени от стоки, които са били използвани преди това; и
 - ii) има сходни характеристики, условия на функциониране и срок на експлоатация в сравнение с тези на оригиналната нова стока и се ползва със същата гаранция като оригиналната нова стока.

ЧЛЕН 2.4

Национално третиране

Всяка страна предоставя национално третиране по отношение на стоките на другата страна в съответствие с член III от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него. За тази цел задълженията, съдържащи се в член III от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него, се инкорпорират, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и стават неразделна част от него.

ЧЛЕН 2.5

Класиране на стоките

Класирането на стоките, които са предмет на търговия между страните, се извършва съобразно тарифната номенклатура на всяка от страните в съответствие с ХС.

ЧЛЕН 2.6

Стоки, преминали заводска преработка

Страните взаимно си предоставят същото третиране на стоките, преминали заводска преработка, като това, предоставено на новите сходни стоки. Всяка от страните може да изисква специално етикетирание на стоките, преминали заводска преработка, с цел да се избегне евентуално въвеждане в заблуждение на потребителите. Всяка страна въвежда разпоредбите на настоящия член преди изтичането на преходен период от не повече от три години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 2.7

Намаляване или премахване на митата

1. Доколкото не е предвидено друго в настоящото споразумение, всяка страна намалява или премахва своите мита върху стоки с произход от другата страна в съответствие със своя график, включен в допълнения 2-А-1 (График за митата на Съюза) и 2-А-2 (График за митата на Виетнам) от приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата).
2. При изчисляването на последователните намаления по параграф 1 за базова ставка на митата за всяка стока служи ставката, посочена в графиците в допълнения 2-А-1 (График за митата на Съюза) и 2-А-2 (График за митата на Виетнам) от приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата). Премахването на митата, предвидено в допълнение 2-А-2 (График за митата на Виетнам), не е приложимо за употребяваните моторни превозни средства от кодове 8702, 8703 и 8704 по ХС.
3. Ако някоя от страните намали прилагана от нея митническа ставка за най-облагодетелствана нация под размера на приложимата митническа ставка, предвидена в нейния график в приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата), допълнение 2-А-1 (График за митата на Съюза) или допълнение 2-А-2 (График за митата на Виетнам), конкретната стока с произход от другата страна се ползва по право от тази по-ниска митническа ставка.

4. Доколкото не е предвидено друго в настоящото споразумение, не се допуска увеличаване от никоя от страните на съществуващи мита, прилагани в съответствие с нейния график, включен съответно в допълнения 2-А-1 (График за митата на Съюза) и 2-А-2 (График за митата на Виетнам) от приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата), нито приемане на нови мита, за стоки с произход от другата страна.

5. Всяка от страните може едностранно да ускори намаляването или премахването на прилаганите от нея мита върху стоки с произход от другата страна в съответствие с нейния график, включен съответно в допълнения 2-А-1 (График за митата на Съюза) и 2-А-2 (График за митата на Виетнам) от приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата). Когато дадена страна обмисля подобно ускоряване, тя уведомява другата страна за това възможно най-рано преди да влезе в сила новата ставка на митото. Евентуалното едностранно ускоряване не е пречка за съответната страна да повиши дадено мито до нивото на митото, което е в сила на всеки етап от намаляването или премахването в съответствие с нейния график, включен съответно в допълнения 2-А-1 (График за митата на Съюза) и 2-А-2 (График за митата на Виетнам) от приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата).

6. По искане на някоя от страните същите провеждат консултации помежду си с оглед евентуално ускоряване или разширяване на обхвата на намаляването или премахването на прилаганите мита в съответствие с техните графици, включени съответно в допълнения 2-А-1 (График за митата на Съюза) и 2-А-2 (График за митата на Виетнам) от приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата). Ако страните се споразумеят да изменят настоящото споразумение, за да се ускори или разшири въпросният обхват, подобно споразумение има предимство пред всяка митническа ставка или поетапна категория за конкретната стока, определени в съответствие с графиците на страните. Въпросното изменение влиза в сила в съответствие с член 17.5 (Изменения).

ЧЛЕН 2.8

Отстраняване на административни грешки

В случай на допусната от страна на компетентните органи грешка при управлението на преференциалната система при износ, и по-специално при прилагането на протокол 1 (относно определението на понятието „продукти с произход“ и методите на административно сътрудничество), когато тази грешка води до последствия по отношение на вносните мита, страната вносител може да поиска от създадения в съответствие с член 17.1 (Комитет по търговията) Комитет по търговията да проучи възможностите за приемане на подходящи мерки с оглед отстраняване на възникналия проблем.

ЧЛЕН 2.9

Специфични мерки във връзка с преференциалното тарифно третиране

1. Страните си сътрудничат в борбата с митническите нарушения, свързани с преференциалното тарифно третиране, предоставено по силата на настоящата глава.

2. За целите на параграф 1 всяка страна оказва на другата страна административно сътрудничество и административна взаимопомощ по митнически и свързани с тях въпроси като част от прилагането и контрола на преференциалното тарифно третиране, което включва следните задължения:

- а) проверка на статуса на продукт с произход на съответния продукт или съответните продукти;
- б) провеждане на последваща проверка на доказателството за произход и предоставяне на резултатите от тази проверка на другата страна; и
- в) даване на разрешение на страната вносител за посещения на място с цел проверка на автентичността на документите или на достоверността на информацията от значение за предоставянето на въпросното преференциално третиране.

3. Когато в съответствие с разпоредбите за административното сътрудничество или административната взаимопомощ по митнически и свързани с тях въпроси, посочени в параграф 2, страната вносител установи, че доказателството за произход не е било издадено по надлежния ред, тъй като не са изпълнени условията, предвидени в протокол 1 (относно определението на понятието „продукти с произход“ и методите на административно сътрудничество), посочената страна може да откаже преференциално тарифно третиране на поискалия такова третиране декларатор по отношение на стоките, доказателството за произход за които е издадено в страната износител.

4. Ако страната вносител прецени, че предвиденият в параграф 3 отказ за преференциално тарифно третиране на отделни пратки е недостатъчен за прилагането и контрола на преференциалното тарифно третиране на даден продукт, тази страна може в съответствие с процедурата, предвидена в параграф 5, временно да преустанови съответното преференциално тарифно третиране на съответните продукти в следните случаи:

- а) когато посочената страна констатира, че е налице системно извършвано митническо нарушение по отношение на исканията за преференциално тарифно третиране съгласно настоящото споразумение; или
- б) когато посочената страна констатира, че страната износител системно не е спазвала задълженията си по параграф 2.

5. Компетентният орган на страната вносител без неоправдано забавяне уведомява за своята констатация компетентния орган на страната износител, предоставя проверима информация, на която се основава констатацията, и провежда консултации с компетентния орган на страната износител с цел намиране на взаимноприемливо решение.

6. В случай че след изтичане на 30 дни от уведомлението по параграф 5 компетентните органи не намерят взаимноприемливо решение, страната вносител без неоправдано забавяне отнася въпроса до Комитета по търговията.

7. Ако в срок от 60 дни след сезирането Комитетът по търговията не успее да постигне съгласие по приемливо решение, страната вносител може временно да преустанови преференциалното тарифно третиране на съответните продукти.

Страната вносител може да прилага предвиденото в настоящия параграф временно преустановяване на преференциално тарифно третиране само за периода, необходим за защита на нейните финансови интереси, и докато страната износител представи убедително доказателство за способността си да изпълнява задълженията по параграф 2 и да осигури достатъчен контрол на изпълнението на тези задължения.

Временното преустановяване не надхвърля период от три месеца. Ако условията, дали основание за първоначалното преустановяване, продължават да са налице и след изтичането на тримесечния период, страната вносител може да реши да го продължи с нов период от три месеца. Всяко преустановяване подлежи на периодични консултации в рамките на Комитета по търговията.

8. Страната вносител публикува в съответствие с вътрешните си процедури известия до вносителите във връзка с всяко уведомление и решение, отнасящо се до временното преустановяване по параграф 4. Страната вносител уведомява без неоправдано забавяне страната износител и Комитета по търговията.

ЧЛЕН 2.10

Ремонтирани стоки

1. Никоя от страните не може да прилага мито за стока — без значение какъв е произходът на тази стока, — която се въвежда повторно на нейната територия, след като е била временно изнесена от нейната територия към територията на другата страна за ремонт, независимо дали е било възможно подобен ремонт да се извърши на територията на страната, от която стоката е била временно изнесена.

2. Параграф 1 не се прилага за стока, внесена под гаранция в зона за свободна търговия, или с подобен статус, която е изнесена за ремонт и не е внесена повторно под гаранция в зона за свободна търговия, или с подобен статус.
3. Никоя от страните не може да прилага мито за стока, без значение какъв е произходът ѝ, която е внесена временно от територията на другата страна с цел ремонт.
4. За целите на настоящия член терминът „ремонт“ означава всяка операция по усъвършенстване, предприета по отношение на дадена стока с цел отстраняване на функционални дефекти или материални щети и водеща до възстановяване на първоначалната функция на дадена стока, или с цел осигуряване на съответствието ѝ с техническите изисквания за нейната експлоатация, без която операция стоката повече не би могла да бъде използвана по обичайния начин за целите, за които е била предназначена. Ремонтът на дадена стока включва нейното възстановяване и поддръжка. Той не включва операция или процес, които:
- а) водят до унищожаване на съществените характеристики на стоката или до създаване на нова или различна от търговска гледна точка стока;
 - б) водят до превръщане на незавършена стока в завършена стока; или
 - в) се използват за подобряване или осъвременяване на техническите характеристики на дадена стока.

ЧЛЕН 2.11

Износни мита, данъци или други налози

1. Някоя от страните не може да запазва в сила или приема каквито и да било мита, данъци или други налози от всякакъв вид, налагани върху или във връзка с износа на дадена стока към територията на другата страна, които надхвърлят налаганите върху сходни продукти, предназначени за потребление на вътрешния пазар, освен ако прави това в съответствие с графика в допълнение 2-А-3 (График за износните мита на Виетнам) от приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата).
2. Ако дадена страна прилага по-ниска ставка на мито, данък или налог върху или във връзка с износа на дадена стока, тази по-ниска ставка се прилага доколкото е по-ниска от ставката, изчислена в съответствие с графика в допълнение 2-А-3 (График за износните мита на Виетнам) от приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата). Настоящият параграф не се прилага по отношение на по-благоприятно третиране, предоставено на всяка друга трета страна по силата на споразумение за преференциална търговия.
3. По искане на една от страните Комитетът по търговията подлага на преглед евентуалните мита, данъци или други налози от всякакъв вид, наложени върху или във връзка с износа на стоки към територията на другата страна, когато някоя от страните е предоставила по-благоприятно третиране на друга трета страна по силата на споразумение за преференциална търговия.

ЧЛЕН 2.12

Субсидии за износ на селскостопанска продукция

1. В контекста на многостранните отношения страните споделят целта за паралелно премахване и предотвратяване на повторното въвеждане на всички форми на експортни субсидии и на правила относно всички свързани с износа мерки с равностоен ефект по отношение на селскостопанските стоки. За тази цел те работят заедно с цел усъвършенстване на многостранните правила, отнасящи се до занимаващите се с износ на селскостопанска продукция държавни предприятия, международната продоволствена помощ и финансовото подпомагане на износа.
2. От момента на влизането в сила на настоящото споразумение страната износител се въздържа да въвежда или запазва в сила каквито и да било експортни субсидии или други мерки с равностоен ефект за дадена селскостопанска стока, която е засегната от премахването или намаляването на митата от страната вносител в съответствие с приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата) и е предназначена за територията на страната вносител.

ЧЛЕН 2.13

Администриране на правната уредба в областта на търговията

В съответствие с член X от ГАТТ от 1994 г. всяка от страните администрира по еднакъв, безпристрастен и разумен начин всички свои закони, подзаконови нормативни актове, съдебни и административни решения, отнасящи се до:

- а) класирането или определянето на стойността на стоките за митнически цели;
- б) ставките на митата, данъците или другите налози;
- в) изискванията, ограниченията или забраните за внос и износ;
- г) платежните преводи; и
- д) въпросите, засягащи продажбата, дистрибуцията, превоза, застраховането, складирането, инспектирането, излагането, обработката, смесването или всяко друго използване на стоките за митнически цели.

ЧЛЕН 2.14

Ограничения по отношение на вноса и износа

1. Доколкото не е предвидено друго в настоящото споразумение, никоя от страните не може да приема или запазва в сила каквато и да било забрана или ограничение по отношение на вноса на всяка една стока на другата страна или по отношение на износа или продажбата за износ на всяка една стока, предназначена за територията на другата страна, в съответствие с член XI от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него. За тази цел член XI от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него, се инкорпорират, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и стават неразделна част от него.
2. Параграф 1 забранява на всяка от страните да приема или запазва в сила:
 - а) лицензии за внос, обвързани с изпълнението на изискване за постигане на конкретен резултат; или
 - б) доброволни ограничения на износа.
3. Параграфи 1 и 2 не се прилагат по отношение на стоките от списъка в допълнение 2-А-4 (Специфични мерки на Виетнам, регламентиращи вноса и износа на стоки). Всяко изменение на законите и подзаконовите нормативни актове на Виетнам, с което се стеснява приложното поле на допълнение 2-А-4 (Специфични мерки на Виетнам, регламентиращи вноса и износа на стоки) във връзка със списъка на стоките в него, се прилага автоматично съгласно настоящото споразумение. Всяка предоставена от Виетнам на друг търговски партньор преференция по отношение на приложното поле на допълнение 2-А-4 (Специфични мерки на Виетнам, регламентиращи вноса и износа на стоки) във връзка със списъка на стоките в него, се прилага автоматично съгласно настоящото споразумение. Виетнам уведомява Съюза за всяко изменение или преференция, предвидени в настоящия параграф.

4. В съответствие със Споразумението за СТО всяка от страните може да въведе срещу другата страна всяка една мярка, която е разрешена от Органа за уреждане на спорове на СТО.
5. Когато една от страните приеме или запазва в сила дадена забрана или ограничение по отношение на вноса или износа, тя гарантира пълната прозрачност на тези мерки.

ЧЛЕН 2.15

Търговски права и сродни права, свързани с фармацевтичните продукти

1. Виетнам приема и запазва в сила подходящи правни инструменти, позволяващи на чуждестранни фармацевтични компании да установяват предприятия с чуждестранно участие за целите на вноса на фармацевтични продукти, получили разрешение за пускане на пазара от компетентните органи на Виетнам. Без да се засягат списъците на Виетнам, включени в приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажименти на Виетнам), подобни предприятия с чуждестранно участие се ползват с правото да продават законно внесени от тях фармацевтични продукти на дистрибутори или търговци на едро, които имат право да дистрибутират фармацевтични продукти във Виетнам.
2. Посочените в параграф 1 предприятия с чуждестранно участие се ползват с правото да:
 - а) изграждат собствени складове за съхранение на законно внесени от тях във Виетнам фармацевтични продукти в съответствие с нормативните разпоредби, публикувани от Министерството на здравеопазването (или съответния негов правопреемник);

- б) предоставят информация относно законно внесените от тях във Виетнам фармацевтични продукти на медицинските специалисти в съответствие с нормативните разпоредби, публикувани от Министерството на здравеопазването (или съответния негов правопреемник) и от други компетентни органи на Виетнам; и
- в) провеждат клинични изследвания и изпитвания в съответствие с член 3 (Международни стандарти) от приложение 2-В (Фармацевтични/лекарствени продукти и медицински изделия) и с публикуваните от Министерството на здравеопазването (или съответния негов правопреемник) нормативни разпоредби, за да се гарантира, че законно внесените от тях във Виетнам фармацевтични продукти са подходящи за вътрешно потребление.

ЧЛЕН 2.16

Процедури по лицензиране на вноса

1. Страните потвърждават своите права и задължения, произтичащи от Споразумението за лицензиране на вноса.
2. Всяка страна уведомява другата страна за своите съществуващи процедури по лицензиране на вноса, включително за правното основание и съответния официален уебсайт, в срок от 30 дни от датата на влизане в сила на настоящото споразумение, освен ако те вече са били нотифицирани или съобщени по реда на член 5 или член 7, параграф 3 от Споразумението за лицензиране на вноса. Уведомлението съдържа същата информация като изискуемата по член 5 или член 7, параграф 3 от Споразумението за лицензиране на вноса.

3. Всяка страна уведомява другата страна за всяко въвеждане или изменение на процедура по лицензиране на вноса, което възнамерява да приеме, не по-късно от 45 дни преди да стане приложима новата процедура или конкретното изменение да породи правно действие.

Страната не може в никакъв случай да направи подобно уведомление по-късно от 60 дни след датата на публикуване на въвеждането или изменението, освен ако такова уведомление вече е направено в съответствие с член 5 от Споразумението за лицензиране на вноса.

Уведомлението съдържа същата информация като изискуемата по член 5 от Споразумението за лицензиране на вноса.

4. Всяка страна публикува на официален уебсайт всяка информация, която тя е длъжна да публикува по силата на член 1, параграф 4, буква а) от Споразумението за лицензиране на вноса.

5. По искане на една от страните другата страна отговаря в срок от 60 дни на отправено към нея разумно запитване във връзка с всяка процедура за лицензиране на вноса, която тя възнамерява да приеме, е приела или е запазила в сила, както и във връзка с критериите за издаване или предоставяне на лицензии за внос, включително във връзка с лицата, предприятията и институциите, които се ползват с правото да подадат такова заявление, административния орган или органи, пред които да бъдат направени съответните постъпки, и списъка на продуктите, за които важи изискването за лицензиране на вноса.

6. Страните въвеждат и администратират процедурите по лицензиране на вноса в съответствие с:

- а) член 1, параграфи 1—9 от Споразумението за лицензиране на вноса;
- б) член 2 от Споразумението за лицензиране на вноса; и
- в) член 3 от Споразумението за лицензиране на вноса.

За тази цел разпоредбите, посочени в букви а), б) и в), се инкорпорират, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и стават неразделна част от него.

7. Всяка от страните приема или запазва действието на процедури по автоматично лицензиране на вноса като условие за внос на нейната територия с цел постигане на легитимни цели само след извършена от нея подходяща оценка на въздействието.

8. Всяка от страните издава лицензиите за внос с подходящ срок на действие, който не може да бъде по-кратък от предвидения във вътрешното законодателство, регламентиращо изискванията по отношение на лицензиране на вноса, и който не бива да бъде пречка за вноса.

9. Когато дадена страна е отхвърлила заявление за лицензия за внос за стока от другата страна, тя предоставя на заявителя, при поискване от същия и във възможно най-кратък срок след постъпването на искане за тази цел, писмено обяснение с мотивите за отхвърлянето. Заявителят се ползва с право на обжалване или преразглеждане в съответствие с вътрешното законодателство или процедури на страната вносител.

10. Страните приемат или запазват в сила процедури по неавтоматично лицензиране на вноса само с цел прилагане на мярка, която не е несъвместима с настоящото споразумение, включително с член 2.22 (Общи изключения). Страната, която приема процедури по неавтоматично лицензиране на вноса, ясно посочва целта на тези процедури по лицензиране.

ЧЛЕН 2.17

Процедури по лицензиране на износа

1. Всяка страна уведомява другата страна за своите съществуващи процедури по лицензиране на износа, включително за правното основание и съответния официален уебсайт, в срок от 30 дни от датата на влизане в сила на настоящото споразумение.
2. Всяка страна уведомява другата страна за всяко въвеждане или изменение на процедура по лицензиране на износа, което възнамерява да приеме, не по-късно от 45 дни преди да стане приложима новата процедура или изменението да породи правно действие. Страната не може в никакъв случай да направи подобно уведомление по-късно от 60 дни след датата на публикуване на въвеждането или изменението.
3. Уведомлението по параграфи 1 и 2 съдържа следната информация:
 - а) текста на нейните процедури по лицензиране на износа, включително евентуалните изменения;
 - б) продуктите, които подлежат на всяка процедура по лицензиране на износа;
 - в) за всяка процедура по лицензиране на износа — описание на:
 - i) процедурата за заявяване на лицензия за износ; и
 - ii) критериите, които заявителят трябва да покрие, за да може да подаде заявление за лицензия за износ;

- г) звеното или звената за контакт, от които заинтересованите лица могат да получат допълнителна информация относно условията за получаване на лицензия за износ;
- д) административния орган или органи, до които трябва да се подадат заявлението или другите относими документи;
- е) периода, през който всяка процедура по лицензиране на износа ще бъде в сила;
- ж) ако страната възнамерява да прибегне до процедура за лицензиране на износа във връзка с управлението на конкретна квота за износ — общото количество (а когато е приложимо — и стойността) на квотата и датите на отваряне и затваряне на квотата; и
- з) евентуалните изключения или дерогации от изискването за лицензиране на износа, реда, по който могат да бъдат поискани такива изключения или дерогации, както и критериите за допускането им.

4. Всяка страна публикува всяка една процедура по лицензиране на износа, включително правното основание и препратка към съответния официален уебсайт. Всяка страна също така публикува във възможно най-кратък срок, но във всеки случай не по-късно от 45 дни след приемането им и поне 25 работни дни преди влизането им в сила, всяка нова процедура по лицензиране на износа или всяко изменение на своите процедури по лицензиране на износа.

5. По искане на една от страните другата страна отговаря в срок от 60 дни на отправено към нея разумно запитване във връзка с всички процедури за лицензиране на износа, които тя възнамерява да приеме или които е приела или е запазила в сила, както и във връзка с критериите за издаване или предоставяне на лицензии за износ, включително във връзка с лицата, предприятията и институциите, които се ползват с правото да подадат такова заявление, административния орган или органи, пред които да бъдат направени съответните постъпки, и списъка на продуктите, за които важи изискването за лицензиране на износа.

6. Страните въвеждат и администратират всички процедури по лицензиране на износа в съответствие с:

- а) член 1, параграфи 1—9 от Споразумението за лицензиране на вноса;
- б) член 2 от Споразумението за лицензиране на вноса;
- в) член 3 от Споразумението за лицензиране на вноса, с изключение на параграф 5, букви а), в), й) и к).

За тази цел разпоредбите, посочени в букви а), б) и в), се инкорпорират, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и стават неразделна част от него.

7. Всяка от страните гарантира, че всички процедури по лицензиране на износа се прилагат неутрално и се администратират по коректен, справедлив, недискриминационен и прозрачен начин.

8. Всяка от страните издава лицензиите за износ с подходящ срок на действие, който не може да бъде по-кратък от предвидения във вътрешното законодателство, регламентиращо изискването за лицензиране на износа, и който не бива да бъде пречка за износа.

9. Когато дадена страна е отхвърлила заявление за лицензия за износ за стока от другата страна, тя предоставя на заявителя, при поискване от същия и във възможно най-кратък срок след постъпването на искане за тази цел, писмено обяснение с мотивите за отхвърлянето. Заявителят се ползва с право на обжалване или преразглеждане в съответствие с вътрешното законодателство или процедури на страната износител.

10. Всяка от страните приема или запазва в сила процедури по автоматично лицензиране на износа като условие за износа от нейната територия с цел постигане на легитимни цели само след извършена от нея подходяща оценка на въздействието.

11. Страните приемат или запазват в сила процедури по неавтоматично лицензиране на износа само с цел прилагане на мярка, която не е несъвместима с настоящото споразумение, включително с член 2.22 (Общи изключения). Страната, която приема процедури по неавтоматично лицензиране на износа, ясно посочва целта на тези процедури по лицензиране.

ЧЛЕН 2.18

Административни такси, други налози и формалности при внос и износ

1. Всяка от страните гарантира, че таксите, налозите, формалностите и изискванията, различни от вносните и износните мита и мерките, изброени в член 2.3 (Определения), буква г), подточки i), ii) и iii), са съвместими със задълженията на страните по силата на член VIII от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него.

2. Всяка от страните може да налага такси и налози само за услуги, предоставяни във връзка с внос и износ на стоки. Таксите и налозите не се събират на адвалорна основа и не надвишават приблизителните разходи за предоставяната услуга. Всяка от страните публикува информация за таксите и налозите, които тя налага във връзка с вноса и износа на стоки, в съответствие с член 4.10 (Такси и налози).

3. Никоя от страните не може да изисква извършването на консулски операции, нито свързани с тях такси и налози, във връзка с вноса или износа на стоки. След изтичането на три години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение никоя от страните няма право да изисква консулско удостоверяване при вноса на стоки, попадащи в обхвата на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 2.19

Маркиране на произхода

Доколкото не е предвидено друго в настоящото споразумение, когато Виетнам прилага изисквания за задължителна маркировка на държавата на произход за неселскостопански продукти от Съюза, Виетнам приема маркировката „Made in EU“ (Произведено в ЕС), или подобна маркировка на местния език, като отговаряща на тези изисквания.

ЧЛЕН 2.20

Държавни търговски предприятия

1. Страните потвърждават своите съществуващи права и задължения, произтичащи от член XVII от ГАТТ от 1994 г., включително от забележките и допълнителните разпоредби към него, както и от Договореността на СТО относно тълкуването на член XVII от ГАТТ от 1994 г., които се инкорпорират, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и стават неразделна част от него.
2. Когато една от страните поиска от другата страна информация за отделни държавни търговски предприятия и извършваната от тях дейност, включително информация за двустранната им търговия, замолената страна осигурява необходимата прозрачност при спазване на разпоредбата на член XVII, точка 4, буква г) от ГАТТ от 1994 г.

ЧЛЕН 2.21

Премахване на специфичните за отделни сектори нетарифни мерки

1. Страните изпълняват ангажиментите си, свързани със специфични за отделни сектори нетарифни мерки, прилагани по отношение на стоките от приложения 2-Б (Моторни превозни средства и части и оборудване за моторни превозни средства) и 2-В (Фармацевтични/лекарствени продукти и медицински изделия).

2. Доколкото не е предвидено друго в настоящото споразумение, 10 години след влизането в сила на настоящото споразумение и по искане на която и да било от страните те встъпват в съответствие с вътрешните си процедури в преговори с оглед разширяване на обхвата на своите ангажменти, свързани със специфични за отделни сектори нетарифни мерки, прилагани по отношение на стоките.

ЧЛЕН 2.22

Общи изключения

1. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не е пречка за предприемането от едната или другата страна на мерки в съответствие с член XX от ГАТТ от 1994 г., включително забележките и допълнителните разпоредби към него, които се инкорпорират, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и стават неразделна част от него.

2. Страните се споразумяват, че преди предприемането на всяка една от мерките, предвидени в член XX, букви и) и й) от ГАТТ от 1994 г., страната износител, която възнамерява да предприеме такива мерки, предоставя на другата страна цялата относима информация. При поискване страните се консултират помежду си с оглед намиране на приемливо решение. Страните могат да се договорят относно всякакви средства, необходими за отстраняване на затрудненията. Ако предварителното предоставяне на информацията или нейното проучване са невъзможни поради наличието на извънредни и критични обстоятелства, налагащи предприемането на незабавни действия, страната износител може да приложи необходимите предпазни мерки и незабавно уведомява другата страна за тях.

ЧЛЕН 2.23

Комитет по търговията със стоки

1. Комитетът по търговията със стоки, създаден в съответствие с член 17.2 (Специализирани комитети), включва представители на страните.
2. Комитетът по търговията със стоки разглежда всякакви въпроси, свързани с настоящата глава и протокол 1 (относно определението на понятието „продукти с произход“ и методите на административно сътрудничество).
3. Комитетът по търговията със стоки изпълнява следните задачи в съответствие с член 17.2 (Специализирани комитети):
 - а) подлага на преглед и следи за прилагането и действието на разпоредбите по параграф 2;
 - б) набелязва и препоръчва мерки за преодоляване на евентуалните различия, както и за насърчаване, улесняване и подобряване на достъпа до пазара, включително всяко ускоряване на тарифните ангажменти съгласно член 2.7 (Намаляване или премахване на митата);
 - в) препоръчва на Комитета по търговията да създава работни групи, ако счете това за необходимо;
 - г) изпълнява всяка допълнителна задача, която може да му възложи Комитетът по търговията; и

- д) предлага решенията за приемане от Комитета по търговията във връзка с изменението на списъка на сортовете ароматен ориз, включени в приложение 2-А (Намаляване или премахване на митата), раздел Б (Тарифни квоти), подраздел 1 (Тарифни квоти на Съюза), точка 5, буква в).

ГЛАВА 3

СРЕДСТВА ЗА ТЪРГОВСКА ЗАЩИТА

РАЗДЕЛ А

АНТИДЪМПИНГОВИ И ИЗРАВНИТЕЛНИ МИТА

ЧЛЕН 3.1

Общи разпоредби

1. Страните потвърждават своите права и задължения, произтичащи от член VI от ГАТТ от 1994 г., Антидъмпинговото споразумение и Споразумението за СИМ.

2. Като съзнават възможните злоупотреби с антидъмпинговите и изравнителните мерки с цел да се попречи на търговията, страните се споразумяват за следното:

- а) средствата за търговска защита следва да се прилагат при пълно спазване на приложимите изисквания на СТО и да се основават на справедлива и прозрачна система; и
- б) когато една от страните възнамерява да наложи подобни мерки, следва да бъде обърнато специално внимание на интересите на другата страна.

3. За целите на настоящия раздел произходът се определя в съответствие с член 1 от Споразумението за правилата за произход.

ЧЛЕН 3.2

Прозрачност

1. Без да се засяга член 6, параграф 5 от Антидъмпинговото споразумение и член 12, параграф 4 от Споразумението за СИМ страните гарантират незабавно след всяко едно налагане на временни мерки, и във всеки случай преди вземането на окончателно решение, пълното и съдържателно разгласяване пред заинтересованите страни на всички съществени факти и съображения, които са залегнали в основата на решението за прилагане на мерките. Разгласяването става в писмен вид, като на заинтересованите страни се предоставя достатъчно време, за да представят своите коментари.

2. При условие че това не забавя излишно провеждането на разследването, на заинтересованите страни се предоставя възможността да бъдат изслушани, за да изразят своето становище, в хода на разследванията, свързани с мерки за търговска защита.

ЧЛЕН 3.3

Отчитане на обществения интерес

Никоя от страните не може да налага антидъмпингови или изравнителни мерки, ако от информацията, предоставена по време на разследването, ясно може да се заключи, че прилагането на такива мерки не е в обществен интерес. При определянето на обществения интерес страната взема предвид положението на местната промишленост, вносителите и техните представителни сдружения, представителните ползватели и представителните организации на потребителите, като се основава на относимата информация, предоставена на разследващите органи.

ЧЛЕН 3.4

Правило за по-ниското мито

Наложеното от дадена страна антидъмпингово или изравнително мито не може да надвишава дъмпинговия марж или маржа на подлежащите на изравняване субсидии, като страната се стреми да направи така, че размерът на въпросното мито да бъде под този марж, ако подобно по-ниско мито би било достатъчно за отстраняване на вредата за местната промишленост.

ЧЛЕН 3.5

Исключване от обхвата на механизма за уреждане на спорове

Разпоредбите на настоящия раздел остават извън обхвата на глава 15 (Уреждане на спорове).

РАЗДЕЛ Б

ГЛОБАЛНИ ЗАЩИТНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 3.6

Общи разпоредби

1. Страните потвърждават своите права и задължения, произтичащи от член XIX от ГАТТ от 1994 г., Споразумението за защитни мерки и член 5 от Споразумението за селското стопанство.
2. Никоя от страните не може да прилага по отношение на една и съща стока и по едно и също време:
 - а) двустранна защитна мярка по реда на раздел В (Двустранна защитна клауза) от настоящата глава; и

б) мярка по реда на член XIX от ГАТТ от 1994 г. и на Споразумението за защитни мерки.

3. За целите на настоящия раздел произходът се определя в съответствие с член 1 от Споразумението за правилата за произход.

ЧЛЕН 3.7

Прозрачност

1. Независимо от член 3.6 (Общи разпоредби) страната, която започва разследване за глобална защита или възнамерява да наложи глобални защитни мерки, незабавно предоставя, по искане на другата страна и при условие че същата има съществен интерес, *ad hoc* писмено уведомление с цялата относима информация, довела до започването на разследване за глобална защита и, в зависимост от конкретния случай, предложението за налагане на глобалните защитни мерки, включително относно временните констатации, ако е необходимо. Настоящата разпоредба не накърнява прилагането на член 3, параграф 2 от Споразумението за защитни мерки.

2. Когато налагат глобални защитни мерки, страните се стремят да ги налагат по начин, който повлиява във възможно най-малка степен на двустранната търговия.

3. За целите на параграф 2 ако една от страните счита, че са изпълнени правните изисквания за налагането на окончателни защитни мерки, тя уведомява другата страна за това и предоставя възможност за провеждане на двустранни консултации. Ако в 30-дневен срок от уведомлението не бъде постигнато удовлетворително решение, страната може да приеме окончателните глобални защитни мерки. Възможността за провеждане на консултации следва да бъде предложена на другата страна с цел да се обменят мнения относно информацията, посочена в параграф 1.

ЧЛЕН 3.8

Изключване от обхвата на механизма за уреждане на спорове

Разпоредбите на настоящия раздел, свързани с правата и задълженията в рамките на СТО, остават извън обхвата на глава 15 (Уреждане на спорове).

РАЗДЕЛ В

ДВУСТРАННА ЗАЩИТНА КЛАУЗА

ЧЛЕН 3.9

Определения

За целите на настоящия раздел:

- а) понятието „местна промишленост“ се тълкува в съответствие с член 4, параграф 1, буква в) от Споразумението за защитни мерки. За тази цел член 4, параграф 1, буква в) от Споразумението за защитни мерки се инкорпорира, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и става неразделна част от него;
- б) понятията „сериозна вреда“ и „опасност от сериозна вреда“ се тълкуват в съответствие с член 4, параграф 1, букви а) и б) от Споразумението за защитни мерки. За тази цел член 4, параграф 1, букви а) и б) от Споразумението за защитни мерки се инкорпорира, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и става неразделна част от него; и
- в) понятието „преходен период“ означава период от 10 години, считано от датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 3.10

Прилагане на двустранна защитна мярка

1. Ако в резултат на намаляването или премахването на мито по силата на настоящото споразумение дадена стока с произход от територията на една от страните се внася на територията на другата страна в такива увеличени количества, в абсолютно изражение или в сравнение с местното производство, и при такива условия, че причинява или има опасност да причини сериозна вреда на местна промишленост, произвеждаща сходни или пряко конкурентни стоки, страната вносител може да приеме мерките, предвидени в параграф 2, в съответствие с условията и процедурите, предвидени в настоящия раздел, и то само по време на преходния период, с изключение на случаите, в които разпоредбата на член 3.11 (Условия и ограничения), параграф 6, буква в) предвижда друго.
2. Страната вносител може да наложи двустранна защитна мярка, с която:
 - а) да се преустанови по-нататъшното намаляване на прилаганата по силата на приложение 2-А (Премахване на митата) митническа ставка за съответната стока; или
 - б) да се увеличи прилаганата за съответната стока митническа ставка до степен, която не надвишава по-ниската от следните две ставки:
 - і) прилаганата по отношение на стоката митническа ставка за най-облагодетелствана нация, която е в сила към момента на предприемане на мярката; или

- ii) базовата митническа ставка, посочена в графиците, включени в приложение 2-А (Премахване на митата) в съответствие с член 2.7 (Намаляване или премахване на митата върху вноса).

ЧЛЕН 3.11

Условия и ограничения

1. Всяка от страните уведомява в писмен вид другата страна за започването на разследването по параграф 2 и се консултира с нея възможно най-рано преди прилагането на двустранна защитна мярка, с цел проучване на информацията, получена в резултат на разследването, и обмен на мнения относно мярката.
2. Всяка от страните прилага дадена двустранна защитна мярка едва след провеждане от нейните компетентни органи на разследване в съответствие с член 3 и член 4, параграф 2, буква в) от Споразумението за защитни мерки. За тази цел член 3 и член 4, параграф 2, буква в) от Споразумението за защитни мерки се инкорпорира, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и стават неразделна част от него.
3. В хода на разследването по параграф 2 страната се придържа към изискванията на член 4, параграф 2, буква а) от Споразумението за защитни мерки. За тази цел член 4, параграф 2, буква а) от Споразумението за защитни мерки се инкорпорира, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и става неразделна част от него.

4. При разследването трябва също така да се докаже, въз основа на обективни доказателства, че съществува причинно-следствена връзка между увеличения внос и сериозната вреда или опасността от такава. При разследването освен това се взема под внимание съществуването на всеки друг фактор, освен увеличения внос, който също е в състояние да причини вреда по същото време.
5. Всяка от страните гарантира приключването от нейните компетентни органи на всяко разследване по параграф 2 в срок от една година от датата на неговото започване.
6. Никоя от страните не може да прилага двустранна защитна мярка:
- а) освен в степента и за срока, които са необходими, за да се предотврати или поправи сериозна вреда и за да се улесни приспособяването;
 - б) в течение на период, надвишаващ две години, като този период може обаче да бъде удължен с до две години, ако компетентните органи на страната вносител преценят, в съответствие с процедурите, установени в настоящия член, че мярката продължава да бъде необходима, за да се предотврати или поправи сериозна вреда и за да се улесни приспособяването, и когато са налице доказателства, че промишлеността се приспособява, при условие че общият период на прилагане на защитната мярка, включващ периода на първоначалното прилагане и всяко едно удължаване на този период, не надвишава четири години; или
 - в) след изтичането на преходния период, освен когато другата страна даде съгласието си за това.

7. С цел да се улесни приспособяването в ситуация, при която очакваната продължителност на дадена двустранна защитна мярка е повече от две години, страната, прилагаща мярката, постепенно либерализира мярката на редовни интервали от време през периода на нейното прилагане.

8. Когато една от страните прекрати прилагането на дадена двустранна защитна мярка, митническата ставка е тази, която би била в сила съгласно нейния график, включен в приложение 2-А (Премахване на митата), ако мярката не е била приложена.

ЧЛЕН 3.12

Временни мерки

При критични обстоятелства, при които евентуално забавяне би причинило трудно поправима вреда, всяка от страните може да приложи временно двустранна защитна мярка след предварително решение, че са налице явни доказателства за това, че вносът на стока с произход от другата страна се е увеличил в резултат на намаляването или премахването на мито съгласно настоящото споразумение, и за това че този внос причинява сериозна вреда или съществува опасност да причини такава вреда на местната промишленост. Срокът на прилагане на всяка временна мярка не може да надвишава 200 дни, като през това време страната се придържа към изискванията на член 3.11 (Условия и ограничения), параграфи 2 и 3. Страната в кратък срок възстановява всички увеличения на тарифите, ако по време на разследването по член 3.11 (Условия и ограничения), параграф 2 не бъде установено, че са спазени изискванията по член 3.10 (Прилагане на двустранна защитна мярка), параграф 1. Продължителността на прилагане на всяка временна мярка се разглежда като част от периода, предвиден в член 3.11 (Условия и ограничения), параграф 5, буква б).

ЧЛЕН 3.13

Компенсация

1. Всяка от страните, която прилага двустранна защитна мярка, се консултира с другата страна с цел взаимно договаряне на подходяща компенсация за либерализирането на търговията под формата на отстъпки, които оказват еквивалентно по същество въздействие върху търговията, или под формата на отстъпки в размер, еквивалентен на размера на допълнителните мита, които се очаква да бъдат наложени в резултат от прилагането на защитната мярка. Страната, прилагаща двустранна защитна мярка, предоставя възможност за провеждането на такива консултации не по-късно от 30 дни след началото на прилагането на двустранната защитна мярка.
2. Ако консултациите по параграф 1 не доведат до постигането на съгласие относно компенсация за либерализирането на търговията в срок от 30 дни след началото на консултациите, страната, чиито стоки са обект на двустранната защитна мярка, може да преустанови прилагането по отношение на стоки с произход от страната, която прилага двустранната защитна мярка, на отстъпки, които оказват еквивалентно по същество въздействие върху търговията на това на двустранната защитна мярка. Задължението на страната, която прилага двустранната защитна мярка, за предоставяне на компенсация, както и правото на другата страна временно да преустановява прилагането на отстъпки по силата на настоящия параграф, престават да са приложими от датата, на която престават да се прилага двустранната защитна мярка.
3. Правото на преустановяване, посочено в параграф 2, не може да бъде упражнено през първите 24 месеца, през които е в сила дадена двустранна защитна мярка, при условие че защитната мярка съответства на разпоредбите на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 3.14

Използване на английски език

С цел да се гарантира максимална ефективност при прилагането на правилата за търговска защита съгласно настоящата глава, разследващите органи на страните използват английски език за основа при комуникацията и в документите, които се обменят в контекста на разследванията, свързани с мерки за търговска защита между страните.

ГЛАВА 4

МИТНИЦИ И УЛЕСНЯВАНЕ НА ТЪРГОВИЯТА

ЧЛЕН 4.1

Цели

1. Страните признават значението на митническите въпроси и на тези, свързани с улесняването на търговията, в динамичния контекст на световната търговия. Страните си сътрудничат все по-тясно в тази област с цел да направят така, че съответното тяхно митническо законодателство и митнически процедури да позволят да бъдат постигнати целите за насърчаване на улесняването на търговията при едновременно обезпечаване на ефикасен митнически контрол.

2. Страните се споразумяват тяхното законодателство да бъде недискриминационно и митническите процедури да се основават на използването на съвременни методи и ефикасни проверки за борба с измамите и насърчаване на законната търговия.
3. Страните признават, че по никакъв начин не бива да бъде застрашено постигането на легитимните цели на обществената политика, включително тези, свързани със сигурността, безопасността и борбата с измамите.

ЧЛЕН 4.2

Митническо сътрудничество и административна взаимопомощ

1. Съответните органи на страните си сътрудничат по митническите въпроси, за да се гарантира постигането на целите, залегнали в член 4.1 (Цели).
2. Страните задълбочават митническото сътрудничество, *inter alia*, като:
 - a) обменят информация относно митническото законодателство, неговото прилагане и митническите процедури, по-специално в следните области:
 - i) опростяване и осъвременяване на митническите процедури;
 - ii) осъществявания граничен контрол от страна на митническите органи във връзка със защитата на правата върху интелектуална собственост;

- iii) улесняване на транзитното движение и претоварването; и
 - iv) отношения с деловите среди;
- б) проучват възможностите за предприемане на съвместни инициативи, свързани с митническите процедури по внос и износ и други митнически процедури, включително техническа помощ, с оглед предоставянето на ефикасни услуги на деловите среди;
- в) задълбочават сътрудничеството помежду си по митнически въпроси в рамките на международни организации като СТО и Световната митническа организация (наричана по-долу „СМО“); и
- г) въвеждат, когато е приложимо и целесъобразно, взаимно признаване на програмите за търговско партньорство и на митническите проверки, включително еквивалентни мерки за улесняване на търговията.
3. Страните си оказват административна взаимопомощ по митнически въпроси в съответствие с протокол 2 (Административна взаимопомощ по митнически въпроси).

ЧЛЕН 4.3

Митническо законодателство и процедури

1. Страните основават съответното свое митническо законодателство и процедури на международните инструменти и стандарти, приложими в митническата и търговската област, включително материалноправните разпоредби на *ревизираната Конвенция от Киото за опростяване и уеднаквяване на митническите процедури*, съставена в Брюксел на 26 юни 1999 г., *Международната конвенция по хармонизираната система за описание и кодиране на стоките* (наричана по-долу „Конвенцията по ХС“), *Рамката от стандарти за сигурност и улесняване на глобалната търговия* и *Образеца за митнически данни* на СМО.
2. Митническото законодателство и процедури на страните:
 - а) целят защитата на законната търговия посредством ефективно правоприлагане и спазване на изискванията на законодателството;
 - б) избягват ненужната или дискриминационна тежест за стопанските субекти и предоставят допълнителни улеснения за субектите, които стриктно спазват законодателството; и
 - в) предоставят гаранции срещу измамите и незаконните или увреждащи дейности.

3. Страните се споразумяват съответното тяхно митническо законодателство и процедури, включително средствата за правна защита, да са пропорционални и недискриминационни, и тяхното прилагане да не води до необосновано забавяне при вдигането на стоките.

4. С цел подобряване на работните методи, а също с оглед гарантиране на спазването на принципите на недискриминация, прозрачност, ефикасност, почтеност и надеждност на операциите, страните:

- а) когато е възможно, опростяват и преразглеждат изискванията и формалностите с оглед бързото вдигане и митническо оформяне на стоките; и
- б) се стремят допълнително да опростят и стандартизират данните и документацията, изисквани от митниците и други агенции.

ЧЛЕН 4.4

Вдигане на стоки

1. Всяка от страните следи за това нейните митнически органи да прилагат изисквания и процедури, позволяващи вдигането на стоките да става в рамките на срок, не по-дълъг от изискуемия за гарантиране на спазването на нейното митническо и друго свързано с търговията законодателство и формалности. Всяка от страните се стреми допълнително да съкрати този срок и да позволява вдигане на стоките без неоправдано забавяне.

2. Страните допускат, *inter alia*, вдигане на стоките без заплащането на мита, при условие че се предостави гаранция, ако се изисква такава, в съответствие с тяхното законодателство, с цел да се обезпечи окончателното плащане на митата.

3. Всяка от страните прави така, че митническите ѝ органи да предвидят предварителното подаване по електронен път и по-нататъшната електронна обработка на информацията преди физическото пристигане на стоките (обработка преди пристигане), което да даде възможност за вдигане на стоките още с пристигането им.

ЧЛЕН 4.5

Опростени митнически процедури

1. Всяка от страните въвежда опростени — и същевременно прозрачни и ефикасни — митнически процедури с оглед намаляване на разходите и осигуряване на по-голяма предвидимост за стопанските субекти, включително за малките и средните предприятия. Улеснен достъп до опростените митнически процедури се предоставя също и на оторизирани търговци въз основа на обективни и недискриминационни критерии.

2. За целите на извършване на формалностите, необходими за поставяне на стоките под митнически режим, се използва единен административен документ или негов електронен еквивалент.

3. Страните прилагат съвременни митнически практики, в това число оценка на риска и методи за одит след митническо оформяне, с цел опростяване и улесняване на влизането и вдигането на стоките.

4. Страните поощряват постепенното разработване и използване на системи, в това число на такива, които се основават на информационните технологии, които позволяват да се улесни електронният обмен на данни между търговците, митническите администрации и другите свързани с тях агенции.

ЧЛЕН 4.6

Транзит и претоварване

1. Всяка от страните следи за улесняването и ефективния контрол на операциите по претоварване и транзитно движение през нейната територия.
2. За улесняване на транзитния трафик всяка от страните осигурява сътрудничеството и координацията между всички имащи отношение органи и агенции на нейната територия.

ЧЛЕН 4.7

Управление на риска

1. Всяка от страните основава своите процедури за проверка и вдигане и своите процедури за одит след митническо оформяне по-скоро на принципите за оценка на риска и на извършването на одити, отколкото на щателна проверка на всяка пратка за спазване на всички изисквания по отношение на вноса.

2. Страните приемат и прилагат своите изисквания и процедури за контрол по отношение на вноса, износа, транзита и претоварването на стоки въз основа на принципите за управление на риска, като това има за цел мерките за осигуряване на съответствие да бъдат насочени към онези операции, които заслужават внимание.

ЧЛЕН 4.8

Прозрачност

1. Всяка от страните гарантира, че нейните митнически и други свързани с търговията закони, подзаконови нормативни актове и общи административни процедури и други изисквания, включително такси и налози, са леснодостъпни за заинтересованите страни, а в случаите, когато това е осъществимо и възможно, на официален уебсайт.
2. Всяка от страните определя или поддържа един или повече центрове за запитвания или информация, в които се дава отговор в разумен срок на запитванията на заинтересовани лица по митнически и други свързани с търговията въпроси.

ЧЛЕН 4.9

Предварителни решения

1. По писмено искане на търговците митническите органи на всяка от страните издават в съответствие със своите закони и подзаконови разпоредби, преди вноса на дадена стока на нейната територия, предварителни решения в писмен вид относно тарифното класиране или всякакъв друг въпрос, по който страните могат да постигнат съгласие.

2. При спазване на всички изисквания за поверителност, които се съдържат в нейните законови и подзаконови разпоредби, всяка от страните публикува, например на официален уебсайт, своите предварителни решения, отнасящи се до тарифното класиране и всякакви други такива въпроси, по които страните могат да постигнат съгласие.

3. С цел улесняване на търговията страните редовно си предоставят, в рамките на своя двустранен диалог, актуализирана информация относно измененията в своите съответни законови и подзаконови разпоредби, отнасящи се до предварителните решения.

ЧЛЕН 4.10

Такси и налози

1. Всяка от страните публикува информация за таксите и налозите чрез официално предназначено за тази цел средство, а когато това е осъществимо и възможно — на официален уебсайт. Тази информация включва приложимите такси и налози, конкретното основание за таксите или налозите за предоставяната услуга, отговорния орган, както и това кога и как да бъде извършено плащането.

2. Страните не могат да налагат новите или изменени такси и налози, докато не бъде публикувана и не стане общодостъпна посочената в параграф 1 информация.

ЧЛЕН 4.11

Митнически агенти

Страните не могат да изискват в съответното свое митническо законодателство и процедури задължително прибегване до услугите на митнически агенти. Страните прилагат прозрачни, недискриминационни и пропорционални правила, в случай че и когато лицензират митнически агенти.

ЧЛЕН 4.12

Митническо остойностяване

1. Страните определят митническата стойност на стоките в съответствие с член VII от ГАТТ от 1994 г. и със Споразумението за митническо остойностяване.
2. Страните си сътрудничат с оглед възприемането на общ подход по въпросите, свързани с митническото остойностяване.

ЧЛЕН 4.13

Предекспедиционни проверки

Страните се споразумяват техните съответни митническо законодателство и процедури да не изискват задължителното използване на предекспедиционни проверки по смисъла на определението в Споразумението за предекспедиционна проверка, или на всякаква друга дейност за проверка, извършвана на местоназначението, преди митническото оформяне, от страна на частни дружества.

ЧЛЕН 4.14

Преразглеждане и обжалване

Всяка от страните въвежда ефикасни, бързи, недискриминиращи и леснодостъпни процедури, които да гарантират възможността за обжалване на административните мерки, актовете и решенията на митниците и други агентства, засягащи вноса или износа на стоки или стоките, поставени под режим транзит.

ЧЛЕН 4.15

Отношения с деловите среди

Страните се споразумяват:

- а) относно необходимостта от навременни консултации с представители на търговските среди във връзка със законодателни предложения и общи процедури по въпроси, свързани с митниците и улесняването на търговията. За тази цел всяка от страните провежда подходящи консултации между администрациите и деловите среди;
- б) да публикуват или оповестяват по друг начин — доколкото е възможно, по електронен път — всяко ново законодателство и всички нови общи процедури по въпроси, свързани с митниците и улесняването на търговията, преди прилагането им, както и промените и тълкуванията на въпросното законодателство и процедури. Страните също така предоставят публичен достъп до съответните известия от административен характер, включително изискванията на агентствата и процедурите при въвеждане на стоки, работното време и правилата за дейността на митническите служби на пристанищата и граничните пунктове, както и координатите на звената за контакт, към които да се отправят искания за информация;
- в) относно необходимостта от разумен период от време между публикуването на ново или изменено законодателство, процедури, такси и налози и тяхното влизане в сила; и
- г) да гарантират, че съответните техни митнически и свързани с тях изисквания и процедури продължават да отговарят на потребностите на деловите среди, се придържат към най-добрите практики и поставят възможно най-малко ограничения пред търговския обмен.

ЧЛЕН 4.16

Комитет по митническите въпроси

1. Създаденият по силата на член 17.2 (Специализирани комитети) Комитет по митническите въпроси се състои от представители на страните.
2. Комитетът по митническите въпроси следи за правилното прилагане на настоящата глава, правоприлагането от страна на митниците в областта на правата върху интелектуална собственост, предвидено в глава 12 (Интелектуална собственост), раздел В (Правоприлагане в областта на правата върху интелектуална собственост), подраздел 4 (Граничен контрол), протокол 1 (относно определението на понятието „продукти с произход“ и методите на административно сътрудничество), протокол 2 (Административна взаимопомощ по митнически въпроси) и евентуалните други разпоредби, свързани с митниците, по които страните могат да постигнат съгласие.
3. Комитетът по митническите въпроси проучва необходимостта от решения, становища, предложения или препоръки по всички въпроси, произтичащи от прилагането на разпоредбите, посочени в параграф 2, и приема тези решения, становища, предложения или препоръки. Той е оправомощен да приема решения в областта на взаимното признаване на техниките за управление на риска, критериите и стандартите за риска, проверките на сигурността и програмите за търговско партньорство, включително такива аспекти, като предаването на данни и взаимно договорените ползи.

ГЛАВА 5

ТЕХНИЧЕСКИ ПРЕЧКИ ПРЕД ТЪРГОВИЯТА

ЧЛЕН 5.1

Потвърждаване на Споразумението за ТПТ

Страните потвърждават своите взаимни права и задължения, произтичащи от Споразумението за ТПТ, което се инкорпорира, *mutatis mutandis*, в настоящото споразумение и става неразделна част от него.

ЧЛЕН 5.2

Цели

1. Настоящата глава има за цел да улесни и увеличи двустранната търговия със стоки посредством предотвратяване, идентифициране и премахване на ненужните пречки пред търговията в обхвата на Споразумението за ТПТ, както и да подобри двустранното сътрудничество между страните.
2. Страните изграждат и укрепват техническия капацитет и институционалната инфраструктура по въпроси, свързани с техническите пречки пред търговията.

ЧЛЕН 5.3

Приложно поле и определения

1. Настоящата глава се прилага по отношение на подготвянето, приемането и прилагането на стандарти, технически регламенти и процедури за оценяване на съответствието по смисъла на определението в приложение 1 към Споразумението за ТПТ, които могат да засегнат търговията със стоки между страните, с изключение на:
 - а) спецификации за покупка, подготвяни от правителствени органи с оглед на производствените или потребителските изисквания на тези органи; или
 - б) санитарни и фитосанитарни мерки по смисъла на определението в приложение А към Споразумението за СФС.
2. Всяка страна се ползва с правото да подготвя, приема и прилага стандарти, технически регламенти и процедури за оценяване на съответствието в съответствие с настоящата глава и Споразумението за ТПТ.
3. За целите на настоящата глава се прилагат определенията от приложение 1 към Споразумението за ТПТ.

ЧЛЕН 5.4

Технически регламенти

1. Всяка от страните използва по най-добрия начин добрата регулаторна практика в съответствие с предвиденото в Споразумението за ТПТ и в настоящата глава, по-специално като:
 - а) извършва оценка на наличните регулаторни и нерегулаторни алтернативи на предложения технически регламент, които биха позволили да се постигнат легитимни цели на страната в съответствие с член 2, параграф 2 от Споразумението за ТПТ; се стреми да направи оценка, *inter alia*, на въздействието на дадено предложение за технически регламент посредством анализ на регулаторното въздействие в съответствие с препоръките на създадения по силата на член 13 от Споразумението за ТПТ Комитет по техническите пречки пред търговията;
 - б) използва относимите международни стандарти, сред които разработените от Международната организация по стандартизация, Международната електротехническа комисия, Международния съюз по далекосъобщения и Комисията по Кодекс алиментариус, като основа за своите технически регламенти, освен когато такива международни стандарти биха били неефективни или неподходящи за изпълнението на легитимните цели, преследвани от някоя от страните. Когато дадена страна не е използвала международни стандарти като основа за своите технически регламенти, по искане на другата страна тя посочва всяко съществено отклонение от относимите международни стандарти и обяснява по какви причини тези стандарти са били счетени за неподходящи или неефективни по отношение на преследваната цел;

- в) без да се засяга член 2, параграф 3 от Споразумението за ТПТ, извършва преглед на техническите регламенти с цел тяхното по-тясно сближаване с относимите международни стандарти. При извършването на този преглед страните, *inter alia*, вземат предвид всички нови изменения на относимите международни стандарти и това дали продължават да са налице обстоятелствата, на които се дължат евентуалните различия с всеки един относим международен стандарт;
- г) определя техническите регламенти по-скоро в зависимост от изискванията за постигане на конкретен резултат, отколкото в зависимост от проектните или описателните характеристики.

2. В съответствие с член 2, параграф 7 от Споразумението за ТПТ дадена страна разглежда благоприятно възможността да приеме като еквивалентни техническите регламенти на другата страна, дори ако тези регламенти се различават от нейните собствени, при условие че се е уверила, че тези регламенти адекватно постигат целите на собствените ѝ регламенти.

3. Страна, която е подготвила технически регламент, за който счита, че е еквивалентен на технически регламент на другата страна, понеже е със съвместима цел и съвместим продуктов обхват, може писмено да поиска от другата страна да признае техническия регламент за еквивалентен. Искането се отправя в писмен вид, като в него се излагат подробно причините, поради които техническият регламент следва да се счита за еквивалентен, включително причините, свързани с продуктивния обхват. Страна, която не е съгласна, че техническият регламент е еквивалентен, при поискване съобщава на другата страна мотивите за своето решение.

ЧЛЕН 5.5

Стандарти

1. Страните потвърждават задължението, произтичащо за тях от член 4, параграф 1 от Споразумението за ТПТ, да гарантират, че техните органи по стандартизация приемат и спазват Кодекса на добрата практика при подготвяне, приемане и прилагане на стандарти, който се съдържа в приложение 3 към Споразумението за ТПТ. Освен това страните потвърждават, че ще се придържат към принципите, изложени в документа, озаглавен *Решения и препоръки, приети от Комитета на СТО по техническите пречки пред търговията от 1 януари 1995 г. насам*, G/TBT/1/rev.12 от 21 януари 2015 г. (наричан по-долу „документът“), включително *Решението на Комитета относно принципите за разработване на международни стандарти, ръководства и препоръки във връзка с членове 2 и 5 и приложение 3 към споразумението*, посочено в приложенията към част 1 от документа.
2. С оглед хармонизиране на стандартите на колкото е възможно по-широка основа, страните насърчават своите органи по стандартизация, както и регионалните органи по стандартизация, в които те или техните органи по стандартизация членуват:
 - а) да вземат участие в рамките на своите ресурси при подготвянето на международни стандарти от съответните международни органи по стандартизация;

- б) да използват относимите международни стандарти като основа за разработваните от тях стандарти, освен когато тези международни стандарти биха били неефективни или неподходящи за изпълнението на преследваните от страната легитимни цели, например поради недостатъчно ниво на защита, фундаментални климатични или географски фактори или фундаментални технологични проблеми;
 - в) да избягват дублирането или припокриването с работата на международни органи по стандартизация;
 - г) да извършват на редовни интервали преглед на националните и регионалните стандарти, които не се основават на относимите международни стандарти, с цел тяхното по-тясно сближаване с относимите международни стандарти; и
 - д) да си сътрудничат със съответните органи по стандартизация на другата страна при международните дейности по стандартизация. Това сътрудничество може да се осъществява в рамките на международни органи по стандартизация или на регионално равнище.
3. Страните обменят информация относно:
- а) използването от тях на стандарти в подкрепа на техническите регламенти;
 - б) процесите на стандартизация на всяка една от тях и степента на използване от всяка от тях на международни или регионални стандарти като основа за своите национални стандарти; и

- в) споразуменията за сътрудничество в областта на стандартизацията, прилагани от всяка от страните, включително по въпроси на стандартизацията в рамките на международни споразумения с трети страни, доколкото това не е изрично забранено от тези споразумения.

4. Страните признават, че в съответствие с приложение 1 към Споразумението за ТПТ спазването на стандартите не е задължително. Когато дадена страна прави задължително спазването на определени стандарти посредством инкорпориране на тези стандарти или позоваване на тях в технически регламенти или в рамките на процедури за оценяване на съответствието, се прилага член 5.7 (Прозрачност).

ЧЛЕН 5.6

Процедури за оценяване на съответствието

1. По отношение на задължителните процедури за оценяване на съответствието страните прилагат член 5.4 (Технически регламенти), параграф 1, *mutatis mutandis*, с оглед избягване на ненужните пречки пред търговията и гарантиране на прозрачност и недискриминация.
2. В съответствие с член 5, параграф 1, точка 2 от Споразумението за ТПТ, когато страната вносител изисква да получи достатъчна увереност, че е налице съответствие с приложимите нейни технически регламенти или стандарти, нейните процедури за оценяване на съответствието не са по-строги, нито се прилагат по-строго, отколкото е необходимо, за да се осигури на тази страна необходимата увереност, че продуктите отговарят на приложимите нейни технически регламенти или стандарти, като се имат предвид рисковете, които биха възникнали при несъответствие.

3. Страните признават, че е налице широк набор от механизми за улесняване на приемането на резултатите от процедурите за оценяване на съответствието, проведени на територията на другата страна, включително:

- а) позоваване от страната вносител на декларацията за съответствие на доставчика;
- б) споразумения за взаимно приемане на резултатите от процедурите за оценяване на съответствието по отношение на конкретни технически регламенти, които се провеждат от органи, намиращи се на територията на другата страна;
- в) използване на система за акредитиране на органите за оценяване на съответствието, намиращи се на територията на едната или другата страна;
- г) определяне от органите на публичната власт на органи за оценяване на съответствието, включително такива, които се намират на територията на другата страна;
- д) едностранно признаване от една от страните на резултатите от процедурите за оценяване на съответствието, които се провеждат на територията на другата страна;
- е) доброволни договорености между органите по оценяване на съответствието, които се намират на територията на едната или другата страна; и
- ж) използване на регионални и международни многостранни споразумения и договорености за признаване, по които те са страни.

4. Предвид съображенията, изложени по-специално в параграф 3, страните се ангажират:
- а) да засилят обмена на информация помежду си във връзка с механизмите по параграф 3 и сходни с тях механизми с оглед улесняване на приемането на резултатите от оценяването на съответствието;
 - б) да обменят информация относно процедурите за оценяване на съответствието, и по-специално относно критериите, използвани за избор на подходящи процедури за оценяване на съответствието за конкретни продукти;
 - в) да разглеждат декларацията за съответствие на доставчика като една от гаранциите за съответствие с вътрешното право;
 - г) да предвидят евентуални договорености за взаимно приемане на резултатите от процедурите за оценяване на съответствието, като се придържат към процедурата по параграф 5;
 - д) да обменят информация относно политиката за акредитация и да обсъдят как да използват по най-добрия начин международните стандарти за акредитация и международните споразумения чрез привличане за участие на органите по акредитация на страните, например чрез механизмите на Международното сътрудничество за акредитация на лаборатории и Международния форум за акредитация;
 - е) да обмислят евентуалното присъединяване или, според случая, да насърчават присъединяването на техните органи за изпитване, инспектиране и сертифициране към действащи международни споразумения или договорености, целящи да хармонизират или улеснят приемането на резултатите от оценяването на съответствието;

- ж) да направят така, че стопанските субекти да могат да избират измежду определени от органите съоръжения за оценяване на съответствието, за да изпълнят изискваните от вътрешното право задачи с цел гарантиране на съответствието;
- з) да се стремят да използват акредитацията за удостоверяване на компетентността на органите по оценяване на съответствието; и
- и) да гарантират независимостта на акредитиращите органи и органите по оценяване на съответствието и липсата на конфликт на интереси между тях.

5. По искане на една от страните другата страна може да реши да встъпи в консултации с оглед определяне на подходящи за съответните сектори секторни инициативи, свързани с използването на процедури за оценяване на съответствието, или улесняване на приемането на резултатите от оценяването на съответствието. Страната, която отправя искането, следва да предостави съответна информация за това по какъв начин секторната инициатива ще улесни търговския обмен. Ако другата страна отклони искането, при поискване тя излага мотивите си за това.

6. Страните потвърждават своите задължения, произтичащи от член 5, параграф 2, точка 5 от Споразумението за ТПТ, чиято разпоредба предвижда таксите, наложени за задължително оценяване на съответствието на внесените продукти, да са равностойни по отношение на таксите, налагани за оценяване на съответствието на сходни продукти от местен произход или с произход от друга държава, като се вземат предвид разходите за комуникации, превоз и други разходи, възникващи поради разлика в местоположението на съоръженията на заявителя и органа за оценяване на съответствието.

ЧЛЕН 5.7

Прозрачност

Страните признават значението на прозрачността по отношение на подготвянето, приемането и прилагането на стандарти, технически регламенти и процедури за оценяване на съответствието. Във връзка с това страните потвърждават своите задължения за прозрачност, произтичащи от Споразумението за ТПТ. Всяка от страните:

- а) надлежно взема под внимание коментарите на другата страна, когато част от процеса на разработване на даден технически регламент е открита за обществена консултация, и при поискване своевременно представя писмени отговори на коментарите, направени от другата страна;
- б) гарантира, че на стопанските субекти и другите заинтересовани лица от другата страна се дава възможност да участват във всеки един предприет по установения ред процес на обществена консултация, свързан с разработването на технически регламенти, при условия, които са не по-малко благоприятни от условията, предоставяни на нейните собствени юридически или физически лица;
- в) в допълнение към член 5.4 (Технически регламенти), параграф 1, буква а), в случаите, в които се изготвят оценки на въздействието, при поискване уведомява другата страна за резултатите от оценката на въздействието на предложения технически регламент;

- г) когато отправя уведомления в съответствие с член 2, параграф 9, точка 2 или член 5, параграф 6, точка 2 от Споразумението за ТПТ:
- i) предвижда срок от най-малко 60 дни след уведомяването, за да може другата страна да представи писмени коментари по предложението, а когато това е възможно — надлежно взема под внимание основателните искания за удължаване на този срок;
 - ii) предоставя електронна версия на нотифицирания текст;
 - iii) в случай че нотифицираният текст не е на един от официалните езици на СТО, предоставя подробно и пълно описание на съдържанието на мярката във формата за уведомяване на СТО;
 - iv) отговаря в писмена форма на получените от другата страна писмени коментари по предложението не по-късно от датата на публикуване на окончателния технически регламент или окончателната процедура за оценяване на съответствието; и
 - v) предоставя информация относно приемането и влизането в сила на нотифицираната мярка и приетия окончателен текст под формата на допълнение към първоначалното уведомление;
- д) предвижда достатъчен интервал от време между публикуването на техническите регламенти и влизането им в сила, за да могат стопанските субекти от другата страна да се адаптират към тях, освен когато възникнат или съществува опасност да възникнат неотложни проблеми, свързани с безопасността, здравето, опазването на околната среда или националната сигурност;

- е) гарантира, че до всички приети и влезли в сила технически регламенти и задължителни процедури за оценяване на съответствието е осигурен безплатен публичен достъп на официални уебсайтове; и
- ж) гарантира, че информационният център, създаден в съответствие с член 10, параграф 1 от Споразумението за ТПТ, предоставя информация и отговаря на един от официалните езици на СТО на постъпилите основателни запитвания от другата страна или от заинтересовани лица от другата страна относно приетите технически регламенти, процедури за оценяване на съответствието и стандарти.

ЧЛЕН 5.8

Надзор на пазара

Страните:

- а) обменят мнения относно надзора на пазара и дейностите по правоприлагане;
- б) гарантират, че функциите по надзор на пазара се упражняват от компетентните органи и че няма конфликт на интереси между функцията по надзор на пазара и функцията по оценяване на съответствието; и
- в) гарантират, че няма конфликт на интереси между органите за надзор на пазара и стопанските субекти, които подлежат на контрол или надзор.

ЧЛЕН 5.9

Маркиране и етикетиране

1. Страните отбелязват, че даден технически регламент може да включва или да се отнася изключително за изисквания за маркиране или етикетиране. Когато техническите регламенти на една от страните съдържат изисквания за задължително маркиране или етикетиране, тази страна спазва принципите, залегнали в член 2, параграф 2 от Споразумението за ТПТ, по-специално че техническите регламенти не трябва да се подготвят с цел създаване на ненужни пречки пред международната търговия, нито по начин, създаващ такива пречки, и че те не трябва да бъдат по-ограничителни по отношение на търговията, отколкото е необходимо за постигането на дадена легитимна цел.
2. Когато дадена страна изисква задължително маркиране или етикетиране на определени продукти, тя:
 - а) изисква само информация, която е от полза за потребителите или ползвателите на продукта, или която указва съответствието на продукта със задължителните технически изисквания;
 - б) не изисква каквото и да било предварително одобрение, регистрация или сертифициране на етикетите или маркировките на продуктите като предварително условие за пускането на нейния пазар на продукти, които иначе отговарят на нейните задължителни технически изисквания, освен ако това се налага с оглед на риска, който представляват въпросните продукти за здравето и живота на хората, животните или растенията, околната среда или националната сигурност; настоящата разпоредба не засяга правото на страната да изисква предварително одобрение на конкретната информация, която следва да бъде посочена върху етикета или маркировката с оглед на приложимата вътрешна нормативна уредба;

- в) в случай че изисква от стопанските субекти да използват уникален идентификационен номер, издава такъв номер на стопанските субекти от другата страна без неоправдано забавяне и по недискриминационен начин;
- г) допуска следните видове информация, при условие че същата не е заблуждаваща, противоречива или объркваща с оглед на информацията, изисквана в страната вносител на стоките:
 - i) информация на други езици, освен на езика, изискван в страната вносител на стоките;
 - ii) международно признати номенклатури, пиктограми, символи или графики; или
 - iii) допълнителна информация, освен изискваната в страната вносител на стоките;
- д) приема, че етикетването, включително допълнителното етикетване или корекциите на етикетването, се извършват при необходимост в разрешени помещения, като например митнически складове или лицензирани складове в пунктовете на внос, в страната вносител преди разпространението и продажбата на продукта; страната може да изиска да не бъде отстраняван оригиналният етикет;
- е) когато счита, че с това не се накърнява постигането на легитимни цели съгласно Споразумението за ТПТ, се стреми да приема непостоянни или сменяеми етикети или по-скоро такава маркировка или етикетировка, която е включена в придружаващата документация, отколкото физически прикрепена към продукта.

ЧЛЕН 5.10

Сътрудничество и улесняване на търговията

1. Страните си сътрудничат все по-тясно в сферата на стандартите, техническите регламенти и процедурите за оценяване на съответствието с оглед постигане на по-добро взаимно разбиране на съответните техни системи и улесняване на търговския обмен помежду им. За тази цел те могат да установяват — както на хоризонтално, така и на секторно равнище — диалози, посветени на регулаторната уредба.
2. Страните се стремят да набелязват, разработват и насърчават двустранни инициативи, отнасящи се до стандартите, техническите регламенти и процедурите за оценяване на съответствието, които са подходящи във връзка с определена проблематика или определени сектори и улесняват търговията. Тези инициативи могат да включват:
 - а) популяризиране на добрите регулаторни практики посредством регулаторно сътрудничество, включително чрез обмен на информация, опит и данни, с оглед подобряване на качеството и ефикасността на техните стандарти, технически регламенти и процедури за оценяване на съответствието и ефективно използване на регулаторните ресурси;
 - б) използване на основан на риска подход при оценяване на съответствието, например като се разчита на декларация за съответствие на доставчика за продукти с нисък риск, а когато е целесъобразно — и намаляване на сложността на техническите регламенти, стандартите и процедурите за оценяване на съответствието;
 - в) по-тясно сближаване на техните стандарти, технически регламенти и процедури за оценяване на съответствието с относимите международни стандарти, насоки или препоръки;

- г) избягване на ненужното разминаване в подхода в стандартите, техническите регламенти и процедурите за оценяване на съответствието, когато не съществуват международни стандарти, насоки или препоръки;
- д) подпомагане или укрепване на сътрудничеството между съответните — публични или частни — организации на страните, отговарящи за стандартизацията, оценяването на съответствието и метрологията;
- е) осигуряване на ефективно взаимодействие и сътрудничество между регулаторните органи на регионално или международно равнище; и
- ж) обмен на информация, доколкото е възможно, за споразумения и договорености, отнасящи се до техническите пречки пред търговията, подписани на международно равнище.

3. При поискване съответната страна разглежда с дължимото внимание предложенията за сътрудничество, направени от другата страна съгласно настоящата глава. Това сътрудничество може да се осъществява, *inter alia*, под формата на диалог в рамките на подходящи форуми или по линия на съвместни проекти и програми за техническа помощ и изграждане на капацитет в областта на стандартите, техническите регламенти и процедурите за оценяване на съответствието в определени промишлени сектори по взаимна договореност.

ЧЛЕН 5.11

Консултации

1. Съответната страна разглежда бързо и благоприятно всяко искане за консултации, отправено от другата страна, по въпроси, свързани с прилагането на настоящата глава.
2. За да се изяснят повдигнатите въпроси по параграф 1 или за да им се намери решение, Комитетът по търговията може да създаде работна група, която да бъде натоварена със задачата да намери работещо и практично решение с цел улесняване на търговията. Работната група се състои от представители на страните.

ЧЛЕН 5.12

Прилагане

1. Всяка страна определя звено за контакт съответно в Министерството на науката и технологиите на Виетнам и в Европейската комисия и съобщава на другата страна координатите за връзка със службата или служителя, отговарящи по въпросите в обхвата на настоящата глава, включително информация за телефонен номер, номер на факс, електронна поща и други полезни данни.
2. Всяка страна уведомява в най-кратък срок другата страна за всяка промяна на нейното звено за контакт и в информацията, посочена в параграф 1.

3. Звената за контакт, *inter alia*:

- а) следят за прилагането и администрирането на настоящата глава;
- б) улесняват дейностите по сътрудничество, ако е целесъобразно, в съответствие с член 5.10 (Сътрудничество и улесняване на търговията);
- в) в кратки срокове разглеждат всеки въпрос, който една от страните повдига във връзка с разработването, приемането, прилагането и контрола на спазването на стандартите, техническите регламенти и процедурите за оценяване на съответствието;
- г) предоставят консултации, по искане на една от страните, по въпроси, произтичащи от настоящата глава;
- д) предприемат всякакви други действия, които могат да подпомогнат страните при прилагането на настоящата глава; и
- е) упражняват други функции, евентуално делегирани им от Комитета по търговията със стоки.

4. Информационните центрове, създадени в съответствие с член 10, параграф 1 от Споразумението за ТПТ, имат за задача:

- а) да улесняват обмена на информация между страните относно стандартите, техническите регламенти и процедурите за оценяване на съответствието, в отговор на всички разумни искания за такава информация, отправени от другата страна; и
- б) да препращат запитванията, отправени от другата страна, на компетентните регулаторни органи.

ГЛАВА 6

САНИТАРНИ И ФИТОСАНИТАРНИ МЕРКИ

ЧЛЕН 6.1

Приложно поле

1. Настоящата глава се прилага по отношение на подготвянето, приемането и прилагането на всички санитарни и фитосанитарни (наричани по-долу „СФС“) мерки на дадена страна, които могат пряко или косвено да засегнат търговията между страните.
2. Настоящата глава не накърнява правата на страните по силата на глава 5 (Технически пречки пред търговията), що се отнася до мерки, които са извън приложното поле на настоящата глава.

ЧЛЕН 6.2

Цели

Целите на настоящата глава са, както следва:

- а) укрепване на ефективното прилагане на принципите и правилата на Споразумението за СФС, както и на международните стандарти, указания и препоръки, разработени от съответните международни организации;

- б) защита на живота и здравето на хората, животните и растенията на територията на всяка от страните, като същевременно се улеснява търговията между страните, и гарантиране, че приетите от всяка от страните санитарни и фитосанитарни мерки не създават ненужни пречки пред търговията;
- в) укрепване на комуникацията и сътрудничеството по СФС въпроси, засягащи търговията между страните, и намиране на решение по тях, както и по други въпроси от взаимен интерес, за които е постигната договореност; и
- г) способстване за постигането на по-голяма прозрачност и по-добро разбиране при прилагането на санитарните и фитосанитарните мерки на всяка от страните.

ЧЛЕН 6.3

Определения

- 1. За целите на настоящата глава:
 - а) се прилагат определенията, съдържащи се в приложение А към Споразумението за СФС;
 - б) „компетентни органи“ означава органите на всяка от страните, отговарящи за изготвянето, въвеждането и администрирането на санитарните и фитосанитарните мерки на нейна територия; и
 - в) „Комитет по СФС“ означава създаденият в съответствие с член 17.2 (Специализирани комитети) Комитет по санитарните и фитосанитарните мерки, посочен в член 6.11 (Комитет по санитарните и фитосанитарните мерки).

2. Страните могат да договорят други определения за целите на прилагането на настоящата глава, като вземат предвид глосарите и определенията на съответните международни организации, като например Комисията по Кодекс алиментариус (наричана по-долу „Кодекс алиментариус“), Световната организация по здравеопазване на животните (наричана по-долу „ОІЕ“), и Международната конвенция по растителна защита (наричана по-долу „ІРРС“).

ЧЛЕН 6.4

Общи разпоредби

1. Страните потвърждават съществуващите права и задължения, които те имат една спрямо друга по силата на Споразумението за СФС.

2. Всяка от страните прилага Споразумението за СФС при изготвянето, прилагането или признаването на всяка санитарна и фитосанитарна мярка с цел улесняване на търговията между страните, успоредно със защитата на живота и здравето на хората, животните и растенията на нейна територия.

ЧЛЕН 6.5

Компетентни органи и звена за контакт

1. Компетентните органи, които имат за задача да поддържат тесни и ефективни работни отношения между страните при постигането на целите на настоящата глава, са, както следва:
 - а) в случая на Виетнам отговорността за СФС въпроси се поделя между следните правителствени органи:
 - і) Министерството на земеделието и развитието на селските райони, или неговият правопреемник, носи отговорност за здравето на животните и растенията; то прилага мерки за надзор и контрол, за да се предотврати внасянето на болести, които оказват отрицателно въздействие върху здравето на хората и на животните; то прилага също така широкообхватна програма за предотвратяване и борба с болести и вредители, които оказват отрицателно въздействие върху здравето на растенията и икономиката; по отношение на животинските и растителните продукти, предназначени за износ, то също така отговаря за инспекциите, поставянето под карантина и издаването на сертификати, удостоверяващи спазването на договорените стандарти и изисквания на Съюза; и

- ii) Министерството на здравеопазването, Министерството на земеделието и развитието на селските райони и Министерството на промишлеността и търговията, или съответните им правоприменители, отговарят в съответствие с областите си на компетентност за безопасността на храните, предназначени за консумация от човека; за целите на вноса на храни те прилагат мерки за надзор и контрол, които включват разработването на национални технически регламенти и процедури за одобрение, провеждането на оценка на риска по отношение на продуктите и на инспекции на обектите, за да се гарантира спазването на договорените стандарти и изисквания на Виетнам; за целите на износа на храни те отговарят също така за инспекциите и за издаването на здравни сертификати;
- б) в случая на Съюза отговорността се разделя между администрациите на държавите членки и Европейската комисия, както следва:
 - i) по отношение на износа за Виетнам държавите членки отговарят за контрола на производствените условия и изисквания, включително за провеждането на нормативно регламентираните инспекции и издаването на здравни сертификати или сертификати за хуманно отношение към животните, удостоверяващи спазването на стандартите и изискванията на Виетнам;
 - ii) по отношение на вноса от Виетнам държавите членки отговарят за контрола за спазването при вноса на условията за внос в Съюза;
 - iii) Европейската комисия отговаря за цялостната координация, инспекциите и одитите на инспекционните системи и за необходимите законодателни действия за осигуряване на единното прилагане на стандартите и изискванията в рамките на вътрешния пазар на Съюза.

2. Към датата на влизане в сила на настоящото споразумение компетентните органи на всяка от страните уведомяват органите на другата страна за своето звено за контакт за целите на комуникацията по всички въпроси, произтичащи от настоящата глава. Функциите на звената за контакт включват:

- а) подобряване на комуникацията между органите и министерствата на страните, отговарящи за СФС въпроси; и
- б) улесняване на обмена на информация с цел по-добро взаимно разбиране на санитарните и фитосанитарните мерки на всяка от страните, на регулаторните процеси, свързани с тези мерки, и на тяхното въздействие върху търговията със съответните продукти между страните.

3. Страните гарантират текущото актуализиране на информацията, предоставяна съгласно параграфи 1 и 2.

ЧЛЕН 6.6

Изисквания и процедури, свързани с вноса

1. Общите изисквания на дадена страна, свързани с вноса, са приложими за цялата територия на страната износител, без да се накърнява възможността за страната вносител да взема решения и да приема мерки в съответствие с критериите, предвидени в член 6.9 (Мерки, свързани със здравето на животните и растенията).

2. Всяка страна приема само мерки, които са научно обосновани, съобразени със съпътстващия риск и които са възможно най-малко ограничителни и водят до минимални пречки пред търговията.
3. Страната вносител гарантира, че нейните изисквания и процедури, свързани с вноса, се прилагат по пропорционален и недискриминационен начин.
4. Процедурите, свързани с вноса, имат за цел да се сведат до минимум отрицателните последици за търговията и да се ускори процесът на митническо оформяне при едновременно спазване на изискванията и процедурите на страната вносител.
5. Страната вносител гарантира пълната прозрачност на своите изисквания и процедури, свързани с вноса.
6. Страната износител гарантира спазването на изискванията на страната вносител, свързани с вноса.
7. Всяка от страните съставя и актуализира списъците на регулираните вредители, като си служи с научна терминология, и предоставя тези списъци на разположение на другата страна.
8. Фитосанитарните изисквания, свързани с вноса, се ограничават до мерки, гарантиращи зачитането на подходящо ниво на защита на страната вносител, и се отнасят за регулираните вредители, които са източник на опасения за страната вносител. Без да се накърнява прилагането на член 6 от ИРПС, никоя от страните не може да налага или запазва в сила фитосанитарни мерки по отношение на нерегулирани вредители.

9. Анализът на риска от вредители, който се предприема от една от страните, се провежда без неоправдано забавяне след постъпване на първоначалното искане на страната износител. В случай на трудности страните се споразумяват в рамките на Комитета по СФС относно график за провеждане на анализа на риска от вредители.
10. Страната вносител се ползва с правото да провежда проверки при внос въз основа на свързаните с вноса СФС рискове. Въпросните проверки се провеждат без неоправдано забавяне, като създават възможно най-малко пречки пред търговията. Ако продуктите не съответстват на изискванията на страната вносител, всяко действие, предприето от страната вносител, е в съответствие с международните стандарти и е пропорционално на риска, породен от продукта.
11. Страната вносител предоставя информация за периодичността на провежданите проверки при внос на продукти. Тази периодичност може да бъде адаптирана вследствие на проведени контролни проверки или проверки при внос, или по взаимно съгласие между страните.
12. Евентуално налаганите такси за процедурите, свързани с внос на продукти, по реда на настоящата глава са съразмерни с евентуално налаганите такси за сходни местни продукти и не надвишават действителните разходи за услугата.

ЧЛЕН 6.7

Контролни проверки

1. За да се спечели или запази доверието в ефективното прилагане на настоящата глава, страната вносител се ползва с правото да извършва контролни проверки, включително:
 - а) като провежда контролни посещения в страната износител с цел проверка на цялата или част от системата за контрол на страната износител в съответствие с относимите международни стандарти, указания и препоръки на Кодекс алиментариус, OIE и IPPC; разносните за подобни контролни посещения се поемат от провеждащата ги страна; и
 - б) като отправя до страната износител запитвания с оглед получаване на информация за нейната система за контрол и за резултатите от извършените проверки в рамките на тази система.
2. Всяка страна съобщава на другата страна резултатите и заключенията от проведените контролни проверки на територията на другата страна.
3. Ако страната вносител реши да проведе контролно посещение в страната износител, тя уведомява за това посещение страната износител поне 60 работни дни преди провеждането му, доколкото не е уговорено друго. За всяка промяна, свързана с провеждането на въпросното контролно посещение, се изисква взаимното съгласие на страните.

4. Страната вносител изпраща на страната износител проект на доклад за контролната проверка в срок от 45 работни дни от приключването на контролните проверки. Страната износител разполага с 30 работни дни, за да направи коментари по проекта на доклада. Коментарите, направени от страната износител, се прилагат към окончателния доклад за контролната проверка и — когато е целесъобразно — се включват в него, като въпросният доклад се предава в срок от 30 работни дни. Ако по време на контролната проверка страната вносител установи наличието на сериозен риск за здравето на хората, животните или растенията, тя уведомява за това страната износител възможно най-бързо, но при всички случаи до 10 работни дни след края на контролната проверка.

ЧЛЕН 6.8

Процедура за включване в списъка с обекти

1. По искане на страната вносител страната износител съобщава на страната вносител своя списък с обекти, които отговарят на изискванията на страната вносител за одобрение и за които са предоставени удовлетворителни санитарни гаранции в съответствие с приложение 6-А (Изисквания и процедури за одобрение на обекти за продукти).
2. По искане на страната износител страната вносител одобрява в срок от 45 работни дни посочения в параграф 1 списък с обекти, без предварително инспектиране на отделните обекти.

3. В случай че страната вносител поиска допълнителна информация, посоченият в параграф 2 срок се удължава с до 30 работни дни. След одобряването на списъка с обектите страната вносител предприема в съответствие с приложимите нейни правни процедури необходимите мерки, за да позволи вноса на съответните продукти.

4. В случай че страната вносител отхвърли искането за одобрение, тя следва да уведоми без забавяне страната износител за мотивите за този отказ.

ЧЛЕН 6.9

Мерки, свързани със здравето на животните и растенията

1. Страните признават понятията „райони, свободни от болести“, „райони с ниска степен на разпространение на болести“ и „компартиментализация“ в съответствие със Споразумението за СФС, както и със стандартите, указанията или препоръките на ОIE. Страните също така признават определения от ОIE здравен статус на животните.

2. Страните признават понятията „райони, свободни от вредители“, „райони с ниска степен на разпространение на вредители“, „защитени зони“ и „производствени обекти, свободни от вредители“ в съответствие със Споразумението за СФС, както и стандартите, указанията или препоръките на IPPC.

3. Страните вземат под внимание такива фактори, като географско местоположение, екосистеми, епидемиологично наблюдение и ефективност на СФС проверки.

4. Комитетът по СФС определя по-подробно процедурата за признаване на понятията, посочени в параграфи 1 и 2, като взема предвид Споразумението за СФС и стандартите, указанията или препоръките на ОІЕ и ІРРС.
5. Когато страната вносител оценява извършеното от страната износител определяне на здравния статус на конкретни животни или растения, тя по принцип основава своята преценка за здравния статус на съответните животни или растения в страната износител или в части от нейната територия на информацията, предоставена от страната износител в съответствие със Споразумението за СФС и със стандартите, указанията или препоръките на ОІЕ и ІРРС. Страната вносител се стреми да съобщи на страната износител решението си без неоправдано забавяне след постъпилото искане за оценка.
6. В случай че страната вносител не приеме извършеното от страната износител определяне на здравния статус на съответните животни или растения, тя излага мотивите си за това и, по искане на страната износител, във възможно най-кратък срок започва консултации с оглед намиране на алтернативно решение.
7. Страната износител представя съответни доказателства с цел обективно да докаже на страната вносител, че здравният статус на животните или растенията в тези райони вероятно ще остане непроменен. За тази цел, при поискване от страната вносител, страната износител осигурява на страната вносител в разумна степен достъп за целите на инспектирането, изпитването и други приложими процедури.

ЧЛЕН 6.10

Еквивалентност

1. Страните признават, че прилагането на еквивалентността, предвидена в член 4 от Споразумението за СФС, е важен инструмент за улесняване на търговията и носи взаимни ползи както за страните износители, така и за страните вносители.
2. Такава еквивалентност може да бъде приета по отношение на конкретна санитарна и фитосанитарна мярка или мерки, свързани с определен продукт или категории продукти, или на общосистемна основа.
3. Страната вносител приема санитарните и фитосанитарните мерки и системи на страната износител за еквивалентни, ако последната обективно докаже, че с нейните мерки се постига подходящо за страната вносител равнище на защита. За да се улесни определянето на еквивалентността, страната вносител при поискване разяснява на другата страна каква е целта на евентуалните санитарни и фитосанитарни мерки.
4. В тримесечен срок от датата на получаване от страната вносител на искане, отправено от страната износител, страните провеждат консултации, за да определят еквивалентността на санитарните и фитосанитарните мерки и системи.
5. Страната вносител определя дали е налице еквивалентност без неоправдано забавяне, след като страната износител вече е доказала еквивалентността на предложените санитарни и фитосанитарни мерки и системи.

6. Страната вносител ускорява определянето на еквивалентността, по-специално по отношение на продуктите, които тя традиционно внася от страната износител.
7. В случай на постъпили голям брой искания от страната износител страните договарят в рамките на Комитета по СФС график за започване на процеса.
8. В съответствие с член 9 от Споразумението за СФС страната вносител в пълна степен взема предвид постъпилите искания от страната износител за техническа помощ, за да се улесни прилагането на настоящия член. Тази помощ може, *inter alia*, да допринесе за набелязването и изпълнението на мерки, които могат да бъдат признати за еквивалентни, или за подобряването по друг начин на достъпа до пазара.
9. Разглеждането от страната вносител на искане, отправено от страната износител, за признаване на еквивалентността на нейните санитарни и фитосанитарни мерки по отношение на конкретен продукт само по себе си не може да бъде причина за прекъсване или преустановяване на текущия внос на този продукт от тази страна. Когато страната вносител е определила, че е налице еквивалентност, страните официално я регистрират и я прилагат без забавяне в търговията помежду си в съответния район.

ЧЛЕН 6.11

Комитет по санитарните и фитосанитарните мерки

1. Създаденият в съответствие с член 17.2 (Специализирани комитети) Комитет по СФС включва представители на компетентните органи на страните. Всички решения на Комитета по СФС се вземат по взаимно съгласие.

2. Комитетът по СФС провежда присъствено заседание в срок от една година от влизането в сила на настоящото споразумение. След това той заседава поне веднъж годишно или по взаимна договореност между страните. Той приема своя процедурен правилник на първото си заседание. Заседанията се провеждат присъствено, чрез телефонна конферентна връзка, чрез видеоконферентна връзка или по друг начин по взаимно съгласие на страните.
3. Комитетът по СФС може да предложи на Комитета по търговията създаването на работни групи със задачата да идентифицират и намират адекватно решение на техническите и научните проблеми, възникващи във връзка с прилагането на настоящата глава, както и да проучат възможностите за задълбочаване на сътрудничеството по санитарни и фитосанитарни въпроси от взаимен интерес.
4. Комитетът по СФС може да разглежда всеки въпрос, свързан с ефективното действие на разпоредбите на настоящата глава, включително улесняването на комуникацията и укрепването на сътрудничеството между страните. По-специално той има следните задължения и функции:
- а) да разработва необходимите процедури или механизми за прилагането на настоящата глава;
 - б) да проследява напредъка при прилагането на настоящата глава;
 - в) да предоставя форум за обсъждане на проблемите, произтичащи от прилагането на определени санитарни и фитосанитарни мерки, с оглед намиране на взаимноприемливи решения, и да разглежда в кратък срок всякакви въпроси, които могат да създадат ненужни пречки пред търговията между страните;
 - г) да предоставя форум за обмен на информация, експертни познания и опит в областта на санитарните и фитосанитарните въпроси;

д) да набелязва, стартира и подлага на преглед проекти и дейности за техническа помощ между страните; и

е) да изпълнява всяка друга функция, договорена между страните.

5. По решение на Комитета по СФС страните могат да приемат препоръки и решения, свързани с разрешаването на внос, обмена на информация, прозрачността, признаването на регионализация, еквивалентността и алтернативните мерки, както и по всякакъв друг въпрос в обхвата на настоящия член.

ЧЛЕН 6.12

Прозрачност и обмен на информация

1. Страните:

а) осигуряват прозрачност по отношение на приложимите в търговията между тях санитарни и фитосанитарни мерки;

б) подобряват взаимното разбиране на санитарните и фитосанитарните мерки на всяка от страните и тяхното прилагане;

в) обменят информация по въпроси, свързани с подготвянето и прилагането на санитарни и фитосанитарни мерки, включително за напредъка по отношение на наличните нови научни доказателства, които имат или могат да имат отражение върху търговията между тях, с оглед свеждане до минимум на отрицателните последици за търговията;

- г) по искане на една от страните съобщават, в срок от 15 работни дни от датата на получаване на искането, какви изисквания, свързани с вноса, са приложими за вноса на конкретен продукт; и
- д) по искане на една от страните съобщават, в срок от 15 работни дни от датата на получаване на искането, какъв напредък е постигнат при обработката на заявлението за разрешаване на конкретен продукт.

2. Когато дадена страна е съобщила информацията чрез уведомление до СТО в съответствие с приложимите правила и процедури или чрез публикуване на своите официални публично достъпни и безплатни уебсайтове, не се изисква предвиденият в параграф 1, букви в), г) и д) обмен на информация.

3. Всички уведомления по настоящата глава се отправят до звената за контакт, посочени в параграф 6.5 (Компетентни органи и звена за контакт).

ЧЛЕН 6.13

Консултации

1. Когато една от страните е на мнение, че дадена санитарна и фитосанитарна мярка, имаща отражение върху двустранната търговия, заслужава допълнително обсъждане, тя може, чрез звената за контакт, посочени в член 6.5 (Компетентни органи и звена за контакт), да поиска изчерпателни разяснения, а при необходимост — и провеждането на консултации по тази санитарна и фитосанитарна мярка. Другата страна отговаря в кратък срок на тези искания.

2. Страните полагат всички усилия за постигане в уговорения срок на взаимноприемливо решение посредством консултации. В случай че консултациите не се увенчаят с успех, въпросът се разглежда от Комитета по СФС.

ЧЛЕН 6.14

Неотложни мерки

1. Всяка страна уведомява писмено в срок от два работни дни другата страна за всеки сериозен или съществен риск за живота или здравето на хората, животните или растенията, включително за ситуации, изискващи неотложни мерки във връзка с определени храни, засягащи продукти, търгувани между страните.
2. Когато една от страните има сериозни опасения, свързани с риск за живота или здравето на хората, животните или растенията, засягащ продукти, търгувани между страните, тя може да поиска провеждането на консултации в съответствие с член 6.13 (Консултации). Въпросните консултации се провеждат възможно най-скоро. Всяка страна полага усилия да предостави своевременно цялата необходима информация, за да се избегне евентуално смущение в обичайния ход на търговията.
3. Страната вносител може да предприеме без предварително уведомление необходимите мерки за защита на живота или здравето на хората, животните или растенията. По отношение на пратки в процес на транспортиране между страните страната вносител обмисля най-подходящото и пропорционално решение, за да се избегнат ненужни смущения в обичайния ход на търговията.

4. Страната, която предприема мерките, уведомява другата страна за това във възможно най-кратък срок, но във всеки случай не по-късно от 24 часа след приемането на мярката. Всяка от страните може да поиска всякаква информация, свързана със санитарната и фитосанитарната ситуация и евентуално приетите мерки. Другата страна отговаря веднага щом исканата информация бъде на разположение.

5. По искане на една от страните и в съответствие с член 6.13 (Консултации) страните провеждат консултации във връзка със ситуацията в срок от 10 работни дни от уведомлението по параграф 1. Консултациите имат за цел да се избегнат ненужни смущения в обичайния ход на търговията. Страните могат да разгледат възможните варианти за улесняване на прилагането или за замяна на санитарните и фитосанитарните мерки.

ЧЛЕН 6.15

Техническа помощ и специално и диференцирано третиране

1. Съюзът следва да предоставя техническа помощ, за да отговори на специфичните нужди на Виетнам с оглед спазване на санитарните и фитосанитарните мерки на Съюза, включително що се отнася до безопасността на храните и здравето на животните и растенията, а също и с оглед на прилагането на международните стандарти.

2. В съответствие с член 10 от Споразумението за СФС, в случай на нови санитарни и фитосанитарни мерки Съюзът отчита конкретните нужди на Виетнам, така че да се запазят възможностите за износ на тази държава, без това да е ущърб на нивото на защита на Съюза. По искане на една от страните се провеждат консултации с Комитета по СФС с цел обсъждане и вземане на решение по отношение на следното:

- а) по-дълги срокове за привеждане в съответствие;
- б) алтернативни условия за внос в рамките на еквивалентността; и
- в) дейности за техническа помощ.

ГЛАВА 7

НЕТАРИФНИ ПРЕЧКИ ПРЕД ТЪРГОВИЯТА И ИНВЕСТИЦИИТЕ ПРИ ПРОИЗВОДСТВОТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ

ЧЛЕН 7.1

Цели

В съзвучие с усилията в световен мащаб за намаляване на емисиите на парникови газове страните споделят целите за насърчаване, развитие и увеличаване на производството на енергия от възобновяеми и устойчиви източници, по-специално чрез улесняване на търговията и инвестициите. За тази цел страните си сътрудничат за премахване или намаляване на нетарифните пречки и насърчаване на сътрудничеството, като вземат предвид, когато това е целесъобразно, регионалните и международните стандарти.

ЧЛЕН 7.2

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „изискване за местно съдържание“ означава:
 - i) по отношение на стоките — изискване към предприятие за покупката или използването на стоки с местен произход или от местен източник, описани по отделни продукти, обеми или стойност на продуктите, или като дял от обема или стойността на местното производство на това предприятие;
 - ii) по отношение на услугите — изискване, което ограничава избора на доставчик на услуги или на доставяна услуга в ущърб на услуги или доставчици на услуги от другата страна;
- б) „мерки, изискващи установяването на партньорство с местни дружества“ означава всякакви изисквания за съвместно — заедно с местни дружества — учредяване на юридическо лице или развиване на дейност под формата на юридическо лице, партньорство в съответствие с вътрешното законодателство или съвместно предприятие, или за съвместно установяване на договорни отношения, като например договори за делово сътрудничество, с местни предприятия;
- в) „компенсация“ означава всеки ангажимент, по силата на който се установява задължение за използването на изискване за местно съдържание, местни доставчици, трансфер на технологии, инвестиции, насрещна търговия или подобни мерки за насърчаване на местното развитие;

- г) „възобновяеми и устойчиви източници“ означава източници под формата на вятърна, слънчева, геотермална, хидротермална, океанска енергия, водноелектрическа енергия с капацитет 50 мегавата или по-малко, биомаса, сметищен газ, газ от пречиствателни инсталации за отпадни води или биогаз; това понятие не обхваща продуктите, от които се произвежда енергия; и
- д) „доставчик на услуги“ означава всяко физическо или юридическо лице на една от страните, което предоставя дадена услуга;

ЧЛЕН 7.3

Приложно поле

1. Настоящата глава се прилага по отношение на мерки, които оказват въздействие върху търговията и инвестициите между страните, свързани с производството на енергия от възобновяеми и устойчиви източници.
2. Настоящата глава не се прилага по отношение на научноизследователски и развойни проекти, нито по отношение на демонстрационни проекти, осъществявани в нетърговски мащаби.
3. Настоящата глава не се прилага по отношение на проекти, финансирани и управлявани по силата на споразумения с международни организации или чуждестранни правителства, спрямо които се прилагат процедурите или условията на тези донори.

4. При спазване на разпоредбата на параграф 5, настоящата глава не изключва прилагането, *mutatis mutandis*, по отношение на мерките, посочени в параграф 1, на които и да било други относими разпоредби на настоящото споразумение, включително всякакви изключения, резерви или ограничения, предвидени в тях. От съображения за правна сигурност се уточнява, че в случай на несъответствие между разпоредби на настоящата глава и други разпоредби на настоящото споразумение, другите разпоредби на настоящото споразумение имат предимство, що се отнася до въпросното несъответствие.

5. Член 7.4 (Принципи), букви а) и б) започва да се прилага пет години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 7.4

Принципи

Всяка от страните:

- а) се въздържа от приемането на мерки, предвиждащи изисквания за местно съдържание или всякакви други компенсации, засягащи продуктите, доставчиците на услуги, инвеститорите или предприятията на другата страна.
- б) се въздържа от приемането на мерки, които изискват установяването на партньорства с местни дружества, с изключение на случаите, в които тези партньорства се считат за необходими по технически причини, което страната може да докаже по искане на другата страна;

- в) гарантира, че всички мерки, отнасящи се до процедурите за разрешаване, сертифициране и лицензиране, които се прилагат по-специално за оборудване, съоръжения и свързани с тях инфраструктури на преносната мрежа, са обективни, прозрачни, безпристрастни и не са дискриминационни по отношение на заявителите от страните;
- г) гарантира, че административните такси и налози, налагани върху или във връзка с:
 - i) вноса и използването на продукти с произход от другата страна от доставчиците на другата страна, се подчиняват на разпоредбите на членове 2.16 (Административни такси, други налози и формалности при внос и износ) и 4.10 (Такси и налози); и
 - ii) предоставянето на услуги от доставчиците на другата страна, се подчиняват на разпоредбите на членове 8.19 (Приложно поле и определения), 8.20 (Условия за лицензиране и за квалификация) и 8.21 (Процедури за лицензиране и за квалификация); и
- д) гарантира, че редът, условията и процедурите за свързване и достъп до електропреносните мрежи са прозрачни и не дискриминират доставчиците на другата страна.

ЧЛЕН 7.5

Стандарти, технически регламенти и оценка на съответствието

1. Настоящият член се прилага за продуктите, попадащи в обхвата на тарифните позиции от списъка в приложение 7-А (Списък на тарифните позиции). Страните могат да се споразумеят да включат други продукти в този списък чрез размяна на писма.

2. Когато съществуват относими международни стандарти, въведени от Международната организация по стандартизация или Международната електротехническа комисия, страните използват тези международни стандарти или съответните техни части като основа за всеки стандарт, технически регламент или процедура за оценяване на съответствието, с изключение на случаите, в които тези международни стандарти или съответните техни части биха били неефективно или неподходящо средство за постигане на преследваните легитимни цели. В подобни случаи съответната страна посочва по искане на другата страна частта от съответния стандарт, технически регламент или процедура за оценяване на съответствието, която съществено се отклонява от относимия международен стандарт, и надлежно обосновава причините за това отклонение.
3. Ако е целесъобразно, страните определят технически регламенти, основаващи се на изискванията към продукта по-скоро по отношение на неговите функционални характеристики, включително екологичните му характеристики и тези, свързани с безопасността, отколкото по отношение на проектните или описателните характеристики.
4. Когато дадена страна приема декларацията за съответствие на доставчика като осигуряваща необходимата увереност по отношение на съответствието, тя се стреми да не изисква представянето на резултати от изпитвания.
5. В случай че дадена страна изисква протоколи от изпитвания, без значение дали самостоятелно, като основа на, или в съчетание с други гаранции за съответствие, или като осигуряващи необходимата увереност по отношение на това, че даден продукт е в съответствие с относимите стандарти или технически регламенти, тя се стреми да приема протоколи от изпитвания, които съответстват на протоколите от изпитванията по Системата от схеми за оценяване на съответствието на електротехнически съоръжения и съставни части на Международната електротехническа комисия (СВ схема на IEC), без да изисква допълнителни изпитвания.

6. В случай че дадена страна изисква сертифициране от трета страна на даден продукт, тя се стреми да приема като достатъчна гаранция за съответствие валиден СВ сертификат за изпитване по СВ схемата на IECSE, без да изисква допълнително оценяване на съответствието, нито административни процедури или одобрения.

7. Настоящият параграф не е пречка страните да прилагат изисквания, които не са свързани с въпросните продукти, като например закони относно зонирването или строителни норми.

ЧЛЕН 7.6

Изключения

1. Настоящата глава се подчинява на разпоредбите на членове 2.22 (Общи изключения), 8.54 (Общи изключения) и 9.3 (Изключения, свързани със сигурността, и общи изключения).

2. Някоя разпоредба от настоящата глава не може да се тълкува по начин, който възпрепятства приемането или прилагането от дадена страна на мерки, необходими за осигуряване на безопасната експлоатация на съответните енергийни мрежи или на сигурността на енергийните доставки, при условие че тези мерки не се прилагат по начин, който би представлявал средство за своеволна или необоснована дискриминация между продуктите, доставчиците на услуги или инвеститорите от страните, при сходни обстоятелства, или прикрито ограничаване на търговията и инвестициите между страните.

ЧЛЕН 7.7

Прилагане и сътрудничество

1. Страните си сътрудничат и обменят информация по всякакви въпроси, свързани с прилагането на настоящата глава, в рамките на компетентните специализирани комитети, създадени в съответствие с член 17.2 (Специализирани комитети). Комитетът по търговията може да реши да приеме подходящи мерки по прилагането за тази цел.
2. Страните обменят информация, регулаторен опит и най-добри практики в такива области, като:
 - а) създаването и недискриминационното прилагане на мерки за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници;
 - б) технически регламенти, стандарти и процедури за оценяване на съответствието, като например тези, свързани с изискванията относно кодекс за електроенергийните мрежи;
3. Страните насърчават сътрудничеството **в рамките на съответните регионални форуми** по отношение на национални или регионални технически регламенти, нормативни понятия, стандарти, изисквания и процедури за оценяване на съответствието, **които са в съответствие с международните стандарти.**

ГЛАВА 8

ЛИБЕРАЛИЗИРАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ, ТЪРГОВИЯ С УСЛУГИ И ЕЛЕКТРОННА ТЪРГОВИЯ

РАЗДЕЛ А

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 8.1

Цели и приложно поле

1. Страните, като потвърждават поетите от тях ангажименти по силата на Споразумението за СТО и ангажимента си за създаване на по-добър климат за развитие на търговията и инвестициите между страните, определят с настоящото необходимите договорености за постепенно либерализиране на инвестициите и търговията с услуги, както и за сътрудничество в областта на електронната търговия.
2. В съответствие с разпоредбите на настоящата глава всяка от страните си запазва правото да приема, запазва в сила и обезпечавя прилагането на необходимите мерки за преследване на легитимни цели на политиката, като опазването на околната среда и общественото здраве, социалната политика, целостта и стабилността на финансовата система, укрепването на сигурността и безопасността, както и насърчаването и опазването на културното многообразие.

3. Настоящата глава не се прилага по отношение на мерки, които засягат физическите лица, търсещи достъп до пазара на труда на някоя от страните, нито по отношение на мерки, отнасящи се до гражданството, пребиваването или трудова заетост на трайна основа.
4. Някоя от разпоредбите на настоящата глава не може да се тълкува като възпрепятстваща дадена страна да прилага мерки за регулиране на влизането или временното пребиваване на физически лица на нейна територия, включително мерки, които са необходими за опазване на целостта на нейните граници и за гарантиране на нормалното придвижване през нейните граници на физически лица, при условие че въпросните мерки не се прилагат по такъв начин, че да заличат или намалят ползите¹, произтичащи за всяка от страните от условията на специфичен ангажимент, предвиден в настоящата глава и в приложенията към нея.
5. Някоя разпоредба на настоящата глава не може да се тълкува като ограничаваща задълженията на страните, произтичащи от глава 9 (Държавни поръчки), нито като налагаща каквото и да било допълнително задължение, свързано с държавните поръчки.
6. Настоящата глава не се прилага за субсидиите, предоставяни от страните², с изключение на член 8.8 (Изисквания за постигане на конкретен резултат).

¹ Самият факт, че се изисква виза за физически лица от някои държави, но не и за физически лица от други държави, не бива да се разглежда като заличаване или намаляване на ползите, произтичащи от специфичен ангажимент.

² В случая на Съюза понятието „субсидия“ включва понятието „държавна помощ“ по смисъла на определението в правото на Съюза. За Виетнам понятието „субсидия“ включва инвестиционните стимули, а също така инвестиционната помощ, като например помощ за производствените обекти, обучение на човешките ресурси и дейности за укрепване на конкурентоспособността, като например подпомагане на технологиите, научноизследователската и развойната дейност, правна помощ, пазарна информация и реклама.

7. Решението на някоя от страните да не предостави, поднови или запази конкретна субсидия или конкретни безвъзмездни средства не съставлява нарушение на член 8.8 (Изисквания за постигане на конкретен резултат) при следните обстоятелства:

- а) при липса на конкретно поети от някоя от страните по силата на правни разпоредби или на договор ангажменти към инвеститора за предоставяне, подновяване или запазване на въпросната субсидия или въпросните безвъзмездни средства; или
- б) в съответствие с определен ред или условия, с които е обвързано предоставянето, подновяването или запазването на субсидията или безвъзмездните средства.

8. Настоящата глава не се прилага по отношение на съответните системи за социална сигурност на страните, нито по отношение на дейности на територията на всяка от страните, които са свързани, дори инцидентно, с упражняването на официална власт.

ЧЛЕН 8.2

Определения

1. За целите на настоящата глава:

- а) „услуги по ремонт и техническо обслужване на въздухоплавателни средства, по време на които въздухоплавателното средство е извадено от експлоатация“ означава такива дейности, когато се извършват по отношение на въздухоплавателно средство или на негова част, по време на които въздухоплавателното средство е извадено от експлоатация, и не включват така нареченото линейно техническо обслужване;

- б) „услуги, свързани с компютърни системи за резервация (CRS)“ означава услуги, предоставяни чрез компютризирани системи, които съдържат информация за разписанията на въздушните превозвачи, наличните свободни места, тарифите и тарифните правила, чрез които могат да се правят резервации или да се издават билети;
- в) „трансгранично предоставяне на услуги“ означава предоставяне на услуга:
- i) от територията на една от страните на територията на другата страна; или
 - ii) на територията на една от страните за потребител на услугата от другата страна;
- г) „стопански дейности“ включва дейности от промишлен, търговски и професионален характер и занаятчийски дейности, но не включва дейности, извършвани в процеса на упражняване на държавна власт;
- д) „предприятие“ означава правно образувание, клон¹ или представителство, създадено чрез установяване;
- е) „установяване“ означава учредяване, включително придобиване, на правно образувание или създаване на клон или представителство съответно в Съюза или във Виетнам² с цел установяване или поддържане на трайни икономически връзки;

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че клон на правен субект на трета държава не се счита за предприятие на някоя от страните.

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че това не включва експлоатацията на дадено предприятие по смисъла на определението в буква м).

- ж) „услуги по наземно обслужване“ означава предоставяне на летище на следните услуги: представителство на авиолинии, административно обслужване и надзор; обслужване на пътници; обработка на багаж; перонно обслужване; кетъринг; обработка на въздушни товари и поща; зареждане на въздухоплавателни средства с гориво, обслужване и почистване на въздухоплавателни средства; наземен транспорт; изпълнение на полети, административно обслужване на екипажи и планиране на полетите. Услугите по наземно обслужване не включват следното: сигурност, ремонт и техническо обслужване на въздухоплавателни средства, или управление или функциониране на централизирана летищна инфраструктура от съществено значение, като например антиобледенителни съоръжения, системи за зареждане с гориво, системи за обработка на багаж и фиксирани транспортни системи в рамките на летището;
- з) „инвеститор“ означава физическо лице или правно образувание от една от страните, което цели да установи¹, установява или е установило предприятие на територията на другата страна;
- и) „правно образувание“ означава всеки правен субект, надлежно учреден или организиран по друг начин съгласно приложимото право с цел печалба или с друга цел, който е частна или държавна собственост, включително дружество, доверителен фонд, съдружие, съвместно предприятие, еднолично предприятие или сдружение;

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че инвеститор, който „цели да установи“ предприятие, означава инвеститор от една от страните, който е направил активни постъпки за установяване на предприятие на територията на другата страна, например като насочва ресурси или капитал с оглед започване на бизнес или като подава заявление за разрешително или лицензия.

- й) „правно образувание от една от страните“ означава правно образувание от Съюза или правно образувание от Виетнам, което е учредено в съответствие с вътрешните законови и подзаконови разпоредби съответно на Съюза или на неговите държави членки, или на Виетнам, и развива съществена стопанска дейност¹ съответно на територията на Съюза или на Виетнам;
- к) „мерки, приети или запазени в сила от една от страните“ означава мерки, предприети от:
- i) органи на централната власт или регионални или местни органи на управление; и
 - ii) неправителствени органи, упражняващи правомощия, делегирани им от органи на централната власт или регионални или местни органи на управление;
- л) „физическо лице“ означава физическо лице от една от страните по смисъла на определението в член 1.5, буква з);

¹ В съответствие със своята нотификация на Договора за създаване на Европейската общност пред СТО (документ WT/REG39/1) Съюзът разглежда понятието „ефективна и непрекъсната връзка“ с икономиката на държава — членка на Съюза, залегнало в член 54 от Договора за функционирането на Европейския съюз, като равностойно на понятието „съществена стопанска дейност“. Съответно, за правно образувание, учредено в съответствие със законовите и подзаконовите разпоредби на Виетнам, само седалището или централното управление на което се намира на територията на Виетнам, Съюзът предоставя предвиденото в настоящото споразумение благоприятно третиране само ако това правно образувание има ефективна и непрекъсната икономическа връзка с територията на Виетнам.

- м) „експлоатация“ означава — по отношение на предприятие — ръководство, управление, поддържане, използване, владение, продажба или други форми на разпореждане с конкретното предприятие¹;
- н) „продажба и маркетинг на услуги в областта на въздушния транспорт“ означава възможности за съответния въздушен превозвач свободно да продава и предлага на пазара своите услуги в областта на въздушния транспорт, включително всички аспекти на маркетинга, като проучване на пазара, реклама и разпространение; тези дейности не включват ценообразуването на услугите в областта на въздушния транспорт, нито приложимите условия;
- о) „услуги“ включва всяка услуга във всеки сектор, с изключение на услугите, предоставяни в процеса на упражняване на държавна власт;
- п) „услуги и дейности, съответно предоставяни и извършвани в процеса на упражняване на държавна власт“ означава услуги или дейности, които съответно не се предоставят и не се извършват нито на търговска основа, нито в конкуренция с един или повече стопански субекти;
- р) „доставчик на услуга“ от една от страните означава всяко физическо лице или правно образувание от една от страните, което предоставя услуга; и

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това понятие не включва действията, които се извършват към момента на приключване на процедурите, необходими за учредяване на свързаното предприятие в съответствие с приложимите законови и подзаконови разпоредби, или преди приключването на тези процедури.

- с) „дъщерно дружество“ на правно образувание от една от страните означава правно образувание, контролирано от друго правно образувание от същата страна в съответствие с нейните вътрешни закони и подзаконови разпоредби¹;

2. Правно образувание е:

- а) „притежавано“ от физически лица или правни образувания от една от страните, ако над 50 % от собствения му капитал е действително притежание на лица от същата страна; или
- б) „контролирано“ от физически лица или правни образувания от една от страните, ако тези лица имат правомощия да назначават мнозинството от членовете на управителния му орган или по друг начин са законово оправомощени да ръководят неговата дейност.

3. Независимо от определението за „правно образувание от една от страните“ в параграф 1, буква й), корабоплавателните дружества, установени извън Съюза или извън Виетнам, които са под контрола на лица с национална принадлежност съответно към държава — членка на Съюза, или към Виетнам, също се ползват от разпоредбите на настоящата глава, ако плавателните им съдове са регистрирани в съответствие с вътрешните закони и подзаконови разпоредби в държава членка или във Виетнам и плават съответно под знамето на същата държава членка или на Виетнам.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че под дъщерно дружество на правно образувание от една от страните може също така да се разбира правно образувание, което е дъщерно дружество на друго дъщерно дружество на правно образувание от същата страна.

РАЗДЕЛ Б

ЛИБЕРАЛИЗИРАНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ

ЧЛЕН 8.3

Приложно поле

1. Настоящият раздел се прилага по отношение на мерки, приети или запазени в сила от една от страните, засягащи установяването или експлоатацията на дадено предприятие от инвеститор от другата страна на територията на страната, която приема или запазва в сила тези мерки.
2. Настоящият раздел не се прилага по отношение на:
 - а) аудио-визуални услуги.
 - б) добив, производство и преработка¹ на ядрени материали;
 - в) производство на оръжие, боеприпаси и военно оборудване или търговия с тях;

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че преработката на ядрени материали обхваща всички дейности, включени в *Международната стандартна отраслова класификация на икономическите дейности*, съставена от Статистическата служба на Организацията на обединените нации, Statistical Papers, серия М, бр. 4, ISIC REV 3.1, 2002 г., код 2330.

- г) национален морски каботаж¹;
- д) услуги в областта на вътрешния и международния въздушен транспорт, независимо дали са редовно извършвани или не, както и услуги, пряко свързани с упражняването на права във връзка с въздушния трафик, различни от:
 - i) услуги по ремонт и техническо обслужване на въздухоплавателни средства, по време на които въздухоплавателното средство е извадено от експлоатация;
 - ii) продажба и маркетинг на услуги в областта на въздушния транспорт;
 - iii) услуги, свързани с компютризирани системи за резервация (CRS); и
 - iv) услуги по наземно обслужване;
- и
- е) услуги и дейности, съответно предоставяни и извършвани в процеса на упражняване на държавна власт.

¹ Без да се засяга обхватът от дейности, съставляващи каботаж по силата на вътрешните законови и подзаконови разпоредби, националният морски каботаж, предмет на настоящия раздел, обхваща превоза на пътници или товари между пристанище или пункт, разположени в държава — членка на Съюза, или във Виетнам, и друго пристанище или пункт, разположени в същата държава — членка на Съюза, или във Виетнам, включително върху нейния континентален шелф, както е предвидено в Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право (UNCLOS), а също така трафика, който започва и завършва в същото пристанище или пункт, разположени в държава — членка на Съюза, или във Виетнам.

ЧЛЕН 8.4

Достъп до пазара

1. По отношение на достъпа до пазара посредством установяването и стопанисването на предприятие всяка страна предоставя не по-малко благоприятно третиране от предвиденото съгласно договорените ред, ограничения и условия, посочени в списъка на нейните специфични ангажменти съответно в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза) или приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам).
2. В секторите, в които са поети ангажменти във връзка с достъпа до пазара, мерките, които една от страните не може да приема или запазва в сила било на равнището на регионална териториална единица, било на цялата си територия, освен ако е предвидено друго в списъка на нейните специфични ангажменти съответно в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза) или приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам), се определят, както следва:
 - а) ограничения по отношение на броя на предприятията, които могат да осъществяват конкретна стопанска дейност, независимо дали под формата на количествени квоти, монополи, изключителни права или изисквания за тест за икономическа необходимост;
 - б) ограничения по отношение на общата стойност на сделките или активите, под формата на количествени квоти или изисквания за тест за икономическа необходимост;

- в) ограничения по отношение на общия брой операции или общото количество на продукцията, изразено като определени количествени единици под формата на квоти или изискване за тест за икономическа необходимост;
- г) ограничения по отношение на участието на чуждестранен капитал, под формата на ограничение на максималния процент на чуждестранно акционерно участие, или на общата стойност на отделните или съвкупните чуждестранни инвестиции;
- д) мерки, които ограничават или изискват установяването на конкретни видове правни субекти или съвместни предприятия, посредством които даден инвеститор от другата страна може да упражнява стопанска дейност; и
- е) ограничения по отношение на общия брой физически лица, които могат да бъдат наети в определен сектор или които даден инвеститор може да наеме и които са необходими за извършването на стопанска дейност и са пряко свързани с нейното извършване, под формата на количествени квоти или изискване за тест за икономическа необходимост.

ЧЛЕН 8.5

Национално третиране

1. В секторите, вписани в списъка на нейните специфични ангажменти съответно в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза) или приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам), и при спазване на установените в тях условия и ограничения, всяка страна предоставя на инвеститорите от другата страна и на техните предприятия, по отношение на установяването на нейна територия, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно в сходни ситуации на собствените ѝ инвеститори и на техните предприятия.
2. Всяка от страните предоставя на инвеститорите от другата страна и на техните предприятия¹, по отношение на експлоатацията на тези предприятия, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, предоставяно в сходни ситуации на собствените ѝ инвеститори и на техните предприятия.

¹ За целите на настоящия параграф и на член 8.6 (Третиране „най-облагодетелствана нация“) „техните предприятия“ означава предприятията на инвеститори от една от страните, съществуващи на територията на другата страна към датата на влизане в сила на настоящото споразумение, или създадени или придобити впоследствие, които са установени в съответствие с приложимите закони и подзаконови разпоредби на посочената друга страна.

3. Независимо от параграф 2, а в случая на Виетнам — и при спазване на приложение 8-В (Приложимо за Виетнам освобождаване от изискването за национално третиране), дадена страна може да приеме или запази в сила всяка мярка, свързана с експлоатацията на конкретно предприятие, при условие че тази мярка не е несъвместима с ангажиментите, фигуриращи съответно в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажименти на Съюза) и приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажименти на Виетнам), в случай че тази мярка е:

- а) мярка, която е приета на датата на влизане в сила на настоящото споразумение или преди тази дата;
- б) мярка като посочената в буква а), която след датата на влизане в сила на настоящото споразумение се продължава, заменя или изменя, при условие че след като бъде продължена, заменена или изменена мярката е не по-малко съвместима с параграф 2 в сравнение с положението преди да бъде продължена, заменена или изменена; или
- в) мярка извън обхвата на буква а) или б), при условие че не се прилага по отношение на предприятия, установени на територията на страната преди датата на влизане в сила на тази мярка, или че не се прилага по начин, който причинява загуба или вреда на тези предприятия¹.

¹ За целите на настоящата буква страните приемат, че в случай че някоя от страните е предвидила разумен преходен период във връзка с прилагането на дадена мярка или по друг начин се е опитала да отчете въздействието на мярката върху предприятията, установени преди датата на влизане в сила на мярката, тези фактори трябва да се вземат предвид, когато се определя дали мярката причинява загуба или вреда на предприятията, настъпила преди датата на влизане в сила на мярката.

ЧЛЕН 8.6

Третиране „най-облагодетелствана нация“

1. Всяка от страните предоставя на инвеститорите от другата страна и на техните предприятия, по отношение на експлоатацията на тези предприятия на нейна територия, третиране, което е не по-малко благоприятно от третирането, което тя предоставя в сходни ситуации на инвеститорите от трета държава и на техните предприятия.
2. Параграф 1 не се прилага за следните сектори:
 - а) съобщителни услуги, с изключение на пощенски и далекосъобщителни услуги;
 - б) услуги в областта на отдиха, културата и спорта;
 - в) рибарство и аквакултури;
 - г) горско стопанство и лов; и
 - д) минно дело, включително добив на нефт и газ.
3. Параграф 1 не трябва да се тълкува като задължаващ някоя от страните да разпростре върху инвеститорите от другата страна или техните предприятия ползите от всяко третиране, предоставено по силата на двустранно, регионално или многостранно споразумение, влязло в сила преди датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

4. Параграф 1 не трябва да се тълкува като задължаващ някоя от страните да разпростре върху инвеститорите от другата страна или техните предприятия ползите от:

- а) всяко третиране, предоставено по силата на двустранно, регионално или многостранно споразумение, което включва ангажменти за премахване в основната им част на всички пречки пред експлоатацията на предприятията между страните или изисква сближаване на законодателството на страните в един или повече икономически сектори¹;
- б) всяко третиране, произтичащо от международно споразумение за избягване на двойното данъчно облагане или друго международно споразумение или договореност, отнасящи се изцяло или основно за данъчното облагане; или
- в) всяко третиране в резултат на мерки, предвиждащи признаване на квалификации, лицензи или предпазни мерки в съответствие с член VII от ГАТС или с приложението към него относно финансовите услуги.

5. От съображения за правна сигурност се уточнява, че понятието „третиране“, посочено в параграф 1, не включва процедурите или механизмите за разрешаване на спорове, като например разрешаване на инвестиционни спорове между инвеститори и държави, предвидени във всякакви други двустранни, регионални или многостранни споразумения. Съдържащите се в подобни споразумения материалноправни задължения сами по себе си не представляват „третиране“, поради което не могат да се вземат предвид при оценяването на дадено нарушение на настоящия член. Мерките, предприемани от една от страните в изпълнение на тези материалноправни задължения, се считат за „третиране“.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че Икономическата общност на АСЕАН попада в обхвата на понятието „процес на икономическа интеграция“ по смисъла на настоящата буква.

6. Настоящият член се тълкува в съответствие с принципа *ejusdem generis*¹.

ЧЛЕН 8.7

Списък на специфичните ангажменти

Секторите, либерализирани от всяка една от страните по силата на настоящия подраздел, и редът, ограниченията, условията и изискванията, посочени в членове 8.4 (Достъп до пазара), 8.5 (Национално третиране) и 8.8 (Изисквания за постигане на конкретен резултат), са определени съответно в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза) или 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам).

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че настоящият параграф не трябва да се тълкува като препятстващ тълкуването по целесъобразност на други разпоредби на настоящото споразумение в съответствие с принципа *ejusdem generis*.

ЧЛЕН 8.8

Изисквания за постигане на конкретен резултат

1. В секторите, вписани в съответния списък на нейните специфични ангажменти в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза) и 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам), и при спазване на евентуално залегналите в тях условия и уговорки, никоя от страните не може да налага, нито да привежда в изпълнение следните изисквания, които са задължителни или подлежат на изпълнение по силата на вътрешното право или на административни решения, във връзка с установяването или експлоатацията на предприятия на инвеститори от една от страните или от трета държава на нейна територия:
 - а) за изнасяне на определен обем или процент стоки или услуги;
 - б) за достигане на определен дял или процент на местно съдържание;
 - в) за закупуване, използване или отдаване на предпочитание на стоки или услуги, съответно произведени или предоставяни на нейна територия, или за закупуване на стоки или услуги от физически лица или предприятия на нейна територия;
 - г) за обвързване по какъвто и да е начин на обема или стойността на вноса с обема или стойността на износа или с размера на постъпленията на чуждестранна валута, свързани с такова предприятие;
 - д) за ограничаване на продажбите на стоки или услуги на нейна територия, съответно произведени или предоставяни от такова предприятие, като тези продажби се обвързват по какъвто и да е начин с обема или стойността на нейния износ или с постъпленията на чуждестранна валута;

- е) за осъществяване на трансфер на технология, производствен процес или друго, представляващо нечия собственост познание, към физическо лице или предприятия на нейна територия; или
- ж) за предоставяне изключително от територията на страната на произведена от предприятието стока или предоставяна от него услуга за конкретен регионален или световен пазар.

2. В секторите, вписани в съответния списък на нейните специфични ангажменти в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза) и 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам), и при спазване на евентуално залегналите в тях условия и уговорки, никоя от страните не може да поставя като условие за получаването или запазването на предимство във връзка с установяването или експлоатацията на предприятие на инвеститор от една от страните или от трета държава на нейна територия, да бъде спазено някое от следните изисквания:

- а) за достигане на определен дял или процент на местното съдържание;
- б) за закупуване, използване или отдаване на предпочитание на стоки, произведени на нейна територия, или за закупуване на стоки от производители на нейна територия;
- в) за обвързване по какъвто и да е начин на обема или стойността на вноса с обема или стойността на износа или с размера на постъпленията на чуждестранна валута, свързани с такова предприятие; или
- г) за ограничаване на продажбите на стоки или услуги на нейна територия, съответно произведени или предоставяни от такова предприятие, като се обвързват по какъвто и да е начин тези продажби с обема или стойността на нейния износ или с постъпленията на чуждестранна валута.

3. Параграф 2 не трябва да се тълкува като препятстващ дадена страна да постави като условие за получаването или запазването на предимство — във връзка с което и да било предприятие на нейна територия — спазването на изискване за разполагане на производството на определено място, за предоставяне на услуга, за обучение или наемане на работници, за изграждане или разширяване на определени съоръжения, или за извършване на научноизследователска и развойна дейност на нейна територия.
4. Параграф 1, буква е) не трябва да се тълкува като препятстващ прилагането на наложено изискване или на ангажимент, приведен в изпълнение от орган, осъществяващ съдебна или административна юрисдикция, или от компетентен орган в областта на конкуренцията, за да се отстрани твърдяно нарушение на законодателството в областта на конкуренцията.
5. Параграф 1, букви а)—в) и параграф 2, букви а) и б) не се прилагат по отношение на изискванията за допустимост във връзка с участието на стоки или услуги в програми за насърчаване на износа и за чуждестранна помощ.
6. От съображения за правна сигурност се уточнява, че параграф 2, букви а) и б) не се прилагат по отношение на наложени от страна вносител изисквания във връзка със съдържанието, което е необходимо да имат стоките, за да могат да се ползват от преференциални тарифи или от преференциални квоти.
7. От съображения за правна сигурност се уточнява, че параграфи 1 и 2 не се прилагат по отношение на всяко друго изискване, различно от залегналите в тези параграфи.
8. Настоящият член не се прилага по отношение на мерки, приети или запазени в сила от една от страните в съответствие с член III, параграф 8, буква б) от ГАТТ от 1994 г.

РАЗДЕЛ В

ТРАНСГРАНИЧНО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА УСЛУГИ

ЧЛЕН 8.9

Приложно поле

Настоящият раздел се прилага по отношение на мерките, предприети от страните, които засягат трансграничното предлагане във всички сектори от сферата на услугите, с изключение на:

- а) аудио-визуални услуги;
- б) национален морски каботаж¹; и

¹ Без да се засяга обхватът от дейности, съставляващи каботаж по силата на вътрешните закони и подзаконови разпоредби, националният морски каботаж, предмет на настоящия раздел, обхваща превоза на пътници или товари между пристанище или пункт, разположени във Виетнам или в държава — членка на Съюза, и друго пристанище или пункт, разположени във Виетнам или в същата държава — членка на Съюза, включително върху нейния континентален шелф, както е предвидено в UNCLOS, а също така трафика, който започва и завършва в същото пристанище или пункт, разположени във Виетнам или в държава — членка на Съюза.

- в) услуги в областта на вътрешния и международния въздушен транспорт, независимо дали са редовно извършвани или не, както и услуги, пряко свързани с упражняването на права във връзка с въздушния трафик, различни от:
- i) услуги по ремонт и техническо обслужване на въздухоплавателни средства, по време на които въздухоплавателното средство е извадено от експлоатация;
 - ii) продажба и маркетинг на услуги в областта на въздушния транспорт;
 - iii) услуги, свързани с компютризирани системи за резервация (CRS); и
 - iv) услуги по наземно обслужване.

ЧЛЕН 8.10

Достъп до пазара

1. Що се отнася до достъпа до пазара чрез трансгранично предоставяне на услуги, всяка страна предоставя на услугите и на доставчиците на услуги от другата страна не по-малко благоприятно третиране от предвиденото съгласно договорените ред, ограничения и условия, посочени в списъка на нейните специфични ангажименти.

2. В секторите, в които са поети ангажменти във връзка с достъпа до пазара, мерките, които никоя от страните не може да приема или запазва в сила било на равнището на регионална териториална единица, било на цялата си територия, освен ако е предвидено друго в списъка на нейните специфични ангажменти, се определят, както следва:

- а) ограничения по отношение на броя на доставчиците на услуги, независимо дали под формата на количествени квоти, монополи, изключителни доставчици на услуги или на изискване за тест за икономическа необходимост;
- б) ограничения по отношение на общата стойност на сделките с услуги или активи под формата на количествени квоти или на изискване за тест за икономическа необходимост; и
- в) ограничения по отношение на общия брой операции в областта на услугите или на общото количество на извършените услуги, изразени като определени количествени единици под формата на квоти или изискване за тест за икономическа необходимост.

ЧЛЕН 8.11

Национално третиране

1. В секторите, включени в списъка на нейните специфични ангажменти, и при спазване на условията и уговорките, залегнали в него, всяка страна предоставя на услугите и на доставчиците на услуги от другата страна по отношение на всички мерки, засягащи трансграничното предоставяне на услуги, третиране, което е не по-малко благоприятно от това, което предоставя на собствените си подобни услуги и доставчици на услуги.

2. Всяка от страните може да изпълни изискването по параграф 1, като предостави на услугите и на доставчиците на услуги от другата страна третиране, формално еднакво с това, което тя предоставя на собствените си подобни услуги и доставчици на услуги, или формално различно от него третиране.
3. Формално еднаквото или формално различното третиране се счита за по-малко благоприятно, ако променя условията на конкуренция в полза на услуги или доставчици на услуги от въпросната страна в сравнение с подобни услуги или доставчици на услуги от другата страна.
4. Специфичните ангажменти, поети по силата на настоящия член, не могат да се тълкуват по начин, който да изисква от която е да е от страните да компенсират присъщи конкурентни недостатъци, произтичащи от чуждестранния характер на съответните услуги или доставчици на услуги.

ЧЛЕН 8.12

Списък на специфичните ангажменти

Секторите, либерализирани от всяка от страните по силата на настоящия раздел, и редът, ограниченията, условията и уговорките, посочени в членове 8.10 (Достъп до пазара) и 8.11 (Национално третиране), са определени в списъка на нейните специфични ангажменти, включен съответно в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза), допълнение 8-А-1, или в приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам), допълнение 8-Б-1.

РАЗДЕЛ Г

ВРЕМЕННО ПРИСЪСТВИЕ НА ФИЗИЧЕСКИ ЛИЦА СЪС СТОПАНСКА ЦЕЛ

ЧЛЕН 8.13

Приложно поле и определения

1. Настоящият раздел се прилага по отношение на мерки, предприети от една от страните във връзка с влизането и временния престой на нейна територия на лица на бизнес посещение, служители по вътрешнокорпоративни трансфери, търговски представители, доставчици на услуги по договор и независими специалисти.
2. За целите на настоящия раздел:
 - а) „търговски представители“ означава физически лица, които са представители на доставчик на стоки или услуги от една от страните и желаят да влязат и временно да пребивават на територията на другата страна с цел договаряне на продажбата на услуги или на стоки или сключване на договорености за продажба на услуги или на стоки на този доставчик, но не се занимават с доставяне на услугите или стоките, не извършват директни продажби на масовия потребител, не получават възнаграждение от източник, намиращ се в приемната страна, и не извършват търговско посредничество;

- б) „лица на бизнес посещение за целите на установяване“ означава физически лица, заемащи ръководна длъжност в правно образувание от една от страните, на които е възложено създаването на предприятие на въпросното правно образувание, при условие че те не предлагат, нито предоставят услуги и не участват в каквато и да е друга стопанска дейност извън изискваната за целите на установяването и че не получават възнаграждение от източник, намиращ се в приемната страна;
- в) „доставчици на услуги по договор“ означава физически лица, наети от правно образувание от една от страните, което не е агенция за трудово посредничество и за услуги по намиране на персонал и не действа чрез такава агенция, не е установено на територията на другата страна и е сключило *bona fide* договор¹ за предоставяне на услуги, чийто краен потребител се намира на територията на другата страна, което налага временното присъствие на негови служители в тази страна с цел изпълнение на договора за предоставяне на услуги;
- г) „независими специалисти“ означава физически лица, занимаващи се с предоставянето на услуга и установени като самостоятелно заети лица на територията на една от страните, които не са установени на територията на другата страна и които са сключили договор *bona fide*² (не чрез агенция за трудово посредничество и за услуги по намиране на персонал) за предоставяне на услуги, чийто краен потребител се намира на територията на тази друга страна, което налага временното им присъствие на нейна територия с цел изпълнение на договора за предоставяне на услуги;

¹ Договорът за услуги е в съответствие със законовите и подзаконовите разпоредби, както и с изискванията на страната, в която той се изпълнява.

² Договорът за услуги е в съответствие със законовите и подзаконовите разпоредби, както и с изискванията на страната, в която той се изпълнява.

- д) „служители по вътрешнокорпоративни трансфери“ означава физически лица, които са били наети от правно образувание или негов клон или са били съдружници в него в продължение на поне една година и които са временно прехвърлени в предприятие на правното образувание на територията на другата страна, при условие че въпросното физическо лице спада към категорията на управленските или ръководните кадри, на специалистите или на служителите стажанти;
- е) „управленски или ръководни кадри“ означава физически лица, заемащи високоотговорна длъжност в рамките на правно образувание на една от страните, които основно ръководят управлението на предприятието¹ в другата страна и са под общия надзор или ръководство главно на управителния съвет или на акционерите/съдружниците в предприятието или техни равностойни органи, и чиято роля включва като минимум следното:
- i) управление на предприятие или негов отдел или подразделение;
 - ii) упражняване на надзор и контрол върху работата на други служители с надзорни, професионални или управленски функции; и
 - iii) упражняване на правомощия, свързани с назначаването и освобождаването от длъжност на персонал или даването на препоръки във връзка с назначаването, освобождаването от длъжност или други кадрови въпроси;

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че макар управленските или ръководните кадри да не изпълняват пряко задачи, свързани с реалното предоставяне на услугите, това не е пречка за тях в рамките на упражняваните от тях функции да изпълняват такива задачи, каквито могат да са необходими във връзка с предоставянето на услугите.

- ж) „квалификации“ означава дипломи, сертификати и други доказателства за официално придобита квалификация, издадени от орган, посочен в съответствие със законовите, подзаконовите или административните разпоредби, и удостоверяващи успешното завършване на професионално обучение;
- з) „специалисти“ означава физически лица, работещи в рамките на правно образование, които притежават специализирани познания от съществено значение за областите на дейност, техниките или управлението на стопанската структура; при оценката на тези познания се отчитат не само специфичните за стопанската структура познания, но и това дали лицето има високо ниво на квалификация, включително подходящ професионален опит за даден вид работа или дейност, изискващи специфични технически познания, включително евентуална принадлежност към акредитирана професия; и
- и) „служители стажанти“ означава физически лица, които са били наети от правно образование или негов клон в продължение на поне една година, притежават диплома за завършено висше образование и са временно прехвърлени за целите на професионалното развитие или за да бъдат обучени на определени бизнес техники или методи¹.

¹ Приемащото предприятие може да бъде задължено да представи за предварително одобрение евентуалната програма на обучението, обхващаща продължителността на престоя, от която да бъде видно, че престоят е с цел обучение. За Чешката република, Германия, Испания, Франция, Унгария и Австрия се прилага изискването това обучение да бъде свързано със завършеното висше образование.

ЧЛЕН 8.14

Лица на бизнес посещение и служители по вътрешнокорпоративни трансфери

1. За секторите, либерализирани в съответствие с раздел Б (Либерализиране на инвестициите), всяка страна позволява на инвеститорите от другата страна да наемат в своите предприятия физически лица от същата друга страна, при условие че тези служители са лица на бизнес посещение или лица, прехвърлени в рамките на вътрешнокорпоративен трансфер¹.
2. Влизането и временният престой са, както следва:
 - а) за управленски и ръководни кадри — за период от максимум три години;
 - б) за специалисти — за период от максимум три години;
 - в) за служители стажанти — за период от максимум една година; и
 - г) за лица на бизнес посещение за целите на установяването — за период от максимум 90 дни².

¹ По отношение на Виетнам произтичащите от настоящия раздел задължения във връзка със служителите стажанти влизат в сила три години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

² За Съюза периодът от максимум 90 дни се изчислява в рамките на всеки 12-месечен период.

3. За всеки сектор, либерализиран в съответствие с раздел Б (Либерализиране на инвестициите), никоя от страните не може да приема или запазва, било на равнището на регионална териториална единица, било на цялата си територия, ограничения на общия брой физически лица, които даден инвеститор може да наема като лица на бизнес посещение за целите на установяване и служители по вътрешнокорпоративен трансфер, в конкретен сектор под формата на количествени квоти или изискване за тест за икономическа необходимост, и като дискриминационни ограничения, освен ако е предвидено друго съответно в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза), допълнение 8-А-3, и в приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам), допълнение 8-Б-2.

ЧЛЕН 8.15

Търговски представители

За всеки сектор, либерализиран в съответствие с раздел Б (Либерализиране на инвестициите) или раздел В (Трансгранично предоставяне на услуги), и при спазване на всички резерви от списъка съответно в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза), допълнение 8-А-3, и в приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам), допълнение 8-Б-2, всяка страна позволява влизането и временния престой на търговски представители за период от максимум 90 дни¹.

¹ За Съюза периодът от максимум 90 дни се изчислява в рамките на всеки 12-месечен период.

ЧЛЕН 8.16

Доставчици на услуги по договор

1. Страните потвърждават своите съответни задължения, произтичащи от поетите от тях ангажменти по ГАТС по отношение на влизането и временния престой на доставчици на услуги по договор.
2. Всяка страна позволява предоставянето на услуги на нейна територия от доставчици на услуги по договор от другата страна, при спазване на условията, посочени в параграф 3, и на резервите, посочени в списъка съответно в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза), допълнение 8-А-3, и в приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам), допълнение 8-Б-2, за следните сектори или подсектори:
 - а) архитектурни услуги;
 - б) услуги по градоустройствено планиране и ландшафтна архитектура;
 - в) инженерингови услуги;
 - г) интегрирани инженерингови услуги;
 - д) компютърни и свързани с тях услуги;
 - е) услуги в сферата на висшето образование (само частно финансирани услуги);

ж) чуждоезиково обучение; и

з) услуги, свързани с околната среда.

3. Поетите от страните ангажименти са обвързани с изпълнението на следните условия:

- а) физическите лица да се занимават временно с предоставянето на конкретна услуга в качеството си на служители на правно образование, което е сключило договор за услуга със срок, не по-дълъг от 12 месеца;
- б) физическите лица, които влизат на територията на другата страна, следва да предлагат тези услуги в качеството си на служители на предоставящото услугите правно образование в продължение на поне две години непосредствено преди датата на подаване на заявлението за влизане на територията на другата страна; освен това, към датата на подаване на заявлението за влизане на територията на другата страна физическите лица трябва да притежават най-малко пет години професионален опит¹ в сектора на дейност, който е предмет на договора;

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че този период се изчислява след като физическите лица са навършили пълнолетие.

- в) физическите лица, които влизат на територията на другата страна, да притежават:
- i) диплома за завършено висше образование или квалификация, която да удостоверява равностойно ниво на познания¹; и
 - ii) професионална квалификация, когато такава се изисква за упражняване на дейност по силата на законовите и подзаконови разпоредби или правните изисквания на страната, на чиято територия се предоставя услугата;
- г) физическото лице да не получава друго възнаграждение за предоставянето на услуги на територията на другата страна освен възнаграждението, заплащано от правното образувание, което наема физическото лице;
- д) влизането и временният престой на физически лица в съответната страна да са за кумулативен период, който не превишава шест месеца², или за срока на договора, ако този срок е по-кратък;
- е) достъпът, предоставен по силата на настоящия член, да е свързан само с дейността по предоставяне на услуга, която е предмет на договора, и да не предоставя право за упражняване на професия с професионалното звание, признато в страната, на чиято територия се предоставя услугата;

¹ В случаите когато дипломата или квалификацията не е придобита в страната, на чиято територия се предоставя услугата, тази страна може да прецени дали въпросната диплома или квалификация е равностойна на дипломата за завършено висше образование, изисквана на нейна територия.

² За Съюза кумулативният период от максимум шест месеца се изчислява в рамките на всеки 12-месечен период.

- ж) броят на лицата, обхванати от договора за предоставяне на услуга, да не превишава необходимия за изпълнението на договора, евентуално изискуем по силата на законовите или подзаконовите разпоредби или други мерки на страната, на чиято територия се предоставя услугата; и
- з) други дискриминационни ограничения, в това число по отношение на броя на физическите лица под формата на тест за икономическа необходимост, посочени в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажменти на Съюза), допълнение 8-А-3, и в приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажменти на Виетнам), допълнение 8-Б-2.

ЧЛЕН 8.17

Независими специалисти

Пет години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение страните подлагат на преглед настоящия раздел с цел проучване на възможността за установяване на условията за това съдържащите се в него разпоредби да обхванат и независимите специалисти.

РАЗДЕЛ Д

РЕГУЛАТОРНА РАМКА

ПОДРАЗДЕЛ 1

ВЪТРЕШНА НОРМАТИВНА УРЕДБА

ЧЛЕН 8.18

Приложно поле и определения

1. Настоящият подраздел се прилага за мерките, предприемани от страните във връзка с изискванията и процедурите за лицензиране, както и с изискванията и процедурите за квалификация, които мерки засягат:
 - а) трансграничното предоставяне на услуги;
 - б) установяването и запазването на правни образувания или физически лица; и
 - в) временния престой на територията на всяка от тях на определени категории физически лица.

2. Настоящият подраздел се прилага само по отношение на онези сектори, във връзка с които дадена страна е поела специфични ангажменти, и доколкото тези специфични ангажменти са приложими.
3. Настоящият подраздел не се прилага за мерки, доколкото те представляват ограничения в съответствие с предвиденото в членове 8.4 (Достъп до пазара), 8.5 (Национално третиране), 8.10 (Достъп до пазара) или 8.11 (Национално третиране).
4. За целите на настоящия раздел:
- а) „компетентен орган“ означава централен, регионален или местен орган на управление или неправителствен орган, упражняващ правомощията, възложени му от централни, регионални или местни органи на управление, който взема решение относно разрешаването на предоставянето на услуга, в това число чрез установяване, или относно разрешаването на установяване на стопанска дейност, която не е свързана с предоставяне на услуги;
 - б) „процедури за лицензиране“ означава административни или процедурни правила, към които дадено физическо лице или правно образувание, което желае да получи разрешение за упражняване на дейностите, посочени в параграф 1, включително за изменението или подновяването на лицензия, трябва да се придържа, за да докаже, че отговаря на изискванията за лицензиране;
 - в) „изисквания за лицензиране“ означава материалноправни изисквания, с изключение на изискванията за квалификация, които трябва да спази дадено физическо лице или правно образувание, за да получи, измени или поднови разрешение за упражняване на дейностите, посочени в параграф 1;

- г) „процедури за квалификация“ означава административни или процедурни правила, към които трябва да се придържа дадено физическо лице, за да докаже, че отговаря на изискванията за квалификация с цел получаване на разрешение за предоставяне на дадена услуга; и
- д) „изисквания за квалификация“ означава материалноправни изисквания, свързани с правоспособността на дадено физическо лице за предоставяне на услуга, за чието спазване трябва да бъдат представени доказателства с цел получаване на разрешение за предоставянето на услуга.

ЧЛЕН 8.19

Условия за лицензиране и за квалификация

1. Всяка от страните гарантира, че мерките, свързани с изискванията и процедурите за лицензиране, както и с изискванията и процедурите за квалификация, се основават на критерии, които са:
 - а) ясни;
 - б) обективни и прозрачни; и
 - в) предварително установени и достъпни за обществеността и заинтересованите лица.

2. Дадено разрешение или лицензия, в зависимост от това дали са налични, се предоставя веднага щом бъде установено, въз основа на подходяща проверка, че са изпълнени условията за получаване на разрешение или лицензия.

3. Всяка страна поддържа или създава съдебни, арбитражни или административни юрисдикции или процедури, които по искане на засегнат инвеститор или доставчик на услуги осигуряват своевременен контрол, а когато това е оправдано — и подходяща защита срещу административни актове, засягащи установяването, трансграничното предоставяне на услуги или временното присъствие на физически лица със стопанска цел. Когато тези процедури не са независими от органа, на когото е възложено приемането на въпросния административен акт, всяка от страните гарантира, че процедурите позволяват извършването на обективен и безпристрастен контрол.

Настоящият параграф не може да се тълкува като изискващ от дадена страна създаването на такива юрисдикции или процедури, в случай че това би било в противоречие с нейното конституционно устройство или с естеството на нейната правна система.

ЧЛЕН 8.20

Процедури за лицензиране и за квалификация

1. Процедурите за лицензиране и за квалификация и свързаните с тях формалности сами по себе си не представляват ограничение за предоставянето на конкретна услуга или за упражняването на която и да било друга стопанска дейност. Всяка страна се стреми колкото може повече да опрости тези процедури и формалности и не усложнява, нито забавя неоправдано предоставянето на въпросната услуга. Евентуално дължимите от заявителите лицензионни такси¹ във връзка с тези процедури и формалности следва да са разумни и сами по себе си да не ограничават предоставянето на съответната услуга.
2. Всяка страна гарантира, че прилаганите от компетентния орган процедури и неговите решения в процеса на издаване на лицензия или разрешение са безпристрастни по отношение на всички заявители. Компетентният орган следва да взема своите решения по независим начин и да не се отчита пред което и да било лице, което предоставя услугите или упражнява стопанските дейности, за които се изисква лицензията или разрешението.
3. Когато в законовите и подзаконовите разпоредби на всяка от страните са предвидени конкретни срокове за тази цел, на заявителя се предоставя разумен срок за подаване на неговото заявление. Компетентният орган започва без неоправдано забавяне обработването на заявлението. Когато това е възможно, заявленията следва да се приемат в електронен формат при същите условия за автентичност като заявленията, подавани на хартиен носител.

¹ Лицензионните такси не включват дължимите плащания във връзка с търгове, тръжни процедури или други недискриминационни начини за възлагане на концесии, нито задължителните вноски за предоставяне на универсална услуга.

4. Всяка от страните гарантира, че обработването на заявлението, включително достигането до окончателно решение, се извършва в разумен срок след датата на подаване на пълно заявление. Всяка от страните се стреми към установяване на нормална времева рамка за обработването на заявленията.
5. В разумен срок след получаването на заявление, което счита за непълно, компетентният орган уведомява за това заявителя, като посочва, доколкото е възможно, необходимата допълнителна информация за допълване на заявлението и му предоставя възможност за отстраняване на пропуските.
6. Когато е възможно, вместо оригиналните документи следва да се приемат заверени копия.
7. Ако заявлението е отхвърлено от компетентния орган, заявителят се уведомява за това без неоправдано забавяне и в писмена форма. По принцип, в случай на отправено официално искане за тази цел, заявителят трябва да бъде информиран и за мотивите за отхвърлянето на заявлението. Заявителят следва да има възможност да подаде в разумни срокове ново заявление.
8. Всяка от страните гарантира, че след като бъдат предоставени, лицензията или разрешението пораждат правно действие без неоправдано забавяне в съответствие с реда и условията, посочени в тях.

ПОДРАЗДЕЛ 2

РАЗПОРЕДБИ С ОБЩО ПРИЛОЖЕНИЕ

ЧЛЕН 8.21

Взаимно признаване на професионалните квалификации

1. Някоя от разпоредбите на настоящия член не може да се тълкува като възпрепятстваща дадена страна да изисква от физическите лица да притежават необходимите квалификации и професионален опит, изисквани за съответния сектор на стопанска дейност на територията, където се предоставя услугата.
2. Страните насърчават компетентните професионални организации или съответните органи, според случая, на съответната тяхна територия да изготвят съвместна препоръка във връзка с взаимното признаване на професионалните квалификации, която да предадат на Комитета по инвестициите, търговията с услуги, електронната търговия и държавните поръчки, създаден в съответствие с член 17.2 (Специализирани комитети). Тази съвместна препоръка следва да бъде подкрепена с доказателства относно:
 - а) икономическата стойност на предвиденото споразумение за взаимно признаване на професионалните квалификации (наричано по-долу „споразумението за взаимно признаване“); и

б) съвместимостта на съответните режими, като например в каква степен са съвместими критериите, прилагани от всяка от страните по отношение на издаването на разрешения и лицензии, упражняването на дейност и сертифицирането на предприемачите и доставчиците на услуги.

3. След получаване на съвместната препоръка Комитетът по инвестициите, търговията с услуги, електронната търговия и държавните поръчки разглежда в разумен срок съвместната препоръка, с цел да определи дали е съвместима с настоящото споразумение.

4. Когато въз основа на информацията, предвидена в параграф 2, се установи, че съвместната препоръка е съвместима с настоящото споразумение, страните предприемат необходимите стъпки, за да договорят, с посредничеството на своите компетентни органи или на упълномощени за тази цел от дадена страна лица, споразумение за взаимно признаване.

ПОДРАЗДЕЛ 3

КОМПЮТЪРНИ УСЛУГИ

ЧЛЕН 8.22

Договореност относно компютърните услуги

1. Дотолкова, доколкото търговията с компютърни услуги е либерализирана в съответствие с раздел Б (Либерализиране на инвестициите), раздел В (Трансгранично предоставяне на услуги) и раздел Г (Временно присъствие на физически лица със стопанска цел), страните се придържат към разпоредбите на параграфи 2—4.
2. Страните приемат, че СРС¹ 84 — кодът на ООН, който се използва за описание на компютърните и свързаните с тях услуги — включва основните функции, използвани за предоставяне на всички компютърни и свързани с тях услуги. Технологичният напредък доведе до нараснало предлагане на такива услуги като набор или пакет от свързани услуги, който може да включва всички тези основни функции или част от тях. Например всеки един от видовете услуги, като уеб/домейн-хостинг, извличане на данни и изчислителни услуги по технологията GRID, се състои от комбинация от основни функции по предоставяне на компютърни услуги.

¹ СРС означава Централната класификация на продуктите, съставена от Статистическата служба на Организацията на обединените нации, Statistical Papers, серия М, бр. 77, СРС prov, 1991 г.

3. Компютърните и свързаните с тях услуги, без значение дали се предоставят чрез мрежа, включително по интернет, обхващат всички услуги, свързани с:

- а) консултантска дейност, разработване на стратегии, анализ, планиране, изготвяне на спецификации, проектиране, развойна дейност, инсталиране, внедряване, интегриране, изпитване, откриване и отстраняване на неизправности, актуализиране, техническа поддръжка, техническа помощ, или управление на или за компютри или компютърни системи;
- б) консултантска дейност, разработване на стратегии, анализ, планиране, изготвяне на спецификации, проектиране, развойна дейност, инсталиране, внедряване, интегриране, изпитване, откриване и отстраняване на неизправности, актуализиране, адаптиране, техническо обслужване, техническа поддръжка, техническа помощ, управление или употреба на или за компютърни програми;
- в) обработка, съхранение, хостинг на данни или услуги по поддържане на бази данни;
- г) техническо обслужване и ремонт на офистехника и оборудване, включително на компютри; или
- д) услуги по обучение на персонала на клиенти във връзка с компютърни програми, компютри или компютърни системи, неклассифицирани другаде.

4. Страните приемат, че в много случаи компютърните и свързаните с тях услуги дават възможност за предоставяне на други услуги¹ чрез електронни или други средства. В такива случаи е важно да се прави разграничение между компютърните и свързаните с тях услуги (като уебхостинг или хостинг на приложения) и другата услуга, която е станала възможна чрез компютърната и свързаната с нея услуга. Другата услуга, без значение дали е станала възможна чрез компютърна и свързана с нея услуга, не е обхваната от СРС 84.

ПОДРАЗДЕЛ 4

ПОЩЕНСКИ УСЛУГИ²

ЧЛЕН 8.23

Предотвратяване на антиконкурентните практики в сектора на пощенските услуги

Страните запазват в сила или въвеждат подходящи мерки с цел предотвратяване на предприемането или продължаването на антиконкурентни практики от доставчици, които самостоятелно или заедно са в състояние съществено да повлияят, като се възползват от своята позиция на пазара, на условията за участие на съответните пазари на пощенски услуги.

¹ Например W/120.1.A.b. (счетоводни, одиторски и деловодителски услуги), W/120.1.A.d. (архитектурни услуги), W/120.1.A.h. (медицински и стоматологични услуги), W/120.2.D. (аудио-визуални услуги), W/120.5. (образователни услуги).

² Настоящият подраздел се прилага за СРС 7511 и СРС 7512.

ЧЛЕН 8.24

Лицензии

1. Ако някоя от страните изисква лицензия за предоставяне на пощенски услуги, тя публично оповестява:
 - а) всички критерии за лицензиране и срока, който обикновено е необходим за вземане на решение по дадено заявление за лицензия; и
 - б) реда и условията за издаване на такава лицензия.
2. Мотивите за отказа за издаване на лицензия се съобщават на заявителя при поискване, като всяка от страните въвежда процедура по обжалване пред компетентен регулаторен орган. Процедурата по обжалване трябва да бъде прозрачна, недискриминационна и основана на обективни критерии.

ЧЛЕН 8.25

Пощенски регулаторен орган

Регулаторният орган е функционално отделен от всеки един доставчик на пощенски услуги и не е подотчетен на който и да било от тях. Решенията на регулаторния орган и използваните от него процедури са безпристрастни по отношение на всички участници на пазара.

ПОДРАЗДЕЛ 5

ДАЛЕКОСЪОБЩИТЕЛНИ МРЕЖИ И УСЛУГИ

ЧЛЕН 8.26

Приложно поле

1. В настоящия подраздел са уредени принципите на регулаторната рамка, приложима за предоставянето на обществени далекосъобщителни мрежи и услуги, либерализирани в съответствие с раздел Б (Либерализиране на инвестициите), раздел В (Трансгранично предоставяне на услуги) и раздел Г (Временно присъствие на физически лица със стопанска цел).
2. Настоящият подраздел не се прилага за мерки, приети или запазени в сила от една от страните, които са свързани с телевизионно и радиоразпръскване¹ или кабелно разпространение на радио- или телевизионни програми.

¹ „Телевизионното и радиоразпръскване“ се определя в съответствие с приложимите законови и подзаконови разпоредби на всяка от страните. От съображения за правна сигурност се уточнява, че телевизионното и радиоразпръскване не включва линиите за пренос на данни между операторите.

ЧЛЕН 8.27

Определения

За целите на настоящия подраздел:

- а) „краен ползвател“ означава краен потребител на услуга или краен доставчик на услуга, на когото се предоставя обществена далекосъобщителна мрежа или услуга за цели, различни от нейното използване за предоставянето на други ползватели на обществена далекосъобщителна мрежа или услуга;
- б) „основни съоръжения“ означава съоръжения на обществена далекосъобщителна мрежа или услуга, които:
 - i) се предоставят изключително или основно от един или от ограничен брой доставчици; и
 - ii) не могат в икономически или технически аспект да бъдат заменени по приемлив начин за предоставянето на услуга;
- в) „взаимно свързване“ означава свързването с доставчици, предоставящи обществени далекосъобщителни преносни услуги, с цел да се даде възможност на потребителите на даден доставчик да осъществяват комуникация с потребителите на друг доставчик и да имат достъп до услугите, предоставяни от друг доставчик;

- г) „основен доставчик“ означава доставчик на обществени далекосъобщителни услуги, който е в състояние съществено да влияе на условията за участие (по отношение на цената и предлагането) на съответния пазар на обществени далекосъобщителни услуги вследствие на осъществявания от него контрол върху основни съоръжения или възползване от позицията си на пазара;
- д) „преносимост на номерата“ означава възможността крайните потребители на обществени далекосъобщителни услуги, които поискат това, да запазят на същото географско местоположение същите телефонни номера при преминаването си от един доставчик на обществени далекосъобщителни услуги към друг такъв от същата категория;
- е) „обществена далекосъобщителна мрежа“ означава далекосъобщителна мрежа, по отношения на която една от страните е установила изискването да предоставя обществени далекосъобщителни услуги между определени крайни точки на мрежата;
- ж) „обществена далекосъобщителна услуга“ означава всяка далекосъобщителна услуга, по отношение на която една от страните е установила изрично или фактически изискването да бъде предлагана на обществото като цяло;
- з) „регулаторен орган“ в сектора на далекосъобщенията означава органът или органите, натоварени от една от страните с регулирането на далекосъобщенията;
- и) „далекосъобщителна мрежа“ означава преносните системи, а когато е приложимо — комутационното или маршрутизиращо оборудване и други ресурси, включително неактивните мрежови елементи, които позволяват преноса на сигнали чрез проводник, радиовълни, оптични или други електромагнитни способности;

- й) „далекосъобщителни услуги“ означава всички услуги, състоящи се в предаването и приемането на електромагнитни сигнали, с изключение на услугите по телевизионно и радиоразпръскване и стопанските дейности, изразяващи се в предоставяне на съдържание, за чието предаване са необходими далекосъобщителни средства; и
- к) „ползвател“ означава потребител на услуга или доставчик на услуга.

ЧЛЕН 8.28

Регулаторен орган

1. Регулаторният орган е функционално отделен от всеки един доставчик на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги и не е подотчетен на който и да било от тях.
2. Решенията на регулаторните органи и използваните от тях процедури са безпристрастни по отношение на всички участници на пазара. За тази цел страната, която запазва в свое притежание доставчици на далекосъобщителни мрежи или услуги или запазва контрола върху тях, гарантира, че регулаторните действия, решения или мерки, съответно предприети или взети от регулаторния орган по отношение на тези доставчици, не дискриминират и вследствие на това не поставят в особено неблагоприятно положение който и да било от техните конкуренти.
3. Регулаторният орган разполага с достатъчно правомощия, за да регулира сектора, и с подходящи финансови и човешки ресурси, за да изпълнява възложените му задачи.
4. Задачите, които трябва да изпълнява регулаторният орган, се оповестяват публично по леснодостъпен и ясен начин, по-специално в случаите, когато с тези функции е натоварен повече от един орган.

5. Регулаторният орган упражнява своите правомощия своевременно и по прозрачен начин.

6. Регулаторните органи разполагат с правомощието да гарантират, че доставчиците на далекосъобщителни мрежи и услуги им предоставят във възможно най-кратък срок, при поискване, цялата информация, включително финансова информация, необходима на регулаторните органи, за да бъдат в състояние да изпълняват задачите си в съответствие с настоящия подраздел. Исканата информация не надхвърля необходимото за изпълнението на задачите на регулаторните органи и се обработва в съответствие с изискванията за поверителност.

ЧЛЕН 8.29

Разрешение за предоставяне на далекосъобщителни мрежи и услуги

1. Всяка от страните гарантира, че процедурите за лицензиране са публично достъпни, което включва:

- а) всички критерии, изисквания, условия и процедури за лицензиране, които тя прилага; и
- б) разумен срок, който обикновено е необходим за вземането на решение по дадено заявление за издаване на лицензия.

2. Всяка страна гарантира получаването, при поискване, от заявителя в писмен вид на мотивите за отказа за издаване на лицензия.
3. Лицето, подало заявление за лицензия, трябва да може да се обърне към апелативен орган в случай на отказ да му бъде издадена такава.
4. Евентуално дължимите от заявителите лицензионни такси¹ във връзка със заявлението им за издаване на лицензия трябва да са разумни и сами по себе си не трябва да ограничават предоставянето на услугата.

ЧЛЕН 8.30

Ограничени ресурси

1. Всякакви процедури за разпределението и използването на ограничени ресурси, включително честоти, номера и права за преминаване, се провеждат по обективен, навременен, прозрачен и недискриминационен начин.
2. Актуална информация за разпределените радиочестотни ленти се оповестява публично, без да се изисква подробно посочване на радиочестотния спектър, разпределен за специфично ползване от държавните органи.

¹ Лицензионните такси не включват дължимите плащания във връзка с търгове, тръжни процедури или други недискриминационни начини за възлагане на концесии, нито задължителните вноски за предоставяне на универсална услуга.

3. Решенията във връзка с разпределението и предоставянето на радиочестотен спектър и управлението на честотите като мерки сами по себе си не са несъвместими с член 8.4 (Достъп до пазара), член 8.8 (Изисквания за постигане на конкретен резултат) и член 8.10 (Достъп до пазара). Съответно всяка от страните си запазва правото да упражнява своите политики за управление на радиочестотния спектър и честотите, които могат да се отразят на броя на доставчиците на обществени далекосъобщителни услуги, при условие че това се извършва по начин, който е в съответствие с настоящата глава. Страните си запазват също така правото да разпределят радиочестотните ленти по начин, който отчита актуалните и бъдещите нужди.

ЧЛЕН 8.31

Достъп до и използване на обществените далекосъобщителни мрежи и услуги

1. Всяка от страните гарантира, че всички доставчици на услуги от другата страна имат достъп до и използват всички обществени далекосъобщителни мрежи и услуги, предлагани от основен доставчик¹ в пределите на тази страна или отвъд тях, включително частни линии под наем, при разумни, недискриминационни и прозрачни условия, включително както е посочено в параграфи 2 и 3.

¹ За целите на настоящия член определянето на даден доставчик на обществени далекосъобщителни мрежи и услуги за основен доставчик става в съответствие със законовите и подзаконовите разпоредби и вътрешните процедури на всяка от страните.

2. Всяка от страните гарантира, че на доставчиците на обществени далекосъобщителни услуги, поискали достъп до мрежата на основен доставчик, се разрешава да:

- а) закупуват или наемат, както и да свързват крайни устройства или друго оборудване, което взаимодейства с обществената далекосъобщителна мрежа;
- б) свързват частни линии под наем или собствени линии с обществените далекосъобщителни мрежи и услуги на нейна територия или отвъд нейните граници, или с линии под наем или притежавани от други доставчици на услуги; и
- в) използват избрани от тях комуникационни протоколи, различни от необходимите за осигуряване на достъп до далекосъобщителните мрежи и услуги за обществото като цяло.

3. Всяка от страните гарантира, че всички доставчици на услуги от другата страна могат да използват обществените далекосъобщителни мрежи и услуги за пренос на информация на нейна територия или отвъд нейните граници, включително за вътрешнофирмени комуникации на такива доставчици на услуги и за достъп до информацията, съдържаща се в бази данни или съхранена под друга форма за разчитане чрез машина, на територията на всяка от страните. Всички нови или изменени мерки на дадена страна, които в значителна степен засягат това използване, се нотифицират на другата страна и са предмет на консултации.

4. Всяка от страните гарантира, че доставчиците, които узнават определена информация от друг доставчик в процеса на договаряне на достъпа, използват тази информация единствено за целите, за които тя е предоставена, и зачитат във всеки един момент поверителността на предаваната или съхраняваната информация.

ЧЛЕН 8.32

Взаимно свързване

1. Всяка от страните гарантира, че всички доставчици на обществени далекосъобщителни услуги имат правото, а при поискване от друг доставчик — и задължението, да договорят взаимно свързване помежду им за целите на предоставянето на обществени далекосъобщителни мрежи и услуги.
2. Всяка от страните гарантира, че доставчиците, които узнават информация от друг доставчик в процеса на договаряне на формалностите за взаимно свързване, използват тази информация единствено за целите, за които тя е предоставена, и зачитат във всеки един момент поверителността на предаваната или съхраняваната информация.
3. По отношение на обществените далекосъобщителни услуги всяка от страните гарантира взаимното свързване с основен доставчик¹ във всяка технически пригодна точка в мрежата. Това взаимно свързване се осъществява:
 - а) при недискриминационни ред и условия (включително във връзка с технически стандарти и спецификации) и цени, и при качество, което е не по-лошо от осигуряваното за собствените сходни услуги на основния доставчик, за сходни услуги на несвързани доставчици или за неговите дъщерни дружества или други свързани лица;

¹ За целите на настоящия член определянето на даден доставчик на обществени далекосъобщителни мрежи и услуги за основен доставчик става в съответствие със законовите и подзаконовите разпоредби и вътрешните процедури на всяка от страните.

- б) своевременно, при ред и условия (включително във връзка с технически стандарти и спецификации) и разходоориентирани цени, които са прозрачни, разумни от гледна точка на икономическата целесъобразност и необвързани в достатъчна степен, така че доставчикът да не трябва да заплаща за мрежови компоненти или съоръжения, които не са му необходими за предоставяната услуга; и
 - в) при поискване, в допълнителни точки освен крайните точки на мрежата, предлагани на мнозинството ползватели, като се заплащат такси, които отразяват разходите за изграждане на необходимите допълнителни съоръжения.
4. Процедурите, приложими за взаимно свързване с основен доставчик, се оповестяват публично.
5. Основните доставчици публично оповестяват своите споразумения за взаимно свързване или своите типови оферти за взаимно свързване, ако е целесъобразно.

ЧЛЕН 8.33

Защитни мерки в областта на конкуренцията по отношение на основните доставчици

Страните въвеждат или запазват в сила подходящи мерки с цел да попречат на доставчиците, които самостоятелно или заедно се явяват основен доставчик, да възприемат или да продължат участието си в антиконкурентни практики. Антиконкурентните практики на тяхна територия включват по-специално:

- а) участие в антиконкурентно кръстосано субсидиране;

- б) използване на получена от конкурентите информация с нарушаващи конкуренцията последици; и
- в) несвоевременно предоставяне на други доставчици на услуги на основна техническа информация за основни съоръжения и на информация с търговски характер, която им е необходима, за да предоставят услуги.

ЧЛЕН 8.34

Универсална услуга

1. Всяка страна има правото да определя вида на задължението за предоставяне на универсална услуга, което желае да поддържа. Всяка страна администрира всяко задължение за предоставяне на универсална услуга, което тя поддържа, по прозрачен, недискриминационен и неутрален по отношение на конкуренцията начин, и гарантира, че задължението ѝ за универсална услуга не е по-обременяващо от необходимото за вида универсална услуга, определена от нея.
2. Определянето на доставчици на универсална услуга се извършва чрез ефикасен, прозрачен и недискриминационен механизъм.

ЧЛЕН 8.35

Преносимост на номерата

Всяка страна гарантира, че доставчиците на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги на нейна територия осигуряват, доколкото това е технически и икономически осъществимо, своевременно и при разумни ред и условия възможност за преносимост на номерата за мобилните услуги и за всички други определени от тази страна услуги.

ЧЛЕН 8.36

Поверителност на информацията

Всяка страна гарантира поверителността на далекосъобщенията и на свързания с тях пренос на данни, осъществявани посредством обществена далекосъобщителна преносна мрежа и общественодостъпни далекосъобщителни услуги, без да налага ограничения на търговията с услуги.

ЧЛЕН 8.37

Уреждане на спорове в областта на далекосъобщенията

1. В случай на спор, възникнал между доставчици на далекосъобщителни мрежи или услуги във връзка с права и задължения, произтичащи от настоящия подраздел, по искане на която и да е от засегнатите страни съответният регулаторен орган издава обвързващо решение за уреждане на спора във възможно най-кратък срок и във всички случаи в рамките на разумен срок, освен при извънредни обстоятелства.
2. Когато посоченият в параграф 1 спор се отнася до трансгранично предоставяне на услуги, съответните регулаторни органи координират усилията си, за да се стигне до уреждане на спора.
3. Решението на регулаторния орган се оповестява публично при спазване на изискванията относно търговската тайна. На засегнатите страни се предоставя пълно изложение на мотивите за решението, както и правото да обжалват това решение в съответствие с параграф 5.
4. Процедурата, предвидена в параграфи 1, 2 и 3, не преклудира правото на която и да било от засегнатите страни да предяви иск пред съдебен орган.

5. Всеки засегнат от решението на регулаторния орган ползвател или доставчик има право да обжалва това решение пред апелативен орган, който е независим от въпросната страна. Този орган, който може да бъде съд, разполага с подходящи експертни познания, за да изпълнява функциите си ефективно. Същността на спора се отчита надлежно, а механизмът за обжалване трябва да бъде ефикасен. Когато апелативният орган не е съдебен орган по своя характер, той винаги писмено мотивира решението си, а решенията му на свой ред подлежат на преразглеждане от безпристрастен и независим съдебен орган. Решенията, взети от апелативните органи, се привеждат ефективно в изпълнение. В очакване на резултата от обжалването решението на регулаторния орган остава валидно, освен ако не бъдат наложени временни мерки в съответствие с вътрешните законови и подзаконови разпоредби.

ЧЛЕН 8.38

Съвместно разполагане

1. Всяка от страните гарантира, че основните доставчици на нейната територия:
 - а) предоставят на доставчиците на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги от другата страна, които са доставчици със съоръжения, базирани на територията на същата страна, съвместно физическо разполагане на оборудването, необходимо за взаимното свързване; и

б) в случаите, когато физическото съвместно разполагане, посочено в буква а), не е практически осъществимо поради технически причини или пространствени ограничения, си сътрудничат с доставчиците на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги от другата страна, които са доставчици със съоръжения, базирани на територията на същата страна, за намиране и реализиране на практически осъществимо и търговски жизнеспособно алтернативно решение.

2. Всяка от страните гарантира, че основните доставчици на нейната територия предоставят на доставчиците на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги предвидените в параграф 1 съвместно физическо разполагане или практически осъществимо и търговски жизнеспособно алтернативно решение своевременно и при ред и условия, включително по отношение на технически стандарти и спецификации, а също и при цени, които са разумни от гледна точка на икономическата целесъобразност, недискриминационни и прозрачни.

3. Всяка страна може да определи в съответствие с вътрешните си закони и подзаконови разпоредби местата, в които тя изисква от основните доставчици на нейната територия да предоставят съвместното физическо разполагане или практически осъществимите и търговски жизнеспособни алтернативни решения, предвидени в параграф 1.

ЧЛЕН 8.39

Услуги за отдаване на линии под наем

Всяка от страните гарантира, освен ако това е технически невъзможно, че основните доставчици на нейна територия предоставят услуги за отдаване на линии под наем, които са обществени далекосъобщителни услуги, достъпни за доставчиците на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги от другата страна, своевременно и при ред и условия, включително по отношение на технически стандарти и спецификации, а също и при цени, които са разумни от гледна точка на икономическата целесъобразност, недискриминационни и прозрачни.

ЧЛЕН 8.40

Необвързан достъп до мрежови елементи

Всяка от страните гарантира, че регулаторният ѝ орган в областта на далекосъобщенията има правомощието да изисква от основните доставчици да удовлетворяват своевременно и при ред и условия, които са разумни, прозрачни и недискриминационни, разумните искания на доставчици на обществени далекосъобщителни мрежи или услуги за предоставяне на достъп до и ползване на специфични мрежови елементи на необвързваща основа. Всяка от страните определя какви от поисканите специфични мрежови елементи да бъдат предоставени на разположение на нейна територия в съответствие с нейните вътрешни закони и подзаконови разпоредби.

ПОДРАЗДЕЛ 6

ФИНАНСОВИ УСЛУГИ

ЧЛЕН 8.41

Приложно поле и определения

1. В настоящия подраздел са уредени принципите на регулаторната рамка за всички финансови услуги, либерализирани в съответствие с раздел Б (Либерализиране на инвестициите), раздел В (Трансгранично предоставяне на услуги) и раздел Г (Временно присъствие на физически лица със стопанска цел).

2. За целите на настоящия подраздел:

а) „финансова услуга“ означава всяка услуга от финансов характер, предлагана от доставчик на финансови услуги от една от страните; финансовите услуги обхващат следните дейности:

i) застрахователни и свързани със застраховането услуги:

А) пряко застраховане (включително съзастраховане):

1) животозастраховане; и

2) общо застраховане;

- Б) презастраховане и ретроцесия;
 - В) застрахователно посредничество, като брокерство и агентство; и
 - Г) услуги, съпътстващи застраховането, например консултантски услуги, актюерски услуги, услуги по оценка на риска и услуги по уреждане на претенции;
- ii) банкови и други финансови услуги (с изключение на застрахователните):
- А) приемане на депозити и други възстановими средства на граждани;
 - Б) предоставяне на заеми от всякакъв вид, включително потребителски кредити, ипотечни кредити, факторинг и финансиране на търговски сделки;
 - В) финансов лизинг;
 - Г) всички услуги по плащания и парични преводи, включително кредитни, разплащателни и дебитни карти, пътнически чекове и банкови ордери;
 - Д) гаранции и задължения;

- Е) търговия за собствена сметка или за сметка на клиенти, независимо дали на борсовия или извънборсов пазар или по друг начин, със следното:
- 1) инструменти на паричния пазар (включително чекове, полици, депозитни сертификати);
 - 2) чуждестранна валута;
 - 3) деривати, включително, но не само, фючърси и опции;
 - 4) валутни и лихвени инструменти, включително продукти като суапове и форуърдни договори;
 - 5) прехвърляеми ценни книжа, и
 - 6) други прехвърляеми инструменти и финансови активи, включително благородни метали;
- Ж) участие в емитиране на всякакъв вид ценни книжа, включително поемане и пласиране като посредник (независимо дали публично или частно) и предоставяне на услуги, свързани с такива емисии;
- З) парично брокерство;

- И) управление на активи, като управление на пари в брой или портфейл от ценни книжа, управление на всички форми на колективно инвестиране, управление на пенсионни фондове, попечителски, депозитарни и доверителни услуги;
 - Й) услуги по сетълмент и клирингови услуги за финансови активи, включително ценни книжа, дериватни продукти и други прехвърляеми инструменти;
 - К) предоставяне и предаване на финансова информация, а също обработка на финансови данни и предоставяне на свързан с тях софтуер от доставчици на друга финансова услуга; и
 - Л) консултантски, посреднически и други спомагателни финансови услуги по всички дейности, включени в параграф 2, буква а), подточка ii), подбукви А)–К), включително кредитни референции и анализи, проучвания на инвестиции и портфолио и консултации относно тях, както и консултации във връзка с придобивания и с корпоративно реструктуриране и стратегия;
- б) „доставчик на финансови услуги“ означава всяко физическо лице или правно образувание от една от страните, желаещо да предоставя или предоставящо финансови услуги, но не включва публичноправните субекти;
- в) „нова финансова услуга“ означава услуга от финансов характер, включително услугите, свързани със съществуващи и нови продукти или с начина, по който се доставя продуктът, която не се предоставя от доставчик на финансови услуги на територията на дадена страна, но се предоставя на територията на другата страна;

г) „публичноправен субект“ означава:

- i) орган на публичната власт, централна банка или монетарна институция на някоя от страните, или субект, собственост на някоя от страните или контролиран от нея, който участва главно в упражняването на функции на държавно управление или дейности за целите на държавното управление, с изключение на субектите, чиято дейност обхваща главно предоставянето на финансови услуги при търговски условия; или
- ii) частноправен субект, изпълняващ функции, обичайно изпълнявани от централна банка или монетарна институция, при упражняването на тези функции;

и

- д) „саморегулираща се организация“ означава всеки неправителствен орган, всяка борса или пазар на ценни книжа или на фючърси, клирингова агенция или друга организация или сдружение, които упражняват регулаторни правомощия или правомощия за надзор над доставчиците на финансови услуги, предоставени им по закон или делегирани от органи на централната власт или регионални или местни органи на управление, когато е приложимо.

ЧЛЕН 8.42

Пруденциално изключение

1. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като възпрепятстваща някоя от страните да приема или запазва в сила по съображения от пруденциален характер мерки по-специално за:
 - а) закрила на инвеститорите, вложителите, титулярите на полици или лицата, към които доставчикът на финансови услуги има фидуциарно задължение; или
 - б) гарантиране на целостта и стабилността на финансовата система на дадена страна.
2. Мерките, посочени в параграф 1, не могат да бъдат по-обременителни от необходимото за постигането на техните цели.
3. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като изискваща дадена страна да разкрива информация относно деловата дейност и сметките на отделни потребители или каквато и да била поверителна или представляваща изключителна собственост информация, с която разполагат публичноправните субекти.

4. Всяка страна се стреми да гарантира, че на нейна територия са въведени и се прилагат договорените на международно равнище стандарти за регулиране и надзор в областта на финансовите услуги и за борба с отклонението от данъчно облагане и избягването на данъци. Такива стандарти, договорени на международно равнище, са, *inter alia*, *Основните принципи за ефективен банков надзор* на Базелския комитет, *Основните принципи на застраховането* на Международната асоциация на застрахователните надзорни органи, *Целите и принципите на правната уредба на ценните книжа* на Международната организация на комисиите по ценни книжа, *Споразумението за обмен на информация по данъчни въпроси* на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, *Декларацията относно прозрачността и обмена на информация за данъчни цели* на Г-20 и *Четиридесетте препоръки за борба срещу изтичането на пари* и *Деветте специални препоръки срещу финансиране на тероризма* на Специалната група за финансови действия.
5. Страните вземат под внимание *Десетте ключови принципа за обмен на информация*, приети от финансовите министри на държавите от Г-7.
6. Без да се засягат другите средства за пруденциално регулиране на трансграничната търговия с финансови услуги, всяка от страните може да изисква регистрация или издаване на разрешение за трансграничните доставчици на финансови услуги от другата страна и за финансовите инструменти.

ЧЛЕН 8.43

Прозрачност на регулаторната уредба

Всяка от страните предоставя на разположение на заинтересованите лица своите изисквания относно попълването на заявления във връзка с предоставянето на финансови услуги.

При поискване от заявител съответната страна го информира относно статуса на неговото заявление. Ако съответната страна изисква допълнителна информация от заявителя, тя го уведомява за това без неоправдано забавяне.

ЧЛЕН 8.44

Нови финансови услуги

Всяка от страните позволява на доставчик на финансови услуги от другата страна да предоставя всяка нова финансова услуга, която първата страна би разрешила да бъде предоставяна от нейните собствени доставчици на финансови услуги в съответствие с вътрешните ѝ закони и подзаконови разпоредби при сходни обстоятелства, при условие че въвеждането на новата финансова услуга не изисква ново законодателство или изменение на съществуващо законодателство. Всяка страна може да определи институционалната и правната форма, под която услугата може да бъде предоставяна, и може да изисква разрешение за предоставянето на услугата. Когато се изисква подобно разрешение, се взема решение в разумен срок, като разрешението може да бъде отказано само по съображения от пруденциален характер.

ЧЛЕН 8.45

Обработване на данни

1. Всяка страна приема или запазва в сила подходящи защитни мерки за защита на личните данни и на неприкосновеността на личния живот, включително на личните досиета и сметки.
2. Не по-късно от две години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение всяка страна позволява на доставчиците на финансови услуги¹ от другата страна да предават информация в електронен или друг формат, към и извън нейната територия, за целите на обработването на данни, когато такова обработване се налага в хода на обичайната дейност на въпросните доставчици на финансови услуги.
3. Никоя от разпоредбите на настоящия член не ограничава правото на всяка от страните да защитава личните данни и неприкосновеността на личния живот, доколкото това право не се използва за заобикаляне на разпоредбите на настоящото споразумение.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че в съответствие със съществуващите закони и подзаконови разпоредби на Виетнам към датата на подписване на настоящото споразумение в тази държава не се допуска предаването на данни от нито едно физическо лице.

ЧЛЕН 8.46

Специални изключения

1. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не може да се тълкува като възпрепятстваща която и да е от страните, включително нейните публичноправни субекти, да извършват или предоставят в условията на изключителност на нейна територия дейности или услуги, представляващи част от обществена пенсионна схема или от законоустановена система за социална сигурност, с изключение когато във вътрешните закони и подзаконови разпоредби на страната е предвидено, че тези дейности могат да бъдат извършвани от доставчици на финансови услуги в конкуренция с публичноправни субекти или частни институции.
2. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение, с изключение на раздел Б (Либерализиране на инвестициите), спрямо който е приложима разпоредбата на параграф 3, не се прилага по отношение на дейностите, извършвани от централна банка или монетарна институция, или от който и да е друг публичноправен субект, в рамките на провеждана парична или свързана с валутния курс политика.
3. Никоя от разпоредбите на раздел Б (Либерализиране на инвестициите) не се прилага по отношение на недискриминационни мерки с общо приложение, предприети от който и да е публичноправен субект в рамките на провеждана парична или свързана с валутния курс политика.
4. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не може да се тълкува като възпрепятстваща която и да е от страните, включително нейните публичноправни субекти, да извършват или предоставят в условията на изключителност на нейна територия дейности или услуги за сметка на, с гаранцията на или с използване на финансовите ресурси на страната или на нейни публичноправни субекти, с изключение когато във вътрешните закони и подзаконови разпоредби на страната е предвидено, че тези дейности могат да бъдат извършвани от доставчици на финансови услуги в конкуренция с публичноправни субекти или частни институции.

5. От съображения за правна сигурност се уточнява, че страните приемат, че параграфи 1 и 4 не могат да се тълкуват като позволяващи на страните да прилагат, без да бъдат защитени правата на засегнатите инвеститори или инвестициите, мерките, посочени в тези параграфи, когато дейностите или услугите, упоменати в тях, са били либерализирани или когато във вътрешните законови и подзаконови разпоредби на страната е предвидено, че тези дейности или услуги могат да бъдат извършвани от доставчици на финансови услуги в конкуренция с публичноправни субекти или частни институции.

ЧЛЕН 8.47

Саморегулиращи се организации

Когато дадена страна изисква от доставчиците на финансови услуги от другата страна членство или участие във или достъп до саморегулиращи се организации, за да могат те да предоставят финансови услуги в първата страна или на нейна територия, тя гарантира спазването на задълженията по член 8.5 (Национално третиране), член 8.6 (Третиране „най-облагодетелствана нация“) и член 8.11 (Национално третиране).

ЧЛЕН 8.48

Системи за клиринг и плащания

Всяка от страните предоставя по реда и условията за предоставяне на национално третиране, предвидени в член 8.5 (Национално третиране) и член 8.11 (Национално третиране), на доставчиците на финансови услуги от другата страна, установени на нейна територия, достъп до системите за плащания и клиринг, управлявани от публичноправни субекти, както и до официалните механизми за финансиране и рефинансиране, които са на разположение в хода на обичайната стопанска дейност. Настоящият член не предоставя достъп до инструментите на кредитора от последна инстанция на страната.

ПОДРАЗДЕЛ 7

УСЛУГИ ПО МЕЖДУНАРОДЕН МОРСКИ ТРАНСПОРТ

ЧЛЕН 8.49

Приложно поле, определения и принципи

1. В настоящия подраздел са уредени принципите относно либерализирането на услугите по международен морски транспорт в съответствие с раздел Б (Либерализиране на инвестициите), раздел В (Трансгранично предоставяне на услуги) и раздел Г (Временно присъствие на физически лица със стопанска цел).

2. За целите на настоящия подраздел:

- а) „услуги по поддръждане и складиране на контейнери“ означава дейности, изразяващи се в съхраняване на контейнери, независимо дали в пристанищните райони или на сушата, с цел тяхното пълнене или разтоварване, поправка и предоставянето им за превоз на товари;
- б) „услуги по митническо оформяне“, наричани също „услуги по митническо посредничество“, означава дейности, изразяващи се в изпълняването от името на друга страна на митническите формалности във връзка с вноса, износа или транзитния превоз на товари, независимо дали тази услуга представлява основната дейност на доставчика на услуги или е обичайно допълнение на основната му дейност;
- в) „услуги за фидерни превози“ означава предварителното и последващото транспортиране по море между пристанища, намиращи се на територията на една от страните, на международни товари, предимно в контейнери, на път за местоназначение извън територията на тази страна;
- г) „спедиторски услуги“ означава дейност, изразяваща се в организирането и контрола на дейностите по превоз на товари от името на изпращачите, посредством уреждането на транспортни и свързани услуги, изготвянето на документи и предоставянето на търговска информация;
- д) „международни товари“ означава товари, транспортирани между пристанище на една от страните и пристанище на другата страна или на трета държава, или между пристанище на държава — членка на Съюза, и пристанище на друга държава — членка на Съюза;

- е) „услуги по международен морски транспорт“ означава превоз на пътници или товари чрез морски плавателни съдове между пристанище на една от страните и пристанище на другата страна или на трета държава, включващ прякото договаряне с доставчиците на други транспортни услуги, с цел да бъдат обхванати многомодалните транспортни операции с единен транспортен документ, но не и правото да бъдат предоставяни тези други транспортни услуги;
- ж) „спомагателни морски услуги“ означава услуги по обработка на товари за морски превоз, услуги по митническо оформяне, услуги по подреждане и складиране на контейнери, услуги по корабно агентиране и морски спедиторски услуги;
- з) „услуги по обработка на товари за морски превоз“ означава дейности, упражнявани от пристанищни дружества, в това число от оператори на терминали, но не включващи преките дейности на докерите, когато тези работници са организирани независимо от пристанищното дружество или дружеството оператор на терминал; обхванатите дейности включват организацията и надзора на:
 - i) товаренето или разтоварването на товари на или от кораб;
 - ii) закрепването или освобождаването на товари; и
 - iii) приемането или предаването и съхраняването на товари преди експедирането или след разтоварването им;и
- i) „многомодални транспортни операции“ означава превоз на товари с единен транспортен документ при използване на повече от един вид транспорт, включващо международна отсечка по море.

3. С оглед на съществуващите равнища на либерализация между страните в областта на международния морски транспорт се прилагат следните принципи:

- а) страните прилагат ефективно принципа за неограничен достъп до международните морски пазари и търговия на търговска и недискриминационна основа;
- б) всяка страна предоставя на корабите, плаващи под знамето на другата страна или експлоатирани от доставчици на услуги от другата страна, третиране, което е не по-малко благоприятно от предоставяното на собствените ѝ кораби, що се отнася до, *inter alia*, достъпа до пристанищата, използването на инфраструктурата и на спомагателните морски услуги, както и до таксите и налозите, свързани с тях, митническите съоръжения и достъпа до корабните стоянки и съоръженията за товарене и разтоварване;
- в) всяка страна позволява на доставчиците на услуги по международен морски транспорт от другата страна да имат предприятие на нейна територия при условия на установяване и експлоатация, които са в съответствие с условията, определени в списъка на нейните специфични ангажименти;
- г) страните предоставят на доставчиците на услуги по международен морски транспорт от другата страна, при разумни и недискриминационни ред и условия, следните услуги на пристанището: пилотиране, теглене на буксир и помощ от влекач, зареждане с провизии, зареждане с гориво и вода, събиране на отпадъци и унищожаване на баласта, услуги на пристанищната управа, навигационно осигуряване, съоръжения за ремонт при извънредни обстоятелства, услуги по поставяне на котва и акостиране, както и оперативни наземни услуги, необходими за експлоатацията на корабите, включително комуникации и снабдяване с вода и електричество;

- д) при условие че е получил разрешение за тази цел от своите компетентни органи, Съюзът позволява на доставчиците на услуги по международен морски транспорт от Виетнам да разполагат своите собствени или взети под наем празни контейнери, които не се превозват като товар срещу заплащане, а са транспортирани с оглед използването им при обработката на техните товари в рамките на външната търговия, между пристанища на държава — членка на Съюза;
- е) при условие че е получил разрешение за тази цел от своите компетентни органи¹, Виетнам позволява на доставчиците на услуги по международен морски транспорт от Съюза или от неговите държави членки да разполагат своите собствени или взети под наем празни контейнери, които не се превозват като товар срещу заплащане, а са транспортирани с оглед използването им при обработката на техните товари в рамките на външната търговия, между пристанище Quy Nhon и пристанище Cai Mer-Thi Vai. След изтичане на пет години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение Виетнам позволява на доставчиците на услуги по международен морски транспорт от Съюза или от неговите държави членки да разполагат своите собствени или взети под наем празни контейнери, които не се превозват като товар срещу заплащане, а са транспортирани с оглед използването им при обработката на техните товари в рамките на външната търговия, между неговите национални пристанища, при условие че фидерните кораби (т.нар. кораби майка) акостират в пристанищата на Виетнам;

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че получаването на разрешение е административна процедура, имаща за цел да гарантира, че са спазени всички приложими изисквания. Разрешението се предоставя веднага щом бъде установено, въз основа на подходяща проверка, че са изпълнени условията за получаване на разрешение. Разрешението не може да представлява средство за прикрито ограничаване на предоставянето на услугите.

- ж) при условие че е получил разрешение за тази цел от своите компетентни органи, Съюзът позволява на доставчиците на услуги по международен морски транспорт от Виетнам да предоставят услуги по фидерни превози между националните пристанища на Съюза;
- з) при условие че е получил разрешение за тази цел от своите компетентни органи¹, Виетнам позволява на доставчиците на услуги по международен морски транспорт от Съюза или от неговите държави членки да предоставят услуги по фидерни превози между пристанище Quy Nhon и пристанище Cai Mer-Thi Vai за своите собствени кораби, при условие че фидерните кораби (т.нар. кораби майка) акостират в пристанище Cai Mer-Thi Vai.
4. Когато прилагат принципите, изложени в параграф 3, букви а) и б), страните:
- а) не въвеждат клаузи за разпределяне на превоза на товари в бъдещи споразумения с трети държави относно услугите по морски транспорт, включително отнасящи се до търговията със сухи и течни насипни товари и редовните търговски линии, и прекратяват в разумен срок действието на подобни клаузи за разпределяне на превоза на товари, в случай че такива са включени в предходни споразумения; и
- б) от датата на влизане в сила на настоящото споразумение се въздържат от въвеждане или прилагане на всякакви едностранни мерки или административни, технически и други пречки, които могат да представляват прикрито ограничение или да имат дискриминационен ефект върху свободното предоставяне на услуги в сферата на международния морски транспорт.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че получаването на разрешение е административна процедура, имаща за цел да гарантира, че са спазени всички приложими изисквания. Разрешението се предоставя веднага щом бъде установено, въз основа на подходяща проверка, че са изпълнени условията за получаване на разрешение. Разрешението не може да представлява средство за прикрито ограничаване на предоставянето на услугите.

РАЗДЕЛ Е

ЕЛЕКТРОННА ТЪРГОВИЯ

ЧЛЕН 8.50

Цели и принципи

Като признават, че електронната търговия увеличава възможностите за търговия в голям брой сектори, страните насърчават развитието на електронната търговия помежду си, по-специално като си сътрудничат по въпроси, възникващи във връзка с електронната търговия, съгласно разпоредбите на настоящата глава.

ЧЛЕН 8.51

Мита

Страните не налагат мита върху предаваните по електронен път данни.

ЧЛЕН 8.52

Регулаторно сътрудничество в областта на електронната търговия

1. Страните поддържат диалог по въпроси от регулаторен характер, свързани с електронната търговия, които, *inter alia*, засягат следното:
 - а) признаването на удостоверенията за електронен подпис, издадени на граждани, и улесняването на трансграничното предоставяне на услуги по сертифициране;
 - б) отговорността на доставчиците на посреднически услуги по отношение на предаването или съхранението на информация;
 - в) третирането на непоискани електронни търговски съобщения;
 - г) защитата на потребителите в сферата на електронната търговия; и
 - д) всеки друг аспект от значение за развитието на електронната търговия.
2. Въпросният диалог може да бъде под формата на обмен на информация относно съответните законови и подзаконови разпоредби на страните, уреждащи засегнатите в параграф 1 аспекти, както и относно прилагането на тези разпоредби.

РАЗДЕЛ Ж

ИЗКЛЮЧЕНИЯ

ЧЛЕН 8.53

Общи изключения

При спазване на изискването подобни мерки да не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между държави, в които преобладават сходни условия, или средство за прикрито ограничаване на установяването или експлоатацията на дадено предприятие, или на трансграничното предоставяне на услуги, никоя от разпоредбите на настоящата глава не може да се тълкува като възпрепятстваща приемането или привеждането в действие от дадена страна на мерки, които са:

- а) необходими за защита на обществената сигурност или обществения морал или за поддържане на обществен ред;
- б) необходими за защита на живота или здравето на хората, животните или растенията;
- в) свързани с опазването на изчерпаеми природни ресурси, ако подобни мерки се прилагат заедно с ограничения по отношение на местните инвеститори или местното предоставяне или потребление на услуги;
- г) необходими за опазването на национални богатства с художествена, историческа или археологическа стойност;

- д) необходими за осигуряване на спазването на законови или подзаконови разпоредби, които не са несъвместими с разпоредбите на настоящата глава, включително тези, които се отнасят до:
 - и) предотвратяване на въвеждащи в заблуждение и измамни практики или до справяне с последиците от неизпълнение на задължения по договори;
 - ii) защита на неприкосновеността на личния живот на лицата във връзка с обработването и разпространението на лични данни и защита на поверителността на личните досиета и сметки; или
 - iii) безопасността;

или

- е) са несъвместими с член 8.5 (Национално третиране), параграф 1 или 2, или с член 8.11 (Национално третиране), параграф 1, при условие че разликата в третирането цели да осигури ефективното или справедливо облагане с преки данъци или събиране на такива данъци по отношение на стопански дейности, инвеститори или доставчици на услуги от другата страна¹.

¹ Мерките, целящи да осигурят справедливото или ефективно облагане с преки данъци или събиране на такива данъци, включват мерки, предприети от някоя от страните съгласно данъчната ѝ система, които:

- i) се прилагат спрямо инвеститори и доставчици на услуги, които не са местни лица, след отчитане на факта, че данъчното задължение на субектите, които не са местни лица, се определя въз основа на облагаеми единици, които произхождат от територията на страната или се намират на нейна територия;
- ii) се прилагат спрямо субекти, които не са местни лица, с цел да се обезпечи облагането с данъци или събирането им на територията на страната;
- iii) се прилагат спрямо субекти, които не са местни лица, или местни лица, с цел да се предотврати избягването на данъци или отклонението от данъчно облагане, включително мерки за изпълнение на данъчните задължения;
- iv) се прилагат спрямо потребители на услуги, предоставяни на или от територията на другата страна, с цел да се гарантира облагането на такива потребители с данъци, произхождащи от източници на територията на страната, или събирането на такива данъци;
- v) разграничават инвеститорите и доставчиците на услуги, които подлежат на облагане за облагаеми в целия свят данъчни единици, от други инвеститори и доставчици на услуги след отчитане на разликата в естеството на данъчната основа между тях; или
- vi) определят, насочват или разпределят доходите, печалбите, приходите, загубите, удържките или кредитите на местните лица или клонове, или между свързани лица или клонове на едно и също лице, с цел да запазят данъчната основа на страната.

Данъчните термини или понятия в буква е) и в настоящата бележка под линия се определят в съответствие с данъчните определения и понятия, или еквивалентни или сходни определения и понятия, съдържащи се в законовите и подзаконовите разпоредби на страната, предприемаща мярката.

РАЗДЕЛ 3

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 8.54

Комитет по инвестициите, търговията с услуги, електронната търговия и държавните поръчки

1. Създаденият в съответствие с член 17.2 (Специализирани комитети) Комитет по инвестициите, търговията с услуги, електронната търговия и държавните поръчки се състои от представители на страните.
2. Комитетът по инвестициите, търговията с услуги, електронната търговия и държавните поръчки отговаря за прилагането на разпоредбите на настоящата глава. За тази цел той наблюдава и редовно извършва преглед на прилагането от страните и разглежда евентуално отнесените до него от една от страните въпроси, свързани с настоящата глава.
3. Отговорността във връзка с глава 9 (Държавни поръчки) е уредена в член 9.23 (Комитет по инвестициите, услугите, електронната търговия и държавните поръчки).

ГЛАВА 9

ДЪРЖАВНИ ПОРЪЧКИ

ЧЛЕН 9.1

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „търговски стоки или услуги“ означава стоки или услуги от вид, който в общия случай се продава или предлага за продажба на търговския пазар на купувачи извън органите на публичната власт и обикновено се закупува от тях за нужди, различни от тези на органите на публичната власт;
- б) „строителна услуга“ означава услуга, която има за цел изпълнението, независимо по какъв начин, на строителство на съоръжения и сгради въз основа на раздел 51 от Временната централна класификация на продуктите на Организацията на обединените нации (СРС);
- в) „електронен търг“ означава повтарящ се процес, който включва използването на електронни средства за представянето от страна на доставчици на нови цени или на нови стойности за количествено измерими неценови елементи на офертата, свързани с критериите за оценка, или и на двете, водещ до класиране или повторно класиране на офертите;

- г) „държавна поръчка“ означава процесът, чрез който даден възложител по смисъла на определението в буква л) се сдобива с правото да използва или придобива стоки или услуги, или всякаква комбинация от тях, за нуждите на органи на държавната власт, а не с цел търговска продажба или препродажба или използване при производството или доставката на стоки или услуги, предназначени за търговска продажба или препродажба;
- д) „писмен“ или „в писмена форма“ означава всеки израз, състоящ се от думи или цифри, който може да бъде прочетен, възпроизведен и впоследствие съобщен, и може да включва информация, която се предава и съхранява с електронни средства;
- е) „ограничена тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който възложителят се свързва с доставчик или доставчици по свой избор;
- ж) „мярка“ означава всеки закон, подзаконов нормативен акт, административно указание или практика, или всяко действие на възложителя, свързано с попадаща в обхвата поръчка;
- з) „списък за многократно използване“ означава списък с доставчици, определени от даден възложител като отговарящи на условията за участие в този списък, който възложителят възнамерява да използва повече от веднъж;
- и) „обявление за предстояща поръчка“ означава обявление, публикувано от възложител, с което се канят заинтересованите доставчици да подадат заявление за участие, оферта, или и двете;

- й) „компенсация“ означава всяко условие или ангажимент, с които се насърчава местното развитие или се подобряват сметките на платежния баланс на дадена страна, като например използването на местно съдържание, на местни доставчици, лицензирането и трансферът на технологии, инвестициите, насрещната търговия и подобна мярка или изискване;
- к) „открита тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който всички заинтересовани доставчици могат да подадат оферта;
- л) „възложител“ означава субект от списъка в приложението за всяка една от страните към настоящата глава;
- м) „публикуване“ означава широкото разпространение на хартиен носител или чрез електронни средства на информация по начин, който я прави леснодостъпна за широката общественост;
- н) „квалифициран доставчик“ означава доставчик, когото даден възложител признава за отговарящ на условията за участие;
- о) „избирателна тръжна процедура“ означава метод за възлагане на поръчки, при който възложителят кани само квалифицираните доставчици да подадат оферта;
- п) „услуги“ включва строителните услуги, доколкото не е предвидено друго;
- р) „доставчик“ означава лице или група лица, които предлагат или могат да предлагат стоки или услуги на възложител; и

с) „техническа спецификация“ означава изискване по процедурата за възлагане на поръчка:

а) с което се определят характеристиките на:

i) стоките, чиято доставка е предмет на поръчката, включително качество, работни характеристики, безопасност и размери, или процесите и методите за тяхното производство; или

ii) услугите, чиято доставка е предмет на поръчката, включително качество, работни характеристики и безопасност, или процесите или методите за тяхното предоставяне;

или

б) което обхваща изискванията по отношение на терминология, символи, опаковане, маркиране или етикетиране, които са приложими за дадена стока или услуга.

ЧЛЕН 9.2

Приложно поле и обхват

1. Настоящата глава се прилага за всяка мярка по отношение на попадаща в обхвата поръчка, независимо дали е проведена изцяло или частично чрез електронни средства.

2. За целите на настоящата глава „попадаща в обхвата поръчка“ означава държавна поръчка:

- а) за стоки, услуги, или всяка комбинация от тях, в съответствие с посоченото в приложение 9-А (Обхват на държавните поръчки за Съюза) и приложение 9-Б (Обхват на държавните поръчки за Виетнам);
- б) посредством всички предвидени в договор средства, включително покупка, лизинг, наем или финансов лизинг, със или без опция за закупуване;
- в) чиято прогнозна стойност, изчислена в съответствие с параграфи 6 и 7, се равнява на или надхвърля приложимия праг, посочен в приложението за всяка от страните към настоящата глава, в момента на публикуване на обявление в съответствие с член 9.6 (Обявления); и
- г) която не е изключена по някакъв друг начин от посочения в параграф 3 обхват или в приложението за всяка от страните към настоящата глава, или поради действието на други относими части от настоящото споразумение.

3. Доколкото не е предвидено друго в приложението за всяка от страните към настоящата глава, настоящата глава не се прилага за:

- а) придобиване или наемане на земя, съществуващи сгради или други недвижими имоти, или права върху тях;

- б) извъндоговорни споразумения или всякаква форма на помощ, която дадена страна, включително нейните възложители, предоставят, в т.ч. споразумения за сътрудничество, безвъзмездни средства, субсидии, заеми, вливане на капитали, гаранции, данъчни облекчения и вноски в натура;
- в) набавяне или придобиване на услуги от данъчни агенции или депозитари, услуги по ликвидация и управление за регулирани финансови институции или услуги, свързани с продажбата, обратното изкупуване и разпределянето на държавен дълг, включително заеми и държавни облигации, полици и други ценни книжа;
- г) договорните правоотношения на заетите в публичния сектор; и
- д) възлагане на поръчки:
 - i) специално с цел предоставяне на международна помощ, включително помощ за развитие;
 - ii) в рамките на специфична процедура или условие на международна организация, или финансирани с международни или чуждестранни безвъзмездни средства, заеми или друг вид помощ, при които страната получател, в т.ч. нейните възложители, са длъжни да прилагат специфични процедури или условия, наложени от международната организация или други донори, за да могат да ползват предоставените им международни или чуждестранни безвъзмездни средства, заеми или друг вид помощ. В случаите, в които процедурите или условията на международната организация или донора не ограничават участието на доставчици, възлагането на поръчките се подчинява на разпоредбите на член 9.4 (Общи принципи), параграфи 1 и 2; или

- iii) съгласно специфична процедура или условие на международно споразумение, свързани с разполагането на войски или със съвместното изпълнение на даден проект от подписалите го държави.

4. Приложение 9-А (Обхват на държавните поръчки за Съюза) и приложение 9-Б (Обхват на държавните поръчки за Виетнам) съдържат в разделите си за всяка от страните следната информация:

- а) в раздел А — субектите на централното държавно управление, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
 - б) в раздел Б — субектите на държавното управление на равнище под централното, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
 - в) в раздел В — други субекти, чиито поръчки попадат в обхвата на настоящата глава;
 - г) в раздел Г — стоките, които попадат в обхвата на настоящата глава;
 - д) в раздел Д — услугите, различни от строителните, които попадат в обхвата на настоящата глава;
 - е) в раздел Е — строителните услуги, които попадат в обхвата на настоящата глава;
 - ж) в раздел Ж — всички общи бележки; и
- з) в раздел З — средствата за публикуване на информация за възлагането на поръчки.

5. Преходните мерки, свързани с прилагането на настоящата глава, се съдържат в раздел I (Преходни мерки) от приложение 9-Б (Обхват на държавните поръчки за Виетнам).

6. Разпоредбите на настоящата глава се прилагат и когато вътрешното законодателство на една от страните допуска попадаща в обхвата поръчка да бъде възложена от името на възложителя от други субекти или лица, чиито поръчки не са обхванати по отношение на въпросните стоки и услуги.

Остойносттаване

7. При оценката на стойността на поръчка с цел да определи дали тя представлява попадаща в обхвата поръчка, възложителят:

- а) не разделя поръчката на отделни поръчки, нито избира или използва специфичен метод на остойносттаване за оценка на стойността на поръчката с намерението напълно или частично да я изключи от прилагането на настоящата глава; и
- б) включва прогнозната максимална обща стойност на поръчката за целия ѝ срок, независимо дали въпросната поръчка е възложена едновременно на един или повече доставчици или за определен срок, като взема предвид всички форми на възнаграждение, включително:
 - i) премии, хонорари, комисиони и лихви; и
 - ii) общата стойност на всяка клауза за опция.

8. В случай на повтарящи се поръчки, които поради специфично изискване при поръчката се изразяват в сключването на повече от един договор или в сключването на договори за отделни части, изчисляването на прогнозната максимална обща стойност се основава на:

- а) стойността на повтарящите се поръчки за един и същ вид стока или услуга, възложени през предходните 12 месеца или предходната финансова година на възложителя, коригирана, когато е възможно, с оглед отчитане на очакваните промени в количеството или стойността на стоката или услугата, предмет на поръчката, през следващите 12 месеца; или
- б) прогнозната стойност на повтарящите се поръчки за един и същ вид стока или услуга, които ще бъдат възложени през 12-те месеца след първоначалното възлагане на поръчката или през финансовата година на възложителя.

ЧЛЕН 9.3

Сигурност и общи изключения

1. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като възпрепятстваща някоя от страните да предприеме всякакви мерки или да не разкрива всякакви сведения, които счита за необходими за защита на своите основни интереси в областта на сигурността и които са свързани с възлагане на поръчки за оръжие, боеприпаси или военно оборудване, или с възлагане на поръчки, които са необходими за целите на националната сигурност или на националната отбрана.

2. При спазване на изискването такива мерки да не се прилагат по начин, който би представлявал прикрито ограничение на международната търговия, никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като възпрепятстваща някоя от страните да налага или прилага мерки, които са:

- а) необходими за опазването на обществения морал, ред или безопасност;
- б) необходими за защита на живота или здравето на хората, животните или растенията;
- в) необходими за закрила на интелектуалната собственост; или
- г) свързани със стоки или услуги от лица с увреждания, благотворителни институции, институции с нестопанска цел, занимаващи се с благотворителна дейност или труд, полаган в местата за лишаване от свобода.

ЧЛЕН 9.4

Общи принципи

Национално третиране и недискриминация

1. По отношение на всяка мярка, свързана с попадаща в обхвата поръчка, всяка от страните, включително нейните възложители, предоставят незабавно и безусловно на стоките и услугите от другата страна и на доставчиците от другата страна, предлагащи стоки или услуги и от двете страни, третиране, което е не по-малко благоприятно от това, което страната, включително нейните възложители, предоставят на местните стоки, услуги и доставчици.

2. По отношение на всяка мярка, свързана с попадаща в обхвата поръчка, никоя от страните, включително нейните възложители, не могат да:

- а) третира установен на нейна територия доставчик по-малко благоприятно от друг установен на нейна територия доставчик въз основа на степента на чуждестранно участие или собственост; или
- б) дискриминират установен на нейна територия доставчик поради обстоятелството, че стоките или услугите, предлагани от този доставчик във връзка с определена поръчка, са стоки или услуги от другата страна.

Спазване на разпоредбите на настоящата глава и провеждане на процедурата за възлагане на поръчка

3. Всяка от страните гарантира, че при провеждането на процедури за възлагане на попадащи в обхвата поръчки нейните възложители спазват разпоредбите на настоящата глава.

4. Възложителят провежда процедурата за възлагане на попадаща в обхвата поръчка по прозрачен и безпристрастен начин, който:

- а) е съвместим с разпоредбите на настоящата глава, при използване на метода на откритата тръжна процедура, на избирателната тръжна процедура или на ограничената тръжна процедура; и
- б) избягва конфликта на интереси и предотвратява корупционните практики в съответствие с приложимите вътрешни закони и подзаконови разпоредби.

5. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не може да се тълкува като възпрепятстваща дадена страна, включително нейните възложители, да разработват нови политики, процедури или договорни средства за възлагане на поръчки, при условие че те не са несъвместими с разпоредбите на настоящата глава.

Използване на електронни средства

6. Страните се стремят да провеждат процедурите за възлагане на попадащи в обхвата поръчки чрез електронни средства. Това включва публикуването на информация за възлагането на поръчки, обявленията и документацията за поръчката, приемането на оферти и, ако е целесъобразно, използването на електронни търгове.

7. При провеждане на процедура за възлагане на попадаща в обхвата поръчка чрез електронни средства възложителят:

- а) гарантира, че процедурата за възлагане на поръчката се провежда чрез използването на ИТ системи и софтуер, включително такива, свързани с удостоверяване на автентичността и криптиране на информация, които са общодостъпни и оперативно съвместими с други общодостъпни ИТ системи и софтуер; и
- б) поддържа механизми, които да гарантират пълнотата на заявленията за участие и офертите, включително като позволяват да се установи времето на получаване и да се предотврати нерегламентираният достъп.

Правила за произход

8. Някоя от страните не може да прилага за попадащите в обхвата поръчки за стоки или услуги, внасяни или предоставяни от другата страна, правила за произход, които са различни от правилата за произход, които тя прилага по същото време при обичайни търговски условия за внос или доставка на същите стоки или услуги от същата страна.

Компенсации

9. По отношение на попадащите в обхвата поръчки и при спазване на разпоредбите на приложимото приложение към настоящата глава, някоя от страните, включително нейните възложители, не може да търси, да взема предвид, да налага или да прилага каквито и да било компенсации.

Мерки, които не са специфични за възлагането на поръчки

10. Параграфи 1 и 2 не се прилагат за:

- а) всякакъв вид мита и налози, събирани върху вноса или във връзка с него;
- б) метода на облагане с такива мита и налози; и
- в) другите правила или формалности във връзка с вноса и мерки, засягащи търговията с услуги, различни от мерките по отношение на попадащите в обхвата поръчки.

ЧЛЕН 9.5

Информация относно системата за възлагане на поръчки

1. Всяка от страните:
 - а) публикува във възможно най-кратък срок всяка мярка с общо приложение, включително стандартните договорни клаузи, изисквани по силата на законови или подзаконови разпоредби, по отношение на попадаща в обхвата поръчка на официално определено за тази цел печатно или електронно медийно издание; и
 - б) предоставя по искане на другата страна, доколкото е възможно, обяснение за това.
2. Раздел 3 (Публикуване на информация за възлагане на поръчки) от приложението за всяка от страните към настоящата глава съдържа списък на печатните или електронните медийни издания, в които страната публикува информацията, описана в параграф 1, и обявленията, изисквани по член 9.6 (Обявления), член 9.8 (Квалификация на доставчиците), параграф 7 и член 9.17 (Информация след възлагането на поръчка), параграф 3.

ЧЛЕН 9.6

Обявления

Обявление за предстояща поръчка

1. За всяка попадаща в обхвата поръчка, с изключение на случаите по член 9.14 (Ограничена тръжна процедура), възложителят публикува обявление за предстояща поръчка в подходящо печатно или електронно медийно издание, посочено в раздел 3 (Публикуване на информация за възлагане на поръчки) от приложенията към настоящата глава. Обявлението, публикувано в електронно медийно издание, продължава да е достъпно най-малко до изтичането на срока, посочен в обявлението. Обявленията:

- а) в случай на възложители, попадащи в обхвата на раздел А („Субекти на централното държавно управление“), са достъпни по електронен път безплатно чрез единна точка за достъп, посочена в раздел 3 (Публикуване на информация за възлагане на поръчки); и
- б) в случай на възложители, попадащи в обхвата на раздел Б (Субекти на държавното управление на равнище под централното) или раздел В (Други обхванати субекти), когато са достъпни по електронен път, се предоставят най-малко чрез линкове в безплатно достъпен единен интернет портал.

Страните, включително техните възложители, попадащи в обхвата на раздел Б (Субекти на държавното управление на равнище под централното) или раздел В (Други обхванати субекти), се насърчават да публикуват безплатно обявленията си по електронен път чрез единна точка за достъп.

2. Доколкото не е предвидено друго в настоящата глава, всяко обявление за предстояща поръчка включва:

- а) наименованието и адреса на възложителя и друга информация, необходима за установяване на връзка с него и за получаване на всички съответни документи, имащи отношение към поръчката, включително информация за цената и начина на заплащане за получаване на тези документи, ако има такива;
 - б) описание на поръчката, включително естеството и количеството на стоките или услугите, предмет на поръчката, или в случай че количеството е неизвестно — прогнозното количество;
 - в) при възможност, в случай на повтарящи се поръчки — прогнозен график за публикуване на следващите обявления за предстояща поръчка;
 - г) ако е целесъобразно — описание на евентуалните опции;
 - д) графика за доставка на стоките или услугите или срока на действие на договора;
 - е) метода за възлагане на поръчката, който ще бъде използван, а ако е целесъобразно — и дали той ще включва провеждане на преговори или електронен търг;
 - ж) когато е приложимо — адреса и крайната дата за подаване на заявленията за участие в процедурата за възлагане на поръчка;
- з) адреса и крайната дата за подаване на оферти;

- и) езика или езиците, на които офертите или заявленията за участие могат да бъдат подадени, ако могат да бъдат подадени на език, различен от официалния език на мястото, където е местонахождението на възложителя;
- й) списък и кратко описание на условията за участие на доставчиците, включително, ако е целесъобразно, евентуалните изисквания за представяне от доставчиците на конкретни документи или удостоверения в тази връзка, освен ако тези изисквания са включени в документацията за поръчката, която е предоставена на разположение на всички заинтересовани доставчици едновременно с обявлението за предстояща поръчка;
- к) когато в съответствие с член 9.8 (Квалификация на доставчиците) възложител възнамерява да избере ограничен брой квалифицирани доставчици, които да бъдат поканени да подадат оферти — критериите, които ще бъдат използвани за техния подбор, а когато е приложимо — и всяко ограничение на броя на доставчиците, на които ще бъде разрешено да подадат оферта; и
- л) уточнението, че поръчката попада в обхвата на настоящата глава.

Съкратено обявление

3. При всеки случай на предстояща поръчка възложителят публикува съкратено обявление на английски език, което е лесно и безплатно достъпно чрез електронно медийно издание измежду изброените в раздел 3 (Публикуване на информация за възлагане на поръчки), едновременно с публикуването на обявлението за предстояща поръчка.

Съкратеното обявление съдържа най-малко следната информация:

- а) предмета на поръчката;

- б) крайната дата за подаване на офертите или, ако е приложимо, крайната дата за подаване на заявленията за участие в процедурата за възлагане на поръчка или за включване в списък за многократно използване; и
- в) адреса, на който могат да бъдат поискани документите, свързани с възлагането на поръчката.

4. Съюзът предоставя на Виетнам техническа и финансова помощ за разработване, внедряване и поддържане на автоматична система за превод и публикуване на съкратени обявления на английски език. Това сътрудничество е уредено в член 9.21 (Сътрудничество) от настоящата глава. Прилагането на настоящия параграф зависи от реализирането на инициативата за оказване на техническа и финансова помощ за разработване, внедряване и поддържане на автоматична система за превод и публикуване на съкратени обявления на английски език във Виетнам.

Обявление за планирана поръчка

5. Възложителите се насърчават да публикуват възможно най-рано през всяка финансова година обявление, свързано с бъдещите им планове за възлагане на поръчки (наричано по-долу „обявление за планирана поръчка“), което трябва да включва предмета на поръчката и планираната дата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка.

6. Възложител, който е включен в раздел Б (Субекти на държавното управление на равнище под централното) или раздел В (Други обхванати субекти), може да използва обявление за планирана поръчка като обявление за предстояща поръчка, при условие че обявлението за планираната поръчка включва цялата информация, посочена в параграф 2, с която той разполага, и че в него се посочва, че заинтересованите доставчици следва да заявят пред възложителя интереса си към поръчката.

ЧЛЕН 9.7

Условия за участие

1. Възложителят ограничава условията за участие в процедура за възлагане на попадаща в обхвата поръчка само до такива, които гарантират, че доставчикът разполага с необходимия правен и финансов капацитет и търговски и технически способности, за да се ангажира със съответната поръчка.
2. При определяне на условията за участие възложителят:
 - а) не може да налага като условие за участието на доставчик в дадена процедура за възлагане на поръчка изискването в миналото да са му били възлагани една или повече поръчки от възложител от дадена страна или доставчикът да има предишен професионален опит на територията на тази страна;
 - б) може да изисква наличието на съответен предишен опит, когато подобен опит е от съществено значение, за да се изпълнят изискванията на поръчката.

3. За да прецени дали даден доставчик отговаря на условията за участие, възложителят:
- а) оценява финансовия капацитет и търговските и техническите способности на даден доставчик въз основа на стопанските дейности на доставчика както на територията на страната, от която е възложителят, така и извън нея; и
 - б) основава преценката си единствено на условията, които възложителят е посочил предварително в обявленията или в документацията за поръчката.
4. Когато съществуват доказателства в подкрепа на това, дадена страна, включително нейните възложители, могат да отстранят от участие даден доставчик, например, на някое от следните основания:
- а) обявяване в несъстоятелност;
 - б) декларации с невярно съдържание;
 - в) значителни или трайни пропуски при изпълнението на някое съществено изискване или задължение по предишен договор или договори;
 - г) влезли в сила присъди за тежки престъпления или за други тежки нарушения;
 - д) доказателство за тежко професионално нарушение; или
 - е) неплащане на данъци.

ЧЛЕН 9.8

Квалификация на доставчиците

Системи за регистрация и процедури за квалификация

1. Дадена страна може да поддържа система за регистрация на доставчиците, в която заинтересованите доставчици трябва да се регистрират и да предоставят определена информация.
2. Всяка от страните гарантира, че:
 - а) нейните възложители полагат усилия да сведат до минимум различията в процедурите си за квалификация; и
 - б) когато поддържат системи за регистрация, нейните възложители полагат усилия да сведат до минимум различията в системите си за регистрация.
3. Дадена страна не може да приема или прилага система за регистрация или процедура за квалификация:
 - а) имаща за цел или последица създаването на ненужни пречки пред участието на доставчици от другата страна в нейните процедури за възлагане на поръчки; или

- б) да използва подобна система за регистрация или процедура за квалификация за предотвратяване или забавяне на включването на доставчици от другата страна в списък с доставчици или за предотвратяване на вземането предвид на такива доставчици при конкретна поръчка.

Селективна процедура

- 4. Когато възнамерява да използва избирателна тръжна процедура, възложителят:
 - а) включва в обявлението за предстояща поръчка най-малко информацията, посочена в член 9.6 (Обявления), параграф 2, букви а), б), е), ж), й), к) и л), и приканва доставчиците да подадат заявление за участие; и
 - б) предоставя преди началото на срока за подаване на оферти най-малко информацията по член 9.6 (Обявления), параграф 2, букви в), г), д), з) и и) на квалифицираните доставчици, които уведомява в съответствие с посоченото в член 9.12 (Срокове), параграф 3, буква б).
- 5. Възложителят:
 - а) публикува обявлението достатъчно рано преди процедурата за възлагане на поръчка, за да даде възможност на заинтересованите доставчици да заявят участие в нея; и

- б) разрешава на всички квалифицирани доставчици да подадат оферта, освен ако възложителят е посочил в обявлението за предстояща поръчка някакво ограничение за броя на доставчиците, които ще бъдат допуснати да подадат оферта, както и критериите за подбора на ограничения брой доставчици.

6. Когато документацията за поръчката не е публично достъпна от датата на публикуване на обявлението, посочено в параграф 4, възложителят осигурява едновременно предоставяне на тези документи на разположение на всички квалифицирани доставчици, подбрани в съответствие с параграф 5.

Списъци за многократно използване

7. Възложителят може да поддържа списък за многократно използване с доставчици, при условие че обявлението, с което кани заинтересованите доставчици да кандидатстват за включване в списъка:

- а) се публикува ежегодно; и
- б) когато обявлението се публикува по електронен път, до него е осигурен непрекъснат достъп,

в подходящо издание, посочено в раздел 3 (Публикуване на информация за възлагане на поръчки) от приложенията към настоящата глава.

8. Обявлението, предвидено в параграф 7, включва:

- а) описание на стоките или услугите, или на категориите стоки или услуги, за които може да се използва списъкът;

- б) условията за участие, на които следва да отговарят доставчиците, за да бъдат включени в списъка, и методите, които възложителят ще използва, за да се увери, че доставчикът отговаря на условията;
- в) наименованието и адреса на възложителя и друга информация, необходима за установяване на контакт с него и получаване на всички документи, имащи отношение към списъка;
- г) срока на валидност на списъка и начините за неговото подновяване или прекратяване, или — в случаите когато не е посочен срок на валидност — уточнение на метода, по който ще бъде оповестено, че се прекратява използването на списъка; и
- д) посочване, че списъкът може да се използва за възлагане на поръчка, попадаща в обхвата на настоящата глава.

9. Независимо от параграф 7, когато срокът на валидност на даден списък за многократно използване е три години или по-малко, възложителят може да публикува посоченото в параграф 7 обявление само веднъж — в началото на срока на валидност на списъка, при условие че обявлението:

- а) посочва срока на валидност и обстоятелството, че няма да бъдат публикувани допълнителни обявления; и
- б) е публикувано по електронен път и е постоянно достъпно през срока на неговата валидност.

10. Възложителят разрешава на всички доставчици, включени в списък за многократно използване, да подават оферти за съответна поръчка.

11. Възложителят разрешава кандидатстването по всяко време на доставчици за вписване в списък за многократно използване и включва в списъка всички квалифицирани доставчици в разумно кратък срок.

12. Когато даден доставчик, който не е включен в списък за многократно използване, подаде заявление за участие в процедура за възлагане на поръчка въз основа на списък за многократно използване и всички изискуеми документи в срока, предвиден в член 9.12 (Срокове), параграф 2, възложителят разглежда заявлението. Възложителят не може да откаже да вземе предвид доставчика при конкретната процедура за възлагане на поръчка на основание, че не разполага с достатъчно време, за да разгледа заявлението му, освен в извънредни случаи, когато поради сложността на поръчката възложителят не е в състояние да завърши разглеждането на заявлението в срока, определен за подаване на оферти.

Субекти на държавното управление на равнище под централното и други обхванати субекти

13. Възложител, попадащ в обхвата на раздел Б (Субекти на държавното управление на равнище под централното) или раздел В (Други обхванати субекти) от приложенията към настоящата глава, може да използва обявление, приканващо доставчиците да кандидатстват за включване в списък за многократно използване, като обявление за предстояща поръчка, при условие че:

- а) обявлението е публикувано в съответствие с параграф 7 и включва изискуемата по параграф 8 информация, цялата налична информация, изискуема по член 9.6 (Обявления), параграф 2, както и изявление, че то представлява обявление за предстояща поръчка или че само доставчиците, включени в списъка за многократно използване, ще продължат да получават обявления за поръчки, обхванати от списъка за многократно използване; и

- б) възложителят във възможно най-кратък срок предостави на доставчиците, заявили пред него своя интерес към дадена поръчка, достатъчно информация, която да им позволи да преценят своя интерес към поръчката, включително цялата останала информация, изискуема по член 9.6 (Обявления), параграф 2, доколкото тя е налична.

14. Възложител, попадащ в обхвата на раздел Б (Субекти на държавното управление на равнище под централното) или раздел В (Други обхванати субекти) от приложенията към настоящата глава, може да допусне доставчик, който е кандидатствал за включване в списък за многократно използване в съответствие с параграф 11, да подаде оферта за дадена поръчка, когато възложителят разполага с достатъчно време, за да прецени дали доставчикът отговаря на условията за участие.

Информация за решенията на възложителите

15. Възложителят във възможно най-кратък срок информира всеки доставчик, който е подал заявление за участие в процедура за възлагане на поръчка или е кандидатствал за включване в списък за многократно използване, за решението си по заявлението или кандидатурата.

16. Когато възложителят отхвърли заявлението на даден доставчик за участие в процедура за възлагане на поръчка или кандидатурата му за включване в списък за многократно използване, престане да счита даден доставчик за квалифициран или извади даден доставчик от списък за многократно използване, той във възможно най-кратък срок информира доставчика за това и при поискване от доставчика във възможно най-кратък срок му предоставя писмено мотивите за своето решение.

ЧЛЕН 9.9

Технически спецификации

1. Възложителят не изготвя, не приема, нито прилага технически спецификации, нито установява процедури за оценяване на съответствието, които имат за цел или последица създаването на ненужна пречка пред търговията между страните.
2. Когато е целесъобразно, при установяването на техническите спецификации за стоките или услугите, предмет на поръчката, възложителят:
 - а) определя техническата спецификация по-скоро чрез посочване на изискванията за работните характеристики и функционалните изисквания, отколкото на отнасящите се до проектирането или описателните характеристики; и
 - б) използва за основа на техническата спецификация международни стандарти, ако съществуват такива; в противен случай използва за нейна основа национални технически регламенти, признати национални стандарти или строителни норми.
3. Когато в техническите спецификации са използвани отнасящи се до проектирането или описателни характеристики, възложителят посочва, че ще вземе под внимание офертите за еквивалентни стоки или услуги, по отношение на които може да се докаже, че изпълняват изискванията за възлагането на поръчка, като в документацията за поръчката включва думите „или еквивалентно/и“.

4. Възложителят не установява технически спецификации, съдържащи изискване или препратка към конкретна търговска марка или търговско наименование, патент, авторско право, дизайн, тип, конкретен произход, производител или доставчик, освен ако няма друг достатъчно точен или разбираем начин да бъдат описани изискванията във връзка с поръчката и при условие че в такива случаи възложителят включва в документацията за поръчката думи като „или еквивалентно/и“.
5. Възложителят не търси, нито приема — по начин, който би имал за резултат възпрепятстване на конкуренцията — съвет, който може да бъде използван при подготовката или приемането на техническа спецификация за конкретна процедура за възлагане на поръчка, от лице, което би могло да има търговски интерес към възлаганата поръчка.
6. От съображения за правна сигурност се уточнява, че дадена страна, включително нейните възложители, могат в съответствие с настоящия член да изготвят, приемат или прилагат технически спецификации за насърчаване на опазването на природните ресурси или на околната среда.

ЧЛЕН 9.10

Пазарни консултации

1. Преди да се даде ход на процедурата за възлагане на дадена поръчка възложителите могат да проведат пазарни консултации с цел подготовка за възлагане на поръчката, по-специално за целите на изготвянето на техническите спецификации, при условие че в случаите, в които даден доставчик извършва пазарно проучване във връзка с попадаща в обхвата поръчка, тази поръчка се подчинява на разпоредбите на настоящата глава.

2. За тази цел възложителите могат да потърсят или приемат съвети от независими експерти или органи или от участници на пазара. Тези съвети могат да се използват при планирането и провеждането на процедурата за възлагане на поръчката, при условие че не водят до нарушаване на конкуренцията и на принципите за недискриминация и прозрачност.

ЧЛЕН 9.11

Документация за поръчката

Документация за поръчката

1. Възложителят във възможно най-кратък срок предоставя на разположение или предоставя при поискване на доставчиците документацията за поръчката, която включва цялата необходима информация, позволяваща на доставчиците да изготвят и подадат валидни оферти. Освен ако тази информация вече е предоставена в обявлението за предстояща поръчка, документацията включва пълно описание на:

- а) поръчката, включително естеството и количеството на стоките или услугите, предмет на поръчката, или прогнозното количество, когато количеството не е известно, както и всички изисквания, които трябва да бъдат изпълнени, включително технически спецификации, сертификати за удостоверяване на съответствието, планове, чертежи или документи с инструкции;
- б) условията за участие на доставчиците, включително списък с информация и документи, които е необходимо доставчиците да предоставят във връзка с условията за участие;

- в) всички критерии за оценка, които ще бъдат прилагани при сключването на договора за възлагане, и относителното значение на тези критерии, освен когато цената е единственият критерий;
- г) когато възложителят възнамерява да проведе процедурата за възлагане на поръчка по електронен път — изискванията за идентификация и криптиране или други изисквания, свързани с подаването на информация чрез електронни средства, ако са налице такива изисквания;
- д) когато възложителят възнамерява да проведе електронен търг — правилата, включително идентификация на елементите на офертата, свързани с критериите за оценка, според които ще бъде проведен търгът;
- е) когато се предвижда публично отваряне на офертите — датата, часа и мястото на отваряне на офертите, а ако съгласно вътрешното законодателство на дадена страна само определени лица са упълномощени да присъстват — посочване на тези лица;
- ж) всякакви други ред и условия, включително начините на заплащане и евентуалните ограничения за средствата, чрез които могат да бъдат подавани офертите, например на хартиен носител или по електронен път; и
- з) евентуалните дати за доставка на стоките или за предоставяне на услугите.

2. При определянето на датата за доставка на стоките или за предоставяне на услугите, предмет на поръчката, възложителят взема предвид, ако е целесъобразно, такива фактори, като сложност на поръчката, очакваната степен на използване на подизпълнители и обективно необходимото време за производството, изваждането от склада и транспортирането на стоките от мястото на доставка или за предоставянето на услугите.

3. Критериите за оценка, посочени в обявлението за предстояща поръчка или в документацията за поръчката, могат да включват, *inter alia*, цената и други разходни фактори, качеството, техническите качества, екологичните характеристики и условията за доставка.

4. Възложителят отговаря във възможно най-кратък срок на всяко разумно искане за относима информация, отправено от заинтересован или участващ доставчик, при условие че въпросната информация не дава на този доставчик предимство пред други доставчици.

Изменения

5. Когато преди възлагането на даден договор възложителят промени критериите за оценка или изискванията, определени в обявлението за предстояща поръчка или в документацията за поръчката, предоставена на участващите доставчици, или измени или публикува отново обявлението или документацията за поръчката, той предава писмено всички тези промени или изменените или повторно публикувани обявление или документация за поръчката:

- а) на всички участващи доставчици към момента на промяната, изменението или повторното публикуване, ако тези доставчици са известни на възложителя; в противен случай той публикува или предоставя тези документи по начина, по който е била разпространена първоначалната информация; и
- б) в достатъчен срок, който да позволи на тези доставчици да променят първоначалните си оферти и да представят отново изменените оферти, доколкото е целесъобразно.

ЧЛЕН 9.12

Срокове

Общи положения

1. Възложителят, в съответствие със собствените си разумни нужди, предоставя достатъчно време на доставчиците, за да се снабдят с документацията за поръчката и да изготвят и внесат заявления за участие и валидни оферти, като взема предвид такива фактори, като:

- а) естеството и сложността на поръчката;
- б) очакваната степен на използване на подизпълнители; и
- в) времето, необходимо за предаване на офертите чрез средства, различни от електронните, от места в чужбина и на собствената територия, където не се използват електронни средства.

Тези срокове, включително евентуалното им удължаване, са еднакви за всички заинтересовани или участващи доставчици.

Срокове

2. Възложител, който използва избирателна тръжна процедура, определя крайната дата за подаване на заявленията за участие така, че срокът по принцип да не е по-кратък от 25 дни, считано от датата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка. Ако поради неотложни обстоятелства, надлежно обосновани от възложителя, прилагането на този срок е невъзможно, срокът може да бъде намален на не по-малко от 10 дни.

3. С изключение на предвиденото в параграфи 4, 5 и 7, възложителят определя крайната дата за подаване на офертите така, че срокът да е не по-кратък от 40 дни, считано от датата, на която:

- а) в случай на открита тръжна процедура — е публикувано обявлението за предстояща поръчка; или
- б) в случай на избирателна тръжна процедура — възложителят уведомява доставчиците, че ще бъдат поканени да подадат оферти, независимо дали използва списък за многократно използване.

4. Възложителят може да намали срока за подаване на офертите, определен в съответствие с параграф 3, на не по-малко от 10 дни, в случай че:

- а) възложителят е публикувал обявление за планирана поръчка, както е описано в член 9.6 (Обявления), параграф 5, най-малко 40 дни и не повече от 12 месеца преди публикуването на обявлението за предстояща поръчка, като обявлението за планирана поръчка съдържа:
 - і) описание на поръчката;

- ii) приблизителните крайни дати за подаване на оферти или заявления за участие;
 - iii) уточнението, че заинтересованите доставчици следва да заявят пред възложителя интереса си към участие в процедурата за възлагане на поръчка;
 - iv) адреса, от който могат да бъдат получени документите, свързани с поръчката; и
 - v) цялата налична информация, изисквана във връзка с обявлението за предстояща поръчка съгласно член 9.6 (Обявления), параграф 2;
- б) при повтарящи се поръчки възложителят посочи в първоначалното обявление за предстояща поръчка, че в следващите обявления ще бъдат указани сроковете за подаване на офертите на базата на настоящия параграф;
- в) възложителят възлага поръчка за търговски стоки или услуги; или
- г) поради неотложни обстоятелства, надлежно обосновани от възложителя, е невъзможно да се приложи установеният в съответствие с параграф 3 срок за подаване на офертите.
5. Възложителят може да намали с пет дни установения в съответствие с параграф 3 срок за подаване на офертите, когато е налице някое от следните обстоятелства:
- а) обявлението за предстояща поръчка е публикувано чрез електронни средства;

б) цялата документация за поръчката е достъпна чрез електронни средства от датата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка; и

в) възложителят приема оферти, подадени чрез електронни средства.

6. Прилагането на параграф 5 във връзка с параграф 4 в никакъв случай не води до намаляване на установения в съответствие с параграф 3 срок за подаване на офертите на по-малко от 10 дни, считано от датата на публикуване на обявлението за предстояща поръчка.

7. Ако възложител, попадащ в обхвата на раздел Б (Субекти на държавното управление на равнище под централното) или раздел В (Други обхванати субекти) от приложенията към настоящата глава, е подбрал всички квалифицирани доставчици или ограничен брой от тях, срокът за подаване на офертите може да бъде определен по взаимно съгласие между възложителя и подбраните доставчици. При липса на съгласие срокът е не по-кратък от 10 дни.

ЧЛЕН 9.13

Преговори

1. Във връзка с попадаща в обхвата поръчка дадена страна може да предвиди нейните възложители да проведат преговори:

а) ако възложителят е посочил намерението си за провеждане на преговори в обявлението за предстояща поръчка, изисквано по силата на член 9.6 (Обявления), параграф 2; или

- б) ако от оценката става видно, че нито една оферта не е очевидно най-изгодната с оглед на конкретните критерии за оценка, посочени в обявлението за предстояща поръчка или в документацията за поръчката.

2. Възложителят:

- а) гарантира, че всяко отстраняване на доставчици, участващи в преговорите, се извършва в съответствие с критериите за оценка, посочени в обявлението за предстояща поръчка или в документацията за поръчката; и
- б) когато приключат преговорите предоставя общ за останалите участващи доставчици краен срок за подаване на нови или преработени оферти.

ЧЛЕН 9.14

Ограничена тръжна процедура

1. При условие че не използва ограничената тръжна процедура с цел избягване на конкуренцията между доставчиците или по начин, който дискриминира доставчиците от другата страна или защитава местните доставчици, възложителят може да използва ограничена тръжна процедура и може да избере да не прилага член 9.6 (Обявления), член 9.7 (Условия за участие), член 9.8 (Квалификация на доставчиците), член 9.10 (Пазарни консултации), член 9.11 (Документация за поръчката), член 9.12 (Срокове), член 9.13 (Преговори) и член 9.15 (Електронни търгове) само при някои от следните условия:

- а) в случай че в отговор на обявление за предстояща поръчка или на покана за подаване на оферти:
 - i) не са били подадени оферти или нито един доставчик не е заявил своето участие;
 - ii) нито една от подадените оферти не отговаря на съществените изисквания на документацията за поръчката;
 - iii) нито един доставчик не отговаря на условията за участие; или
 - iv) подадените оферти са били съгласувани една с друга,

при условие че възложителят не промени съществено основните изисквания, определени в документацията за поръчката;

- б) в случай че стоките или услугите могат да бъдат доставени само от един конкретен доставчик и че не съществуват разумна алтернатива или заместващи стоки или услуги поради някоя от следните причини:
 - i) изискването е във връзка с произведение на изкуството;
 - ii) закрилата на патенти, авторски права или други изключителни права; или
 - iii) липса на конкуренция поради технически причини;
- в) в случай на допълнителни доставки от първоначалния доставчик на стоки или услуги, които не са били включени в първоначалната поръчка, когато промяна на доставчика за тези допълнителни стоки или услуги:
 - i) не може да се извърши поради икономически или технически причини, като например изисквания за взаимозаменяемост или оперативна съвместимост със съществуващо оборудване, софтуер, услуги или инсталации, доставени в рамките на първоначално възложена поръчка или при условия в рамките на гаранции, предоставени от първоначалния доставчик; и
 - ii) би предизвикала значително неудобство или съществено дублиране на разходите на възложителя;
- г) доколкото е абсолютно необходимо, ако по крайно неотложни причини, дължащи се на събития, които възложителят не би могъл да предвиди, стоките или услугите не биха могли да бъдат получени навреме посредством открита тръжна процедура или избирателна тръжна процедура;

- д) в случай на стоки, закупени на стоков пазар или борса;
- е) в случай че възложителят възлага поръчка за прототип или първоначална стока или услуга, разработвани по негово искане в хода и за целите на конкретен договор за изследване, експериментирание, проучване или оригинална разработка. Оригиналната разработка на прототип или първоначална стока или услуга може да включва ограничено по обем производство или доставка с цел да се инкорпорират резултатите от полевите изпитвания и нагледно да се покаже, че съответната стока или услуга е годна за масово производство или доставки, като в удовлетворителна степен покрива изискванията по отношение на качеството, но не включва производство или доставки в количества, които позволяват да се осигури достатъчна пазарна реализация или да се покрият разходите за научноизследователска и развойна дейност;
- ж) в случай че поради непредвидими обстоятелства се е наложило изпълнението на допълнителни строителни услуги, които не са били включени в първоначалната поръчка, но са били част от целите на първоначалната документация за поръчката, за завършване на описаните в нея строителни услуги;
- з) при покупки, направени при особено изгодни условия, възникващи само за кратък период от време, в случай на необичайно разпореждане с имущество, например при ликвидация, управление от синдик или при несъстоятелност, а не при обичайни покупки от редовни доставчици; или
- и) в случай че даден договор е сключен с лице, спечелило конкурс за проект, при условие че:
 - і) конкурсът е бил организиран по начин, който е съвместим с принципите на настоящата глава, по-специално що се отнася до публикуването на обявление за предстояща поръчка; и

- ii) участниците са оценявани от независимо жури с оглед сключването на договор за проект със спечелилото конкурса лице.

2. За всеки договор, възложен в съответствие с параграф 1, възложителят изготвя писмен доклад или води регистър. Докладът или регистърът включва наименованието на възложителя, стойността и вида на стоките или услугите, предмет на поръчката, и посочване на обстоятелствата и условията, описани в параграф 1, обосновава използването на ограничена тръжна процедура.

ЧЛЕН 9.15

Електронни търгове

Когато възложителят възнамерява да проведе процедура за възлагане на попадаща в обхвата поръчка, като използва електронен търг, той съобщава на всеки участник преди началото на електронния търг:

- а) метода на автоматично оценяване, който се основава на определените в документацията за поръчката критерии за оценка и ще бъде използван при автоматичното класиране или прекласиране по време на търга; и
- б) всяка друга относима информация, свързана с провеждането на търга.

ЧЛЕН 9.16

Разглеждане на оферти и възлагане на поръчки

Разглеждане на оферти

1. Възложителят получава, отваря и разглежда всички оферти съгласно процедури, които гарантират справедливостта и безпристрастността на процеса на възлагане на поръчка, както и поверителността на офертите.
2. Когато между отварянето на офертите и възлагането на поръчката възложителят предоставя на доставчик възможността да поправи допуснати неволни формални грешки, той предоставя същата възможност на всички участващи доставчици.

Възлагане на поръчки

3. За да бъде разгледана с цел възлагане на съответната поръчка, дадена оферта трябва да е подадена в писмена форма и в момента на отварянето да отговаря на съществените изисквания, определени в обявленията и документацията за поръчката, както и да е подадена от доставчик, който отговаря на условията за участие.
4. Освен ако възложителят е определил, че възлагането на дадена поръчка противоречи на обществен интерес, той възлага поръчката на доставчика, за когото е установил, че е в състояние да изпълни условията на поръчката и който, единствено въз основа на критериите за оценка, посочени в обявленията и в документацията за поръчката, е подал:
 - а) най-изгодната оферта; или

б) в случай че цената е единственият критерий — офертата с най-ниската цена.

5. Когато възложителят получи оферта с цена, която е необичайно ниска в сравнение с цените в другите подадени оферти, той може да провери със съдействието на доставчика дали последният отговаря на условията за участие и дали е в състояние да изпълни условията на поръчката.

6. Възложителят не използва опции, не отменя възлагането на попадаща в обхвата поръчка, нито изменя възложените поръчки по начин, който заобикаля задълженията, произтичащи от настоящата глава.

ЧЛЕН 9.17

Информация след възлагането на поръчка

Информация, предоставяна на доставчиците

1. Възложителят във възможно най-кратък срок информира подалите оферта или заявление за участие доставчици за решенията си във връзка с възлагането на поръчката, като прави това писмено при поискване от страна на доставчик.

2. При спазване на член 9.18 (Разкриване на информация), параграфи 2 и 3, възложителят, при поискване, предоставя на доставчик, който не е спечелил поръчката, обяснение за причините, поради които възложителят не е избрал неговата оферта, а на отговарящите на условията за участие доставчици, чиито оферти отговарят на техническите спецификации — предимствата в сравнителен план на офертата на спечелилия доставчик.

Публикуване на информация за възлагането

3. Не по-късно от 30 дни след възлагането на всяка поръчка, попадаща в обхвата на настоящата глава, възложителят публикува обявление в подходящо печатно или електронно медийно издание измежду посочените в раздел 3 (Публикуване на информация за възлагане на поръчки) от приложенията към настоящата глава. Когато възложителят публикува обявлението само в електронно медийно издание, информацията остава леснодостъпна в течение на разумен период от време. Обявлението включва най-малко следната информация:

- а) описание на стоките или услугите, предмет на поръчката;
- б) наименование и адрес на възложителя;
- в) наименование и адрес на спечелилия доставчик;
- г) стойността на спечелилата оферта или най-високата и най-ниската оферта, взети под внимание при възлагането на поръчката;
- д) датата на възлагане на поръчката; и
- е) вида на използвания метод за възлагане на поръчка, а когато е използвана ограничена тръжна процедура в съответствие с член 9.14 (Ограничена тръжна процедура) — кратко описание на обстоятелствата, обосновали използването на ограничената тръжна процедура.

Водене на регистри

4. Всеки възложител съхранява:

- а) документацията, регистрите и докладите, свързани с тръжните процедури и възлагането на попадащи в обхвата поръчки, включително регистрите и докладите, изискуеми по член 9.14 (Ограничена тръжна процедура), в течение на период от най-малко три години от датата на възлагане на поръчката; и
- б) данните, осигуряващи подходяща проследимост на провеждането по електронен път на процедура за възлагане на попадаща в обхвата поръчка.

Статистика

- 5. Страните се стремят да предоставят наличните статистически данни, които се отнасят до поръчките, попадащи в обхвата на настоящата глава.

ЧЛЕН 9.18

Разкриване на информация

Предоставяне на информация

1. При поискване от другата страна всяка от страните предоставя във възможно най-кратък срок всякаква информация, която е необходима, за да се определи дали процедурата за възлагане на поръчка е проведена справедливо, безпристрастно и в съответствие с настоящата глава, включително, когато е приложимо, информация за характеристиките и предимствата в сравнителен план на спечелилата оферта. Другата страна не я разкрива пред никой доставчик, освен след консултация със страната, която е предоставила информацията, и получаване на съгласието ѝ за това.

Неразкриване на информация

2. Независимо от всяка друга разпоредба на настоящата глава, дадена страна, включително нейните възложители, не предоставя на никой доставчик информация, която може да накърни легитимните търговски интереси на друг доставчик или да навреди на лоялната конкуренция между доставчиците.

3. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не може да се тълкува като задължаваща дадена страна, в т.ч. нейните възложители, власти и органи, компетентни да разглеждат жалби, да разкриват поверителна информация, когато разкриването:

а) би попречило на правоприлагането;

- б) може да наруши лоялната конкуренция между доставчиците;
- в) би накърнило легитимните търговски интереси на конкретни лица, включително закрилата на права върху интелектуална собственост; или
- г) би било в противоречие с обществените интереси по някакъв друг начин.

ЧЛЕН 9.19

Вътрешноправни средства за защита

1. Всяка страна поддържа, създава или определя най-малко един безпристрастен и независим от нейните възложители административен или съдебен орган, който да разглежда своевременно по недискриминационен, прозрачен и ефикасен начин жалби, подадени от доставчици във връзка със случаи на:
 - а) нарушаване на разпоредби на настоящата глава; или
 - б) несъобразяване от страна на даден възложител с мерките на дадена страна за прилагане на настоящата глава, когато доставчикът няма право да подаде пряко жалба по повод на нарушение на настоящата глава съгласно вътрешното право на дадена страна,във връзка с попадаща в обхвата поръчка, към която доставчикът има или е имал интерес. Процедурните правила за всички видове обжалване трябва да са в писмена форма и да са общодостъпни.

2. В случай на жалба на доставчик във връзка с попадаща в обхвата поръчка, към която доставчикът има или е имал интерес, по повод на нарушение или несъобразяване по смисъла на параграф 1, страната на възложителя, провеждащ процедурата за възлагане на поръчката, насърчава, ако е целесъобразно, възложителя и доставчика да потърсят решение на жалбата посредством консултации. Възложителят безпристрастно и своевременно разглежда всяка такава жалба по начин, който не препятства нито участието на доставчика в текущата или в бъдещи процедури за възлагане на поръчки, нито правото му да изисква коригиращи мерки в рамките на процедура за обжалване по административен или съдебен ред. Всяка от страните или нейните възложители осигуряват общодостъпността на информацията във връзка с тези механизми за обжалване.

3. На всеки доставчик се осигурява достатъчно време за подготовка и внасяне на жалбата, което в никакъв случай не може да бъде по-малко от 10 дни от момента, в който основаниято за жалбата е станало известно или основателно може да се допусне, че е станало известно на доставчика.

4. Когато първоначално жалбата се разглежда от орган, различен от предвидените по параграф 1, страната осигурява възможност за доставчика да обжалва първоначалното решение пред безпристрастен административен или съдебен орган, който е независим от възложителя на обжалваната поръчка.

5. Всяка от страните гарантира, че решенията на компетентен да разгледа жалбата орган, който не е съдебен орган, подлежат на съдебен контрол или че този орган прилага процедури, в рамките на които:

- а) възложителят е задължен да отговори писмено на жалбата и да предостави всички относими документи на органа, компетентен да разгледа жалбата;

- б) участниците в производството (наричани по-долу „участниците“) разполагат с правото да бъдат изслушани преди въпросният компетентен орган да се е произнесъл по жалбата;
 - в) участниците разполагат с правото да бъдат представлявани и придружавани;
 - г) участниците имат достъп до цялото производство; и
 - д) органът, компетентен да разгледа жалбата, своевременно взема в писмена форма своите решения, като писмено мотивира всяко свое решение.
6. Всяка от страните приема или запазва в сила процедури, предвиждащи:
- а) бързи привременни мерки, до намирането на решение във връзка с жалбата, за запазване на възможността за участие на доставчика в процедурата за възлагане на поръчката. Такива привременни мерки могат да доведат до спиране на процедурата за възлагане на поръчката. Процедурите могат да предвиждат, че при вземането на решение за това, дали да се приложат такива мерки, могат да бъдат взети под внимание императивни съображения, свързани с евентуалните неблагоприятни последици за засегнатите интереси, включително за обществения интерес. Писмено се мотивира непредприемането на действия; и
 - б) корективна мярка или обезщетение за понесените загуби или претърпените вреди, когато компетентен да разгледа жалбата орган е установил, че е налице нарушение или несъобразяване по смисъла на параграф 1. Обезщетението за претърпените вреди може да бъде ограничено до понесените разходи в разумен размер по изготвяне на офертата или по внасяне на жалбата, или във връзка и с двата посочени по-горе разхода.

ЧЛЕН 9.20

Изменение и коригиране на обхвата

1. Всяка от страните уведомява писмено другата страна за всяко предложено изменение или корекция на нейния обхват (наричано по-долу „изменението“).
2. При всяко предложено при упражняване на нейните права изваждане на субект от нейния обхват, аргументирано с действителното премахване на контрола или влиянието, упражнявани от страна на държавата върху този субект, страната, която предлага изменението (наричана по-долу „вносящата изменението страна“), включва в уведомлението доказателства за това, че са действително премахнати въпросните контрол или влияние, упражнявани от страна на държавата.
3. Контролът или влиянието, които държавата упражнява върху даден субект, се считат за действително премахнати, когато вносящата изменението страна, включително — по отношение на Съюза — субектите на централното държавно управление и субектите на съответното държавно управление на равнище под централното на тази страна и — по отношение на Виетнам — субектите на централното държавно управление и субектите на държавното управление на равнище под централното на тази страна:
 - а) не притежават пряко или непряко повече от 50 процента от записания капитал на субекта или от гласовете, свързани с акциите/дяловете, емитирани от субекта; и
 - б) не могат да назначават пряко или непряко повече от половината от членовете на управителния съвет или на еквивалентен орган на съответния субект.

4. При всяко друго предложено изменение внасящата изменението страна включва в уведомлението информация относно вероятните последици от изменението на взаимно договорения обхват, предвиден в настоящото споразумение. Когато внасящата изменението страна предлага да се направят корекции от чисто формален характер и незначителни изменения в нейния обхват, които нямат отражение върху процедурите за възлагане на влизаци в обхвата поръчки, тя изпраща уведомления за подобни изменения най-малко веднъж на всеки две години.

Предложените изменения на обхвата се считат за корекции от чисто формален характер и незначителни промени в обхвата на съответната страна в следните случаи:

- а) промяна в наименованието на възложителя;
- б) сливането на един или повече възложители от изброените в приложението за страната към настоящата глава; или
- в) разделянето на възложител, включен в списъка в приложението за страната към настоящата глава, на два или повече субекти, при което всички те се добавят към възложителите, фигуриращи в същия раздел на въпросното приложение.

5. Внасящата изменението страна може да включи в своето уведомление предложение за компенсираща договореност във връзка с промяната в нейния обхват, ако това е необходимо, за да се запази обхватът на равнище, сравнимо със съществуващото преди изменението. Внасящата изменението страна не е длъжна да предвиди компенсираща договореност с другата страна, когато предложеното изменение се отнася до:

- а) възложител, по отношение на който тя действително е премахнала упражнявания от нея контрол или влияние във връзка с възлагането на попадаща в обхвата поръчка от този субект; или

- б) корекции от чисто формален характер и незначителни изменения в приложението за нея към настоящата глава.

Без да се засяга разпоредбата на буква а), в случай че изваждането от внасящата изменението страна на значителен брой възложители от нейния обхват с аргумента, че въпросните субекти вече не са под контрола или влиянието на държавата в съответствие с критериите, посочени в параграф 3, води до значителен дисбаланс между съвместно договорените от страните обхвати, внасящата изменението страна приема да започне консултации с другата страна за обсъждане, без това да е в техен ущърб, на реда и условията за коригиране на тези дисбаланси.

6. Другата страна уведомява внасящата изменението страна за всяко възражение по предложеното изменение в срок от 45 дни от уведомлението.

7. В случай че другата страна изпрати уведомление за възражение, двете страни се стремят да разрешат въпроса посредством консултации. По време на консултациите възразяващата страна може да поиска допълнителна информация, за да получи повече яснота по отношение на предложеното изменение, включително що се отнася до естеството на евентуално упражняваните от страна на държавата контрол или влияние.

8. В случай че консултациите по параграф 7 не позволят да се реши проблемът, страните могат да използват механизма за уреждане на спорове, предвиден в глава 15 (Уреждане на спорове).

9. Предложено изменение влиза в сила само когато:

- а) в рамките на 45 дни от датата на уведомяване за предложените изменения другата страна не е представила на внасящата изменението страна писмено възражение срещу предложеното изменение;

- б) страните са постигнали взаимно съгласие; или
- в) арбитражен състав е излязъл с окончателен доклад в съответствие с член 15.11 (Окончателен доклад) със заключението, че страните следва да приведат в действие предложеното изменение.

ЧЛЕН 9.21

Сътрудничество

1. Страните признават взаимния си интерес да си сътрудничат за насърчаване на либерализацията в международен план на пазарите за държавни поръчки с оглед постигане на по-добро разбиране на съответните си системи за държавни поръчки и подобряване на достъпа до техните съответни пазари.
2. Без да се засяга разпоредбата на член 9.6 (Обявления), параграф 4, страните се стремят да си сътрудничат по такива въпроси, като:
 - а) обмен на опит и информация, като например регулаторни рамки и най-добри практики;
 - б) разработване и разширяване на използването на електронни средства в системите за възлагане на държавни поръчки;

- в) укрепване на капацитета на държавните служители за прилагане на най-добрите практики в областта на държавните поръчки; и
- г) укрепване на институциите за целите на изпълнението на разпоредбите на настоящата глава.

ЧЛЕН 9.22

Бъдещи преговори

Възлагане на поръчки чрез електронни средства

1. Страните преразглеждат разпоредбите на член 9.15 (Електронни търгове), веднага щом завърши процесът на разработка на електронната система за възлагане на поръчки на Виетнам, така че да бъдат взети предвид евентуалните технологични промени, и по-специално да бъдат отчетени и други аспекти, като например математическата формула, използвана за метода на автоматична оценка, и евентуалното съобщаване на резултатите от всяка първоначална оценка на участниците в търга.
2. Страните провеждат допълнителни преговори във връзка с продължителността на периода на съхранение на данните, отнасящи се до възлагането на поръчки чрез електронни средства, веднага щом заработи пълноценно електронната система за възлагане на поръчки на Виетнам.

Достъп до пазара

3. Страните провеждат допълнителни преговори във връзка с включването в обхвата на допълнителни субекти на държавното управление на равнище под централното не по-късно от 15 години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 9.23

Комитет по инвестициите, услугите, електронната търговия и държавните поръчки

Създаденият по силата на член 17.2 (Специализирани комитети) Комитет по инвестициите, търговията с услуги, електронната търговия и държавните поръчки отговаря за прилагането на настоящата глава. Той може, по-специално, да:

- а) обсъжда обмена на статистически данни в съответствие с член 9.17 (Информация след възлагането на поръчка), параграф 5;
- б) разглежда постъпилите уведомления за изменения на обхвата и одобрява ревизирания списък на възложителите в раздел А (Субекти на централното държавно управление) до раздел В (Други обхванати субекти) от приложенията към настоящата глава;
- в) одобрява компенсиращите договорености, които са резултат от изменения, засягащи обхвата;

- г) разглежда въпроси, свързани с възлагането на държавни поръчки, които са отнесени пред него от някоя от страните; и
- д) обсъжда всякакви други въпроси във връзка с действието на разпоредбите на настоящата глава.

ГЛАВА 10

ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА КОНКУРЕНЦИЯТА

РАЗДЕЛ А

АНТИКОНКУРЕНТНО ПОВЕДЕНИЕ

ЧЛЕН 10.1

Принципи

Страните признават важната роля на една функционираща без изкривявания конкуренция в техните търговски и инвестиционни отношения. Страните си дават сметка, че антиконкурентното поведение е в състояние да наруши нормалното функциониране на пазарите и да компрометира ползите от либерализацията на търговията.

ЧЛЕН 10.2

Законодателна рамка

1. Всяка страна приема или запазва в сила всеобхватно законодателство в областта на конкуренцията, забраняващо антиконкурентното поведение, с цел повишаване на икономическата ефективност и на благосъстоянието на потребителите, и предприема подходящи мерки спрямо подобно поведение.
2. Правото в областта на конкуренцията на страните предвижда ефективно санкциониране на съответната им територия на:
 - а) споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики, които имат за цел или резултат предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията;
 - б) злоупотребата от страна на едно или повече предприятия с господстващо положение, а също така концентрациите между предприятия, които значително биха попречили на ефективната конкуренция.

ЧЛЕН 10.3

Прилагане

1. Всяка страна запазва своята автономност при изготвянето и прилагането на своите правни норми в областта на конкуренцията.

2. Всяка страна поддържа органи, които отговарят за цялостното и ефективното прилагане на нейното право в областта на конкуренцията, разполагат с адекватни ресурси и притежават необходимите правомощия за изпълнение на задълженията си.

3. Всички предприятия, били те частни или публични, са длъжни да спазват правото в областта на конкуренцията, посочено в член 10.2 (Законодателна рамка).

4. Всяка страна прилага своето право в областта на конкуренцията по прозрачен и недискриминационен начин, включително по отношение на частните и публичните предприятия, при спазване на принципите на процесуална справедливост и на правата на защита на засегнатите предприятия.

5. Прилагането на правото в областта на конкуренцията не възпрепятства законовото или фактическото изпълнение на специфичните задачи от обществен интерес, възложени на въпросните предприятия. Освобождаванията от задължения, произтичащи от правото в областта на конкуренцията на някои от страните, се ограничават до задачи от обществен интерес и същевременно са пропорционални на желаната цел на публичната политика и прозрачни.

РАЗДЕЛ Б

СУБСИДИИ

ЧЛЕН 10.4

Принципи

1. Страните се споразумяват, че всяка от тях може да отпуска субсидии, когато такива са необходими за постигането на цел на публичната политика. Страните признават, че определени субсидии са в състояние да нарушат нормалното функциониране на пазарите и да компрометират ползите от либерализацията на търговията. По принцип страните не следва да отпускат субсидии на предприятия, които доставят стоки или услуги, ако тези субсидии влияят, или има вероятност да повлияят, неблагоприятно на конкуренцията и търговията.
2. Един примерен списък на целите на публичната политика, за които дадена страна може да отпуска субсидии, при спазване на условията, определени в настоящия раздел, включва следните аспекти:
 - а) отстраняване на щети, причинени от природни бедствия или други извънредни събития;
 - б) насърчаване на икономическото развитие на региони, където жизненият стандарт е необичайно нисък или има високо равнище на непълна заетост;
 - в) преодоляване на сериозни затруднения в икономиката на някоя от страните;

- г) улесняване на развитието на определени стопански дейности или икономически региони, в т.ч., но не само, субсидии за ясно определени научноизследователски, развойни и иновационни цели, субсидии за обучение или за разкриване на работни места, субсидии за целите на опазването на околната среда и субсидии в подкрепа на малките и средните предприятия, така както са определени в съответните законодателства на страните; и
- д) популяризиране на културата и опазване на културно-историческото наследство.

3. Всяка страна гарантира, че предприятията използват специфичните субсидии, отпуснати от една от страните, единствено за конкретната цел на политиката, за която са били отпуснати тези специфични субсидии¹.

ЧЛЕН 10.5

Определение и приложно поле

1. За целите на настоящия раздел „субсидия“ означава мярка, която отговаря на условията, предвидени в член 1, параграф 1 от Споразумението за СИМ, независимо от това дали е отпусната на предприятие, занимаващо се с производство на стоки или с доставка на услуги².

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това задължение се счита за изпълнено, когато въпросната страна е създала съответната законодателна рамка и административни процедури за тази цел.

² Настоящият член не предопределя позициите на страните и възможния резултат от бъдещите дискусии в рамките на СТО относно субсидиите за услуги. В зависимост от постигнатия напредък в тези дискусии на равнището на СТО страните могат да приемат в рамките на съответния комитет решение за актуализиране на настоящото споразумение в това отношение.

2. Настоящият раздел се прилага само за субсидии, които са специфични в съответствие с член 2 от Споразумението за СИМ. Субсидиите за индивидуални потребители или мерките от общ характер, включително субсидиите или мерките, предназначени за постигане на цели на социалната политика, не се считат за специфични.
3. Настоящият раздел се прилага за специфичните субсидии, отпускани на всички предприятия, включително публичните и частните предприятия.
4. Прилагането на настоящия раздел не възпрепятства законовото или фактическото изпълнение на специфичните задачи от обществен интерес, включително задълженията за обществена услуга, възложени на въпросните предприятия. Освобождаванията следва да бъдат ограничени до задачите от обществен интерес, да са пропорционални на целите на публичната политика, възложени на тези предприятия, и да са прозрачни.
5. Настоящият раздел не се прилага за нестопанските дейности.
6. Разпоредбата на член 10.9 (Специфични субсидии, подчинени на определени условия), параграф 1 не се прилага за субсидиите за сектора на рибарството и субсидиите, свързани с търговията със стоки, попадащи в обхвата на приложение 1 към Споразумението за селското стопанство.
7. Настоящият раздел се прилага само за специфични субсидии, при които размерът на сумата за бенефициер за период от три години е над 300 000 специални права на тираж¹.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че задължението за уведомяване не включва изрично задължение за уведомяващата страна да посочи името на получателя на субсидията.

8. По отношение на субсидиите за предприятия, предоставящи услуги, член 10.7 (Прозрачност) и член 10.9 (Специфични субсидии, подчинени на определени условия) се прилагат само за следните сектори от сферата на услугите: далекосъобщения, банково дело, застраховане, транспорт, включително морски транспорт, енергетика, компютърни услуги, архитектура и инженеринг, а също така строителство и услуги, свързани с околната среда, при спазване на резервите, предвидени в глава 8 (Либерализиране на инвестициите, търговия с услуги и електронна търговия).

9. Настоящия раздел не се прилага за секторите или подсекторите, които не са сред изброените от страните в глава 8 (Либерализиране на инвестициите, търговия с услуги и електронна търговия).

10. Член 10.9 (Специфични субсидии, подчинени на определени условия) не се прилага за субсидии, официално одобрени или отпуснати преди или в рамките на пет години след влизането в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 10.6

Връзка със Споразумението за СТО

Настоящият раздел се прилага, без да се засягат правата и задълженията, произтичащи за всяка от страните от разпоредбите на член VI от ГАТТ от 1994 г., Споразумението за СИМ и Споразумението за селското стопанство.

ЧЛЕН 10.7

Прозрачност

1. Всяка от страните осигурява прозрачност в сферата на специфичните субсидии. За тази цел на всеки четири години всяка от страните уведомява другата страна за правното основание, формата, размера или бюджета, а при възможност — и за получателя на специфична субсидия¹.
2. Задължението за уведомяване, посочено в параграф 1, се счита за изпълнено, ако страната предостави на разположение въпросната информация на публично достъпен уебсайт, считано от 31 декември на календарната година, следваща годината, в която субсидията е отпусната. Информацията в рамките на първото уведомление се предоставя на разположение не по-късно от четири години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че задължението за уведомяване не включва изрично задължение за уведомяващата страна да посочи името на бенефициера на субсидията.

ЧЛЕН 10.8

Консултации

1. Ако една от страните смята, че отпусната от другата страна специфична субсидия, която е извън обхвата на член 10.9 (Специфични субсидии, подчинени на определени условия), засяга неблагоприятно или би могла да засегне неблагоприятно нейните търговски или инвестиционни интереси, тази страна може да изрази своите опасения в писмен вид пред другата страна и да поиска провеждането на консултации по този въпрос. Страната, към която е отправено искането, подхожда благосклонно към него. Консултациите следва по-специално да имат за цел да се определи дали:

- а) специфичната субсидия е била отпусната само с оглед постигането на цел на публичната политика;
- б) размерът на въпросната субсидия е ограничен до необходимия минимум за постигането на тази цел;
- в) субсидията създава стимул; и
- г) неблагоприятното въздействие върху търговията и инвестициите на отправилата искането страна е ограничено.

2. С цел улесняване на консултациите страната, към която е отправено искането, предоставя информация за въпросната специфична субсидия в рамките на 90 дни от датата на получаване на искането. Ако след като получи информацията за въпросната субсидия, отправилата искането страна е на мнение, че субсидията, предмет на консултациите, засяга неблагоприятно или би могла да засегне неблагоприятно по непропорционален начин нейните търговски или инвестиционни интереси, страната, към която е отправено искането, полага максимални усилия да премахне или да сведе до минимум въпросното неблагоприятно въздействие, причинено от въпросната субсидия.

ЧЛЕН 10.9

Специфични субсидии, подчинени на определени условия

1. Страните прилагат определени условия за следните специфични субсидии:
 - а) правен механизъм, чрез който орган на публичната власт или държавен орган отговаря за покриването на дълговете или финансовите задължения на определени предприятия, е допустим, при условие че покриването на дълговете и финансовите задължения е ограничено по отношение на размера на тези дългове и финансови задължения или по отношение на срока на една такава отговорност;
 - б) подкрепа за предприятия в несъстоятелност или в затруднено финансово положение под различна форма (като например заеми и гаранции, безвъзмездни парични средства, капиталови инжекции, предоставяне на активи под пазарните цени и освобождаване от данъци) за срок, по-дълъг от една година, е допустима, при условие че е бил изготвен надежден план за реструктуриране въз основа на реалистични допускания с цел гарантиране на възстановяването на дългосрочната жизнеспособност на въпросното предприятие в разумен срок и с участието на самото предприятие в разходите за реструктуриране¹.

¹ Настоящата разпоредба не възпрепятства страните да предоставят временна подкрепа за ликвидността под формата на гаранции по заеми или заеми, които са ограничени до размера, необходим за продължаване на стопанската дейност на предприятието за времето, необходимо за изготвянето на план за реструктуриране или ликвидация.

2. Параграф 1 не се прилага за специфични субсидии, по отношение на които отпускащата субсидията страна е представила, при писмено поискване от другата страна, убедителни доказателства, че въпросната субсидия не засяга, нито има вероятност да засегне търговията или инвестициите на другата страна.

3. Параграф 1 не се прилага за специфични субсидии, които се отпускат за преодоляване на сериозно затруднение в икономиката на някоя от страните. Конкретно затруднение в икономиката на някоя от страните се счита за сериозно, ако е извънредно, временно и съществено и засяга по-скоро държавите членки или цялата икономика на една от страните, отколкото определен регион или стопански отрасъл.

ЧЛЕН 10.10

Преглед

Страните подлагат на преглед настоящия раздел не по-късно от пет години след влизането в сила на настоящото споразумение и на редовни интервали от време след това. Страните се консултират помежду си относно необходимостта от изменение на настоящия раздел с оглед на натрупания опит и изготвянето на съответни правила в рамките на СТО. Страните проучват по-специално възможността за включване в член 10.5 (Определения и приложно поле) на допълнителни сектори от сферата на услугите, попадащи в обхвата на настоящия раздел.

РАЗДЕЛ В

ОПРЕДЕЛЕНИЯ И ОБЩИ ПРИНЦИПИ

ЧЛЕН 10.11

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „цел на публичната политика“ означава общата цел за постигане на общественополезен резултат; и
- б) „задачи от обществен интерес“ означава специфични дейности, които дават възможност за постигане на общественополезни резултати, които без публична намеса не биха били предоставени или биха били предоставени от пазара при различни условия по отношение на достъпността, качеството, безопасността, финансовата достъпност или равното третиране.

ЧЛЕН 10.12

Поверителност

1. Когато обменят информация съгласно настоящата глава, страните вземат предвид ограниченията, наложени от съответното им законодателство, по отношение на професионалната и търговската тайна, и осигуряват защитата на търговските тайни и друга поверителна информация.

2. Всяка информация, съобщена съгласно настоящото споразумение, се третира от получаващата я страна като поверителна, доколкото другата страна не е разрешила нейното разкриване или предоставяне на разположение на широката общественост.

ЧЛЕН 10.13

Уреждане на спорове

Никоя страна не може да прибегва до уреждане на спорове съгласно настоящото споразумение във връзка с въпрос, възникнал в хода на прилагането на раздел А (Антиконкурентно поведение) и член 10.8 (Консултации).

ЧЛЕН 10.14

Сътрудничество

С оглед постигане на целите на настоящата глава и по-ефективно прилагане на конкуренцията страните признават, че е от техен взаимен интерес да засилят сътрудничеството по отношение на развитието на политиката в областта на конкуренцията, включително контрола на субсидиите, в зависимост от наличното финансиране по линия на инструментите и програмите за сътрудничество на страните.

ГЛАВА 11

ДЪРЖАВНИ ПРЕДПРИЯТИЯ, ПРЕДПРИЯТИЯ, НА КОИТО СА ПРЕДОСТАВЕНИ СПЕЦИАЛНИ ПРАВА ИЛИ ПРИВИЛЕГИИ, И ОПРЕДЕЛЕНИ МОНОПОЛИ

ЧЛЕН 11.1

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „търговски дейности“ означава дейности, чийто краен резултат е производството на стока или предоставянето на услуга, която ще бъде продадена на съответния пазар в количества и на цени, определени от предприятието, и които се предприемат с намерение за реализирането на печалба¹;
- б) „търговски съображения“ означава цената, качеството, наличността, възможността за пазарна реализация, транспортирането и другите ред и условия за закупуване или продажба, или други фактори, които обичайно биха били отчетени при вземането на търговски решения от предприятие, действащо съобразно принципите на пазарната икономика в съответния икономически сектор или промишлен отрасъл;

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че дейностите, предприемани от предприятие, което упражнява дейност с нестопанска цел или такава на принципа на покриване на разходите, не са дейности, насочени към реализирането на печалба.

- в) „да определи“ означава да се установи или разреши монопол или да се разшири обхватът на монопол така, че да обхваща допълнителна стока или услуга;
- г) „определен монопол“ означава субект, в т.ч. група от субекти или държавен орган и всяко тяхно структурно подразделение, който за съответния пазар на територията на една от страните е определен за единствен доставчик или купувач на стока или услуга, като това понятие не включва субекти, на които е предоставено изключително право върху интелектуална собственост, само на основание на това предоставяне;
- д) „предприятие, на което са предоставени специални права или привилегии“ означава всяко публично или частно предприятие, в т.ч. дъщерно дружество, на което една от страните законово или фактически е предоставила специални права или привилегии;
- е) „специални права или привилегии“ означава права или привилегии, предоставени от една от страните на ограничен брой предприятия или техни дъщерни дружества, в рамките на даден географски район или продуктов пазар, които съществено ограничават способността на всяко друго предприятие да извършва дейност в рамките на същия географски район или продуктов пазар при сходни обстоятелства. Предоставянето на лицензи или разрешения на ограничен брой предприятия с цел разпределяне на ограничен ресурс чрез прилагането на обективни, пропорционални и недискриминационни критерии само по себе си не е специално право или привилегия;
- и

- ж) „държавно предприятие“ означава предприятие, в т.ч. дъщерно дружество, в което една от страните пряко или косвено:
- i) притежава повече от 50 процента от записания капитал на предприятието или контролира повече от 50 процента от гласовете, свързани с емитираните от това предприятие акции/дялове;
 - ii) може да назначава повече от половината от членовете на управителния съвет или на еквивалентен орган на предприятието; или
 - iii) може да упражнява контрол върху стратегическите решения на предприятието.

ЧЛЕН 11.2

Приложно поле

1. Страните потвърждават своите права и задължения, произтичащи от разпоредбите на член XVII, параграфи 1—3 от ГАТТ от 1994 г., от *Договореността относно тълкуването на член XVII от Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г.*, както и от разпоредбите на член VIII, параграфи 1, 2 и 5 от ГАТС, като всички те се инкорпорират в настоящото споразумение и стават неразделна част от него, *mutatis mutandis*.

2. Настоящата глава се прилага за всички държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, и определени монополи, които извършват търговска дейност. В случай че дадено предприятие извършва както търговски, така и нетърговски дейности¹, само търговските дейности на това предприятие влизат в обхвата на настоящата глава.
3. Настоящата глава не се прилага за държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, и определени монополи, по отношение на които една от страните е предприела мерки на временна основа, за да се реагира на извънредна икономическа ситуация, възникнала в национален или световен мащаб.
4. Настоящата глава не се прилага за държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, или определени монополи, ако през която и да било от предходните три последователни години годишните приходи от търговските дейности на въпросното предприятие или субект са били под 200 милиона специални права на тираж². Този праг се прилага за държавните предприятия, предприятията, на които са предоставени специални права или привилегии, и определените монополи на равнище на държавно управление, по-ниско от централното, след изтичане на пет години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение.
5. Настоящата глава не се прилага за попадащи в обхвата поръчки на една от страните или на нейните възложители по смисъла на член 9.2 (Приложно поле и обхват).

¹ Те включват изпълнението на задължение за обществена услуга.

² Изчисляването на приходите включва съответните приходи на всички държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, и определени монополи, включително приходите от дъщерни дружества, извършващи търговски дейности в рамките на същия или на свързани пазари.

6. Настоящата глава не се прилага за държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, и определени монополи, притежавани или контролирани от орган на държавната власт на една от страните, отговарящ за националната отбрана, обществения ред или обществената сигурност, освен ако те са ангажирани изключително с търговски дейности, които не са свързани с националната отбрана, обществения ред или обществената сигурност.

7. Настоящата глава не се прилага за услуги, предоставяни от държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, и определени монополи в процеса на упражняване на държавна власт¹.

8. Настоящата глава не се прилага за мерките или дейностите, включени в списъка в приложение 11-А (Специфични правила, приложими за Виетнам, относно държавните предприятия).

ЧЛЕН 11.3

Общи разпоредби

1. Никоя от разпоредбите на настоящата глава не засяга законите и подзаконовите нормативни актове на дадена страна, които уреждат нейните системи на държавна собственост.

¹ Понятието „услуга, предоставяна в процеса на упражняване на държавна власт“ има същия смисъл като този по член I, точка 3, буква в) от ГАТС.

2. Без да се засягат правата и задълженията на страните по настоящата глава, никоя от разпоредбите на настоящата глава не възпрепятства дадена страна да създава или поддържа държавни предприятия, да предоставя на предприятия специални права или привилегии, или да определя или поддържа монополи.

3. Никоя от страните не може да задължава или насърчава своите държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, или определени монополи да действат по начин, който е несъвместим с разпоредбите на настоящата глава.

ЧЛЕН 11.4

Недопускане на дискриминация и търговски съображения

1. Всяка от страните гарантира, че нейните държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, и определени монополи, когато извършват търговски дейности:

- а) се водят от търговски съображения при своите покупки или продажби на стоки или услуги, освен когато изпълняват задълженията си в рамките на своите публични правомощия, които не са несъвместими с параграф 1, буква б);
- б) при закупуването на стока или услуга:
 - і) предоставят на дадена стока или услуга, доставяна от предприятие на другата страна, третиране, което е не по-малко благоприятно от това, което предоставят на сходна стока или сходна услуга, доставяна от предприятията на страната; и

ii) предоставят на дадена стока или услуга, доставяна от предприятие на инвеститори от другата страна на територията на страната, третиране, което е не по-малко благоприятно от това, което предоставят на сходна стока или сходна услуга, доставяна от предприятия на инвеститори от другата страна на съответния пазар на територията на страната;

в) при продажбата на дадена стока или услуга:

i) предоставят на дадено предприятие на другата страна третиране, което е не по-малко благоприятно от това, което предоставят на предприятията на страната; и

ii) предоставят на дадено предприятие на инвеститори от другата страна на територията на страната третиране, което е не по-малко благоприятно от това, което предоставят на предприятията на инвеститори от другата страна на съответния пазар на територията на страната.

2. Параграф 1 не възпрепятства държавните предприятия, предприятията, на които са предоставени специални права или привилегии, или определените монополи да:

а) закупуват или доставят стоки или услуги при различни ред или условия, включително по отношение на цената; или

б) откажат да закупят или доставят стоки или услуги,

при условие че тези различни ред или условия или отказът са мотивирани от търговски съображения.

3. Параграфи 1 и 2 не се прилагат за секторите, посочени в член 8.3 (Приложно поле) и член 8.9 (Приложно поле).

4. Параграфи 1 и 2 се прилагат за търговските дейности на държавните предприятия, предприятията, на които са предоставени специални права или привилегии, и определените монополи, ако същата дейност би засегнала търговията с услуги и инвестициите, по отношение на които една от страните е поела ангажимент по член 8.5 (Национално третиране), член 8.6 (Третиране „най-облагодетелствана нация“), член 8.11 (Национално третиране), при спазване на условията или квалификациите, определени в съответния списък на нейните специфични ангажименти в приложение 8-А (Списък на специфичните ангажименти на Съюза) и приложение 8-Б (Списък на специфичните ангажименти на Виетнам) в съответствие с член 8.7 (Списък на специфичните ангажименти) и член 8.12 (Списък на специфичните ангажименти). От съображения за правна сигурност се уточнява, че в случай на противоречие между член 11.2 (Приложно поле), параграф 4 и условията или квалификациите, посочени в списъка на специфичните ангажименти на страната в съответствие с член 8.7 (Списък на специфичните ангажименти) и член 8.12 (Списък на специфичните ангажименти), тези списъци се ползват с предимство.

ЧЛЕН 11.5

Регулаторна рамка

1. Страните се стремят да гарантират, че държавните предприятия, предприятията, на които са предоставени специални права или привилегии, и определените монополи спазват международно признатите стандарти за корпоративно управление.

2. Всяка от страните гарантира, че нейните регулаторни органи или функции не са подотчетни на предприятията или субектите, които те регулират, така че да се гарантира ефективността на регулаторните органи или функции, и действат безпристрастно¹ при сходни обстоятелства по отношение на всички предприятия или субекти, които те регулират, в т.ч. държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, и определени монополи².

3. Всяка от страните гарантира прилагането на законите и подзаконовите нормативни актове по последователен и недискриминационен начин, включително по отношение на държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, и определени монополи.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че безпристрастността, с която регулаторният орган упражнява регулаторните си функции, трябва да се оценява в контекста на общовъзприетата методология или практика от този регулаторен орган.

² От съображения за правна сигурност се уточнява, че за секторите, в които страните са се споразумели за специфични задължения на регулаторния орган в други глави, относимата разпоредба в другите глави има предимство.

ЧЛЕН 11.6

Прозрачност

1. Дадена страна, която има основателна причина да смята, че интересите ѝ съгласно настоящата глава са неблагоприятно засегнати от търговските дейности на държавно предприятие, предприятие, на което са предоставени специални права или привилегии, или определен монопол на другата страна, може писмено да поиска от другата страна да предостави информация за дейностите на това предприятие или този субект. В искането се посочват предприятието или субектът, засегнатите продукти или услуги и пазари, и се привеждат данни, които свидетелстват за това, че предприятието или субектът участва в практики, които възпрепятстват търговията или инвестициите между страните.
2. Посочената в параграф 1 информация включва:
 - а) чия собственост е и каква е структурата на гласуване на предприятието или субекта, като се посочват процентът на акциите/дяловете и процентът на правата на глас, които сумарно притежава дадена страна или държавно предприятие, предприятие, на което са предоставени специални права или привилегии, или определен монопол;
 - б) описание на всички специални акции/дялове или специални права на глас, или други права, които се държат от дадена страна или държавно предприятие, предприятие, на което са предоставени специални права и привилегии, или определен монопол, когато тези права се различават от правата, свързани с обикновените акции/дялове на това предприятие или този субект;

- в) организационната структура на предприятието или субекта, състава на управителния му съвет или на еквивалентен орган, който упражнява пряк или непряк контрол в това предприятие или този субект, и взаимното участие и други връзки с различни държавни предприятия, предприятия, на които са предоставени специални права или привилегии, или определени монополи;
 - г) описание на това кои държавни ведомства или публични органи регулират или упражняват надзор върху предприятието или субекта, описание на йерархичната структура¹ и на правата и практиките на държавните ведомства или публичните органи, свързани с назначаването, освобождаването от длъжност или възнаграждението на лицата на ръководна длъжност;
 - д) годишните приходи или общата стойност на активите, или и двете;
 - е) освобождаванията от задължения, имунитетите и всякакви други мерки, включително по-благоприятно третиране, приложими на територията на получилата искането страна, за всяко едно държавно предприятие, предприятие, на което са предоставени специални права или привилегии, или определен монопол.
3. Дадена страна може да поиска от другата страна да ѝ предостави допълнителна информация по отношение на изчисляването на прага на приходите, посочен в член 11.2 (Приложно поле), параграф 4.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че страните не са длъжни да разкриват доклади или съдържанието на доклади.

4. Параграфи 1—3 не задължават никоя от страните да разкрива поверителна информация, чието разкриване би било в противоречие с нейните закони и подзаконови разпоредби, би попречило на правоприлагането или по друг начин би противоречало на обществен интерес, или би накърнило легитимните търговски интереси на определени предприятия.

5. В случая на Съюза разпоредбите на параграф 2, букви а)—д) не се прилагат за предприятия, които се считат за малки или средни предприятия по смисъла на правото на Съюза.

ЧЛЕН 11.7

Техническо сътрудничество

Като признават важната роля, която има насърчаването на ефикасни правни и регулаторни рамки за държавните предприятия, страните се ангажират с взаимно съгласувани дейности за техническо сътрудничество с оглед насърчаването на ефективността и прозрачността на държавните предприятия, в зависимост от наличното финансиране по линия на инструментите и програмите за сътрудничество на всяка страна.

ГЛАВА 12

ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ

РАЗДЕЛ А

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ И ПРИНЦИПИ

ЧЛЕН 12.1

Цели

1. Целите на настоящата глава са, както следва:
 - а) улесняване на създаването, производството и пазарната реализация на иновативни и творчески продукти между страните, като по този начин се допринася за изграждането на по-устойчива и приобщаваща икономика във всяка страна; и
 - б) постигане на адекватно и ефективно ниво на закрила и зачитане на правата върху интелектуална собственост.

2. Закрилата и зачитането на правата върху интелектуалната собственост следва да допринасят за поощряване на технологичните нововъведения и за трансфера и разпространението на технологиите по начин, който е взаимно изгоден за производителите и потребителите на технологични знания и благоприятства социалното и икономическото благоденствие, както и за постигането на съответен баланс между права и задължения.

ЧЛЕН 12.2

Естество и обхват на задълженията

1. Страните потвърждават своите права и задължения, произтичащи от международните договори, засягащи интелектуалната собственост, по които те са страни, включително Споразумението ТРИПС. Страните осигуряват адекватното и ефективно прилагане на тези договори. С настоящата глава се допълват и доуточняват въпросните права и задължения между страните с цел осигуряване на адекватно и ефективно прилагане на тези договори, както и на съответен баланс между правата на носителите на права върху интелектуална собственост и обществения интерес.

2. За целите на настоящото споразумение понятието „интелектуална собственост“ се отнася като минимум за всички категории интелектуална собственост, посочени в част II, раздели 1—7 от Споразумението ТРИПС, а именно:

- а) авторско право и сродните му права;
- б) търговски марки;
- в) географски означения;

- г) промишлени дизайни;
- д) патентни права;
- е) дизайни на разположението (топографията) на интегрални схеми;
- ж) закрила на неразгласената информация; и
- з) растителни сортове.

3. Закрилата на интелектуалната собственост включва закрила срещу нелоялната конкуренция по смисъла на член 10а от *Парижката конвенция за закрила на индустриалната собственост* от 20 март 1883 г., последно ревизирана в Стокхолм на 14 юли 1967 г. (наричана по-долу „Парижката конвенция“).

ЧЛЕН 12.3

Третиране „най-облагодетелствана нация“

Що се отнася до закрилата на интелектуалната собственост, всяко преимущество, облага, привилегия или имунитет, предоставени от една от страните на граждани на която и да било трета държава, се предоставя незабавно и безусловно на гражданите на другата страна при спазване на предвидените в членове 4 и 5 от Споразумението ТРИПС изключения.

ЧЛЕН 12.4

Изчерпване на права

Всяка страна има право да установи собствен режим за изчерпване на правата върху интелектуална собственост при спазване на относимите разпоредби на Споразумението ТРИПС.

РАЗДЕЛ Б

СТАНДАРТИ ОТНОСНО ПРАВАТА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ

ПОДРАЗДЕЛ 1

АВТОРСКО ПРАВО И СРОДНИТЕ МУ ПРАВА

ЧЛЕН 12.5

Предоставена закрила

1. Страните спазват правата и задълженията, предвидени в следните международни договори:
 - а) *Бернската конвенция за закрила на литературните и художествени произведения от 9 септември 1886 г.*, последно ревизирана в Париж на 24 юли 1971 г. (наричана по-долу „Бернската конвенция“);

- б) *Международната конвенция за закрила на артистите-изпълнители, продуцентите на звукозаписи и излъчващите организации*, съставена в Рим на 26 октомври 1961 г.; и
- в) Споразумението ТРИПС.

2. В срок от три години след датата на влизане в сила на настоящото споразумение страните се присъединяват към следните международни договори:

- а) *Договора на СОИС за авторското право*, приет в Женева на 20 декември 1996 г.; и
- б) *Договора на СОИС за изпълненията и звукозаписите*, приет в Женева на 20 декември 1996 г.

ЧЛЕН 12.6

Автори

Всяка от страните предоставя на авторите изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) прякото или непрякото възпроизвеждане по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или частично, на техни произведения;
- б) всяка форма на публично разпространение, чрез продажба или друго прехвърляне на собственост, на оригинала на техните произведения или на копия от тях; и

- в) всяко публично разпространение на техните произведения по жичен или безжичен път, включително предоставянето за публично ползване на техни произведения по такъв начин, че всеки да може да има достъп до тях от място и по време по свой избор.

ЧЛЕН 12.7

Артисти-изпълнители

Всяка от страните предвижда за артистите-изпълнители изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) записването на техните изпълнения;
- б) прякото или непрякото възпроизвеждане по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или частично, на записи на техните изпълнения;
- в) публичното разпространение, чрез продажба или друго прехвърляне на собственост, на записи на техните изпълнения;
- г) предоставянето за публично ползване, по жичен или безжичен път, на записи на техните изпълнения по такъв начин, че всеки да може да има достъп до тях от място и по време по свой избор; и

- д) излъчването по безжичен път и публичното разпространение на техни незаписани изпълнения, освен ако самото изпълнение вече е било излъчвано.

ЧЛЕН 12.8

Продуценти на звукозаписи

Всяка от страните предвижда за продуцентите на звукозаписи изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) прякото или непрякото възпроизвеждане по какъвто и да е начин и в каквато и да е форма, изцяло или частично, на техните звукозаписи;
- б) публичното разпространение, чрез продажба или друго прехвърляне на собственост, на техните звукозаписи, включително на копия от тях; и
- в) предоставянето за публично ползване, по жичен или безжичен път, на техни звукозаписи по такъв начин, че всеки да може да има достъп до тях от място и по време по свой избор.

ЧЛЕН 12.9

Излъчващи организации

Всяка от страните предоставя на излъчващите организации изключителното право да разрешават или забраняват:

- а) записването на техните предавания;
- б) възпроизвеждането на записи на техните предавания;
- в) публичното разпространение на записи на техните предавания; и
- г) преизлъчването на техните предавания по безжичен път.

ЧЛЕН 12.10

Излъчване и съобщаване на публиката

Всяка от страните предоставя на артистите-изпълнители и продуцентите на звукозаписи право на справедливо възнаграждение, което ползвателят да им заплаща, ако публикуван с търговска цел звукозапис или възпроизвеждането на такъв звукозапис се използва за излъчване по безжичен път или за какъвто и да е вид съобщаване на публиката. Всяка от страните гарантира, че това възнаграждение се поделя между съответните артисти-изпълнители и продуценти на звукозаписи. Ако между артистите-изпълнители и продуцентите на звукозаписи няма сключен договор, всяка от страните може да определи условията за поделение на въпросното възнаграждение между тях.

ЧЛЕН 12.11

Срок на закрила

1. Правата на автор на литературно или художествено произведение по смисъла на член 2 от Бернската конвенция се закрилят, докато авторът е жив и не по-малко от 50 години след неговата смърт, независимо от датата, на която произведението е било законно предоставено за публично ползване.
2. В случай на съавторство посоченият в параграф 1 срок се изчислява от смъртта на последния преживял съавтор.
3. Правата на артистите-изпълнители се погасяват не по-рано от 50 години след датата на изпълнението. Ако записът на изпълнението е законно публикуван или законно съобщен на публиката в рамките на този срок, въпросните права се погасяват не по-рано от 50 години след датата на първото законно публикуване или първото законно съобщаване на публиката, в зависимост от това кое от двете събития е настъпило по-рано.
4. Правата на продуцентите на звукозаписи се погасяват не по-рано от 50 години, след като е направен записът. Ако звукозаписът е законно публикуван през този период, въпросните права се погасяват не по-рано от 50 години след датата на първото законно публикуване. Ако не е извършено законно публикуване през упоменатия в първото изречение период, както и ако звукозаписът е законно съобщен на публиката в този срок, въпросните права се погасяват не по-рано от 50 години след датата на първото законно съобщаване на публиката.

5. Правата на излъчващите организации се погасяват не по-рано от 50 години след първото излъчване на дадено предаване, независимо дали това предаване е излъчено по жичен или по безжичен път, включително чрез кабел или спътник.
6. Сроковете, посочени в настоящия член, се изчисляват от първи януари на годината, следваща събитието, което ги поражда.

ЧЛЕН 12.12

Закрила на технологични мерки

1. Всяка от страните осигурява подходяща правна закрила срещу заобикалянето на всички използвани от носителя на авторско или сродно право ефикасни технологични мерки, което съответното лице извършва, като знае — или основателно може да се смята, че знае — че действа с тази цел.
2. Всяка от страните осигурява адекватна правна закрила срещу производството, вноса, разпространението, продажбата, отдаването под наем, публичното предлагане с цел продажба или отдаване под наем или притежаването за търговски цели на устройства, продукти или компоненти, или предоставянето на услуги, които:
 - а) се популяризират, рекламират или предлагат на пазара с цел заобикаляне на всякакви ефикасни технологични мерки;

- б) имат само ограничена търговско значима цел или използване, различни от заобикалянето на всякакви ефикасни технологични мерки; или
- в) са предимно проектирани, произведени, адаптирани или извършени с цел да позволят или улеснят заобикалянето на всякакви ефикасни технологични мерки.

3. При осигуряването на адекватна правна закрила в съответствие с параграфи 1 и 2 дадена страна може да приеме или да запази в сила подходящи ограничения или изключения от мерките за прилагане на тези параграфи. Задълженията по параграфи 1 и 2 не засягат предвидените във вътрешното право на всяка от страните права, ограничения, изключения или средства за защита във връзка с нарушения на авторски или сродни на тях права.

4. За целите на настоящия член „технологични мерки“ означава всяка технология, устройство или компонент, които в нормалния ход на работата си са предназначени да предотвратят или ограничат, по отношение на произведения или други обекти, действия, които не са разрешени от носителя на авторско или сродно на него право в съответствие с предвиденото във вътрешното законодателство. Технологичните мерки се считат за „ефикасни“, когато използването на закриляно произведение или друг обект на закрила се контролира от носителите на права чрез прилагането на контрол на достъпа или защитен процес, като кодиране, смущаване (заглушаване) или друг вид преобразуване на произведението или на друг обект, или механизъм за контрол върху копирането, който постига целта за закрила.

ЧЛЕН 12.13

Защита на информацията за режима на правата

1. Всяка от страните осигурява адекватна правна защита срещу всяко лице, което съзнателно и без разрешение извършва някое от следните действия:

- а) премахване или промяна на представена в електронна форма информация за режима на правата; или
- б) разпространение, внос с цел разпространение, излъчване, публично съобщаване или предоставяне на обществеността на произведения, изпълнения, звукозаписи или други обекти, закриляни по силата на настоящия раздел, от които без разрешение е била премахната или изменена представената в електронна форма информация за режима на правата,

ако това лице знае или има достатъчно основания да предполага, че с действията си подбужда към, позволява, улеснява или прикрива нарушение на авторско или сродно на него право в съответствие с предвиденото във вътрешното законодателство.

2. За целите на настоящия член „информация за режима на правата“ означава всяка информация, предоставена от носители на права, която идентифицира произведението или друг обект, посочен в настоящия подраздел, автора или друг носител на права, информацията за реда и условията за използване на произведението или друг обект, както и номерата или кодовете, представляващи такава информация.

3. Параграф 2 се прилага, когато някой от тези елементи на информация е приложен към копие или се извежда във връзка със съобщаването на публиката на произведение или друг обект, посочен в настоящия подраздел.

ЧЛЕН 12.14

Изключения и ограничения

1. Всяка от страните може да предвиди изключения и ограничения на правата, предвидени в членове 12.6 (Автори) — 12.10 (Излъчване и съобщаване на публиката), само в определени специални случаи, при условие че не се пречи на нормалното използване на обекта и не се увреждат по необоснован начин законните интереси на носителите на правата, в съответствие с международните договори, по които тя е страна.

2. Всяка от страните предвижда, че върху действията по възпроизвеждане, посочени в членове 12.6 (Автори) — 12.10 (Излъчване и съобщаване на публиката), които имат преходен или инцидентен характер, представляват неразделна и съществена част от даден технологичен процес и чиято единствена цел е да позволят:

а) предаването в мрежа между трети лица чрез посредник; или

б) законното използване,

на произведение или друг обект, и които нямат самостоятелно стопанско значение, не се разпростира правото на възпроизвеждане, предвидено в членове 12.6 (Автори) — 12.10 (Излъчване и съобщаване на публиката).

ЧЛЕН 12.15

Право на отчисление за авторите при препродажбата на техни произведения на изкуството

1. Дадена страна може да предвиди в полза на автора на оригинално произведение на изкуството право при препродажба, което да е неотчуждимо, за получаване на отчисление въз основа на продажната цена, получена при всяка препродажба на произведението след първото прехвърляне на произведението от автора.
2. Правото, посочено в параграф 1, се прилага за всички действия по препродажба, в които участват като продавачи, купувачи или посредници професионалисти на пазара на произведения на изкуството, като например аукционни къщи, художествени галерии и, най-общо, всички търговци на произведения на изкуството.
3. Дадена страна може да предвиди правото, посочено в параграф 1, да не се прилага за действия по препродажба, когато продавачът е придобил произведението направо от автора по-малко от три години преди въпросната препродажба и когато цената на препродажбата не надвишава определен минимален размер.

4. Предявяване на правото, посочено в параграф 4, в дадена страна е възможно само ако такова предявяване е допустимо по силата на вътрешното законодателство на тази страна, към която принадлежи авторът, и доколкото то е допустимо в страната, в която се предявява въпросното право. Процедурата за събиране и размерът се определят във вътрешното законодателство.

ЧЛЕН 12.16

Сътрудничество в областта на колективното управление на права

Страните се стремят да насърчават диалога и сътрудничеството между съответните свои организации за колективно управление на права с цел подобряване на достъпността на произведенията и на другите закриляни обекти на територията на страните и превеждането на отчисленията за използването на тези произведения или други закриляни обекти.

ПОДРАЗДЕЛ 2

ТЪРГОВСКИ МАРКИ

ЧЛЕН 12.17

Международни договори

1. Страните потвърждават своите права и задължения, произтичащи от *Протокола относно Мадридската спогодба за международна регистрация на марките*, приет в Мадрид на 27 юни 1989 г., последно изменен на 12 ноември 2007 г.
2. Всяка от страните използва класификацията, предвидена в *Ницката спогодба относно Международната класификация на стоките и услугите за регистрация на марки*, съставена в Ница на 15 юни 1957 г., изменена на 28 септември 1979 г. (наричана по-долу „класификацията от Ница“)¹.
3. Всяка от страните опростява и усъвършенства процедурите за регистрация на търговски марки, като използва, *inter alia*, като отправни точки *Договора за правото в областта на търговските марки*, приет в Женева на 27 октомври 1994 г., и *Сингапурския договор за правото в областта на търговските марки*, съставен в Сингапур на 27 март 2006 г.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че всяка от страните е длъжна да използва актуализираните версии на класификацията от Ница, доколкото актуализираната версия е публикувана от СОИС, а в случая на Виетнам — доколкото е публикуван официалният превод.

ЧЛЕН 12.18

Права върху търговска марка

Притежателят на регистрирана търговска марка има изключителни права върху нея.

Притежателят има право да забрани на всяко трето лице да използва в търговската дейност без негово съгласие:

- а) всеки знак, идентичен с търговската марка, за стоки или услуги, идентични с тези, за които търговската марка е регистрирана¹; и
- б) всеки знак, идентичен с търговската марка или подобен на нея, за стоки или услуги, идентични с тези, за които търговската марка е регистрирана, или подобни на тях, когато вследствие на подобно използване съществува вероятност за объркване на част от потребителите.

ЧЛЕН 12.19

Процедура по регистрация

1. Всяка от страните осигурява система за регистрация на търговските марки, при която всеки окончателен отказ от страна на компетентната администрация в областта на търговските марки за регистрация на търговска марка се съобщава писмено и е надлежно мотивиран.

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това не засяга член 12.21 (Изключения от правата, предоставени от търговска марка).

2. Всяка от страните предвижда възможност за подаване на възражение срещу заявки за регистрация на търговски марки, както и възможност заявителят на търговска марка да отговори на това възражение.
3. Всяка от страните осигурява публично достъпна електронна база данни, съдържаща публикуваните заявки за регистрация на търговски марки и регистрации на търговски марки.

ЧЛЕН 12.20

Общозвестни търговски марки

За целите на осигуряване на закрилата на общозвестни търговски марки, предвидена в член 6а от Парижката конвенция и в член 16, параграфи 2 и 3 от Споразумението ТРИПС, страните се съобразяват с *Общата препоръка за разпоредби, касаещи закрилата на общозвестни марки*, приета от Асамблеята на Парижкия съюз за закрила на индустриалната собственост и Генералната асамблея на СОИС по време на Тридесет и четвъртата поредица от срещи на асамблеите на държавите — членки на СОИС, 20—29 септември 1999 г.

ЧЛЕН 12.21

Изключения от правата, предоставяни от дадена търговска марка

Всяка от страните:

- а) регламентира коректната употреба на описателни термини¹ като ограничено изключение от правата, предоставяни от търговските марки; и
- б) може да предвиди други ограничени изключения,

при условие че тези изключения отчитат законните интереси на притежателите на търговски марки, както и тези на трети лица.

¹ Коректната употреба на описателни термини включва използването на знак за означаване на географския произход на стоките или услугите, когато тази употреба е в съответствие с почтената практика в областта на промишлеността или търговията.

ЧЛЕН 12.22

Отменяне на регистрацията на търговска марка¹

1. Всяка от страните предвижда възможност за отменяне на регистрацията на търговска марка, ако в течение на непрекъснат период от пет години преди искането за отмяна тя не е била реално² използвана от нейния притежател или от лицензополучател на притежателя на съответната територия във връзка със стоките или услугите, за които е регистрирана, без основателни причини за това, освен ако използването е започнало или е възобновено най-малко три месеца преди искането за отмяна. Дадена страна може да предвиди възможността това изключение да не бъде взето предвид, когато подготовката за започването или възобновяването е извършена едва след като притежателят е узнал, че може да бъде подадено искане за отмяна.
2. Дадена страна може да предвиди възможността регистрацията на търговска марка да бъде отменена, ако след датата, на която е регистрирана, в резултат на действията или бездействието на притежателя търговската марка е станала обичайно означение в търговията с продукт или услуга, за които е регистрирана.

¹ За Виетнам понятието „отменяне“ е равнозначно на понятието „прекратяване“.

² Реалното използване предполага действителното използване за целите на търговията с въпросните стоки или услуги, за да се гради репутация. По принцип това предполага наличието на действително извършени продажби и известни продажби на стоките или предоставяне на услугите през съответния период. Използването в реклами може да представлява реално използване. При все това подготвителните стъпки сами по себе си не могат да се разглеждат като реално използване на дадена марка. Реалното използване изключва символичното или изкуствено използване с единствената цел търговската марка да остане в регистъра.

3. Всяко използване на регистрирана търговска марка от притежателя на търговската марка или с негово съгласие за стоките или услугите, за които е регистрирана, по начин, който може да въведе в заблуждение потребителите, по-специално по отношение на естеството, качеството или географския произход на тези стоки или услуги, може да доведе до отмяна на регистрацията на търговската марка или да бъде забранено от приложимото вътрешно право.

ПОДРАЗДЕЛ 3

ГЕОГРАФСКИ ОЗНАЧЕНИЯ

ЧЛЕН 12.23

Приложно поле

1. Настоящият подраздел се прилага за признаването и закрилата на географските означения за вина, спиртни напитки, селскостопански и хранителни продукти с произход от териториите на страните.
2. Географските означения на една от страните, които подлежат на закрила от другата страна, се подчиняват на разпоредбите на настоящия подраздел само ако са защитени като географски означения в съответствие със системата, посочена в член 12.24 (Система за регистрация и закрила на географските означения), на територията на страната на произход.

ЧЛЕН 12.24

Система за регистрация и закрила на географските означения

1. Всяка от страните поддържа система за регистрация и закрила на географските означения, която съдържа най-малко следните елементи:
 - а) регистър, съдържащ списъка на защитените географски означения на територията на тази страна;
 - б) административен процес, позволяващ да се потвърди, че географските означения, чието вписване в регистъра, посочен в буква а), предстои или чиято регистрация в него предстои да бъде запазена, идентифицират дадена стока като произхождаща от определена територия, район или местност в една от страните, когато определено качество, известност или друга характеристика на стоката могат да се отдадат предимно на нейния географски произход;
 - в) процедура за възражение, позволяваща да бъдат отчетени законните интереси на всяко физическо или юридическо лице; и
 - г) процедури за поправка и заличаване на вписванията в регистъра, посочен в буква а), или за прекратяване на правните последици от тези вписвания, при отчитане на законните интереси на трети лица и на носителите на права върху въпросните регистрирани географски означения¹.

¹ Без да се засяга вътрешното ѝ законодателство относно системата за регистрация и закрила на географските означения, всяка от страните предвижда правни средства за анулиране на регистрацията на географски означения.

2. Всяка от страните може да предвиди във вътрешното си законодателство по-широкообхватна закрила от изискуемата по силата на настоящия раздел, при условие че тази закрила не противоречи на закрилата, предвидена в настоящото споразумение.

ЧЛЕН 12.25

Установени географски означения

1. След завършване на съответна процедура за възражение и преглед на географските означения на Съюза от списъка в част А на приложение 12-А (Списък на географските означения), Виетнам признава, че въпросните означения са географски означения по смисъла на член 22, параграф 1 от Споразумението ТРИПС и че те са регистрирани от Съюза в съответствие със системата, посочена в член 12.24 (Система за регистрация и закрила на географските означения). Виетнам осигурява закрилата на тези географски означения в съответствие с равнището на закрила, предвидено в настоящото споразумение.

2. След завършване на съответна процедура за възражение и преглед на географските означения на Виетнам от списъка в част Б на приложение 12-А (Списък на географските означения), Съюзът признава, че въпросните означения са географски означения по смисъла на член 22, параграф 1 от Споразумението ТРИПС, и че те са регистрирани от Виетнам в съответствие със системата, посочена в член 12.24 (Система за регистрация и закрила на географските означения). Съюзът осигурява закрилата на тези географски означения в съответствие с равнището на закрила, предвидено в настоящото споразумение.

ЧЛЕН 12.26

Изменение на списъка на географските означения

1. Страните могат да изменят списъка на географските означения в приложение 12-А („Списък на географските означения“) в съответствие с процедурата, предвидена в член 12.63 (Работна група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения), параграф 3, буква а) и в член 17.5 (Изменения), параграф 1, *inter alia*:
 - а) като заличават географските означения, които са престанали да се ползват със закрила в страната на произход; или
 - б) като добавят географски означения, след като завършат процедурата за възражение и след като направят преглед на географските означения, посочени в член 12.25 (Установени географски означения), по удовлетворителен и за двете страни начин.
2. Географско означение за вина, спиртни напитки, селскостопански или хранителни продукти по принцип не се добавя в приложение 12-А (Списък на географските означения), ако представлява наименование, което към датата на подписване на настоящото споразумение е включено в съответния регистър на една от страните със статус „регистрирано“.

ЧЛЕН 12.27

Закрила на географските означения

1. Всяка от страните осигурява съответни правни средства, позволяващи на заинтересованите страни да предотвратят:
 - а) използването на географско означение на другата страна, фигуриращо в списъка в приложение 12-А (Списък на географските означения) за всеки продукт, който спада към класа продукти, определен в приложение 12-Б (Класове продукти) и уточнен в приложение 12-А (Списък на географските означения) за това географско означение, и който:
 - i) не произхожда от държавата на произход, посочена в приложение 12-А (Списък на географските означения) за това географско означение; или
 - ii) произхожда от държавата на произход, посочена в приложение 12-А (Списък на географските означения) за това географско означение, но не е произведен или изработен в съответствие със законовите и подзаконовите разпоредби на другата страна, които биха били приложими, ако продуктът е предназначен за потребление в другата страна;
 - б) използването на всякакво средство в означението или представянето на дадена стока, указващо или създаващо впечатлението, че въпросната стока произхожда от географски район, различен от истинското ѝ място на произход, по начин, който въвежда в заблуждение потребителите относно географския произход или естеството на стоката; и
 - в) всяко друго използване, което представлява акт на нелоялна конкуренция по смисъла на член 10а от Парижката конвенция.

2. Закрилата, предвидена в параграф 1, буква а), се предоставя дори когато е посочен истинският произход на продукта или когато географското означение е използвано в превод или придружено от изрази, като „вид“, „тип“, „стил“, „имитация“ или други подобни.
3. Без да се засягат разпоредбите на член 23 от Споразумението ТРИПС, страните съвместно определят практическите условия за използване, при които омонимните географски означения ще бъдат разграничавани едно от друго, като отчитат необходимостта да се осигури справедливо третиране на засегнатите производители и да не се въвеждат в заблуждение потребителите. Омонимно наименование, което въвежда в заблуждение потребителите, че продуктът идва от друга територия, не се регистрира, дори ако наименованието е точно по отношение на действителната територия, район или място на произход на въпросния продукт.
4. Когато в рамките на преговори с трета държава една от страните предложи да постави под закрила географско означение на тази трета държава, което е омонимно с ползващо се със закрила съгласно настоящия подраздел географско означение на другата страна, тя уведомява другата страна за това и ѝ предоставя възможност да изрази мнението си, преди да бъде поставено под закрила географското означение на третата държава.
5. Някоя от разпоредбите на настоящия подраздел не задължава някоя от страните да постави под закрила географско означение на другата страна, което не се ползва или е престанало да се ползва със закрила в държавата си на произход. Всяка от страните уведомява другата страна ако дадено географско означение престане да се ползва със закрила в държавата на произход. Уведомяването се извършва в съответствие с член 12.63 (Работна група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения), параграф 3.

6. Дадена страна не е длъжна да постави под закрила като географско означение наименование, когато има вероятност то да въведе в заблуждение потребителя относно истинския произход на продукта, в случай че то е в противоречие с име на сорт растения или порода животни.

ЧЛЕН 12.28

Изключения

1. Независимо от разпоредбите на член 12.27 (Закрила на географските означения) закрилата, предоставена на географските означения „Asiago“, „Fontina“ и „Gorgonzola“, включени в списъка в част А на приложение 12-А (Списък на географските означения), не е пречка за използването на тези означения на територията на Виетнам от всички лица, включително техните правоприменици, които добросъвестно използват в търговската си практика тези означения по отношение на продукти от класа на сирената преди 1 януари 2017 г.

2. Независимо от разпоредбите на член 12.27 (Закрила на географските означения) закрилата, предоставена на географското означение „Feta“, включено в списъка в част А на приложение 12-А („Списък на географските означения“), не е пречка за използването на това обозначение на територията на Виетнам от всички лица, включително техните правоприменици, които добросъвестно използват в търговската си практика това означение по отношение на продукти от класа на сирената, произведени от овче или от овче и козе мляко, преди 1 януари 2017 г.

3. Независимо от разпоредбите на член 12.27 (Закрила на географските означения) в рамките на преходен период от 10 години, считано от датата на влизане в сила на настоящото споразумение, предоставената закрила на географското означение „Champagne“, включено в списъка в част А на приложение 12-А (Списък на географските означения) не е пречка за използването на това означение, или на негов превод, транслитерация или транскрипция на територията на Виетнам от всички лица, включително техните правоприменици, които добросъвестно използват в търговската си практика това означение по отношение на продукти от класа на вината.

4. Дадена страна може да предвиди, че всяка заявка, направена съгласно настоящия подраздел във връзка с използването или регистрацията на търговска марка, трябва да бъде представена в срок от пет години, след като неправомерното използване на закриляното означение е станало общоизвестно в тази страна, или след датата на регистриране на търговската марка в тази страна, при условие че търговската марка е била публикувана до тази дата, ако тази дата предхожда датата, на която неправомерното използване е станало общоизвестно в тази страна, и че географското означение не е използвано или регистрирано недобросъвестно.

5. Настоящият подраздел не накърнява правото на което и да е лице при извършване на търговската си дейност да използва името на това лице или името на предшественика на това лице в стопанската дейност, с изключение на случаите, в които въпросното име се използва по начин, който въвежда в заблуждение потребителите.

ЧЛЕН 12.29

Право на използване на географски означения

След като дадено географско означение се ползва със закрила по силата на настоящото споразумение, правомерното използване на това географско означение не е обвързано с изискване за регистрация на ползвателите или с допълнителни разходи.

ЧЛЕН 12.30

Връзка с търговските марки

1. Когато една търговска марка е добросъвестно заявена или регистрирана, или когато правата върху търговска марка са придобити чрез добросъвестно използване, в една от страните преди предвидената в параграф 2 начална дата на прилагане, мерките, приети от въпросната страна за прилагане на настоящия подраздел, не накърняват допустимостта или валидността на търговската марка, нито правото да се използва търговската марка, въз основа на това, че търговската марка е идентична или сходна с дадено географско означение.
2. За целите на параграф 1 за начална дата на прилагане се приема:
 - а) датата на влизане в сила на настоящото споразумение по отношение на географските означения, посочени в член 12.25 (Установени географски означения); или

б) датата, на която в компетентния орган на една от страните постъпи искане от другата страна, придружено от пълна заявка за предоставяне на закрила на допълнително географско означение в съответствие с посоченото в член 12.26 (Изменение на списъка на географските означения).

3. Търговска марка като посочената в параграф 1 може да продължи да бъде закриляна, използвана и подновявана независимо от закрилата на географското означение, при условие че във вътрешното законодателство относно търговските марки на съответната страна не съществуват основания за недействителност или отмяна на тази марка.

ЧЛЕН 12.31

Прилагане на закрилата

1. Всяка от страните предвижда подходящи административни мерки за прилагането на закрилата на географските означения в степента, предвидена в нейното вътрешно право, така че да се забрани на дадено лице да произвежда, приготвя, опакова, етикетира, продава, внася или рекламира дадена хранителна стока по начин, който е измамен, подвеждащ или въвеждащ в заблуждение или има вероятност да създаде погрешна представа за нейния произход.

2. Всяка от страните прилага като минимум закрилата, предвидена в членове 12.27 (Закрила на географските означения) и 12.30 (Връзка с търговските марки), по искане на заинтересована страна.

ЧЛЕН 12.32

Общи правила

1. Продуктите, носещи защитено географско означение, съответстват на продуктовете спецификации, включително на евентуалните изменения в тях, одобрени от компетентните органи на страната, от чиято територия произхожда продуктът.
2. Всеки въпрос, свързан с продуктовете спецификации на регистрирани продукти, се разглежда в рамките на работната група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения, посочена в член 12.63 (Работна група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения).

ЧЛЕН 12.33

Сътрудничество и прозрачност

1. Страните, било пряко или чрез работната група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения, посочена в член 12.63 (Работна група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения), поддържат контакт по всички въпроси, отнасящи се до прилагането и функционирането на настоящия подраздел. По-специално една от страните може да поиска от другата страна информация относно продуктовете спецификации, включително относно евентуалните изменения в тях, както и относно звената за контакт за целите на контрола или управлението на географските означения.

2. Всяка от страните може да направи публично достъпни продуктите спецификации или тяхно обобщение, заедно със звената за контакт за целите на контрола или управлението на защитените в съответствие с настоящия подраздел географски означения на другата страна.

ПОДРАЗДЕЛ 4

ПРОМИШЛЕНИ ДИЗАЙНИ

ЧЛЕН 12.34

Международни договори

Страните се присъединяват към *Женевския акт (1999 г.) на Хагската спогодба за международна регистрация на промишлени дизайни*, съставен в Женева на 2 юли 1999 г., в срок от две години от датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 12.35

Закрила на регистрираните промишлени дизайни

1. Страните предоставят закрила на независимо създадени промишлени дизайни¹, които са нови или оригинални². Тази закрила се осигурява чрез регистрация и предоставя изключително право на притежателите им в съответствие с настоящия подраздел³.

¹ Страните се споразумяват, че когато вътрешното право на една от страните предвижда това, дизайн означава външният вид на целия продукт или на отделяща се или неделима част от продукта.

² Страните се споразумяват, че когато вътрешното право на една от страните предвижда това, може също така да се въведе изискване за оригиналност на дизайна. Това се отнася за дизайни, които значително се отличават от известни дизайни или комбинации от характеристики на известни дизайни. Съюзът счита, че даден дизайн е оригинален, ако цялостното впечатление, което той създава в информирания потребител, се различава от цялостното впечатление, което създава в същия потребител дизайн, станал общодостъпен.

³ Приема се, че дизайните не се изключват от закрила на единственото основание, че представляват част от артикул или продукт, при условие че са видими, изпълняват критериите, залегнали в настоящия параграф, и:

- а) изпълняват другите критерии за предоставяне на закрила на дизайн; и
- б) не са изключени на друго основание от обхвата на закрила на дизайн в съответствие със съответното вътрешно право на страните.

2. Когато дизайнът е приложен към или включен в продукт, който е част от съставен продукт, той се смята за нов и оригинален само:
- а) ако, след като бъде включена в съставния продукт, въпросната част остава видима при обичайната употреба на този продукт; и
 - б) доколкото въпросните видими особености на частта отговарят на изискванията за новост и оригиналност.
3. Понятието „обичайна употреба“ в параграф 2, буква а) означава употреба от крайния потребител, с изключение на дейностите по поддръжка, сервизно обслужване или ремонт.
4. Притежателят на регистриран дизайн има право най-малкото да не допусне трети лица без негово съгласие да произвеждат, предлагат за продажба, продават, внасят, изнасят или съхраняват с цел продажба продукт, в който е включен или към който е приложен закриляният дизайн, когато тези действия се предприемат с търговска цел.
5. Продължителността на предоставяната закрила възлиза най-малко на 15 години.

ЧЛЕН 12.36

Изключения и ограничения

1. Дадена страна може да предвиди ограничени изключения по отношение на закрилата на дизайни, при условие че тези изключения не противоречат без основание на нормалното използване на закриляните дизайни и не накърняват без основание законните интереси на притежателя на закриляния дизайн, като се отчитат законните интереси на трети лица.
2. Закрилата на промишлените дизайни не обхваща дизайни, обусловени основно от технически или функционални съображения.

ЧЛЕН 12.37

Връзка с авторските права

Даден дизайн подлежи на закрила и съгласно законодателството за авторското право на една от страните от датата, на която дизайнът е бил създаден или евентуално закрепен в каквато и да било форма. Допустимостта за целите на предоставянето на закрила по силата на авторското право, степента, до която се предоставя такава закрила, както и условията за предоставянето ѝ, включително изискваната степен на оригиналност, се определят от тази страна.

ПОДРАЗДЕЛ 5

ПАТЕНТИ

ЧЛЕН 12.38

Международни споразумения

Страните потвърждават своите права и задължения, произтичащи от *Договора за патентно коопериране*, съставен във Вашингтон на 19 юни 1970 г., изменен на 28 септември 1979 г. и последно изменен на 3 октомври 2001 г. Всяка от страните опростява и развива процедурите си за патентна регистрация, като използва, *inter alia*, като отправна точка за тази цел *Договора за патентното право*, приет в Женева на 1 юни 2000 г.

ЧЛЕН 12.39

Патенти и обществено здраве

1. Страните признават значението на *Декларацията относно Споразумението ТРИПС и общественото здраве*, приета на 14 ноември 2001 г. от Министерската конференция на СТО в Доха. При тълкуването и прилагането на правата и задълженията, предвидени в настоящата глава, страните имат право да се позовават на тази декларация.

2. Страните се придържат към Решението на Общия съвет на СТО от 30 август 2003 г. относно *прилагането на параграф 6 от Декларацията от Доха относно Споразумението ТРИПС и общественото здраве*.

ЧЛЕН 12.40

Административно разрешение

1. Страните признават, че фармацевтичните продукти, защитени с патент на съответната им територия, в общия случай подлежат на процедура за издаване на административно разрешение, преди да бъдат пуснати на техните пазари (наричана по-долу „процедура за разрешаване на пускането на пазара“).
2. Всяка от страните предвижда адекватен и ефикасен механизъм за компенсация на патентоприитежателя за всяко съкращаване на срока на действие на патента поради прекомерно забавяне¹ на издаването на първото разрешение за пускане на пазара на съответната нейна територия. Тази компенсация може да бъде под формата на продължаване на срока, за който са предоставени произтичащите от конкретната патентна закрила права, за период, който съответства на този, с който е надхвърлен посоченият в бележката под линия към настоящия параграф срок. Максималната продължителност на това продължение не може да надхвърля две години.

¹ За целите на настоящия член забавянето е прекомерно, ако включва като минимум забавяне от над две години на първия отговор до заявителя след датата на подаване на заявлението за пускане на пазара. Евентуално забавяне на издаването на разрешение за пускане на пазара за определен период по причина на заявителя или за период, който е извън контрола на органа, който е компетентен да издаде съответното разрешение за пускане на пазара, не се взема предвид при определяне на забавянето.

3. Алтернативно на разпоредбата на параграф 2 дадена страна може да предвиди ненадхвърлящо пет години¹ продължаване на срока, за който са предоставени произтичащите от конкретната патентна закрила права, за да компенсира патентоприитежателя за съкращаването на срока на действие на патента поради процедурата за разрешаване на пускането на пазара. Продължаването поражда действие от края на законния срок на действие на патента за период, съответстващ на изминалия период от датата на подаване на заявката за патент до датата на издаване на първото разрешение за пускане на продукта на пазара в съответната страна, намален с период от пет години.

ПОДРАЗДЕЛ 6

ЗАКРИЛА НА НЕРАЗГЛАСЕНАТА ИНФОРМАЦИЯ

ЧЛЕН 12.41

Закрила на неразгласената информация

1. За целите на прилагането на член 39 от Споразумението ТРИПС и в процеса на осигуряване на ефективна закрила срещу нелоялната конкуренция в съответствие с предвиденото в член 10а от Парижката конвенция, всяка страна защитава поверителната информация и данните, предоставяни на органите на държавното управление или на държавни агенции в съответствие с настоящия член.

¹ Този период може да бъде продължен с още шест месеца в случай на лекарствени продукти, във връзка с които са проведени педиатрични изследвания, резултатите от които намират отражение в информацията за продукта.

2. В случай че дадена страна изисква като условие за одобрението за пускане на пазара на фармацевтични или селскостопански химически продукти да бъдат предоставени неразгласени опитни или други данни, достигането до които предполага значителни усилия, страната защитава тези данни от нелоялно търговско използване. Освен това всяка от страните защитава тези данни от разгласяване, извън случаите, когато е необходимо да се защити обществеността.

3. Всяка от страните предвижда, че по отношение на посочените в параграф 2 данни, предоставени на страната след датата на влизане в сила на настоящото споразумение, никой друг заявител на разрешение за пускане на пазара не може, без съгласието на лицето, което е предоставило данните, да се позовава на тези данни в подкрепа на заявление за разрешение за пускане на пазара в течение на разумен период от време, като за такъв по правило се счита период от не по-малко от пет години от датата, на която страната е дала разрешение на лицето, предоставило данните за одобрение на пускането на пазара на неговия продукт.

ПОДРАЗДЕЛ 7

ПРАВНА ЗАКРИЛА НА СОРТОВЕТЕ РАСТЕНИЯ

ЧЛЕН 12.42

Правна закрила на сортовете растения

Страните предоставят правна закрила на сортовете растения в съответствие с *Международната конвенция за закрила на новите сортове растения*, приета в Париж на 2 декември 1961 г. и последно ревизирана в Женева на 19 март 1991 г., включително изключенията от правото на селекционера, предвидени в член 15 от тази конвенция, и си сътрудничат с цел насърчаване и ефективно прилагане на тези права.

РАЗДЕЛ В

ПРИЛАГАНЕ НА ПРАВАТА ВЪРХУ ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ

ПОДРАЗДЕЛ 1

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО НА ПРАВАТА

ЧЛЕН 12.43

Общи задължения

1. Страните потвърждават своите права и задължения, произтичащи от Споразумението ТРИПС, и по-специално залегналите в част III от него. Всяка от страните предвижда посочените в настоящия раздел допълнителни мерки, процедури и средства за правна защита, необходими за гарантиране на ефективното прилагане на правата върху интелектуална собственост¹. Тези мерки, процедури и средства за правна защита са справедливи и безпристрастни и не са ненужно сложни или скъпоструващи, нито налагат неразумни срокове или неоправдани забавяния.

¹ За целите на раздел В (Средства за ефективно прилагане на правата върху интелектуална собственост), подраздел 1, понятието „права върху интелектуална собственост“ следва да включва най-малкото следните права: авторски права; права, сродни на авторското право; права на създател на топологии на полупроводникови изделия; права върху търговски марки; права върху дизайни; патентни права; географски означения; права върху полезни модели; права върху сортове растения; търговски наименования, доколкото те се ползват със закрила като права върху интелектуална собственост по силата на съответното вътрешно право.

2. Посочените в параграф 1 мерки, процедури и средства за правна защита са ефикасни и пропорционални и се прилагат по такъв начин, че да се избегне създаването на пречки пред законната търговия и да се осигури защита срещу злоупотребата с тях.

ЧЛЕН 12.44

Лица, имащи право да търсят правна защита

Всяка от страните признава като лица, имащи право да изискват прилагането на мерките, процедурите и средствата за правна защита, посочени в настоящия раздел и в част III от Споразумението ТРИПС:

- а) носителите на права върху интелектуална собственост в съответствие с разпоредбите на приложимото право;
- б) всички други лица, упълномощени да ползват тези права върху интелектуална собственост, по-специално притежателите на лицензии, доколкото това е позволено от приложимото право и е в съответствие с неговите разпоредби;
- в) организациите за колективно управление на права върху интелектуална собственост, които са признати по надлежния ред като имащи право да представляват носителите на права върху интелектуална собственост, доколкото това е позволено от приложимото право и е в съответствие с неговите разпоредби; и
- г) професионалните защитни организации, които са признати по надлежния ред като имащи право да представляват носителите на права върху интелектуална собственост, доколкото това е позволено от приложимото право и е в съответствие с неговите разпоредби.

ПОДРАЗДЕЛ 2

ГРАЖДАНСКОПРАВНА ЗАЩИТА

ЧЛЕН 12.45

Привременни мерки

1. Всяка от страните гарантира, че нейните компетентни съдебни органи, при поискване от дадено лице, което е представило приемливи налични доказателства в подкрепа на своите твърдения, че негово право върху интелектуална собственост е било или предстои да бъде нарушено, разполагат с правомощието да разпоредят прилагането на незабавни и ефикасни привременни мерки за:
 - a) предотвратяване извършването на нарушение на право върху интелектуална собственост, и по-специално за предотвратяване на навлизането в търговските канали под тяхна юрисдикция и на движението в техните рамки на стоки, включително вносни стоки, непосредствено след митническото оформяне:
 - i) може да бъде издадена временна забрана срещу лице, чиито услуги се използват от трето лице за нарушаване на право върху интелектуална собственост и което се намира под юрисдикцията на съответния съдебен орган; и

- ii) в случай на предполагаемо нарушение, което е извършено в търговски мащаби, страните гарантират, че ако ищецът по член 12.44 (Лица, имащи право да търсят правна защита) приведе доказателства за това, че са налице обстоятелства, които има вероятност да застрашат поправянето на вредите, съдебните органи могат да разпоредят като обезпечителна мярка изземване или запечатване на движими вещи или недвижимо имущество на предполагаемия нарушител, в това число запориране на банковите му сметки и другите му активи;

и

- б) задържане, при условие че е гарантирана защитата на поверителната информация, на имащите отношение към предполагаемото нарушение доказателства, които могат да включват подробен опис, със или без вземане на проби, или физическо изземване на стоките, предмет на предполагаемото нарушение, а когато е целесъобразно — на материалите и средствата, използвани за производството или разпространението на такива стоки, и свързаните с това документи.

2. При необходимост, по-специално в случаите, когато всяко забавяне има вероятност да причини непоправима вреда на носителя на правото или когато съществува доказуем риск от унищожаване на доказателствата, съдебните органи разполагат с правомощието да приемат посочените в параграф 1 привременни мерки, без да бъде изслушана другата страна.

3. Настоящият член не засяга разпоредбите на член 50 от Споразумението ТРИПС.

ЧЛЕН 12.46

Доказателства

1. Всяка от страните гарантира, че по искане на дадено лице, което е представило приемливи налични доказателства, които са достатъчни за да подкрепят неговите твърдения, и е уточнило в обосновката на своите твърдения доказателствата, които се намират под контрола на противната страна, компетентните съдебни органи могат да разпоредят въпросните доказателства да бъдат представени от противната страна, при условие че се гарантира защитата на поверителната информация. За целите на настоящия параграф една от страните може да предвиди възможността приемлива извадка от съществен брой копия на произведение или на всеки друг обект на закрила да бъде сметена от компетентните съдебни органи за приемливо доказателство.
2. В случай на нарушение, извършено в търговски мащаби, всяка от страните предприема необходимите мерки, за да се даде възможност на компетентните съдебни органи да разпоредят, когато е целесъобразно, по искане на дадено лице, предаването на банкови, финансови или търговски документи под контрола на противната страна, при условие че се гарантира защитата на поверителната информация.

ЧЛЕН 12.47

Право на информация

1. Без да се засяга нейното вътрешно право, регламентиращо защитата на поверителността на информацията или обработката на лични данни, всяка от страните гарантира, че при гражданско производство във връзка с нарушение на право върху интелектуална собственост и в отговор на обосновано и пропорционално искане на ищеца компетентните съдебни органи могат да разпоредят нарушителят, предполагаемият нарушител или всяко друго лице да предостави в съответствие с предвиденото в неговите вътрешни закони и подзаконови разпоредби информацията, която това лице притежава или която се намира под негов контрол.

За целите на настоящия параграф понятието „всяко друго лице“ означава лице, за което:

- а) е установено, че притежава стоките, предмет на нарушението, в търговски мащаби;
- б) е установено, че използва услугите, предмет на нарушението, в търговски мащаби;
- в) е установено, че предоставя в търговски мащаби услуги, използвани при дейностите, с които се извършва нарушение на право върху интелектуална собственост; или
- г) лицето, посочено в настоящия параграф, е посочило, че е участвало в производството, изработването или разпространението на стоките, предмет на нарушението, или в предоставянето на услугите, предмет на нарушението.

2. Информацията, посочена в параграф 1, може да включва информация относно всяко лице, участващо в търговски мащаби в нарушението или предполагаемото нарушение, и относно средствата за производство и мрежите за разпространение на стоките или услугите, предмет на нарушението.

ЧЛЕН 12.48

Други защитни мерки

1. Всяка от страните гарантира, че компетентните съдебни органи разполагат с правомощието да разпоредят, при поискване от ищеца и без да се засягат обезщетенията, евентуално дължими на носителя на правото по причина на нарушението, и без каквато и да било компенсация по начин, свеждащ до минимум риска от по-нататъшни нарушения:

- а) изтеглянето от търговските канали¹;
- б) отстраняването извън търговските канали; или
- в) унищожаването,

на стоки, за които те са установили, че нарушават дадено право върху интелектуална собственост.

¹ Всяка от страните гарантира, че тази разпоредба се прилага по отношение на наличните в търговските канали стоки, предмет на нарушение, и че на нарушителите ще бъде разпоредено най-малкото да изземат обратно стоките от своите клиенти, като например търговци на едро, дистрибутори, търговци на дребно.

Компетентните съдебни органи също така могат да разпоредят унищожаването на материали и средства, които предимно са били използвани за създаването или производството на стоките, предмет на нарушението, или тяхното отстраняване извън търговските канали по начин, свеждащ до минимум риска от по-нататъшни нарушения.

2. Компетентните съдебни органи разполагат с правомощието да разпоредят изпълнението на защитните мерки по параграф 1, най-малкото тези, свързани с унищожаването, включително извеждането от търговските канали с цел унищожаване, да бъде за сметка на нарушителя, ако не бъдат изтъкнати особени причини за отклонение от това правило.

ЧЛЕН 12.49

Съдебни определения

Всяка от страните гарантира, че когато със съдебно решение се установи нарушение на право върху интелектуална собственост, компетентните съдебни органи могат да издадат срещу нарушителя, а ако е целесъобразно — и срещу лице, чиито услуги се използват от нарушителя и което се намира под юрисдикцията на съответния съдебен орган, съдебно определение, с която се цели да се забрани по-нататъшното извършване на нарушението.

ЧЛЕН 12.50

Алтернативни мерки

Дадена страна може да предвиди възможността, в случаите, в които това е целесъобразно и по искане на лицето, срещу което може да бъдат насочени мерките, предвидени в член 12.48 (Други защитни мерки) или член 12.49 (Съдебни определения), компетентните съдебни органи да разпоредят заплащането на парично обезщетение на увредената страна вместо прилагането на мерките, предвидени в член 12.48 (Други защитни мерки) и член 12.49 (Съдебни определения), ако посоченото лице е действало неумишлено и не е проявило небрежност, ако изпълнението на въпросните мерки би му причинило непропорционална вреда и ако изплащането на парично обезщетение на увредената страна изглежда удовлетворително в приемлива степен.

ЧЛЕН 12.51

Обезщетение за вреди

1. Всяка от страните гарантира, че компетентните съдебни органи разполагат с правомощието да разпоредят на нарушител, който съзнателно или имайки достатъчно основания да знае за това е участвал в дейност, с която се нарушава право върху интелектуална собственост, да заплати на носителя на правото обезщетение, за да компенсира действително претърпяната от носителя на правото в резултат на нарушението вреда.

При определянето на размера на обезщетението във връзка с нарушаване на права върху интелектуална собственост компетентните съдебни органи разполагат с правомощието да:

- а) вземат предвид всички относими аспекти, като например отрицателните икономически последици, в т.ч. пропуснатите ползи, които увредената страна е понесла, всички неправомерно получени от нарушителя облаги¹, а когато е целесъобразно — и елементи, които са различни от икономическите фактори²; и
- б) определят, когато е целесъобразно, обезщетението като фиксирана сума въз основа на елементи, като най-малкото размера на авторските и лицензионните възнаграждения или на таксите, които биха били дължими, ако нарушителят бе поискал разрешение да ползва въпросното право върху интелектуална собственост.

2. Когато нарушителят е участвал в дейност, с която се нарушават права върху интелектуална собственост, без да знае или да има достатъчно основания да предполага това, дадена страна може да предвиди, че компетентните съдебни органи могат да разпоредят в полза на увредената страна възстановяване на получените облаги или изплащане на обезщетение за претърпяната вреда, които могат да бъдат предварително установени.

¹ Изчисляването на неправомерно получените от нарушителя облаги не се дублира при изчисляването на пропуснатите ползи.

² Понятието „елементи, които са различни от икономическите фактори“ включва неимуществените вреди, причинени от нарушение на неимуществени права на изобретатели или автори.

ЧЛЕН 12.52

Съдебни разноси

Всяка от страните предвижда компетентните съдебни органи по правило и когато е целесъобразно да бъдат оправомощени да разпоредят загубилата спора страна да заплати на спечелилата страна съдебните разноси или такси и съответните адвокатски хонорари, или всякакви други разходи, предвидени във вътрешното право на тази страна.

ЧЛЕН 12.53

Публикуване на съдебните решения

Компетентните съдебни органи разполагат с правомощието да разпоредят, в съответствие с вътрешното си право и политики, публикуването или предоставянето на разположение на обществеността, за сметка на нарушителя, на подходяща информация относно окончателното съдебно решение.

ЧЛЕН 12.54

Презумпция за авторство или собственост

Страните признават, че за целите на прилагането на мерките, процедурите и средствата за правна защита, предвидени в настоящата глава, е достатъчно името на автора на литературно или художествено произведение или името на друг носител на права във връзка с негов обект на закрила да е посочено върху произведението или обекта на закрила по обичайния начин, за да се счита, доколкото няма доказателства за обратното, авторът или другият носител на права за такъв и съответно да има право да започне производство за нарушени права.

ПОДРАЗДЕЛ 3

ДОСТАВЧИК НА МЕЖДИННИ УСЛУГИ

ЧЛЕН 12.55

Отговорност на доставчика на междинни услуги

1. Всяка от страните предвижда в съответствие с настоящия член ограничения или освобождавания от задължения във вътрешното си законодателство по отношение на отговорността на доставчиците на междинни услуги, във връзка с предоставянето или използването на техните услуги, за нарушения на авторското право и сродните му права, които се извършват по далекосъобщителните мрежи или чрез тези мрежи¹.
2. Ограниченията или освобождаванията от задължения, посочени в параграф 1, обхващат като минимум следните дейности:
 - а) пренос в далекосъобщителна мрежа на информация, предоставена от ползвател на услугата, или предоставяне на достъп до далекосъобщителна мрежа („обикновен пренос“);

¹ От съображения за правна сигурност се уточнява, че това включва интернет.

- б) пренос в далекосъобщителна мрежа на информация, предоставена от ползвател на услугата, относно автоматичното, междинното и временното съхраняване на тази информация, извършено единствено с цел да се подобри ефективността на по-нататъшния пренос на въпросната информация до други ползватели на услугата по тяхна заявка („кеширане“), при условие че доставчикът:
- i) не променя информацията по други, освен технически, причини;
 - ii) спазва условията за достъп до информацията;
 - iii) спазва правилата за актуализиране на информацията, определени по начин, който е широко признат и използван от отрасъла;
 - iv) не пречи на законното използване на широко призната и използвана от отрасъла технология с цел получаване на данни за използването на информацията; и
 - v) отстранява съхранената от него информация или блокира достъпа до нея веднага щом узнае¹, че информацията в първоначалния източник на преноса е била отстранена от мрежата или че достъпът до нея е бил блокиран;

и

¹ Някоя от разпоредбите на настоящата глава не преклудира правото на едната или другата страна да определи във вътрешното си право условията за определяне на начина, по който става известен фактът, че се хосва незаконна информация.

в) съхраняване на информация, предоставена от даден ползвател на услугата по искане на ползвател на услугата („хостване“), при условие че:

- i) на доставчика не е известно, че информацията е незаконна; и
- ii) веднага щом му стане известно това¹, доставчикът действа експедитивно за отстраняване на въпросната информация или блокиране на достъпа до нея.

3. Всяка от страните може да определи в своето вътрешно право условията, при които доставчиците на междинни услуги не могат да се ползват от ограниченията или изключенията, предвидени в параграф 2.

4. Условията, за да могат доставчиците на междинни услуги да се ползват от ограниченията или изключенията, предвидени в параграф 2, не могат да включват задължение за доставчика на междинни услуги да осъществява текущ контрол над услугата или да търси факти, показващи наличието на действия, с които се нарушават права.

5. Всяка от страните може да въведе процедури, позволяващи ефикасно уведомяване за предполагаеми нарушения и ефикасно насрещно уведомяване.

6. Настоящият член не засяга възможността съдебен или административен орган, в съответствие с правната система на всяка от страните, да изиска доставчикът на междинни услуги да прекрати или предотврати конкретно нарушение.

¹ Никоя от разпоредбите на настоящата глава не преклудира правото на едната или другата страна да определи във вътрешното си право условията за определяне на начина, по който става известен фактът, че се хоства незаконна информация.

ПОДРАЗДЕЛ 4

МЕРКИ ЗА ГРАНИЧЕН КОНТРОЛ

ЧЛЕН 12.56

Съвместимост с ГАТТ от 1994 г. и със Споразумението ТРИПС

При прилагането на мерките за граничен контрол, предвидени в настоящия подраздел, с оглед ефективното прилагане на правата върху интелектуална собственост от страна на митническите органи, страните гарантират, че те са в съответствие със задълженията, произтичащи за тях от ГАТТ от 1994 г. и от Споразумението ТРИПС, и по-специално с член V от ГАТТ от 1994 г., както и с член 41 и част III, раздел 4 от Споразумението ТРИПС.

ЧЛЕН 12.57

Определения

За целите на настоящия подраздел:

- а) „фалшифицирани стоки“ означава стоки с фалшифицирана търговска марка и стоки с фалшифицирано географско означение;

- б) „стоки с фалшифицирано географско означение“ означава стоки, включително опаковки, неправомерно носещи географско означение, идентично с географското означение, законно регистрирано за същия вид стоки, или което в основните си аспекти е невъзможно да бъде различено от едно такова географско означение, и с чийто внос по този начин се нарушават правата върху въпросното географско означение съгласно правото на страната, в която се намират стоките, или чийто износ би представлявал нарушение на посочените права;
- в) „стоки с фалшифицирана търговска марка“ означава стоки, включително опаковки, върху които е поставена без разрешение търговска марка, идентична с търговската марка, законно регистрирана по отношение на такива стоки, или която в основните си аспекти не може да бъде отличена от една такава търговска марка, и с чийто внос по този начин се нарушават правата на притежателя на въпросната търговска марка съгласно правото на страната, в която се намират стоките, или чийто износ би представлявал нарушение на посочените права;
- г) „стоки за износ“ означава стоки, които трябва да изведени от територията на една от страните до място извън тази територия, при което тези стоки остават под митнически контрол;
- д) „стоки, нарушаващи право върху интелектуална собственост“ означава фалшифицирани стоки и стоки, чието авторско право е било обект на пиратство, вносът или износът на които съгласно правото на страната, в която се намират стоките, нарушава конкретно право върху интелектуална собственост;
- е) „стоки от внос“ означава стоки, въведени на територията на една от страните от място извън тази територия, при което тези стоки остават под митнически контрол; и

- ж) „стоки, чието авторско право е било обект на пиратство“ означава стоки, които са копия, направени без съгласието на притежателя на правото или на лицето, надлежно упълномощено от притежателя на правото в страната на производство, и които се произвеждат пряко или непряко от определен артикул, при което изготвянето на това копие, както и неговият внос или износ, биха представлявали нарушение на авторско или сродно на него право съгласно правото съответно на страната вносител или страната износител.

ЧЛЕН 12.58

Обхват на мерките за граничен контрол

1. По отношение на стоките от внос и тези за износ всяка от страните приема или запазва в сила процедури, съгласно които носителят на права може да подаде молба до митническите органи с искане да се спре вносът или износът на стоки, за които се подозира, че нарушават права върху интелектуална собственост.
2. Митническите органи, в съответствие с вътрешните си процедури, спират вдигането на стоките, за които се подозира, че нарушават конкретно право върху интелектуална собственост.

ЧЛЕН 12.59

Активно участие на митническите органи

Митническите органи се занимават активно с целенасочено търсене и идентифициране на пратки, съдържащи стоки от внос или такива за износ, за които се подозира, че нарушават права върху интелектуална собственост, като за целта използват методи за анализ на риска. Те си сътрудничат с носителите на права, включително като се допуска предоставянето на информация за целите на анализа на риска.

ЧЛЕН 12.60

Специфично сътрудничество в областта на мерките за граничен контрол

1. Без да се засяга разпоредбата на член 4.2 (Митническо сътрудничество и административна взаимопомощ), параграф 2, буква а), страните насърчават, когато е целесъобразно, сътрудничеството и обмена на информация и най-добри практики между техните митнически органи, за да се даде възможност за ефикасен граничен контрол за целите на прилагането на правата върху интелектуална собственост, по-специално с оглед на ефективното прилагане на член 69 от Споразумението ТРИПС.
2. Що се отнася до контрола от страна на митническите органи на прилагането на правата върху интелектуална собственост, митническите органи на страните си оказват административна взаимопомощ в съответствие с протокол 2 (Административна взаимопомощ по митнически въпроси).

3. Без да се засягат разпоредбите на член 17.1 (Комитет по търговията), предвиденият в член 17.2 (Специализирани комитети) Комитет по митническите въпроси отговаря за правилното функциониране и прилагане на настоящия член. Комитетът по митническите въпроси определя приоритетите и предвижда адекватни процедури за сътрудничество между компетентните органи.

ПОДРАЗДЕЛ 5

ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ, СВЪРЗАНИ С МЕРКИТЕ ЗА ПРАВОПРИЛАГАНЕ

ЧЛЕН 12.61

Кодекси за поведение

Страните насърчават:

- а) разработването от страна на търговските или професионалните сдружения или организации на кодекси за поведение, които имат за цел да допринесат за прилагането на правата върху интелектуална собственост; и
- б) представянето на компетентните органи на страните на проектите на кодекси за поведение и на евентуалните оценки за прилагането на тези кодекси за поведение.

РАЗДЕЛ Г

СЪТРУДНИЧЕСТВО И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 12.62

Сътрудничество

1. Страните си сътрудничат с цел оказване на подкрепа за изпълнението на разпоредбите на настоящата глава.
2. При спазване на разпоредбите на глава 16 (Сътрудничество и укрепване на капацитета), областите на сътрудничество включват, без изброяването да е изчерпателно, следните дейности:
 - а) обмен на информация за правната рамка в областта на правата върху интелектуална собственост и приложимите правила за закрила и упражняване на тези права, както и обмяна на опит между Съюза и Виетнам относно законодателния напредък;
 - б) обмен на опит и информация между Съюза и Виетнам относно прилагането на правата върху интелектуална собственост;
 - в) обмяна на опит между Съюза и Виетнам относно правоприлагането на централно и по-ниско от централно равнище от страна на митническите органи, полицията, административните и съдебните органи, както и координиране на действията им с цел предотвратяване на износа на фалшифицирани стоки, включително с други държави;

- г) укрепване на капацитета, както и обмен и обучение на персонал;
- д) популяризиране на правата върху интелектуална собственост и разпространяване на информация за тях сред, *inter alia*, деловите среди, социално-професионалните и социалните организации, както и повишаване на осведомеността на потребителите и носителите на права;
- е) укрепване на междуправителственото сътрудничество между, *inter alia*, службите по интелектуална собственост; и
- ж) активно насърчаване на осведомеността и запознаването на широката общественост с политиките, свързани с правата върху интелектуална собственост, посредством изготвяне на ефективни стратегии за идентифициране на целевата аудитория и създаване на комуникационни програми с цел повишаване на информираността на потребителите и медиите за последиците от нарушенията на правата върху интелектуална собственост, включително за рисковете за здравето и безопасността, както и за връзката с организираната престъпност.

3. Без да се засягат параграфи 1 и 2, страните се споразумяват да разглеждат, при необходимост, теми, имащи отношение към закрилата и прилагането на правата върху интелектуална собственост, влизащи в обхвата на настоящата глава, както и всеки друг свързан с тях въпрос, в рамките на работната група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения, създадена съгласно член 17.3 (Работни групи).

ЧЛЕН 12.63

Работна група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения

1. Създадената съгласно член 17.3 (Работни групи) работна група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения се състои от представители на страните за целите на текущото наблюдение на прилагането на настоящата глава, засилване на сътрудничеството помежду им и провеждане на диалог относно правата върху интелектуална собственост, включително географските означения.
2. Работната група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения може да разглежда всякакви въпроси, свързани с прилагането и изпълнението на настоящата глава. По-специално тя отговаря за:
 - а) изготвянето на препоръка към страните за изменение на приложение 12-А (Списък на географските означения) по отношение на географските означения в съответствие с член 12.26 (Изменение на списъка на географските означения);
 - б) обмена на информация относно новостите в законодателството и в политиките във връзка с географските означения, както и относно всеки друг въпрос от взаимен интерес в областта на географските означения; и
 - в) обмена на информация относно географските означения с цел да бъдат набелязани мерки за тяхната закрила в съответствие с раздел Б (Стандарти относно правата върху интелектуална собственост), подраздел 3 (Географски означения).

ГЛАВА 13

ТЪРГОВИЯ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

ЧЛЕН 13.1

Цели

1. Настоящата глава има за цел да се насърчи устойчивото развитие, по-специално чрез увеличаване на приноса на свързаните с търговията и инвестициите аспекти на проблематиката в областта на труда и околната среда.
2. Страните припомнят следните документи: *Дневен ред 21 за околната среда и развитието* от 1992 г., *Плана за изпълнение от Йоханесбург*, приет на Световната среща на върха за устойчиво развитие от 2002 г., *Декларацията на министрите от Икономическия и социален съвет на ООН относно постигането на пълна трудова заетост и достойни условия на труд* от 2006 г., *Програмата за достоен труд на Международната организация на труда* (наричана по-долу „МОТ“), *заключителния документ на Конференцията на ООН по въпросите на устойчивото развитие* от 2012 г., озаглавен „*Бъдещето, което искаме*“, и *заклучителния документ на срещата на високо равнище на ООН по въпросите на устойчивото развитие* от 2015 г., озаглавен „*Да преобразим света: програма до 2030 г. за устойчиво развитие*“. Те потвърждават своя ангажимент да насърчават развитието на международната търговия по начин, който допринася за постигането на целта за устойчиво развитие за благото на сегашните и бъдещите поколения. Целта за устойчиво развитие е неразделна част от техните двустранни търговски отношения.

3. Страните потвърждават своя ангажимент да се стремят да постигнат устойчиво развитие, което включва три взаимозависими и взаимно допълващи се стълба — икономическото развитие, социалното развитие и опазването на околната среда.
4. Страните подчертават ползите от сътрудничеството по свързани с търговията трудови въпроси¹ и въпроси на околната среда като част от един глобален подход към търговията и устойчивото развитие.
5. Настоящата глава обединява в себе си подход на сътрудничество, основан на общи ценности и интереси, при едновременно отчитане на различията в съответното равнище на развитие на страните.

ЧЛЕН 13.2

Право на регулиране и равнища на закрила

1. Страните признават правото на всяка от тях:
 - а) да определя своите цели, стратегии, политики и приоритети в областта на устойчивото развитие;
 - б) да установява собствени равнища на вътрешна закрила в областта на околната среда и социалната сфера, както счете за целесъобразно; и

¹ За целите на настоящата глава „трудова въпроси“ означава засегнатите в Програмата за достоен труд, на която се позовава *Декларацията на МОТ относно социалната справедливост за справедлива глобализация*, приета от Международната конференция по труда на нейната 97-ма сесия в Женева на 10 юни 2008 г.

в) да приема или съответно изменя своето относимо законодателство и политики по начин, който е съвместим с международно признатите стандарти и със споразуменията, по които съответната страна е страна, посочени в членове 13.4 (Многостранни трудови стандарти и споразумения) и 13.5 (Многостранни споразумения в областта на околната среда).

2. Всяка от страните се стреми да направи така, че нейното законодателство и политики да предвиждат и насърчават високи равнища на вътрешна закрила в областта на околната среда и социалната сфера, и се стреми неизменно да подобрява въпросното законодателство и политики.

ЧЛЕН 13.3

Запазване на равнищата на закрила

1. Страните изтъкват, че понижаването на равнищата на закрила в областта на околната среда или на труда вреди на постигането на целите на настоящата глава и че не е целесъобразно насърчаването на търговията и инвестициите да става чрез понижаване на равнищата на закрила, предвидени във вътрешното право в областта на околната среда или във вътрешното трудово право.

2. Никоя от страните няма право да се отказва от прилагането или да допуска дерогации от своето право в областта на околната среда или своето трудово право, нито да предлага да се откаже от прилагането или да допусне дерогации от това право, по начин, който засяга търговията и инвестициите между страните.

3. Никоя от страните не може да се въздържа от ефективното прилагане на своето право в областта на околната среда и на своето трудово право чрез постоянно или повтарящо се действие или бездействие като средство за насърчаване на търговията и инвестициите.

4. Никоя от страните не може да прилага правото в областта на околната среда и трудовото право по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между страните или прикрито ограничение на търговията.

ЧЛЕН 13.4

Многостранни трудови стандарти и споразумения

1. Страните признават значението на пълната и продуктивна трудова заетост и достойните условия на труд за всички, по-специално в отговор на глобализацията. Страните потвърждават отново своя ангажимент да насърчават развитието на двустранната търговия помежду им по начин, който допринася за пълна и продуктивна трудова заетост и достойни условия на труд за всички, в т.ч. за жените и младите хора. В този контекст страните провеждат консултации помежду си и си сътрудничат, ако е целесъобразно, по свързани с търговията въпроси от областта на трудовата заетост, представляващи взаимен интерес.
2. Всяка от страните потвърждава отново поетите от нея ангажименти, в съответствие със задълженията, произтичащи за нея от членството в МОТ и от *Декларацията на МОТ за основните принципи и права в областта на труда и механизма за нейното прилагане*, приета от Международната конференция по труда на нейната 86-та сесия през 1998 г., да съблюдава, популяризира и ефективно да прилага принципите, отнасящи се до основните трудови права, а именно:
 - а) свобода на сдружаване и ефективно признаване на правото на колективно трудово договаряне;
 - б) премахване на всички форми на принудителен или задължителен труд;

- в) ефективно премахване на детския труд; и
- г) премахване на дискриминацията в областта на заетостта и професиите.

3. Всяка от страните:

- а) полага трайни и целенасочени усилия за ратифициране, доколкото все още не го е направила, на основните конвенции на МОТ;
- б) обмисля възможността за ратифициране на други — класифицирани като „актуални“ от МОТ — конвенции, отчитайки съответните местни обстоятелства; и
- в) обменя информация с другата страна, що се отнася до ратификациите, упоменати в букви а) и б).

4. Всяка от страните потвърждава отново своя ангажимент ефективно да въведе във вътрешните си законови и подзаконови разпоредби и практики конвенциите на МОТ, ратифицирани съответно от Виетнам и държавите — членки на Съюза.

5. Страните признават, че нарушаването на основните принципи и права в областта на труда не може да бъде изтъквано, нито използвано като законно сравнително предимство и че трудовите стандарти не бива да се използват за целите на търговския протекционизъм.

ЧЛЕН 13.5

Многостранни споразумения в областта на околната среда

1. Страните признават ползата от многостранното управление и многостранните споразумения в областта на околната среда като отговор на международната общност на екологичните предизвикателства и подчертават необходимостта от засилване на взаимното подпомагане между търговията и околната среда. Страните провеждат консултации помежду си и си сътрудничат, ако е целесъобразно, по свързани с търговията въпроси от областта на околната среда, представляващи взаимен интерес.
2. Всяка от страните потвърждава отново своя ангажимент ефективно да въведе във вътрешното си право и практики разпоредбите на многостранните споразумения в областта на околната среда, по които тя е страна.
3. Страните обменят в рамките на Комитета по търговията и устойчивото развитие, а ако е целесъобразно — и по други поводи, информация и опит относно актуалния статус и постигнатия напредък във всяка от тях по отношение на ратифицирането на многостранните споразумения в областта на околната среда или на техните изменения.
4. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не възпрепятства която и да било от страните да приема или запазва в сила мерки за прилагане на многостранните споразумения в областта на околната среда, по които тя е страна, при условие че тези мерки не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между страните или прикрито ограничение на търговията.

ЧЛЕН 13.6

Изменение на климата

1. За справяне с непосредствената заплаха, каквато представлява изменението на климата, страните потвърждават отново своя ангажимент за постигане на крайната цел на *Рамковата конвенция на Обединените нации по изменение на климата* от 1992 г. (наричана по-долу „РКООНИК“) и ефективно прилагане на РКООНИК, *Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Организацията на обединените нации по изменение на климата*, последно изменен на 8 декември 2012 г. (наричан по-долу „Протоколът от Киото“), и *Парижкото споразумение*, съставено на 12 декември 2015 г. и изготвено по силата на горепосочената конвенция. Страните си сътрудничат по въпроси, свързани с прилагането на РКООНИК, Протокола от Киото и *Парижкото споразумение*. Страните си сътрудничат и насърчават, ако е целесъобразно, положителния принос на настоящата глава за укрепване на капацитета на страните при прехода към нисковъглеродни и устойчиви на изменението на климата икономики, в съответствие с Парижкото споразумение.
2. В рамките на РКООНИК страните признават ролята на вътрешните политики в борбата с изменението на климата. В съответствие с това страните провеждат консултации помежду си и обменят информация и опит от приоритетно значение или от взаимен интерес, което включва:
 - а) най-добрите практики и натрупания опит при разработката, въвеждането и действието на механизмите за ценообразуване на въглеродните емисии;

- б) насърчаване на националните и международните пазари на въглеродни емисии, включително чрез механизми, като схемите за търговия с емисии и намаляването на емисиите от обезлесяване и деградация на горите; и
- в) насърчаване на енергийната ефективност, на технологиите с ниски емисии и на енергията от възобновяеми източници.

ЧЛЕН 13.7

Биологично разнообразие

1. Страните признават значението, което отдават на това да се гарантират опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие в съответствие с *Конвенцията за биологичното разнообразие* от 1992 г. (наричана по-долу „КБР“) и със *Стратегическия план за биологичното разнообразие за периода 2011—2020 г. и Целите за биологичното разнообразие от Аичи*, приети на десетото заседание на Конференцията на страните в Нагоя от 18 до 29 октомври 2010 г., с *Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора*, последно изменена в Габороне през 1983 г. (наричана по-долу „CITES“), и с другите относими международни инструменти, по които те са страни, както и с решенията, приети на тяхна основа.

2. Страните признават в съответствие с член 15 от КБР суверенните права на държавите върху техните природни ресурси и факта, че правомощието за определяне на достъпа до техните генетични ресурси принадлежи на съответните техни правителства и е уредено от тяхното вътрешно право. Страните се стремят да създават условия за улесняване на достъпа до генетичните ресурси с оглед използването им по екологосъобразен начин и да не налагат противоречащи на целите на КБР ограничения. Страните признават, че достъпът до генетичните ресурси подлежи на предварителното информирано съгласие на страната, предоставяща генетичните ресурси, доколкото не е предвидено друго от тази страна.

3. За тази цел всяка от страните:

- а) насърчава търговията с продукти, които допринасят за устойчивото използване и опазването на биологичното разнообразие, в съответствие със своите вътрешни законови и подзаконови разпоредби;
- б) популяризира и насърчава опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие, включително достъпа до генетичните ресурси и справедливото и на равна основа разпределение на ползите, произтичащи от тяхното използване;
- в) обменя информация с другата страна относно действия, като например стратегии, политически инициативи, програми, планове за действие и кампании за повишаване на осведомеността на потребителите, представляващи интерес в контекста на търговията, които имат за цел да се преустанови загубата на биологично разнообразие и да се намали натискът върху биологичното разнообразие, и, при необходимост, си сътрудничи с другата страна за постигане на максимален ефект от съответните им политики и за да гарантира взаимното им допълване;

- г) приема и прилага подходящи ефикасни мерки, които са в съответствие с поетите от нея ангажименти по силата на международните договори, по които тя е страна, и които водят до намаляване на незаконната търговия с екземпляри от дивата флора и фауна, като например кампании за повишаване на осведомеността, а също мерки за наблюдение и правоприлагане;
- д) активизира, ако е целесъобразно, сътрудничеството с другата страна, с оглед предлагане на включването на нови животински и растителни видове в допълнения I и II към CITES; и
- е) си сътрудничи с другата страна в регионален и световен мащаб, ако е целесъобразно, с цел насърчаване на опазването и на устойчивото използване на биологичното разнообразие в природните или селскостопанските екосистеми, включително на застрашените видове, техните местообитания, специално защитените природни територии и генетичното разнообразие; възстановяването на екосистемите; премахването или намаляването на отрицателните екологични последици от използването на живи и неживи природни ресурси, в т.ч. екосистеми; достъпа до генетични ресурси и справедливото и на равна основа разпределение на ползите, произтичащи от тяхното използване.

ЧЛЕН 13.8

Устойчиво управление на горите и търговия с горски продукти

1. Страните признават значението, което отдават на това да се гарантира опазването и устойчивото управление на горските ресурси, така че те да допринасят за постигане на икономическите, екологичните и социалните цели на страните.

2. За тази цел всяка от страните:

- а) подпомага насърчаването на търговията с горски продукти, произхождащи от устойчиво управлявани гори и добити в съответствие с вътрешното законодателство на държавата на дърводобив; това може да включва сключването на *споразумение за доброволно партньорство за прилагане на законодателството в областта на горите, управлението и търговията („FLEGT“)*;
- б) обменя информация с другата страна относно мерките за насърчаване на потреблението на дървен материал и изделия от дървен материал, произхождащ от устойчиво управлявани гори, и когато е уместно, си сътрудничи с нея при разработването на такива мерки;
- в) приема мерки, които са съвместими с вътрешното законодателство и международните договори, по които е страна, за да насърчи опазването на горските ресурси и за борба с незаконното изсичане и свързаната с него търговия;
- г) обменя информация с другата страна относно действията, ако е целесъобразно, за подобряване на прилагането на законодателството в областта на горите, а при необходимост си сътрудничи с нея за постигане на максимален ефект от съответните им политики и за да гарантира тяхното взаимно допълване с оглед на това незаконно добитите дървен материал и изделия от дървен материал да останат извън търговския поток; и
- д) си сътрудничи с другата страна в регионален и световен мащаб, ако е целесъобразно, с цел насърчаване на опазването и на устойчивото управление на всички видове гори.

ЧЛЕН 13.9

Търговия и устойчиво управление на морските биологични ресурси и продуктите от аквакултури

1. Страните признават значението, което отдават на това да се гарантира опазването и устойчивото управление на морските биологични ресурси и морските екосистеми, както и да се насърчи отговорното и устойчиво производство на аквакултури.
2. За тази цел всяка от страните:
 - а) спазва мерките за дългосрочно опазване и управление и устойчива експлоатация на морските биологични ресурси, така както са определени в *Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право от 1982 г.*; насърчава спазването на *Споразумението относно прилагането на разпоредби на Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право от 10 декември 1982 г., свързани с опазването и управлението на трансгранично преминаващите и далекомигриращите рибни запаси*, съставено в Ню Йорк от 24 юли до 4 август 1995 г., *Споразумението за насърчаване на спазването на международните мерки за опазване и управление от риболовните кораби в открито море*, одобрено от Конференцията на Организацията по прехрана и земеделие на нейната 27-а сесия през ноември 1993 г., и *Споразумението за мерките на пристанищната държава с цел предотвратяване, възпиране и премахване на незаконния, недеклариран и нерегулиран риболов*, одобрено от Конференцията на Организацията за прехрана и земеделие на 22 ноември 2009 г., и се придържа към принципите на *Кодекса за поведение за отговорно рибарство*, приет от Конференцията на Организацията за прехрана и земеделие в Канкун на 31 октомври 1995 г.;

- б) си сътрудничи с другата страна, ако е целесъобразно, със и в рамките на регионалните организации за управление на рибарството, в които има статут на член, наблюдател или сътрудническа недоговаряща се страна, включително чрез ефективно прилагане на техните мерки за наблюдение, контрол, надзор и изпълнение във връзка с управлението, а когато е приложимо, прилага техните системи за документиране на улова или за сертифициране;
- в) си сътрудничи с другата страна и участва активно в борбата с незаконния, недеклариран и нерегулиран (наричан по-долу „ННН“) риболов и свързаните с този риболов дейности, като използва всеобхватни, ефикасни и прозрачни мерки за борба с ННН риболов. Всяка от страните също така улеснява обмена на информация относно дейности, свързани с незаконен, недеклариран и нерегулиран риболов, и прилага политики и мерки за изключване на продуктите от ННН риболов от търговските потоци;
- г) насърчава развитието на устойчиви аквакултури, като взема предвид неговите икономически, социални и екологични аспекти; и
- д) обменя информация относно всички нови мерки за управление на морските биологични ресурси и на продуктите от риболов, които могат да се отразят на търговията между страните, в рамките на Комитета по търговията и устойчивото развитие, а ако е целесъобразно — и по други поводи.

ЧЛЕН 13.10

Търговия и инвестиции, благоприятстващи устойчивото развитие

1. Всяка от страните потвърждава своя ангажимент за увеличаване на приноса на търговията и инвестициите за постигане на целта за устойчиво развитие в неговото икономическо, социално и екологично измерение.
2. За тази цел страните:
 - а) признават благотворното въздействие, което могат да окажат достойните условия на труд върху икономическата ефективност, иновациите и производителността, и насърчават по-голямата съгласуваност между търговските политики, от една страна, и политиките в областта на труда, от друга;
 - б) се стремят да улесняват и насърчават търговията с екологични стоки и услуги и инвестициите в такива стоки и услуги по начин, който е съвместим с настоящото споразумение;
 - в) се стремят да улесняват търговията със стоки и услуги от особено значение за смекчаването на последиците от изменението на климата, като например устойчивата енергия от възобновяеми източници и енергийно ефективните стоки и услуги, както и инвестициите в такива стоки и услуги, включително чрез разработването на рамки за политиката, които спомагат за внедряване на най-добрите налични технологии;

- г) признават, че доброволните инициативи могат да допринесат за постигане и поддържане на високи равнища на опазване на околната среда и трудова закрила и да допълнят вътрешните регулаторни мерки; затова всяка от страните в съответствие с вътрешното си законодателство или политики насърчава разработването на подобни инициативи и участието в тях, в т.ч. доброволни схеми за гарантиране на устойчивостта, като например схеми за справедлива и етична търговия и екомаркировки; и
- д) в съответствие с вътрешното си законодателство или политики приемат да насърчават корпоративната социална отговорност, при условие че свързаните с нея мерки не се прилагат по начин, който би представлявал средство за произволна или неоправдана дискриминация между страните или прикрито ограничение на търговията. Мерките за насърчаване на корпоративната социална отговорност включват, наред с другото, обмен на информация и на най-добри практики, образователни и обучителни дейности и технически консултации. Във връзка с това всяка от страните се придържа към съответните международно признати инструменти, които тя е одобрила или подкрепя, като например *Насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие за многонационалните предприятия*, *Глобалния договор на Организацията на обединените нации* и *Тристранната декларация на МОТ за принципите относно многонационалните предприятия и социалната политика*.

ЧЛЕН 13.11

Научни данни

При изготвянето и прилагането на мерки за опазване на околната среда или защита на условията на труд, които могат да засегнат търговията и инвестициите, всяка от страните взема под внимание наличните научни, технически и свързани с иновации данни, както и относимите международни стандарти, насоки или препоръки, включително и принципа на предпазливост.

ЧЛЕН 13.12

Прозрачност

В съответствие с вътрешното си право и с глава 14 (Прозрачност) всяка от страните гарантира, че всички мерки за опазване на околната среда или защита на условията на труд, които могат да засегнат търговията или инвестициите, се разработват, въвеждат и прилагат по прозрачен начин, с надлежно оповестяване и предоставяне на възможност на заинтересованите лица да изразят становището си.

ЧЛЕН 13.13

Преглед на въздействието върху устойчивото развитие

Страните, заедно или поотделно, подлагат на преглед, наблюдение и оценка въздействието от прилагането на настоящото споразумение върху устойчивото развитие посредством съответните техни политики, практики, процеси на участие и институции.

ЧЛЕН 13.14

Съвместна работа в областта на търговията и устойчивото развитие

1. Страните, като признават значението на съвместната работа по свързаните с търговията аспекти на устойчивото развитие с оглед постигане на целите на настоящата глава, могат да работят съвместно, *inter alia*, в следните области:
 - а) търговията и устойчивото развитие — в рамките на международни форуми, включително МОТ, срещата „Азия—Европа“, Програмата на ООН за околната среда, и в рамките на многостранните споразумения в областта на околната среда;
 - б) обмяна на информация и опит по отношение на методиките и показателите за оценките на въздействието върху устойчивостта на търговията;

- в) въздействието на законите, подзаконовата нормативна уредба, нормите и стандартите в областта на труда и околната среда върху търговията и инвестициите, а също така въздействието на правилата в областта на търговията и инвестициите върху труда и околната среда, включително върху разработването на стратегии и политики в областта на устойчивото развитие;
- г) обmena на опит по отношение на насърчаването на ратифицирането и прилагането на основните, приоритетните и други актуални конвенции на МОТ и на многостранните споразумения в областта на околната среда, които са от значение за търговията;
- д) свързаните с търговията аспекти на *Програмата на МОТ за достоен труд*, по-специално взаимовръзката между търговията и пълната и продуктивна трудова заетост за всички, включително за младите хора, жените и хората с увреждания, адаптирането на пазара на труда, основните и други международни трудови стандарти, трудовата статистика, развитието на човешките ресурси и ученето през целия живот, социалната закрила за всички, включително за уязвимите групи и тези в неравностойно положение, като например работници мигранти, жени, млади хора и хора с увреждания, и социалното приобщаване, социалния диалог и равенството между половете;
- е) свързаните с търговията аспекти на многостранните споразумения в областта на околната среда, включително митническото сътрудничество;
- ж) свързаните с търговията аспекти на сегашния и бъдещия международноправен режим за борба с изменението на климата, включително начините за насърчаване на технологиите с ниски нива на въглеродни емисии и на енергийната ефективност;
- з) обmena на информация и опит относно схемите за сертифициране и етикетиране, включително екомаркировката;

- и) насърчаване на корпоративната социална отговорност и отчетност, включително по отношение на договорените в международен план инструменти, които са одобрени или се подкрепят от всяка от страните;
- й) свързаните с търговията мерки за насърчаване на опазването и устойчивото използване на биологичното разнообразие, включително картографирането, оценката и остойносттаването на екосистемите и свързаните с тях услуги, както и за борба с незаконната международна търговия с екземпляри от дивата флора и фауна;
- к) свързаните с търговията мерки за насърчаване на опазването и устойчивото управление на горите с оглед намаляване на обезлесяването и на незаконната сеч;
- л) свързаните с търговията мерки за насърчаване на устойчивите риболовни практики и на търговията с продукти от устойчиво управляван риболов; и
- м) обмена на информация и опит по отношение на свързаните с търговията аспекти при определянето и прилагането на стратегии и политики за екологосъобразен растеж, включително, но не само, устойчивото производство и потребление, смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него, и екологосъобразните технологии.

2. Страните обменят информация и опит за целите на подготовката и осъществяването на дейности за сътрудничество и укрепване на капацитета в областта на търговията и устойчивото развитие.

3. В съответствие с глава 16 (Сътрудничество и укрепване на капацитета) страните могат да работят съвместно в областите, посочени в параграф 1, *inter alia*, чрез следните форми:

- а) работни срещи, семинари, обучение и диалог за обмен на знания, опит и най-добри практики;
- б) проучвания; и
- в) техническа помощ и укрепване на капацитета, ако е целесъобразно.

Страните могат да се споразумеят и за други форми на сътрудничество.

ЧЛЕН 13.15

Институционални разпоредби

1. Всяка страна определя звено за контакт в рамките на своята администрация за целите на прилагането на настоящата глава.
2. Създаденият в съответствие с член 17.2 (Специализирани комитети) Комитет по търговията и устойчивото развитие включва високопоставени длъжностни лица от съответните администрации на всяка от страните или посочени от тях длъжностни лица.

3. Комитетът по търговията и устойчивото развитие се свиква в рамките на първата година след датата на влизане в сила на настоящото споразумение, а след това заседава в зависимост от нуждите, за да направи преглед на прилагането на настоящата глава, включително на сътрудничеството по член 13.14 (Съвместна работа в областта на търговията и устойчивото развитие). Комитетът по търговията и устойчивото развитие изготвя свой процедурен правилник и достига до своите заключения по взаимно съгласие.

4. Всяка страна свиква нова вътрешна консултативна група или провежда консултации със съществуваща или съществуващи вътрешни консултативни групи по въпросите на устойчивото развитие, чиято функция е да я съветват във връзка с прилагането на настоящата глава. Всяка страна определя собствени вътрешни процедури за създаването на своята или своите вътрешни консултативни групи и за назначаването на членовете на тази група или групи. В състава на групата или групите влизат независими представителни организации, осигуряващи балансирано представителство на заинтересованите страни от икономическия, социалния и екологичния сектор, включително, наред с останалите, организации на работодателите и на работниците, бизнес групи, както и неправителствени организации. Всяка вътрешна консултативна група може по своя инициатива да излиза със становища или препоръки към съответната своя страна във връзка с прилагането на настоящата глава.

5. Членовете на вътрешната консултативна група или групи на всяка от страните се срещат в рамките на съвместен форум за провеждане на диалог по свързаните с устойчивото развитие аспекти на търговските отношения между страните. По общо съгласие вътрешните консултативни групи на двете страни могат да привличат за участие в заседанията на съвместния форум и други заинтересовани страни. Форумът се основава на балансирано представителство на заинтересованите кръгове от икономическия, социалния и екологичния сектор. Протоколът от всяко заседание на съвместния форум се представя на Комитета по търговията и устойчивото развитие и след това става публично достъпен.

6. Доколкото страните не уговорят друго, съвместният форум заседава веднъж годишно и във връзка със заседанията на Комитета по търговията и устойчивото развитие. По тези поводи страните представят на съвместния форум актуална информация относно прилагането на настоящата глава. Страните се споразумяват относно начина, по който ще функционира съвместният форум, не по-късно от една година след датата на влизане в сила на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 13.16

Консултации със субекти на държавното управление

1. При липса на съгласие по какъвто и да е въпрос, попадащ в обхвата на настоящата глава, страните прибегват единствено до процедурите, предвидени в настоящия член и в член 13.17 (Експертна група). Доколкото не е предвидено друго в настоящата глава, разпоредбите на глава 15 (Уреждане на спорове) и приложение 15-В към нея (Механизъм за медиация) не се прилагат по отношение на настоящата глава. Приложение 15-А (Процедурен правилник) се прилага *mutatis mutandis* в съответствие с член 13.17 (Експертна група), параграф 2.
2. Една от страните може да поиска консултации с другата страна по всякакви въпроси, произтичащи от настоящата глава, като предаде писмено искане на звеното за контакт на другата страна. В искането ясно се формулира конкретният въпрос, като се описва съответният проблем и се излагат накратко претенциите във връзка с настоящата глава, включително с посочване на относимите разпоредби от нея, и се обяснява по какъв начин проблемът засяга постигането на целите на настоящата глава, а също така се включва всякаква друга информация, за която страната счита, че е от значение. Консултациите започват своевременно след подаването на искане за провеждане на консултации от някоя от страните.

3. Страните полагат максимални усилия за постигане на взаимно удовлетворяващо решение на въпроса. По време на консултациите се отделя специално внимание на конкретните проблеми и интереси на страната, която е развиваща се държава. При необходимост страните надлежно вземат под внимание дейностите на МОТ или на съответните многостранни екологични организации или органи и могат, по взаимно съгласие, да търсят съвет от тези организации или органи, или от всеки друг орган или лице, които смятат за подходящи, за да разгледат изчерпателно въпроса.
4. Ако някоя от страните е на мнение, че въпросът се нуждае от допълнително обсъждане, тя може, като предаде писмено искане за тази цел на звеното за контакт на другата страна, да поиска свикването на Комитета по търговията и устойчивото развитие за разглеждане на този въпрос. Комитетът по търговията и устойчивото развитие се свиква незабавно и се стреми да договори решение на въпроса.
5. При необходимост Комитетът по търговията и устойчивото развитие може да потърси съвет от вътрешната консултативна група или групи на една от страните или на двете страни, или друг вид експертна помощ, с цел улесняване на извършвания от него анализ.
6. Всяко решение, до което достигнат страните по такъв въпрос, се прави обществено достояние, доколкото съвместно не е решено друго.

ЧЛЕН 13.17

Експертна група

1. В случай че Комитетът по търговията и устойчивото развитие не намери удовлетворяващо решение на въпроса в срок от 120 дни, или в рамките на по-дълъг срок, за който са се споразумели двете страни, след предаването на искането за провеждане на консултации съгласно член 16.4 (Връзки с други глави), една от страните може да поиска, като предаде писмено искане за тази цел на звеното за контакт на другата страна, свикването на експертна група, която да разгледа този въпрос.
2. След влизането в сила на настоящото споразумение Комитетът по търговията и устойчивото развитие изготвя процедурния правилник на експертната група за всеки процедурен въпрос, който не е уреден в настоящия член. Доколкото Комитетът по търговията и устойчивото развитие не е договорил друго, до изготвянето на въпросния процедурен правилник се прилага *mutatis mutandis* съдържащият се в приложение 15-А (Процедурен правилник) процедурен правилник, като същевременно се отчита естеството на работата на експертната група.

3. На първото си заседание след влизането в сила на настоящото споразумение Комитетът по търговията и устойчивото развитие съставя списък на най-малко петнадесет лица, които желаят и могат да изпълняват функциите на членове на експертната група. Този списък е съставен от три подписа: по един подпис за всяка от страните и един подпис на лица, които не са граждани на нито една от страните, които да изпълняват функциите на председател на експертната група. Всяка от страните предлага за включване в нейния подпис най-малко пет лица, които да изпълняват функциите на експерти. Страните също така избират най-малко пет лица, които да бъдат включени в подписа на председателите. По време на заседанията си Комитетът по търговията и устойчивото развитие подлага на преглед списъка и следи за това той да включва неизменно най-малко петнадесет лица.

4. В посочения в параграф 3 списък се включват лица със специализирани познания или експертен опит по засегнатата в настоящата глава проблематика, свързана с трудовото или правото в областта на околната среда, или в областта на уреждането на спорове, възникващи в рамките на международни споразумения. Тези лица са независими, изпълняват функциите си в качеството си на частни лица, не приемат инструкции от нито една организация или правителство по отношение на разглеждания въпрос, нито са свързани с правителството на някоя от страните. Принципите, залегнали в приложение 15-Б (Кодекс за поведение на арбитрите и медиаторите), се прилагат, *mutatis mutandis*, по отношение на експертите, като същевременно се отчита естеството на тяхната работа.

5. Съответната експертна група се състои от трима членове, доколкото страните не са договорили друго. В срок от 30 дни от датата на получаване от дадена страна на искането за създаване на експертна група, страните провеждат консултации, за да постигнат споразумение относно нейния състав. В случай че страните не успеят да постигнат съгласие по състава на експертната група в рамките на този срок, те избират председателя от съответния подписък, посочен в параграф 3, по взаимно съгласие или — в случай че не могат да постигнат такова в рамките на допълнителен седемдневен срок — чрез жребий. Всяка страна избира по един експерт, отговарящ на изискванията по параграф 4, в рамките на 14 дни след изтичането на 30-дневния срок. Страните могат да се споразумеят за участието на всеки друг експерт, отговарящ на изискванията по параграф 4, в работата на експертната група. В случай че съставът на експертната група не е попълнен в рамките на срока от 44 дни от датата на получаване от дадена страна на искането за създаване на експертна група, останалите един или повече експерти се избират в рамките на седем дни чрез жребий от подписъка или подписъците, посочени в параграф 3, измежду лицата, предложени от страната или страните, които не са завършили процедурата. В случай че посоченият в параграф 3 списък все още не е изготвен, експертите се избират чрез жребий измежду лицата, които са били официално предложени от двете страни или — в случай че само една от страните е направила свое предложение — от една от страните. За дата на създаване на експертната група се счита датата, на която е избран последният от тримата експерти.

6. Доколкото страните не са договорили друго в рамките на седем дни от датата на създаване на експертната група, нейният мандат включва следното:

„Да разгледа, в светлината на относимите разпоредби на главата относно търговията и устойчивото развитие, въпроса, отнесен до нея в искането за създаване на въпросната експертна група, и да изготвя доклади в съответствие с параграф 8 от настоящия член, съдържащи препоръки за решаването на въпроса.“.

7. По въпроси, свързани със спазването на многостранните споразумения, упоменати в член 13.4 (Многостранни трудови стандарти и споразумения) и член 13.5 (Многостранни споразумения в областта на околната среда), експертната група следва да търси информация и становището на МОТ или на органите, учредени по силата на относимите многостранни споразумения в областта на околната среда. Всяка информация, получена в съответствие с настоящия параграф, се предоставя и на двете страни, за да направят своите коментари по нея.

8. Експертната група представя междинен и окончателен доклад на страните. Тези доклади съдържат установените факти, анализ на приложимостта на съответните разпоредби и основанията за всяко заключение или препоръка. Експертната група представя междинния доклад на страните не по-късно от 90 дни от датата на създаването ѝ. Всяка страна може да предостави на експертната група писмени коментари по междинния доклад в срок от 45 дни от получаването му. След като се запознае с евентуално получените писмени коментари, експертната група може да промени доклада и да направи всякакво допълнително проучване, което счита за целесъобразно. Експертната група представя окончателния доклад на страните не по-късно от 150 дни от датата на създаването ѝ. Ако прецени, че посочените в настоящия параграф срокове не могат да бъдат спазени, председателят на експертната група уведомява писмено за това страните, като посочва причините за закъснението и на коя дата експертната група предвижда да представи своя междинен или окончателен доклад. Експертната група представя окончателния доклад не по-късно от 180 дни след датата на създаването ѝ, доколкото страните не са договорили друго. Този окончателен доклад се прави обществено достояние, доколкото съвместно не е решено друго.

9. Страните обсъждат действията или мерките, които е целесъобразно да бъдат предприети с оглед на окончателния доклад на експертната група и на съдържащите се в него препоръки. Засегнатата страна уведомява своята вътрешна консултативна група или групи и другата страна за своите решения относно действията или мерките, които предвижда да бъдат предприети, не по-късно от 90 дни, или в рамките на по-дълъг срок, за който страните са постигнали взаимно съгласие, след представянето на окончателния доклад на страните. Наблюдението на последващите действия във връзка с изпълнението на тези действия или мерки се извършва от Комитета по търговията и устойчивото развитие. Вътрешната консултативна група или групи и съвместният форум могат да представят на Комитета по търговията и устойчивото развитие становища във връзка с това.

ГЛАВА 14

ПРОЗРАЧНОСТ

ЧЛЕН 14.1

Цел и приложно поле

Като признава въздействието, което регулаторната среда и процедурите могат да окажат върху търговията и инвестициите, всяка от страните насърчава осигуряването на предвидима регулаторна среда и ефикасни процедури за стопанските субекти, особено за малките и средните предприятия.

ЧЛЕН 14.2

Определения

За целите на настоящата глава:

- а) „заинтересовано лице“ означава всяко физическо или юридическо лице, което може да бъде засегнато от мярка с общо приложение; и

- б) „мярка с общо приложение“ включва закони и подзаконови нормативни актове, съдебни решения, процедури и административни актове с общо приложение, които могат да имат отражение върху въпрос, попадащ в обхвата на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 14.3

Публикуване

1. Всяка от страните гарантира, че конкретната мярка с общо приложение:
 - а) се публикува във възможно най-кратък срок при използване на официално предназначено за тази цел медийно средство, включително, когато е възможно, чрез електронно средство, по начин, който да позволи на органите на публичната власт и на заинтересованите лица да се запознаят с нея; и
 - б) осигурява достатъчно време между нейното публикуване и датата на влизането ѝ в сила, освен когато това е невъзможно от съображения за спешност.
2. Всяка от страните:
 - а) се стреми да публикува на достатъчно ранен етап всяко предложение за приемане или изменение на мярка с общо приложение, включително, при поискване, обяснение на целта на предложението и на мотивите за него;

- б) осигурява разумна възможност на заинтересованите лица да представят коментарите си по всяко предложение за приемане или изменение на мярка с общо приложение, като по-специално им предоставя достатъчно време, за да се възползват от тази възможност, освен когато това е невъзможно от съображения за спешност; и
- в) се стреми да вземе предвид коментарите, получени от заинтересованите лица във връзка с всяко предложение за приемане или изменение на мярка с общо приложение.

ЧЛЕН 14.4

Запитвания и звена за контакт

1. С влизането в сила на настоящото споразумение всяка от страните определя звено за контакт, за да гарантира ефективното прилагане на настоящото споразумение и да улесни комуникацията между страните по всеки въпрос, попадащ в обхвата на настоящото споразумение.
2. По искане на другата страна звената за контакт определят службата или длъжностното лице, отговарящи по въпроса, и оказват, при необходимост, съдействие за улесняване на комуникацията с отправилата искането страна.

3. Всяка от страните, в рамките на наличните си ресурси, въвежда или поддържа подходящи механизми, включително предвидените в други глави от настоящото споразумение, за отговаряне на запитвания, отправени от всяко заинтересовано лице във връзка с евентуално предложена или влязла в сила мярка с общо приложение и начина, по който тя ще се прилага. Запитванията могат да бъдат отправяни чрез звената за контакт, определени съгласно параграф 1, или чрез всеки друг механизъм, ако е целесъобразно, доколкото с настоящото споразумение не е създаден специален механизъм за тази цел.
4. Всяка от страните предвижда механизми, които да бъдат на разположение на заинтересованите лица, търсещи решение на проблеми, възникнали в хода на прилагането на мярка с общо приложение по силата на настоящото споразумение.
5. Страните признават, че е възможно отговорите, дадени по реда на настоящия член, да не са окончателни или правно обвързващи, а да са дадени единствено с информативна цел.
6. Всяка от страните предоставя, при поискване, обяснение за целта на мерките с общо приложение и мотивите за тях.
7. По искане на една от страните другата страна веднага предоставя информация и отговаря на въпросите, отнасящи се до всяка една мярка или предложена мярка с общо приложение, за която отправилата искането страна счита, че би могла да засегне в материалноправен аспект действието на настоящото споразумение, независимо от това дали отправилата искането страна е била уведомена предварително за тази мярка.

ЧЛЕН 14.5

Администриране на мерките с общо приложение

Всяка от страните администрира по еднакъв, обективен, безпристрастен и разумен начин всички мерки с общо приложение. При прилагането на такива мерки спрямо конкретни лица, стоки или услуги на другата страна всяка от страните:

- а) се стреми в съответствие със своите вътрешни процедури да отправя до заинтересованите лица, които са пряко засегнати от дадено производство, разумно предизвестие, когато бъде образувано производството, включващо описание на естеството на производството, правното основание, въз основа на което то е образувано, и общо описание на всички спорни въпроси;
- б) предоставя на такива заинтересовани лица разумна възможност за представяне на факти и доводи в подкрепа на техните позиции преди предприемането на окончателно административно действие, когато времето, естеството на производството и общественият интерес позволяват това; и
- в) гарантира, че прилаганите от нея процедури се основават на нейното вътрешно право и са в съответствие с него.

ЧЛЕН 14.6

Преразглеждане и обжалване

1. Всяка от страните създава или поддържа в съответствие с вътрешното си право съдебни, арбитражни или административни юрисдикции или процедури с цел своевременно преразглеждане, а когато има основания за това — и коригиране, на административна мярка, свързана с въпроси, попадащи в обхвата на настоящото споразумение. Въпросните юрисдикции или процедури са безпристрастни и независими от службата или органа, които са овластени да осигурят административното правоприлагане, и нямат съществен интерес от резултата от разглеждания въпрос.
2. Всяка от страните гарантира, че пред всяка от тези юрисдикции или в рамките на всяка от тези процедури на страните в производството е предоставено правото на:
 - а) разумна възможност за подкрепа или защита на съответните техни позиции; и
 - б) решение, основано на доказателствата и представената документация, или, ако това се изисква от вътрешното ѝ право, на документацията, събрана от административния орган.
3. Без да се засяга възможността за евентуално обжалване или допълнителен контрол съгласно вътрешното ѝ право, всяка от страните гарантира изпълнението на това решение от страна на съответната служба или съответния орган по отношение на административната мярка, предмет на спора, както и че тяхната практика по отношение на въпросната мярка се ръководи от това решение.

ЧЛЕН 14.7

Добра регулаторна практика и добро административно поведение

1. Страните се споразумяват да си сътрудничат за насърчаване на качеството на нормативната уредба и резултатите от нейното прилагане, включително чрез обмен на информация и най-добри практики по отношение на съответните си процеси на реформиране на нормативната уредба и оценки на въздействието на нормативната уредба.
2. Страните се придържат към принципите на добро административно поведение и се споразумяват да си сътрудничат за насърчаване на прилагането на тези принципи, включително чрез обмен на информация и най-добри практики.

ЧЛЕН 14.8

Специфични правила

Разпоредбите на настоящата глава се прилагат, без да се засягат специфичните правила, предвидени в други глави от настоящото споразумение.

ГЛАВА 15

УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ

РАЗДЕЛ А

ЦЕЛ И ПРИЛОЖНО ПОЛЕ

ЧЛЕН 15.1

Цел

Настоящата глава има за цел да се създаде ефективен и ефикасен механизъм за предотвратяване и уреждане на спорове между страните във връзка с тълкуването и прилагането на настоящото споразумение с цел достигане до решение по взаимно съгласие.

ЧЛЕН 15.2

Приложно поле

Доколкото не е предвидено друго в настоящото споразумение, настоящата глава се прилага по отношение на предотвратяването и уреждането на всякакви спорове между страните във връзка с тълкуването или прилагането на разпоредбите на настоящото споразумение.

РАЗДЕЛ Б

КОНСУЛТАЦИИ И МЕДИАЦИЯ

ЧЛЕН 15.3

Консултации

1. Страните полагат усилия за разрешаване на всеки спор по член 15.2 (Приложно поле), като провеждат консултации в дух на добра воля с цел достигане до решение по взаимно съгласие.
2. Страната, която желае да бъдат проведени консултации, отправя до другата страна, с копие до Комитета по търговията, писмено искане, в което конкретно посочва мярката, предмет на спора, и относимите разпоредби на настоящото споразумение.

3. Консултациите се организират в срок от 30 дни от датата на получаване на искането по параграф 2 и, доколкото страните не са договорили друго, се провеждат на територията на страната, към която е отправено искането. Доколкото двете страни не са се споразумели да ги продължат, консултациите приключват в рамките на 45 дни от датата на получаване на искането. Консултациите, и по-специално цялата съобщена информация и застъпените от страните становища, имат поверителен характер и не засягат правата, които всяка от страните може да упражни в рамките на последваща процедура.

4. Консултациите по спешни въпроси, включително такива, които са свързани с нетрайни стоки или със сезонни стоки или услуги, се организират в рамките на 15 дни от датата на получаване на искането по параграф 2. Доколкото двете страни не са се споразумели да ги продължат, консултациите приключват в рамките на 20 дни.

5. Страната, поискала провеждането на консултации, може да прибегне до член 15.5 (Започване на арбитражна процедура), ако:

- а) другата страна не отговори на искането за провеждане на консултации в срок от 15 дни от датата на получаването му;
- б) консултациите не бъдат организирани в сроковете, предвидени в параграф 3 или 4;

- в) страните се споразумеят да не провеждат консултации; или
- г) консултациите са приключили, без да се достигне до решение по взаимно съгласие.

6. В хода на консултациите всяка от страните предоставя достатъчно фактологична информация, която да позволи да бъде разгледан въпросът за това по какъв начин мярката, предмет на спора, би могла да се отрази на действието и прилагането на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 15.4

Механизъм за медиация

Страните могат по всяко време да се споразумеят за започване на процедура по медиация в съответствие с приложение 15-В (Механизъм за медиация) във връзка с всяка мярка, която има неблагоприятно въздействие върху търговията или инвестициите между страните.

РАЗДЕЛ В

ПРОЦЕДУРИ ЗА УРЕЖДАНЕ НА СПОРОВЕ

ПОДРАЗДЕЛ 1

АРБИТРАЖНА ПРОЦЕДУРА

ЧЛЕН 15.5

Започване на арбитражна процедура

1. В случай че страните не успеят да разрешат спора посредством консултациите, предвидени в член 15.3 (Консултации), страната, поискала провеждането на консултации, може да поиска сформирането на арбитражен състав.
2. Искането за сформирание на арбитражен състав се отправя в писмен вид до другата страна, с копие до Комитета по търговията. Страната ищец конкретно посочва в своето искане мярката, предмет на спора, и обяснява по начин, от който да става видно правното основание за жалбата, в какво точно се изразява несъвместимостта на мярката с разпоредбите на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 15.6

Мандат на арбитражния състав

Доколкото страните не са договорили друго в срок от 10 дни от датата на избиране на арбитрите, мандатът на арбитражния състав включва следното:

„Да разгледа, в светлината на цитираните от страните относими разпоредби на настоящото споразумение, въпроса, отнесен до него в искането за сформирание на арбитражен състав в съответствие с член 15.5 (Започване на арбитражна процедура), да се произнесе относно съвместимостта на въпросната мярка с разпоредбите, посочени в член 15.2 (Приложно поле), да установи фактите, а също така приложимостта на относимите разпоредби, и да обоснове направените констатации и препоръки, в съответствие с член 15.10 (Междинен доклад) и член 15.11 (Окончателен доклад).“.

ЧЛЕН 15.7

Сформирание на арбитражния състав

1. Всеки арбитражен състав се състои от трима арбитри.
2. В срок от 10 дни от датата на получаване от страната ответник по жалбата на искането за сформирание на арбитражен състав, страните провеждат консултации, за да постигнат съгласие по състава на арбитражния състав.

3. В случай че страните не постигнат съгласие по състава на арбитражния състав в срока, предвиден в параграф 2, всяка от страните може да назначи арбитър от подписъка на тази страна, съставен съгласно член 15.23 (Списък на арбитрите), в срок от 10 дни след изтичане на предвидения в параграф 2 срок. В случай че някоя от страните не успее да назначи арбитър от своя подписък, по искане на другата страна арбитърът се избира чрез теглене на жребий от председателя на Комитета по търговията или от упълномощен от него представител, от подписъка на тази страна, съставен съгласно член 15.23 (Списък на арбитрите).
4. В случай че страните не постигнат съгласие по избора на председателя на арбитражния състав в срока, предвиден в параграф 2, по искане на една от страните председателят на Комитета по търговията или упълномощен от него представител избира чрез теглене на жребий председателя на арбитражния състав от подписъка на председателите, съставен съгласно член 15.23 (Списък на арбитрите).
5. Председателят на Комитета по търговията или упълномощен от него представител избира арбитрите в срок от пет дни от искането, посочено в параграф 3 или 4.
6. За дата на сформирание на арбитражния състав се счита датата, на която тримата избрани арбитри са уведомили страните за приемането на своето назначение в съответствие с приложение 15-А (Процедурен правилник).
7. В случай че към момента на подаване на искане в съответствие с параграф 3 или 4 някой от списъците, предвидени в член 15.23 (Списък на арбитрите), не е съставен или не съдържа достатъчно на брой имена, арбитрите се избират чрез теглене на жребий измежду лицата, които са били официално предложени от двете страни или от една от страните, ако само една страна е направила предложение.

ЧЛЕН 15.8

Процедура за уреждане на спорове пред арбитражния състав

1. Прямо процедурата за уреждане на спорове пред арбитражен състав са приложими правилата и процедурите, установени в настоящия член и в приложения 15-А (Процедурен правилник) и 15-Б (Кодекс за поведение на арбитрите и медиаторите).
2. Доколкото страните не са договорили друго, в срок от 10 дни от сформирването на арбитражния състав се срещат с него за уточняване на всички въпроси, чието разглеждане страните или арбитражният състав считат за уместно, включително процедурните срокове и възнаграждението и разноските на арбитрите в съответствие с приложение 15-А (Процедурен правилник). Арбитрите и представителите на страните могат да участват в тази среща чрез телефонна или видеоконферентна връзка.
3. Мястото на провеждане на заседанието се определя по взаимно съгласие на страните. В случай че страните не постигнат съгласие по мястото на провеждане на заседанието, то се провежда в Брюксел, ако страна ищец е Виетнам, и в Ханой, ако страна ищец е Съюзът.
4. Доколкото в приложение 15-А (Процедурен правилник) не е предвидено друго, всяко заседание е открито.

5. В съответствие с приложение 15-А (Процедурен правилник) на страните се дава възможност да присъстват на всички изложения, изявления, аргументи или възражения, представени в рамките на процедурата. Всяка информация или писмени изложения, представени на арбитражния състав от една от страните, включително всички коментари по описателната част на междинния доклад, отговорите на въпросите на арбитражния състав и коментарите на някоя от страните по тези отговори, се предоставят на разположение на другата страна.

6. Доколкото страните не са договорили друго, в срок от три дни от датата на сформирването му арбитражният състав може да получава в съответствие с приложение 15-А (Процедурен правилник) непоискани от него писмени изявления (изявления в качеството на *amicus curiae*) от физическо или юридическо лице, установено на територията на една от страните.

7. За целите на своите вътрешни разисквания, арбитражният състав заседава при закрити врата с участието само на арбитрите. Арбитражният състав може да разреши на тези разисквания да присъстват и неговите помощници. Разискванията на арбитражния състав и представените пред тях документи са поверителни.

ЧЛЕН 15.9

Предварително заключение относно спешността

По искане на една от страните, в срок от 10 дни от сформирването му арбитражният състав излиза с предварително заключение за това дали смята случая за спешен.

ЧЛЕН 15.10

Междинен доклад

1. Не по-късно от 90 дни от датата на сформирването му арбитражният състав представя на страните междинен доклад, съдържащ установените факти, анализ на приложимостта на съответните разпоредби и основанията за всяко заключение или препоръка. Ако прецени, че този срок не може да бъде спазен, председателят на арбитражния състав писмено уведомява за това страните и Комитета по търговията, като посочва причините за закъснението и на коя дата арбитражният състав предвижда да представи своя междинен доклад. Арбитражният състав не може при никакви обстоятелства да представи на страните междинния доклад по-късно от 120 дни след датата на сформирване на арбитражния състав.
2. В срок от 14 дни след довеждането на междинния доклад до знанието ѝ дадена страна може да отправи писмено искане, включително коментари, до арбитражния състав за преразглеждане на конкретни аспекти от междинния доклад.
3. В спешни случаи, включително такива, които са свързани с нетрайни стоки или със сезонни стоки или услуги, арбитражният състав полага максимални усилия, за да представи своя междинен доклад в срок от 45 дни, но при всички случаи — не по-късно от 60 дни след датата на сформирване на арбитражния състав. В срок от седем дни от довеждането до знанието ѝ на междинния доклад дадена страна може да отправи писмено искане, включително коментари, до арбитражния състав за преразглеждане на конкретни аспекти от междинния доклад.

4. След като разгледа всички писмени искания, включително коментарите, на страните във връзка с междинния доклад, арбитражният състав може да измени своя доклад и да предприеме всякакви допълнителни проучвания, които смята за целесъобразни.

ЧЛЕН 15.11

Окончателен доклад

1. В срок от 120 дни от датата на сформирването му арбитражният състав представя своя окончателен доклад на страните и на Комитета по търговията. Ако прецени, че този срок не може да бъде спазен, председателят на арбитражния състав писмено уведомява за това страните и Комитета по търговията, като посочва причините за закъснението и на коя дата арбитражният състав предвижда да представи своя окончателен доклад. Арбитражният състав не може при никакви обстоятелства да представи окончателния доклад по-късно от 150 дни от датата на сформирване на арбитражния състав.

2. В спешни случаи, включително такива, които са свързани с нетрайни стоки или със сезонни стоки или услуги, арбитражният състав полага максимални усилия, за да представи своя окончателен доклад в срок от 60 дни от датата на сформирването му. Арбитражният състав не може при никакви обстоятелства да представи окончателния доклад по-късно от 75 дни от датата на сформирване на арбитражния състав.

3. В окончателния доклад надлежно се обсъждат доводите, изложени по време на предварителния етап на разглеждане, и се дава ясен отговор на коментарите на страните.

ПОДРАЗДЕЛ 2

ИЗПЪЛНЕНИЕ

ЧЛЕН 15.12

Изпълнение на посоченото в окончателния доклад

Страната ответник взема необходимите мерки за незабавното и добросъвестно изпълнение на посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав.

ЧЛЕН 15.13

Разумен срок за изпълнение

1. При невъзможност посоченото в окончателния доклад да бъде изпълнено незабавно, страните полагат усилия да постигнат взаимно съгласие по срока за изпълнение. В такъв случай, не по-късно от 30 дни след получаването на окончателния доклад, страната ответник уведомява страната ищец и Комитета по търговията за срока, който ще ѝ бъде необходим за изпълнение на посоченото в окончателния доклад (наричан по-долу „разумният срок“).

2. В случай на разногласие между страните по отношение на разумния срок за изпълнение на посоченото в окончателния доклад, в срок от 20 дни от получаване на изпратено от страната ответник уведомление в съответствие с параграф 1 страната ищец отправя писмено искане до сформирания съгласно член 15.7 (Сформиране на арбитражния състав) арбитражен състав (наричан по-долу „първоначалният арбитражен състав“) за определяне на продължителността на разумния срок. Страната ответник се уведомява за това искане, с копие до Комитета по търговията.
3. В срок от 20 дни от датата на представяне на искането по параграф 2 арбитражният състав уведомява страните и Комитета по търговията за решението си относно разумния срок.
4. Най-малко 30 дни преди изтичането на разумния срок страната ответник писмено уведомява страната ищец за постигнатия от нея напредък по изпълнението на посоченото в окончателния доклад.
5. Страните могат да се споразумеят за удължаване на разумния срок.

ЧЛЕН 15.14

Преглед на мярката, предприета с цел изпълнение на посоченото в окончателния доклад

1. Преди изтичането на разумния срок страната ответник уведомява страната ищец и Комитета по търговията за всяка мярка, която е предприела за изпълнение на посоченото в окончателния доклад.

2. В случай на разногласие между страните относно съществуването или съвместимостта на дадена мярка, предприета с цел изпълнение на разпоредбите, посочени в член 15.2 (Приложно поле), за която е изпратено уведомление съгласно параграф 1, страната ищец може да отправи писмено искане до първоначално сформирания арбитражен състав да се произнесе по въпроса. Страната ответник се уведомява за това искане, с копие до Комитета по търговията. В искането си страната ищец посочва конкретната спорна мярка и обяснява по начин, от който да става видно правното основание за жалбата, в какво точно се изразява несъвместимостта на мярката с разпоредбите, посочени в член 15.2 (Приложно поле).
3. В срок от 45 дни от датата на представяне на искането по параграф 2 арбитражният състав уведомява страните и Комитета по търговията за решението си.

ЧЛЕН 15.15

Привременни мерки в случай на неизпълнение

1. Ако преди изтичането на разумния срок страната ответник не уведоми страната ищец и Комитета по търговията за евентуално предприета мярка за изпълнение на посоченото в окончателния доклад на арбитражния състав, или ако арбитражният състав реши, че не е била предприета такава мярка или че мярката, за която е изпратено уведомление съгласно член 15.14 (Преглед на мярката, предприета с цел изпълнение на посоченото в окончателния доклад), параграф 1, е несъвместима със задълженията, произтичащи за въпросната страна от разпоредбите, посочени в член 15.2 (Приложно поле), страната ответник предлага съответна компенсация, ако страната ищец поиска това и след консултации с тази страна.

2. Ако в срок от 30 дни след края на разумния срок или от съобщаването на решението на арбитражния съвет съгласно член 15.14 (Преглед на мярката, предприета с цел изпълнение на посоченото в окончателния доклад), в което се заключава, че не е била предприета такава мярка или че предприетата мярка е несъвместима с разпоредбите, посочени в член 15.2 (Приложно поле), страната ищец реши да не поиска съответна компенсация или, в случай че е отправено такова искане, не бъде постигнато споразумение за компенсация, страната ищец има право, след като уведоми другата страна и Комитета по търговията, да спре изпълнението на задълженията, произтичащи от която и да било разпоредба измежду посочените в член 15.2 (Приложно поле), в степен, равностойна на дължащите се на нарушението пропуснати ползи или причинени вреди. В уведомлението се уточнява степента, в която се спира изпълнението на задълженията. Страната ищец може да прибегне до такова спиране на изпълнението във всеки един момент след изтичането на 10 дни от датата, на която страната ответник е получила уведомлението, освен ако страната ответник е поискала да се прибегне до арбитраж съгласно параграф 3 от настоящия член.

3. Ако страната ответник прецени, че степента на спиране на изпълнението на задълженията не е равностойна на причинените поради нарушението пропуснати ползи или вреди, тя може да отправи писмено искане до първоначалния арбитражен състав да се произнесе по въпроса. Страната ищец се уведомява за това искане, с копие до Комитета по търговията, преди изтичането на срока от 10 дни, посочен в параграф 2. В срок от 30 дни от датата на представяне на искането първоначално сформираният арбитражен състав уведомява страните и Комитета по търговията за решението си относно равнището на спиране на изпълнението на задълженията. Изпълнението на задълженията не се спира, докато първоначалният арбитражен състав не обяви решението си, като всяко спиране трябва да е съобразено с това решение.

4. Спирането на изпълнението на задълженията и компенсацията имат временен характер и не се прилагат, след като:

- а) страните достигнат до решение по взаимно съгласие в съответствие с член 15.19 (Решение по взаимно съгласие);
- б) страните постигнат съгласие по това, че със съобщената по реда на член 15.14 (Преглед на мярката, предприета с цел изпълнение на посоченото в окончателния доклад) мярка страната ответник се е съобразила с разпоредбите, посочени в член 15.2 (Приложно поле); или
- в) мярката, за която е установено, че е несъвместима с разпоредбите, посочени в член 15.2 (Приложно поле), е била отменена или изменена, така че да се осигури нейната съвместимост с тези разпоредби, съобразно решението по член 15.14 (Преглед на мярката, предприета с цел изпълнение на посоченото в окончателния доклад), параграф 3.

ЧЛЕН 15.16

Преглед на мярката, предприета с цел изпълнение, след приемането на привременни мерки в случай на неизпълнение

1. Страната ответник уведомява страната ищец и Комитета по търговията за всяка предприета от нея мярка в изпълнение на посоченото в доклада на арбитражния състав след спирането на изпълнението на задълженията или след прилагането на компенсацията, в зависимост от случая. С изключение на случаите, посочени в параграф 2, страната ищец прекратява спирането на изпълнението на задълженията в срок от 30 дни от датата на получаване на въпросното уведомление. В случай че е приложена компенсация, и с изключение на случаите, посочени в параграф 2, страната ответник може да прекрати прилагането на тази компенсация в срок от 30 дни от уведомлението, че е изпълнила посоченото в доклада на арбитражния състав.
2. В случай че в срок от 30 дни от датата на получаване на уведомлението страните не постигнат съгласие по това дали с мярката, за която е направено уведомление, страната ответник се е съобразила с разпоредбите, посочени в член 15.2 (Приложно поле), страната ищец отправя писмено искане до първоначалния арбитражен състав да се произнесе по въпроса. Страната ответник се уведомява за това искане, с копие до Комитета по търговията.

3. Страните и Комитетът по търговията се уведомяват за решението на арбитражния състав в срок от 45 дни от датата на представяне на искането. В случай че арбитражният състав реши, че мярката, за която е направено уведомление, е в съответствие с разпоредбите, посочени в член 15.2 (Приложно поле), се прекратява спирането на изпълнението на задълженията или на предоставянето на компенсацията, в зависимост от случая. Когато е приложимо, равнището на спиране на изпълнението на задълженията или на компенсацията се адаптира съобразно решението на арбитражния състав.

ПОДРАЗДЕЛ 3

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 15.17

Замяна на арбитри

В случай че в рамките на арбитражна процедура първоначалният арбитражен състав или някои от неговите членове са възпрепятствани да участват, се оттеглят от участие или трябва да бъдат заменени, тъй като съответният член не отговаря на установените изисквания в кодекса за поведение от приложение 15-Б (Кодекс за поведение на арбитрите и медиаторите), се прилага процедурата, предвидена в член 15.7 (Сформиране на арбитражния състав). Срокът за съобщаване на докладите и решенията, в зависимост от случая, се продължава с 20 дни.

ЧЛЕН 15.18

Спиране и прекратяване на арбитражната процедура

1. По искане и на двете страни арбитражният състав спира работата си във всеки един момент за договорен между страните срок, чиято продължителност не надвишава 12 последователни месеца. Той възобновява работата си преди края на този срок по писмено искане и на двете страни. Страните уведомяват Комитета по търговията за това. Арбитражният състав може също така да възобнови работата си в края на този срок по писмено искане на една от страните. Отправилата искането страна уведомява за това искане съответно Комитета по търговията и другата страна. Ако никоя от страните не поиска да се възобнови работата на арбитражния състав при изтичане на срока на спиране на работата му, срокът на пълномощията на арбитражния състав изтича и процедурата се прекратява. В случай на спиране на работата на арбитражния състав установените срокове в относимите разпоредби на настоящата глава се продължават със срока, за който е била спряна работата. Спирането и прекратяването на работата на арбитражния състав не засягат правата, която всяка от страните може да упражни в рамките на друга процедура по член 15.24 (Избор на орган за разрешаване на спора).
2. Страните могат да се споразумеят да прекратят процедурата пред арбитражния състав, като съвместно уведомят за въпросното споразумение председателя на арбитражния състав и Комитета по търговията по всяко време преди представянето на окончателния доклад на арбитражния състав.

ЧЛЕН 15.19

Решение по взаимно съгласие

Страните могат по всяко време да достигнат до решение по взаимно съгласие по спор по настоящата глава. Те съвместно уведомяват за това решение Комитета по търговията и, когато е приложимо, председателя на арбитражния състав. Ако за решението се изисква одобрение в съответствие с приложимите вътрешни процедури на някоя от страните, това изискване се посочва в уведомлението, а процедурата по уреждане на спора се спира. Ако не се изисква такова одобрение или ако е постъпило уведомление за приключването на съответните вътрешни процедури, процедурата по уреждане на спора се прекратява.

ЧЛЕН 15.20

Информация и консултиране по технически въпроси

По искане на някоя от страните или по своя инициатива арбитражният състав може да поиска от всеки един източник, включително от страните, участващи в спора, всякаква информация, която счита за необходима за целите на процедурата пред него. Арбитражният състав има също така правото да потърси становището на експерти, когато смята това за целесъобразно. Арбитражният състав се допитва до страните преди избора на такива експерти. Всяка информация, получена съгласно настоящия член, трябва да бъде оповестена и представена на страните за коментар в определения от арбитражния състав срок.

ЧЛЕН 15.21

Правила за тълкуване

Арбитражният състав тълкува разпоредбите, посочени в член 15.2 (Приложно поле), в съответствие с обичайните правила за тълкуване на международното публично право, включително правилата, кодифицирани във *Виенската конвенция за правото на договорите*, сключена във Виена на 23 май 1969 г. Арбитражният състав също така взема под внимание имащите отношение тълкувания в докладите на специализираните групи и на Апелативния орган, приети от Органа на СТО за уреждане на спорове. Докладите и решенията на арбитражния състав не допълват, нито намаляват правата и задълженията на страните, предвидени в настоящото споразумение.

ЧЛЕН 15.22

Решения на арбитражния състав

1. Арбитражният състав полага всички усилия да взема решенията си с консенсус. В случай че се окаже невъзможно да се вземе решение с консенсус, въпросът, предмет на спора, се решава с мнозинство на гласовете. Особените мнения на арбитрите при никакви обстоятелства не се разгласяват.

2. Докладите и решенията на арбитражния състав се приемат безусловно от страните. Те не пораждаат никакви права или задължения за физическите или юридическите лица. Докладите и решенията съдържат установените факти, анализ на приложимостта на относимите разпоредби, посочени в член 15.2 (Приложно поле), и основанията за направените в тях констатации и заключения. Комитетът по търговията прави обществено достояние докладите и решенията на арбитражния състав в тяхната цялост в срок от 10 дни от тяхното съобщаване, освен ако реши да се въздържа да го направи, за да се защити поверителната информация.

РАЗДЕЛ Г

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 15.23

Списък на арбитрите

1. Не по-късно от шест месеца след датата на влизане в сила на настоящото споразумение Комитетът по търговията съставя списък с най-малко 15 лица, които желаят и могат да изпълняват функциите на арбитри. Този списък е съставен от три подписа:

а) един подпис за Съюза;

б) един подписък за Виетнам; и

в) един подписък на лица, които не са граждани на никоя от страните и нямат постоянно местожителство в никоя от страните и които да изпълняват функциите на председател на арбитражния състав.

2 Всеки подписък включва най-малко пет лица. Комитетът по търговията следи за това броят на включените в списъка лица никога да не пада под този минимален брой.

3. Арбитрите притежават доказани експертни познания и опит в областта на правото и международната търговия. Те са независими, изпълняват функциите си в качеството си на частни лица и не приемат инструкции от нито една организация или правителство, нито са свързани с правителството на някоя от страните, и спазват кодекса за поведение в приложение 15-Б (Кодекс за поведение на арбитрите и медиаторите).

4. Комитетът по търговията може да състави допълнителен списък от 10 лица, които имат доказани експертни познания и опит в конкретни сектори, попадащи в обхвата на настоящото споразумение. При условие че страните дадат съгласието си за това, този допълнителен списък се използва при сформирането на арбитражния състав в съответствие с процедурата, предвидена в член 15.7 (Сформиране на арбитражния състав).

ЧЛЕН 15.24

Избор на орган за разрешаване на спора

1. Използването на предвидената в настоящата глава процедура за уреждане на спорове не засяга правото да бъдат предприети действия в рамките на СТО, включително действия по уреждане на спорове, или в рамките на други международни споразумения, по които и двете страни са страни.
2. Чрез дерогация от параграф 1 никоя от страните не може, по отношение на конкретна мярка, да търси компенсация за нарушение на задължение, което по същество е равностойно съгласно настоящото споразумение и съгласно Споразумението за СТО или съгласно всяко друго международно споразумение, по което и двете страни са страни, пред съответните органи за разрешаване на спорове. След започването на процедура за уреждане на спор страната се въздържа да сезира другия орган за разрешаване на спорове, за да търси компенсация за нарушението на задължение, което по същество е равностойно съгласно другото споразумение, освен ако първоначално избраният орган за разрешаване на спорове не може да се произнесе по иска за компенсация за нарушението на това задължение по причини от процедурен или юрисдикционен характер.
3. За целите на настоящия член:
 - а) процедурата за уреждане на спорове съгласно Споразумението за СТО се смята за започната, когато някоя от страните поиска сформирането на група на съдебни заседатели съгласно член 6 от Договореността на СТО относно правилата и процедурите за уреждане на спорове;

б) процедурата за уреждане на спорове по настоящата глава се смята за започната, когато някоя от страните поиска сформиранието на арбитражен състав по реда на член 15.5 (Започване на арбитражна процедура), параграф 1;

в) процедурата за уреждане на спорове съгласно всяко друго споразумение се смята за започната в съответствие с разпоредбите на въпросното споразумение.

4. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не възпрепятства дадена страна да прибегне до спиране на изпълнението на задълженията с разрешението на Органа за уреждане на спорове на СТО. Споразумението за СТО не може да се посочва като основание за възпрепятстване на дадена страна да спира изпълнението на задължения в съответствие с настоящата глава.

ЧЛЕН 15.25

Срокове

1. Всички срокове, предвидени в настоящата глава, включително сроковете, в които арбитражните състави трябва да съобщят докладите и решенията си, се пресмятат в календарни дни от деня след акта или факта, за който те се отнасят, доколкото не е предвидено друго.

2. Всеки срок, посочен в настоящата глава, може да бъде променен по взаимно съгласие на страните по спора. Арбитражният състав може по всяко време да предложи на страните да променят всеки срок, посочен в настоящата глава, като изложи причините за това предложение.

ЧЛЕН 15.26

Преразглеждане и изменение

Комитетът по търговията може да реши да преразгледа и измени приложения 15-А (Процедурен правилник), 15-Б (Кодекс за поведение на арбитрите и медиаторите) и 15-В (Механизъм за медиация).

ГЛАВА 16

СЪТРУДНИЧЕСТВО И УКРЕПВАНЕ НА КАПАЦИТЕТА

ЧЛЕН 16.1

Цели и приложно поле

1. Страните потвърждават значението на сътрудничеството и укрепването на капацитета за ефективното прилагане на настоящото споразумение, която подкрепя постоянното нарастване на търговския обмен и инвестициите между тях и разкрива нови възможности в тази насока.

2. Страните се ангажират да задълбочат сътрудничеството в области от взаимен интерес, като вземат предвид различията в равнището на развитие между Съюза и Виетнам. Въпросното сътрудничество ще насърчава устойчивото развитие във всичките му измерения, включително в областта на устойчивия растеж и намаляването на бедността.
3. Настоящата глава се прилага по отношение на всички разпоредби, отнасящи се до сътрудничеството, включени в настоящото споразумение.

ЧЛЕН 16.2

Области и форми на сътрудничество

1. Страните признават, че сътрудничеството се осъществява в рамките на съществуващата правна и институционална рамка и в съответствие с правилата и процедурите, на които са подчинени отношенията между страните.
2. За да постигнат целите, посочени в член 16.1 (Цели и приложно поле), страните отдават особено значение на сътрудничеството в следните области:
 - а) регионално сътрудничество и интеграция;
 - б) улесняване на търговията;
 - в) търговска политика и правила;

- г) свързани с търговията аспекти на селското стопанство, рибарството и горското стопанство;
- д) устойчиво развитие, по-специално във връзка с околната среда и труда;
- е) малки и средни предприятия;
- ж) други области, определени в рамките на конкретни глави от настоящото споразумение;
и
- з) други области от взаимен интерес, свързани с настоящото споразумение.

3. Сътрудничеството между страните се осъществява главно чрез обмен на информация, опит и най-добри практики, както и чрез сътрудничество в областта на политиките. Когато е целесъобразно, може да се предвидят семинари, работни срещи, обучения, проучвания, техническа помощ и укрепване на капацитета.

4. Страните признават потенциално важната роля на частния сектор за сътрудничеството и подкрепят участието му в него с цел да се способства за извличане на максимална полза от споразумението за икономическия растеж и развитие.

ЧЛЕН 16.3

Хуманно отношение към животните

Страните се споразумяват да си сътрудничат в областта на хуманното отношение към животните, при необходимост, включително посредством техническа помощ и укрепване на капацитета за целите на разработването на стандарти за хуманно отношение към животните. За целите на настоящия член те се консултират със създадения в съответствие с член 17.2 (Специализирани комитети) Комитет по санитарните и фитосанитарните мерки.

ЧЛЕН 16.4

Институционален механизъм

1. Въпросите, свързани със сътрудничеството, се обсъждат в рамките на компетентните специализирани комитети, създадени в съответствие с член 17.2 (Специализирани комитети). В областите на сътрудничество, които остават извън кръга на пълномощията на специализираните комитети, тези въпроси се обсъждат в рамките на Комитета по търговията.
2. Всяка страна определя звено за контакт в рамките на своята администрация, което да осъществява контакт с другата страна по въпроси, свързани с прилагането на настоящата глава.

ГЛАВА 17

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ, ОБЩИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 17.1

Комитет по търговията

1. С настоящото страните учредяват Комитет по търговията, който се състои от представители на двете страни.
2. Комитетът по търговията заседава веднъж годишно, доколкото Комитетът по търговията не реши друго, или, в спешни случаи, по искане на една от страните. Заседанията на Комитета по търговията се провеждат на ротационен принцип в Съюза или във Виетнам, доколкото страните не са договорили друго. Комитетът по търговията се председателства съвместно от министъра на промишлеността и търговията на Виетнам и от члена на Европейската комисия, отговарящ за търговията, или от съответните техни представители. Комитетът по търговията постига съгласие относно графика на своите заседания и определя своя дневен ред.
3. Комитетът по търговията:
 - а) осигурява правилното функциониране на настоящото споразумение;
 - б) осъществява надзор и улеснява изпълнението и прилагането на настоящото споразумение, а също така съдейства за постигането на неговите общи цели;

- в) осъществява надзор и координира работата на всички специализирани комитети, работни групи и други органи, създадени по силата на настоящото споразумение, препоръчва на тези органи всяко необходимо действие и оценява и приема решения в случаите, предвидени в настоящото споразумение, във връзка с всеки отнесен до него въпрос от страна на тези органи;
- г) проучва пътищата за допълнително укрепване на търговските и инвестиционните връзки между страните;
- д) без да се засяга глава 15 (Уреждане на спорове), се стреми да намира решение на проблемите, които могат да възникнат в областите, попадащи в обхвата на настоящото споразумение, или разрешава евентуални спорове във връзка с тълкуването или прилагането на настоящото споразумение; и
- е) разглежда всеки друг представляващ интерес въпрос в някоя от областите, попадащи в обхвата на настоящото споразумение.

4. Комитетът по търговията може в съответствие с относимите разпоредби на настоящото споразумение:

- а) да вземе решение за създаването на специализирани комитети, работни групи или други органи, да им възлага определени отговорности, за да го подпомагат при изпълнението на неговите задачи, а също и да ги разпуска. Комитетът по търговията определя състава, кръга на пълномощията и задачите на специализираните комитети, работните групи или другите органи, които създава;
- б) да комуникира по въпроси, попадащи в обхвата на настоящото споразумение, с всички заинтересовани страни, включително частния сектор, социалните партньори и организациите на гражданското общество;

- в) да обмисля и препоръчва на страните изменения на настоящото споразумение или, в случаите, които са изрично предвидени в настоящото споразумение, да изменя със свое решение разпоредбите на настоящото споразумение;
- г) да приема тълкувания на разпоредбите на настоящото споразумение, които са задължителни за страните и за всички органи, създадени по силата на настоящото споразумение, включително арбитражните състави, предвидени в глава 15 (Уреждане на спорове);
- д) да приема решения или да формулира препоръки в съответствие с предвиденото в настоящото споразумение;
- е) да приеме свой процедурен правилник; и
- ж) при изпълнение на функциите си да предприема всякакви други мерки в съответствие с настоящото споразумение.

5. Комитетът по търговията информира създадения по силата на Споразумението за партньорство и сътрудничество като част от общата институционална рамка Съвместен комитет за дейностите, извършени от него, и тези, извършени от специализираните комитети, в зависимост от случая, на редовните заседания на Съвместния комитет.

ЧЛЕН 17.2

Специализирани комитети

1. С настоящото се създават следните специализирани комитети под егидата на Комитета по търговията:

- а) Комитетът по търговията със стоки;
- б) Комитетът по митническите въпроси;
- в) Комитетът по санитарните и фитосанитарните мерки;
- г) Комитетът по инвестициите, търговията с услуги, електронната търговия и държавните поръчки; и
- д) Комитетът по търговията и устойчивото развитие.

2. Съставът, кръгът на пълномощията и задачите на посочените в параграф 1 специализирани комитети са определени в съответните глави и протоколи на настоящото споразумение и могат да бъдат изменени, при необходимост, с решение на Комитета по търговията.

3. Доколкото не е предвидено друго в настоящото споразумение или не е договорено друго между страните, специализираните комитети заседават веднъж годишно. Те също така заседават по искане на някоя от страните или на Комитета по търговията. Те се съпредседателстват, на подходящо равнище, от представители на Съюза и Виетнам. Заседанията се провеждат на ротационен принцип в Съюза и във Виетнам, или чрез всяко друго подходящо средства за комуникация, договорено между страните. Специализираните комитети приемат графика на своите заседания и определят своя дневен ред по взаимно съгласие. Всеки специализиран комитет може да приеме с решение свой процедурен правилник, като при липса на такъв се прилага *mutatis mutandis* процедурният правилник на Комитета по търговията.
4. Специализираните комитети могат да внасят предложения за решения за приемане от Комитета по търговията или да вземат решения в предвидените в настоящото споразумение случаи.
5. По искане на една от страните или по искане на съответния специализиран комитет, или по време на подготовката за обсъждане в рамките на Комитета по търговията, Комитетът по търговията със стоки може да разглежда възникнали въпроси от областта на митниците и санитарните и фитосанитарните мерки, ако с това може да се улесни намирането на решение на въпрос, който не може по друг начин да бъде разрешен от съответния специализиран комитет.
6. Специализираните комитети информират Комитета по търговията за графика и дневния ред на своите заседания достатъчно рано преди провеждането им и докладват пред Комитета по търговията за резултатите и заключенията от своите заседания. Съществуването на специализиран комитет не е пречка за никоя от страните да отнесе даден въпрос непосредствено пред Комитета по търговията.

ЧЛЕН 17.3

Работни групи

1. С настоящото се създават следните работни групи под егидата на Комитета по търговията със стоки:
 - а) работна група по правата върху интелектуална собственост, включително географските означения; и
 - б) работна група по моторните превозни средства и частите.
2. Комитетът по търговията може да реши да създаде други работни групи за изпълнение на конкретна задача или за разглеждане на конкретен въпрос.
3. Комитетът по търговията определя състава, кръга на пълномощията и задачите на работните групи.
4. Доколкото страните не са договорили друго, работните групи заседават веднъж годишно. Те също така заседават по искане на някоя от страните или на Комитета по търговията. Те се съпредседателстват, на подходящо равнище, от представители на Съюза и Виетнам. Заседанията се провеждат на ротационен принцип в Съюза и във Виетнам, или чрез всяко друго подходящо средства за комуникация, договорено между страните. Работните групи приемат графика на своите заседания и определят своя дневен ред по взаимно съгласие. Те могат да постигнат съгласие по свой процедурен правилник, като при липса на такъв се прилага *mutatis mutandis* процедурният правилник на Комитета по търговията.

5. Работните групи информират компетентните специализирани комитети за графика и дневния ред на своите заседания достатъчно рано преди провеждането им. Те докладват за своята дейност на всяко редовно заседание на компетентните специализирани комитети. Съществуването на работна група не е пречка за никоя от страните да отнесе даден въпрос непосредствено пред Комитета по търговията или компетентните специализирани комитети.

ЧЛЕН 17.4

Вземане на решения в рамките на Комитета по търговията

1. С оглед постигане на целите на настоящото споразумение Комитетът по търговията разполага с правомощието да взема решения в случаите, предвидени в настоящото споразумение. Вземаните решения са задължителни за страните, които предприемат необходимите мерки за тяхното изпълнение.
2. Комитетът по търговията може да отправя подходящи препоръки към страните.
3. Всички решения и препоръки на Комитета по търговията се приемат по взаимно съгласие.

ЧЛЕН 17.5

Изменения

1. Страните могат да изменят настоящото споразумение. Конкретното изменение влиза в сила, след като страните разменят помежду си писмени уведомления, които удостоверяват, че те са изпълнили съответните свои приложими законови процедури в съответствие с предвиденото в член 17.16 (Влизане в сила).
2. Независимо от параграф 1 Комитетът по търговията може да измени настоящото споразумение в съответствие с предвиденото в настоящото споразумение. Страните приемат решението в рамките на Комитета по търговията съгласно съответните свои приложими законови процедури.
3. Независимо от параграф 1 списъкът на субектите в раздели А (Субекти на централното държавно управление) до В (Други обхванати субекти) на приложения 9-А (Обхват на държавните поръчки за Съюза) и 9-Б (Обхват на държавните поръчки за Виетнам) може да бъде изменен в съответствие с членове 9.20 (Изменение и коригиране на обхвата) и 9.23 (Комитет по инвестициите, търговията с услуги, електронната търговия и държавните поръчки).

ЧЛЕН 17.6

Развитие на правната уредба в рамките на СТО

В случай на изменение на някоя от разпоредбите на Споразумението за СТО, която страните вече са инкорпорирали в настоящото споразумение, страните, при необходимост, се консултират помежду си с оглед намирането на взаимноприемливо решение. В резултат на този преглед Комитетът по търговията може да вземе решение за съответно изменение на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 17.7

Данъчно облагане

1. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не засяга правата и задълженията на Съюза или на някоя от неговите държави членки, или на Виетнам, предвидени в данъчна спогодба между държава — членка на Съюза, и Виетнам. В случай на несъответствие между настоящото споразумение и която и да било данъчна спогодба, въпросната данъчна спогодба има предимство по отношение на на несъответствието.
2. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като възпрепятстваща страните при прилагането на относимите разпоредби на данъчното си законодателство да правят разграничение между данъкоплатци, които не се намират в еднакво положение, по-специално по отношение на мястото им на пребиваване или по отношение на мястото, където е инвестиран капиталът им.

3. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като възпрепятстваща приемането или прилагането на мярка, която цели да се предотврати избягването на данъци или отклонението от данъчно облагане в съответствие с данъчните разпоредби на спогодбите за избягване на двойното данъчно облагане или с други данъчни режими, или с вътрешното данъчно законодателство.

ЧЛЕН 17.8

Текуща сметка

Страните разрешават всякакви плащания и преводи в свободно конвертируема валута и в съответствие с разпоредбите на *Учредителния договор на Международния валутен фонд*, в зависимост от случая, във връзка с операции по текущата сметка на платежния баланс между страните, които попадат в обхвата на настоящото споразумение, по-специално що се отнася до съответните им конкретни ангажменти съгласно глава 8 (Либерализиране на инвестициите, търговия с услуги и електронна търговия), раздел Д (Регулаторна рамка), подраздел 6 (Финансови услуги).

ЧЛЕН 17.9

Движение на капитали

1. Що се отнася до операциите по капиталовата и финансовата сметка на платежния баланс, страните не налагат ограничения на свободното движение на капитали, свързани с либерализирани инвестиции в съответствие с глава 8 (Либерализиране на инвестициите, търговия с услуги и електронна търговия), раздел Б (Либерализиране на инвестициите).
2. Страните провеждат взаимни консултации с цел улесняване на движението на капитали и насърчаване на търговията и инвестициите.

ЧЛЕН 17.10

Прилагане на законовите и подзаконовите разпоредби, свързани с движението на капитали, плащанията или паричните преводи

Разпоредбите на членове 17.8 (Текуща сметка) и 17.9 (Движение на капитали) не могат да се тълкуват като възпрепятстващи някоя от страните да прилага по справедлив и недискриминационен начин, който наред с това не представлява прикрито ограничение на търговията и инвестициите, своите закони и подзаконови разпоредби, отнасящи се до:

- а) несъстоятелността, неплатежоспособността, възстановяването и реструктурирането на банките, защитата на правата на кредиторите или пруденциалния надзор на финансовите институции;

- б) емитирането, търговията или сделките с финансови инструменти;
- в) финансовото отчитане или документирането на паричните преводи, когато това е необходимо за подпомагането на правоприлагащите или финансовите регулаторни органи;
- г) престъпленията или други деяния, наказуеми по наказателноправен ред, заблуждаващите или измамните практики;
- д) изпълнението на решения, постановени в съдебни производства; или
- е) социалната сигурност, обществените пенсионни схеми или задължителните спестовни схеми.

ЧЛЕН 17.11

Временни защитни мерки по отношение на движението на капитали, плащанията или паричните преводи

При извънредни обстоятелства, водещи до сериозни затруднения за функционирането на икономическия и паричен съюз на Съюза, или в случая на Виетнам — за функционирането на паричната политика и политиката на обменния курс, или при опасност от възникване на такива затруднения засегнатата страна може да предприеме защитни мерки, които са стриктно необходими, що се отнася до движението на капитали, плащанията или паричните преводи, със срок на прилагане от не повече от една година.

ЧЛЕН 17.12

Ограничения в случай на затруднения, свързани с платежния баланс или с външната финансова позиция

1. Когато някоя от страните изпитва сериозни затруднения, свързани с платежния баланс или с външната финансова позиция, или при опасност от възникване на такива затруднения, тя може да приеме или да запази в сила, що се отнася до движението на капитали, плащанията или паричните преводи, защитни мерки, които:

- а) са недискриминационни спрямо трети държави в сходни ситуации;
- б) не надхвърлят необходимото за преодоляване на затрудненията, свързани с платежния баланс или с външната финансова позиция;
- в) са съвместими с *Учредителния договор на Международния валутен фонд*, доколкото е приложим;
- г) избягват ненужно накърняване на търговските, икономическите и финансовите интереси на другата страна; и
- д) са временни и за които се предвижда с подобряване на ситуацията постепенно да отпаднат.

2. Що се отнася до търговията със стоки, всяка от страните може да приема ограничителни мерки, за да защити външната си финансова позиция или платежния си баланс. Въпросните ограничителни мерки са в съответствие с ГАТТ от 1994 г. и с *Договореността относно разпоредбите за платежния баланс на Общото споразумение за митата и търговията от 1994 г.*
3. Що се отнася до търговията с услуги или либерализирането на инвестициите, всяка от страните може да приема ограничителни мерки, за да защити външната си финансова позиция или платежния си баланс. При тези ограничителни мерки се спазват условията, посочени в член XII от ГАТС.
4. Страната, която е запазила в сила или е приела мерките, предвидени в параграфи 1—3, във възможно най-кратък срок уведомява за тези мерки другата страна и представя при първа възможност график за тяхното отпадане.
5. Когато се приемат или запазват в сила ограничения по силата на настоящия член, във възможно най-кратък срок се провеждат консултации в рамките на Комитета по инвестициите, търговията с услуги, електронната търговия и държавните поръчки, доколкото консултациите не се провеждат в рамките на други форуми. По време на консултациите се прави оценка на затрудненията, свързани с платежния баланс или с външната финансова позиция, които са довели до съответните мерки, като се вземат предвид, *inter alia*, такива фактори, като:
- а) естеството и сериозността на затрудненията;
 - б) външната икономическа и търговска конюнктура; или

в) други възможни коригиращи мерки.

По време на консултациите се обръща внимание на съответствието на всяка една ограничителна мярка с параграфи 1 и 3. Всички представени от МВФ относими констатации, имащи статистически или фактологичен характер, се приемат, а в заключенията се взема предвид оценката на МВФ за състоянието на платежния баланс и външната финансова позиция на съответната страна.

ЧЛЕН 17.13

Изключения във връзка със сигурността

Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като:

- а) задължаваща дадена страна да предоставя информация, разкриването на която тя счита за противоречащо на основните ѝ интереси, свързани със сигурността;
- б) възпрепятстваща дадена страна да предприеме действие, което тя счита за необходимо за защитата на основните ѝ интереси, свързани със сигурността:
 - і) отнасящо се до производството на оръжие, боеприпаси и бойна техника и търговията с тях, както и до трафика на други стоки и материали, а също и до стопански дейности, извършвани пряко или косвено с цел снабдяване на военен обект;

- ii) отнасящо се до предоставянето на услуги, извършвано пряко или косвено с цел снабдяване на военен обект;
- iii) отнасящо се до материали, свързани с ядрения разпад или ядрения синтез, или до материалите, от които те се извличат; или
- iv) предприето по време на война или друго извънредно положение в международните отношения;

или

- в) възпрепятстваща дадена страна да предприеме действие в изпълнение на своите задължения по *Устава на Организацията на обединените нации* с цел поддържане на международния мир и международната сигурност.

ЧЛЕН 17.14

Използване на преференции

След изтичане на една година от датата на влизане в сила на настоящото споразумение страните обменят до 1 юли всяка година годишните статистически данни за вноса през предходната година, включително цифрови данни на равнище тарифна линия, отнасящи се до преференциалната и непреференциалната търговия със стоки между тях.

ЧЛЕН 17.15

Разкриване на информация

1. Някоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като задължаваща дадена страна да предоставя поверителна информация, чието разкриване би възпрепятствало правоприлагането или по друг начин би противоречало на обществения интерес, или би накърнило законни търговски интереси на определени публични или частни предприятия, с изключение на случаите, когато специална група е изискала поверителна информация в рамките на процедура за уреждане на спор съгласно глава 15 (Уреждане на спорове). В такива случаи специалната група гарантира пълната защита на поверителността.
2. Когато някоя от страните предостави на Комитета по търговията или на специализирани комитети информация, която се счита за поверителна съгласно нейните законови и подзаконови актове, другата страна третира информацията като поверителна, освен ако предоставящата информацията страна е поискала друго.

ЧЛЕН 17.16

Влизане в сила

1. Настоящото споразумение се одобрява от страните в съответствие с приложимите правни процедури на всяка от тях.

2. Настоящото споразумение влиза в сила на първия ден от втория месец, следващ датата, на която страните са се нотифицирали взаимно, че са изпълнили приложимите правни процедури на всяка от тях за влизането в сила на настоящото споразумение. Страните могат да се споразумеят за друга дата.

3. Нотификациите се изпращат на генералния секретар на Съвета на Европейския съюз и на Министерството на промишлеността и търговията на Виетнам.

ЧЛЕН 17.17

Срок на действие

1. Настоящото споразумение се сключва за неопределен срок.

2. Всяка от страните може да нотифицира писмено другата страна за намерението си да прекрати настоящото споразумение. Прекратяването поражда действие в края на шестия месец след нотификацията.

ЧЛЕН 17.18

Изпълнение на задълженията

1. Страните предприемат всички общи или специални мерки, необходими за изпълнение на задълженията, произтичащи за тях от настоящото споразумение. Те гарантират постигането на целите, определени в настоящото споразумение.

2. Ако някоя от страните счита, че другата страна е извършила съществено нарушение на Споразумението за партньорство и сътрудничество, тя може да предприеме подходящи мерки във връзка с настоящото споразумение в съответствие с член 57 от Споразумението за партньорство и сътрудничество.

ЧЛЕН 17.19

Лица, упражняващи делегирана държавна власт

Доколкото не е предвидено друго в настоящото споразумение, всяка от страните гарантира, че всяко лице, включително държавно предприятие, предприятие, на което са предоставени специални права или привилегии, или определен монопол, на които една от страните е делегирала регулаторно, административно или друго властническо правомощие на което и да е равнище на управление в съответствие с вътрешното ѝ законодателство, при упражняване на това правомощие действа в съответствие със задълженията на страната, предвидени в настоящото споразумение.

ЧЛЕН 17.20

Липса на директен ефект

Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като предоставяща права или налагаща задължения на лица, различни от правата и задълженията, възникнали между страните по силата на международното публично право. Виетнам може да предвиди други разпоредби по силата на вътрешното си право.

ЧЛЕН 17.21

Приложения, допълнения, съвместни декларации, протоколи и договорености

Приложенията, допълненията, съвместните декларации, протоколите и договореностите към настоящото споразумение са неразделна част от него.

ЧЛЕН 17.22

Връзка с други споразумения

1. Доколкото не е предвидено друго в настоящото споразумение, настоящото споразумение нито замества, нито прекратява предходните споразумения между държавите — членки на Европейския съюз, или Европейската общност, или Съюза и Виетнам.
2. Настоящото споразумение се вписва в контекста на глобалните отношения между Съюза и неговите държави членки, от една страна, и Виетнам, от друга страна, в съответствие с предвиденото в Споразумението за партньорство и сътрудничество, и е част от общата институционална рамка.
3. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не може да се тълкува като задължаваща някоя от страните да действа по начин, който е несъвместим със задълженията ѝ по Споразумението за СТО.

ЧЛЕН 17.23

Бъдещи присъединявания към Съюза

1. Съюзът уведомява Виетнам за всяка молба за присъединяване на трета държава към Съюза.
2. В хода на преговорите между Съюза и държава кандидатка, която желае да се присъедини, Съюзът се стреми:
 - а) да предоставя по искане на Виетнам, и доколкото е възможно, информация по всякакви въпроси, попадащи в обхвата на настоящото споразумение; и
 - б) да взема предвид опасенията, изразени от Виетнам.
3. Съюзът уведомява Виетнам за влизането в сила на всяко присъединяване към Съюза.
4. Комитетът по търговията разглежда достатъчно рано преди датата на присъединяване на трета държава към Съюза потенциалното въздействие на това присъединяване върху настоящото споразумение. Страните могат по решение на Комитета по търговията да предвидят необходимите адаптирания или преходни разпоредби.

ЧЛЕН 17.24

Териториално приложение

1. Настоящото споразумение се прилага:

- а) по отношение на Съюза — спрямо териториите, в които се прилагат *Договорът за Европейския съюз* и *Договорът за функционирането на Европейския съюз*, и при условията, предвидени в тези договори; и
- б) по отношение на Виетнам — спрямо нейната територия.

Позоваванията на „територия“ в настоящото споразумение се разбират в този смисъл, доколкото изрично не е предвидено друго.

2. Що се отнася до разпоредбите относно тарифното третиране на стоки, настоящото споразумение се прилага и спрямо онези части от митническата територия на Съюза, които са извън обхвата на параграф 1, буква а).

ЧЛЕН 17.25

Автентични текстове

Настоящото споразумение е съставено в два еднообразни екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки, шведски и виетнамски език, като всички текстове са еднакво автентични.

Съставено в [...] на [...]

За Европейския съюз

За Социалистическа република Виетнам